

รายงานฉบับสมบูรณ์

ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคม
(สัญญาเลขที่ 61-02029-0013)

โดย

ดร.อรัชมน พิเชฐวรกุล

นายพรพล เทศทอง

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

กรกฎาคม 2563

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคมเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นและความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้วแก่ประชาชนทั่วไป โดยแบ่งจากกลุ่มช่วงอายุในพื้นที่จังหวัดพัทลุง รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน และโดยการจัดสนทนากลุ่มโดยมีผู้เข้าร่วม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมาย ผู้ประกอบการ รวมถึงตัวแทนภาคประชาชนทั่วไป

ในกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทยไม่ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการไว้ในกรณีที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาจนครองสติไม่ได้แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นไว้โดยตรง และในส่วนของความตีความกฎหมายให้ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายตามหลักละเมิดนั้น ยังไม่เคยมีกรณีขึ้นสู่ศาลให้ศาลได้มีการวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานหรือเป็นกรณีตัวอย่างเลย

ส่วนของความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายละเมิดมาตรา 420 ที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ประกอบการนั้นมืองค์ประกอบครบตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ซึ่งหากมีการนำหลักการก่อกองแห่งภัยซึ่งเป็นทฤษฎีที่กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีความรับผิดชอบตามที่ศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาได้เคยนำมาปรับใช้ จะเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบหากการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ถือเป็นเงื่อนไขโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นได้ กล่าวคือ เมื่อผู้ประกอบการเห็นชัดอยู่แล้วว่าลูกค้าของตนมีอาการเมาอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ยังขายโดยรู้ว่ามีอาการเมาขนาดนี้อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายตามมาอย่างแน่นอน ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องมีส่วนรับผิดชอบในความเสียหายนั้นด้วย

ในส่วนของความรับผิดตามกฎหมายอาญานั้น ในเรื่องของผู้สนับสนุน การบังคับใช้อาจจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจาก ในส่วนของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดโทษปรับและจำคุกไว้แล้ว ซึ่งโทษดังกล่าวถือเป็นโทษทางอาญา ซึ่งหากกรณีนี้เมื่อผู้ประกอบการกระทำความผิดโดยการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว ก็มีความผิดและจะต้องได้รับโทษตามพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่แล้ว หากให้ผู้ประกอบการต้องไปรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอีก ก็อาจจะเป็นการเพิ่มความรับผิดให้ผู้ประกอบการเกินสมควร ซึ่งอาจจะส่งผลต่อสังคมในด้านอื่นอีกต่อไป

ประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ให้ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น จะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามอย่างจำกัด คือ เฉพาะกรณีที่ได้อำนาจจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาเป็นอาจิมและผู้เยาว์ โดยบุคคลดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีมาตรการอื่น นอกจากมาตรการทางกฎหมาย คือ มีการอบรมแก่ผู้มีใบอนุญาตรวมถึงพนักงานให้มีความเข้าใจถึงกฎหมายและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดูแลลักษณะของความมึนเมา และวิธีจัดการกับสถานการณ์เช่นนั้น โดยการอบรมนี้ เรียกว่า ABC's Licensee Education on Alcohol and Drugs (LEAD) program. ใช้เวลาอบรมประมาณ 4 ชั่วโมง เป็นการอบรมที่เกิดจากความสมัครใจไม่ใช่การบังคับ

ในมลรัฐนิวยอร์กและมลรัฐอิลลินอยส์จะมีการกำหนดหลักการก่อกองแห่งภัยที่ถือว่าผู้ประกอบการนั้นเป็นผู้ก่อ คือ ผู้ที่ก่อเป็นผู้ที่สร้างเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่เหตุละเมิดได้ กล่าวคือ ผู้ก่อไม่ใช่ผู้ที่กระทำละเมิดโดยตรงแก่โจทก์ แต่การกระทำของผู้ก่อนี้เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้เกิดการละเมิด

ของจำเลย แต่เพื่อป้องกันความไม่ยุติธรรมที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการที่อาจจะมีความรับผิดชอบสมควร จึงต้องมีการกำหนดให้ผู้ประกอบการที่จะต้องรับผิดชอบนั้น จะต้องมิลักษณะที่การขายเครื่องตีมี แอลกอฮอล์ของเขานั้นเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จึงจะทำให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้นมีสิทธิที่จะฟ้องให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบจากการกระทำของบุคคลที่มิใช่เขาซึ่งเป็นลูกค้าของผู้ประกอบการนั่นเอง โดยในมลรัฐอิลลินอยส์และมลรัฐนิวยอร์ก จะมีการกำหนดในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการออกมาเป็นกฎหมาย ชื่อว่า กฎหมายแดรมชอป ที่กล่าวถึงความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ กรณีใดที่ผู้เสียหายสามารถฟ้องผู้ประกอบการได้ รวมถึงค่าเสียหายที่ผู้เสียหายจะสามารถเรียกได้จากผู้ประกอบการ

ในประเทศฝรั่งเศสจะมีระบบการออกใบอนุญาตที่เข้มงวดมาก กล่าวคือ มีการแบ่งแยกประเภทของใบอนุญาตไว้อย่างละเอียด และการที่จะเป็นผู้ประกอบการเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ตามกฎหมายในประเทศฝรั่งเศสได้นั้น จะต้องผ่านการอบรมก่อน ซึ่งการอบรมจะมีระยะเวลาที่แตกต่างกันไปตามประเภทของใบอนุญาต อีกทั้ง ในประเทศฝรั่งเศสจะแจกคู่มือในเรื่องของวิธีการสังเกตอาการเมารวมถึงวิธีการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่ถูกค่าเมาไว้ให้แก่ผู้ประกอบการด้วย

ดังนั้นในประเทศไทยจึงควรกำหนดนิยามคำว่าเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้มีความละเอียดเหมือนประเทศฝรั่งเศส ที่จะแยกประเภทและชื่อเรียกของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แตกต่างกันตามปริมาณแอลกอฮอล์ในเครื่องตีมีนั้น เพื่อที่จะได้แบ่งแยกประเภทของใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ตามประเภทของเครื่องตีมี ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายกรณีที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย

ส่วนในกรณีมีคดีความขึ้นสู่ศาลในเรื่องของการที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมินเมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ในการวินิจฉัยความผิดของผู้ประกอบการ ควรนำหลักการก่อกองแห่งภัยอย่างประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้บังคับ แต่ไม่ควรที่จะตีความให้เกินขอบเขตมากเกินไป

ประเทศไทยควรมีมาตรการทางอื่น นอกจากทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว เช่น ควรมีการให้คู่มือในการดูลักษณะของบุคคลที่มีอาการเมินเมารวมถึงวิธีการรับมือในสถานการณ์นั้นแก่ผู้ประกอบการ รวมถึง การจะเป็นผู้ประกอบการเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ตามกฎหมายจะต้องผ่านการฝึกอบรมก่อนตามแบบประเทศฝรั่งเศส และควรมีแบบประเมินความเมาก่อนซื้อ ซึ่งแบบประเมินนี้จะใช้เฉพาะกรณีที่ผู้ประกอบการสงสัยว่าลูกค้ามีอาการเมินเมาจจนครองสติไม่ได้เท่านั้น และควรเพิ่มมาตรการในการประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาตามโทรทัศน์หรือสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญในเรื่องการที่จำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมินเมาจจนครองสติไม่ได้

ชื่องานวิจัย   ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ต่อสังคม
ผู้วิจัย   ดร.อรัชมน พิเชฐวรกุล และนายพรพล เทศทอง
ปีที่ดำเนินงาน   2563

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันกฎหมายควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการกำหนดความผิดในเรื่องการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ได้แก่ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ที่กำหนดนิยามของคำว่าสุรารวมถึงการกำหนดในเรื่องของใบอนุญาตจำหน่ายสุรา พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ อาทิ มาตรการในการควบคุมสถานที่จำหน่ายและบริโภคเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ มาตรการในการควบคุมลักษณะและวิธีการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ตลอดจนมาตรการในการควบคุมการโฆษณาเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ และพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ที่กำหนดในเรื่องของใบอนุญาตประกอบสถานบริการรวมถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานบริการในการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ให้แก่ผู้ใช้บริการ

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการต่าง ๆ ในทางกฎหมายภายในประเทศ (Domestic Law) และนำมาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายจากต่างประเทศอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาในส่วนของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐนิวยอร์ก มลรัฐอิลลินอยส์ และประเทศฝรั่งเศสที่มีกฎหมายใกล้เคียงกันหรือแตกต่างกันแต่เป็นประโยชน์ต่อแนวทางการผลักดันมาตรการทางกฎหมายจากนั้นทำการสำรวจความคิดเห็นทางกฎหมายจากกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 500 คน ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงด้วยวิธีการทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อนำผลข้อมูลทางสถิติมาประมวลผลและวิเคราะห์ผล นอกจากนี้ มีการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในกลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย นักวิชาการ และกลุ่มผู้ประกอบการ รวมถึงประชาชนทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ในประเทศไทย แม้มีกฎหมายที่ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการโดยกำหนดโทษสำหรับการขายสุราให้คนเมาที่ครองสติไม่ได้ (มาตรา 40) ก็ตาม แต่ในปัจจุบันไม่พบคดีที่ผู้ขายขายให้บุคคลที่มีอาการเมามาจนครองสติไม่ได้แต่อย่างใด อีกทั้ง หากเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมามาจนครองสติไม่ได้ แล้วบุคคลนั้นไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ผู้ประกอบการจะต้องมีความรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ก่อเหตุแห่งภัย ในกรณีที่มีการกระทำดังกล่าวของผู้ประกอบการนั้นเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งของความเสียหายนั้นด้วย รวมถึงควรมีความเข้มงวดมากขึ้นในการออกใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ และควรมีมาตรการอื่นเพิ่มเติมนอกจากทางด้านกฎหมาย โดยการมีแบบประเมินความเมาของลูกค้าให้แก่ผู้ประกอบการประเมินลักษณะของลูกค้าก่อนการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์

คำสำคัญ: การจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์, ผู้ประกอบการ, กฎหมายแอลกอฮอล์

Title: Social host liability on serving alcoholic beverage
Autor: Dr.Arachamon Pichetworakoon, Mr.Pornpon Thedthong
Academic Year: 2020

Abstract

At present, In Thailand, the laws regulating the sale of alcoholic beverages are the Excise Tax Act B.E. 2560 which specifies the definition of the word liquor, including the license. The Alcoholic Beverage Control Act B.E. 2551 which specifies the duties and liabilities of the operators, such as measures to control the place for selling and consuming alcoholic beverages, measures to control the characteristics and methods of selling alcoholic beverages as well as measures to control the advertisement of alcoholic beverages, and the Entertainment Place Act B.E. 2509 which imposes about the entertainment place license including the duties and liabilities for selling alcoholic beverages to consumers.

This project is done under a documentary research method by studying and researching various domestic legal documents and comparing them with the foreign laws such as the laws in California, New York, and Illinois in the United States of America and the laws in France. Those nations have either similar or different rule of laws yet are beneficial to the supported legal measures. After that, a survey of legal opinions from 500 people in the area of Phatthalung Province by using a questionnaire are analyzed. In addition, focus groups were organized among law enforcement groups, academics and legal affected groups, operators, and people.

The results of the research showed that although there are laws that apply to operators by imposing penalties for selling alcohol to drunk people who cannot control their consciousness (Article 40), there is no case where the seller sells to a person who is intoxicated. In addition, if it is the case that the operator sells alcoholic beverages to intoxicated person then that person caused damage to another person. Operator must be liable as a channel for disaster in case of the act of the operator is the approximately cause of the damage. It should be strict in the issuance of licenses to sell alcoholic beverages and there should be additional measures other than the law by having a drunkenness assessment form for operators to check the characteristics of customers before selling alcohol.

Keywords: selling alcohol, operator, alcohol law

คำนำ

รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ต่อสังคมฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์นโยบาย กฎหมาย และปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ของผู้ประกอบการ โดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศตัวอย่าง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มลรัฐนิวยอร์ก และมลรัฐอิลลินอยส์ และส่วนของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ประกอบกับแนวทางอื่นที่มีส่วนช่วยในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ของผู้ประกอบการ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการและในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างจังหวัดพัทลุง รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน และโดยการจัดสนทนากลุ่มโดยมีผู้เข้าร่วม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมาย ผู้ประกอบการ รวมถึงตัวแทนภาคประชาชนทั่วไป

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน นักวิชาการ ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ ผู้บริโภคเครื่องตี้อัลกอฮอลล์ทุกคน ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ผู้สนับสนุนทุนวิจัย ผู้เข้าร่วมการวิจัยเจ้าหน้าที่และทีมงานในการลงสำรวจพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลทุกคนที่ช่วยดำเนินงานให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กรกฎาคม 2563

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร.....	i
บทคัดย่อ.....	iii
คำนำ.....	v
สารบัญ.....	vi
สารบัญตาราง.....	viii
สารบัญภาพ.....	ix
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3 ปัญหาวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
บทที่ 2.....	7
วรรณกรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ข้อมูลเบื้องต้นของสถานการณ์การประกอบการธุรกิจเครื่องตีมแอลกอฮอล์.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเครื่องตีมแอลกอฮอล์.....	13
2.3 ทฤษฎีความรับผิดชอบทางกฎหมาย.....	28
2.4 คำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	38
บทที่ 3.....	120
วิธีดำเนินการวิจัยและผลการสำรวจ.....	120
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	120
3.2 การวิจัยในกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ดำเนินการ.....	120
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานหรือทำการวิจัย.....	121

3.5 กิจกรรมและขั้นตอน.....	122
3.6 การกำกับติดตามและการประเมินติดตามภายใน.....	123
3.7 ผลการสำรวจโดยแบบประเมิน.....	123
บทที่ 4.....	141
ผลการศึกษาวิเคราะห์.....	141
4.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์.....	141
4.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย.....	142
4.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ของประเทศไทย.....	144
4.4 ผลการศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ของต่างประเทศกับประเทศไทย.....	148
บทที่ 5.....	155
สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	155
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	155
5.2 อภิปรายผล.....	157
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	158
บรรณานุกรม.....	160
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก แบบประเมินและตัวอย่างแบบประเมิน.....	167
ภาคผนวก ข กิจกรรมการสนทนากลุ่ม.....	176

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตตอนที่ 13 สินค้า สุรา.....	25
ตารางที่ 2	พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตตอนที่ 17 กิจการ บ้านทิ้งและหย่อนใจ.....	27
ตารางที่ 3	สรุปสาระสำคัญของกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	49
ตารางที่ 4	สรุปความรับผิดชอบตามกฎหมายเรื่องละเมิดกับกฎหมายอาญา กรณีความรับผิดชอบ ผู้ประกอบการ หากจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว	64
ตารางที่ 5	สรุปความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	94
ตารางที่ 6	ประเภทใบอนุญาตของผู้ประกอบการในประเทศฝรั่งเศส.....	101
ตารางที่ 7	ประเภทผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแบบนั่งดื่มประจำที่.....	102
ตารางที่ 8	ประเภทผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแบบที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่.....	103
ตารางที่ 9	ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายฝรั่งเศส.....	114
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่สำรวจ และอาชีพ.....	124
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	125
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	126
ตารางที่ 13	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศาสนา	126
ตารางที่ 14	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ระดับความคิดเห็นทั่วไป	127
ตารางที่ 15	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ ความคิดเห็นด้านกฎหมาย....	129
ตารางที่ 16	แสดงความคิดเห็นต่อการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น	131
ตารางที่ 17	แสดงเหตุผลความคิดเห็นต่อการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น	132
ตารางที่ 18	ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย จำแนกตามเพศ	134
ตารางที่ 19	ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย จำแนกตามอายุ	134
ตารางที่ 20	ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย จำแนกตามศาสนา ..	136

สารบัญภาพ

รูปที่ 1 ความรับผิดชอบและข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายและตามหลัก คอมมอนลอว์.....	68
รูปที่ 2 ประเภทใบอนุญาตในประเทศฝรั่งเศส.....	101
รูปที่ 3 ใบประกาศเชิญชวนเข้าร่วมวิจัย.....	167
รูปที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	168
รูปที่ 5 ใบพิทักษ์สิทธิของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	173
รูปที่ 6 ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม.....	176
รูปที่ 7 กิจกรรมสนทนากลุ่ม.....	177

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริโภคโดยการก่อให้เกิดโรครวมถึงปัญหาสุขภาพต่าง ๆ ยังส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นและสังคมโดยรวมซึ่งเป็นการสร้างความเสียหายทั้งทางภาคสังคมรวมถึงภาคเศรษฐกิจด้วย เห็นได้ชัดในกรณีของสถานการณ์อุบัติเหตุจราจรในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจากสถิติที่ผ่านมาคนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรเฉลี่ยถึง 2 คนต่อชั่วโมง และเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจสูงถึง 106,367 ล้านบาท และมีการคาดการณ์ว่าหากไม่มีมาตรการในการแก้ไข มูลค่าการสูญเสียจะสูงถึง 300,000 ล้านบาททีเดียว ร้อยละ 40 ของผู้บาดเจ็บที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจากอุบัติเหตุ มีสาเหตุมาจากการขับซึ่ขณะเมาสุรา สุราจึงเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาอุบัติเหตุจราจร อีกทั้งการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังก่อปัญหาต่อสุขภาพร่างกาย จิต สังคม และปัญญาของประชากรไทย โดยส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริโภคเอง และรวมไปจนถึงบุคคลรอบข้าง อีกทั้งชุมชน สังคม และประเทศล้วนต้องมีส่วนแบกรับภาระจากผลกระทบที่ตามมาอีกด้วย

สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทยปัจจุบันพบว่าปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยของประชากรไทยและมึนคั้มีหน้าใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการบริโภคดังกล่าวได้กลายเป็นเรื่องปกติมากขึ้น และมีรูปแบบการบริโภคที่มีความเสี่ยงสูงโดยเฉลี่ยแล้วนักดื่มเพศชายบริโภคแอลกอฮอล์ 84.72 กรัมต่อครั้งที่ดื่ม และ 51.99 กรัมในเพศหญิง ในขณะที่นักดื่มเยาวชน (12 – 19 ปี) ชายมีปริมาณการบริโภคสูงถึง 118.35 กรัมต่อวันที่ดื่ม และ 61.95 กรัมในเยาวชนหญิง ซึ่งล้วนจัดเป็นการดื่มแบบอันตรายและการดื่มจนมึนเมาทั้งสิ้น ตลอดจน ตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในมิติของปริมาณและมูลค่า มีเครื่องดื่ม และผู้ประกอบการธุรกิจแอลกอฮอล์เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยเข้าถึงเครื่องดื่มประเภทนี้ได้ง่ายมากขึ้น และรับรู้ถึงการโฆษณาเครื่องดื่มประเภทดังกล่าวได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เกิดแนวคิดที่ว่า ประเทศไทยควรมีกฎหมาย ระเบียบ หรือ ข้อบังคับใดที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุรา เมื่อมีการให้บริการหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์หรือผู้มึนเมาอย่างเห็นได้ชัดซึ่งอาจส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บหรือไม่ เพื่อเป็นการรักษาสมดุลระหว่างการแสวงหากำไรจากยอดขายที่ถูกต้องตามกฎหมาย และความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมไปถึงบุคคลภายนอกที่อาจได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้มึนเมาได้

ในกรณีของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผู้ที่ทำการควบคุมหลักคือ รัฐซึ่งถือเป็นผู้มีอำนาจอันชอบธรรมตามกฎหมาย ในการกำหนดและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่นอกจากรัฐแล้วก็มีหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยทำหน้าที่ในการควบคุม โดยเฉพาะองค์กรอิสระ ที่มีการจัดตั้งและดำรงอยู่อย่างเป็นทางการในสังคม และภาคประชาสังคมที่เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ส่วนอีกด้านหนึ่งสำหรับผู้ที่ถูก

ควบคุมนั้นในงานวิจัยฉบับนี้จะทำการวิเคราะห์ คือ ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งแบบที่มีที่นั่งดื่ม เช่น ผับ บาร์ คาราโอเกะ และร้านอาหาร เป็นต้น และแบบไม่มีที่นั่งดื่ม เช่น ร้านสะดวกซื้อ และร้านขายของชำ เป็นต้น ว่าจำเป็นต้องเกิดความรับผิดชอบที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่ ในรูปแบบใด และหน่วยงานใดควรมีอำนาจในการกำกับดูแล เพราะเนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใดกล่าวถึงไว้แต่อย่างใด เพื่อใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการลดความสูญเสียจากการดื่มและขายสุราในสังคมไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดมาตรการที่เข้มงวดเพื่อป้องปรามผู้ขาย อาทิ มาตรการในการควบคุมสถานที่จำหน่ายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการในการควบคุมลักษณะและวิธีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนมาตรการในการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกำหนดโทษสำหรับการขายนอกเวลาที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 39) และการขายสุราให้คนเมาที่ครองสติไม่ได้ (มาตรา 40) ก็ตาม แต่การห้ามขายนอกช่วงเวลาอนุญาต บังคับใช้ได้ผลเฉพาะห้างขนาดใหญ่และร้านค้าสะดวกซื้อ เพราะผู้ซื้อสามารถหาซื้อจากร้านค้าปลีกที่มีอยู่ทั่วไปได้ ชี้ให้เห็นว่า การบังคับใช้ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ส่วนการห้ามขายเพิ่มให้ผู้ที่มีเมามากครองสติไม่ได้นั้น กฎหมายเอาผิดในแง่ขายเพิ่ม ซึ่งปัจจุบันไม่มีคดีที่ผู้ขายขายให้บุคคลที่มีอาการเมามากจนครองสติไม่ได้แต่อย่างใด จึงเป็นที่น่าสงสัยว่า แม้มิโทษกำหนดไว้ แต่เจ้าหน้าที่จะบังคับใช้กฎหมายได้ทั่วถึงเพียงใด เพราะกำลังเจ้าหน้าที่มีน้อย แต่ร้านอาหาร ร้านเหล้า ร้านค้าปลีกมีมาก การตรวจตราและจับกุมผู้กระทำความผิดจึงมีต้นทุนสูง อีกทั้งคำว่า “เมามากจนครองสติไม่ได้” ไม่มีนิยามชัดเจนว่า มีอาการอย่างไร เมามากแล้วเพียงใดที่ผู้ขายต้องไม่ขายเพิ่ม จึงทำให้การบังคับกฎหมายข้อนี้ทำได้ยากหรือไม่

กฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกฉบับคือ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ที่ เน้นป้องปรามผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ห้ามขับขี่ยานพาหนะ หากฝ่าฝืน ต้องเสียค่าปรับ หรือจำคุก ถ้าคู่กรณีบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ค่าปรับและบทลงโทษอาญาจะเพิ่มขึ้น

ส่วนผู้เสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด (มาตรา 420) ผู้ครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะใด ๆ จะต้องรับผิดชอบความเสียหายอันเกิดจากการใช้ยานพาหนะนั้น (มาตรา 437) เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหาย เนื่องจากกฎหมายละเมิดเป็นความรับผิดชอบทางแพ่ง (Civil Liability) ที่กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่พึงระวังไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หากเกิดเหตุขึ้นผู้ก่อเหตุละเมิดต้องชดใช้ ซึ่งกฎหมายจะเน้นพิจารณาหลังเกิดเหตุการณ์ แต่การที่จะทำให้สังคมปลอดภัยจากปัญหาอย่างสิ้นเชิง อาจจำเป็นต้องมุ่งกำหนดความรับผิดชอบเพื่อจูงใจให้บุคคลยังเหตุความเสียหายเป็นการล่วงหน้า ประกอบกันไปด้วย เนื่องจากเมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคิดเรื่องการก่อช่องแห่งภัย (Enabling Scenario) แล้วนั้น อาจเห็นได้ว่า ผู้ก่อ (ผู้ขายเหล้าให้แก่ผู้ที่มีเมามากแล้ว ที่เอื้อให้ขับรถไปชนผู้อื่นเสียหาย) นั้นไม่ได้เป็นต้นเหตุ แต่ด้วยความเลินเล่อของผู้ก่อทำให้เกิดเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้มีเมามากสร้างความเสียหายแก่บุคคลที่สาม กอรปกับ ที่ผ่านมามีหลายตัวอย่างที่ศาลตัดสินความผิดของผู้ก่อช่องแห่งภัยซึ่งไม่ได้มีความสัมพันธ์ใด ๆ กับผู้เสียหาย เพียงพอจะกำหนดความรับผิดชอบได้ จึงเกิดแนวคิดว่า

ฝ่ายนิติบัญญัติควรกำหนดขอบเขตความรับผิดของผู้ก่อเหตุแห่งภัย แล้วให้ศาลตัดสินตามขอบเขตนั้น เพื่อเป็นการช่วยลดความเสียหายแก่ผู้อื่นเกินระดับที่เหมาะสมต่อสังคมต่อไป

จะเห็นได้ว่า ความรับผิดกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุรานั้นประกอบไปด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) หลายกลุ่ม การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความหลากหลาย และต้องอาศัยการพิจารณาและวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้าน งานวิจัยฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดำเนินการทั้งโดยภาครัฐและหน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน และร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปิดช่องว่างองค์ความรู้ สร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้ความรับผิดกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุรานั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเป็นการช่วยเติมเต็มการขับเคลื่อนต่อไปในอนาคต

ในสหรัฐอเมริกามีการบัญญัติกฎหมาย Dram Shop Laws ซึ่งเป็นกฎหมายที่ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุราต้องรับผิดชอบเมื่อมีการให้บริการหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์หรือผู้มีเมมาอย่างเห็นได้ชัดซึ่งต่อมาส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ เนื้อหาในกฎหมาย Dram Shop Laws มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละมลรัฐ แต่ละมลรัฐมีการกำหนดหลักเกณฑ์การบังคับใช้และความรับผิดของร้านค้าตามสถานการณ์และในระดับที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับกฎหมายที่ได้รับอนุมัติจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละรัฐ หลักเกณฑ์นี้ใช้กับทุกธุรกิจที่ขายหรือให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานประกอบการดังกล่าวรวมถึงร้านอาหาร บาร์ ร้านขายเหล้า ร้านเหล้าในสนามกีฬา

ในประเทศฝรั่งเศสมีมาตรการและข้อบังคับทางกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายประการ เนื่องจากในประเทศฝรั่งเศส เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมเช่นเดียวกับไทย แต่ในประเทศฝรั่งเศสจะมีระบบใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลากหลายประเภทและมีความครอบคลุม รวมถึงการที่จะเป็นผู้มีใบอนุญาตดังกล่าวได้นั้นจะต้องมีการฝึกอบรมก่อน และหากเป็นกรณีการขายเครื่องดื่มให้แก่คนเมา ผู้ขายก็มีโทษปรับ

ดังนั้น หากประเทศไทยมีการพิจารณาถึงกฎหมายลักษณะ Social Host Liability ของต่างประเทศ ก็จะสามารถสามารถช่วยให้บุคคลที่สามที่ตกเป็นเหยื่อของบุคคลที่มีพฤติกรรมเมาสุรา ยื่นฟ้องคดีแพ่งต่อพนักงานเสิร์ฟ ร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์และผู้เมาสุราอย่างเห็นได้ชัดได้และไม่ตัดโอกาสของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อที่จะฟ้องร้องบุคคลที่มีพฤติกรรมเมาและอาจได้รับความเสียหายจากทั้งสองฝ่าย งานวิจัยชิ้นนี้จะอธิบายถึงกฎหมาย Social Host Liability ของสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศสที่สำคัญรวมถึงวิเคราะห์ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายนี้ชี้ให้เห็นข้อยกเว้นหลายประการตามแต่ละมลรัฐรวมถึงการดำเนินคดีและคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดความรับผิดทางแพ่งของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส

1.2.2 เพื่อสำรวจความคิดเห็นในภาพรวมของกฎหมายควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของไทยในปัจจุบันและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

1.2.4 เพื่อนำเสนอแนวทางในการออกมาตรการทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

1.3 ปัญหาวิจัย

1.3.1 ในปัจจุบันสถานการณ์การควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยเป็นอย่างไร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถบังคับใช้ได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ ทำไมยังไม่มีกรณีให้เห็นได้ชัดเกี่ยวกับการปรับใช้กฎหมายที่ผู้ขายได้จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว

1.3.2 การสร้างกลไกความร่วมมือในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยของผู้ออกกฎหมาย ผู้จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ นักวิชาการ ผู้บังคับใช้กฎหมายและภาคประชาชนเป็นอย่างไรบ้าง มีการติดตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือความคิดเห็นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องอย่างไรบ้าง

1.3.3 มาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วเป็นอย่างไร เหตุใดจึงสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.4 การวิเคราะห์นโยบาย กฎหมายและปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศตัวอย่างในส่วนของตัวบทกฎหมาย คำพิพากษา และแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อรองรับกับมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยว่าควรมีข้อเสนอแนะในการเสนอมาตรการใหม่หรือแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ส่วนที่ 1 วิจัยเอกสาร รวบรวมเอกสาร กฎหมายต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหลักของการวิจัยนี้ โดยดำเนินการค้นคว้าเอกสาร ตำราทางกฎหมาย ตำราวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทั้งในส่วนของข้อมูลและเอกสารภายในประเทศและต่างประเทศ โดยประเทศที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษา มีดังนี้

- (1) ประเทศสหรัฐอเมริกา
- (2) ประเทศฝรั่งเศส

ส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ในส่วนนี้จะเป็นส่วนที่สนับสนุนส่วนที่ 1 โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้วแก่ประชาชนทั่วไป โดยแบ่งจากกลุ่มช่วงอายุในพื้นที่จังหวัดพัทลุง รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน

โดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และมีการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ส่วนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 จะถูกวิเคราะห์และนำเสนอให้เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะต่าง ๆ ในต่างประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมาย (Legal Enforcement) ในลักษณะนี้นั้น มีวิธีการควบคุมผู้ประกอบการอย่างไร มีหลักการอย่างไรในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการ หรือผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง หากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น และในปัจจุบันประเทศไทยมีหลักการอะไรในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการ ตลอดจนการอธิบายถึงความหมายของอากรมีนเมาจนครองสติไม่ได้ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ โดยการศึกษากฎหมายต่างประเทศจะทำให้ทราบถึงการนำมาปรับใช้ในประเทศไทยว่าจะมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของไทยหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอย่างไร รวมถึงการพัฒนามาตรการที่มีอยู่ให้มีการบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 จะดำเนินการวิเคราะห์โดยนำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งจะมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และส่วนที่เป็นความคิดเห็นกับข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ ซึ่งจะเสนอให้เห็นในลักษณะของร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test เป็นสำคัญ ซึ่งจะได้นำส่วนที่ 2 นี้มาสนับสนุนและเสนอแนะการวิจัยในส่วนที่ 1 ต่อไป

1.5 สมมติฐานการวิจัย

กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทยไม่ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการไว้ในกรณีที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอากรมีนเมาจนครองสติไม่ได้ และบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นไว้โดยตรง และในส่วนของการตีความกฎหมายให้ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายตามหลักละเมิดนั้น ยังไม่เคยมีกรณีขึ้นสู่ศาลให้ศาลได้มีการวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานหรือเป็นกรณีตัวอย่าง จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องนำหลักกฎหมาย Social Host Liability และ Dram shop law ของประเทศสหรัฐอเมริกาไปปรับใช้ เพื่อช่วยให้บุคคลที่สามที่ได้รับความเสียหายจากบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น พนักงานเสิร์ฟ ร้านค้าที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์และผู้เมาสุราอย่างเห็นได้ชัดได้ (ผู้ก่อ) และไม่ตัดโอกาสของผู้ที่ได้รับความเสียหายที่จะฟ้องร้องบุคคลที่มีพฤติกรรมเมาและอาจได้รับความเสียหายจากทั้งสองฝ่าย และเพื่อเป็นการรักษาสมาคมระหว่างการค้าแสวงหากำไร

จากยอดขายที่ถูกต้องตามกฎหมาย และความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมไปถึงจนถึงบุคคลภายนอกที่อาจได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้มีเงินมาได้ โดยกฎหมายลักษณะ Social Host Liability และ Dram shop law ดังกล่าวจะมีการกำหนดในเรื่องความรับผิดของผู้ประกอบการออกมาเป็นกฎหมายที่กล่าวถึงความรับผิดของผู้ประกอบการ กรณีที่ผู้เสียหายสามารถฟ้องผู้ประกอบการได้ รวมถึงค่าเสียหายที่ผู้เสียหายจะสามารถเรียกได้จากผู้ประกอบการ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทำให้ทราบและเข้าใจถึงศักยภาพของการบังคับใช้มาตรการควบคุมผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในปัจจุบันว่ามีมาตรการอะไรบ้าง และการบังคับใช้ดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

1.6.2 นำผลข้อมูลจากการวิเคราะห์มาสร้างกลไกความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสีย ในส่วนบทบาทของผู้ออกกฎหมาย, ผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการ และผู้บริโภค ในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยให้มีการบังคับใช้และตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายไปในแนวทางที่มีความเห็นสอดคล้องกัน

1.6.3 ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยเข้าใจมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วและกลุ่มที่มีวัฒนธรรมการบริโภคคล้ายคลึงกับประเทศไทย

1.6.4 สามารถนำเสนอนโยบาย กฎหมาย และปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนำผลที่ได้จากข้อมูลในการสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนทั่วไปประกอบกับเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศตัวอย่างในส่วนของบทกฎหมาย คำพิพากษา และแนวการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อรองรับกับมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยว่าข้อเสนอแนะในการเสนอมาตรการใหม่หรือแนวทางแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้ ผู้ศึกษาจะศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ รวมถึงทฤษฎีความรับผิดชอบ โดยจะศึกษาตามลำดับ ดังนี้ 2.1 ข้อมูลเบื้องต้นของสถานการณ์การประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2.3 ทฤษฎีความรับผิดชอบทางกฎหมาย และ 2.4 คำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง โดยในแต่ละหัวข้อจะมีรายละเอียด ดังจะอธิบายต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลเบื้องต้นของสถานการณ์การประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในปัจจุบันปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาสุขภาพ หรือปัญหาในการดำรงชีวิตและผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงตัวผู้บริโภคเท่านั้น ครอบครัว บุคคลรอบข้าง ชุมชน สังคม และประเทศ ล้วนมีส่วนแบกรับภาระจากผลกระทบการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสิ้น อีกทั้ง นอกจากตัวผู้บริโภคเองแล้ว ยังมีบุคคลที่อาจเป็นตัวกระตุ้นที่ก่อให้เกิดการบริโภคแอลกอฮอล์มากขึ้น ซึ่งก็คือผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในหัวข้อข้อมูลเบื้องต้นนี้ จะกล่าวถึงภาพรวมทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเบื้องต้นเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ ซึ่งมีหัวข้อย่อย ดังนี้ คือ 2.1.1 ข้อความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2.1.2 สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์

2.1.1 ข้อความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในส่วนนี้จะอธิบายในหัวข้อ 1) ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) ความหมายของผู้ประกอบการ ตามลำดับ ดังนี้

1) ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งแอลกอฮอล์นั้นเป็นสารธรรมชาติที่เกิดจากสารอินทรีย์ชนิดหนึ่งซึ่งได้จากกระบวนการหมักน้ำตาลกับยีสต์¹ เกิดเป็นสารที่เรียกว่า เอทานอล (ethanol) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในเครื่องดื่มประเภทสุรา ในความจริงแล้วแอลกอฮอล์ก็เหมือนกับอาหารชนิดอื่น ๆ คือ สามารถให้พลังงานและสร้างความ

¹ นันทพร ไชยยะสุวรรณ. (2559). *ดื่มอย่างปลอดภัย ขายเป็นอย่างรับผิดชอบ*. สืบค้นจาก <https://www.morporor.org/storage/images/knowledge/pdf/1559033252.pdf>

อบอุ้มให้แก่ร่างกายได้ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เลยเป็นที่แพร่หลายไปทั่วโลก จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ขาดไม่ได้ในการสังสรรค์²

คำว่า “แอลกอฮอล์” นั้นมาจากภาษาอารบิกคำว่า al-kohl ที่ชาวอาหรับใช้เรียกเครื่องดื่มประเภทยาของของมีนเมาต่าง ๆ ได้แก่ รัม บรั่นดี วิสกี้ สุรา สาเก ไวน์องุ่น หรือเบียร์ เป็นต้น³ ซึ่งในปัจจุบันเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง คือ สุรา โดยทั้งคำว่า สุรา และ แอลกอฮอล์ มีความเหมือนคล้ายกันตรงที่ต่างเป็นวัตถุที่มีลักษณะเป็นของเหลวที่ได้มาจากการกลั่น ซึ่งเมื่อดื่มเข้าไปในร่างกายแล้วจะทำให้มีอาการมีนเมา⁴

คำว่า สุรา จึงอาจมีความหมายดังจะกล่าว คือ

การให้ความหมายของคำว่าสุราในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 กำหนดนิยามของคำว่า สุรา ไว้ในมาตรา 152 ดังนี้

“สุรา” ให้ความหมายรวมถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา แต่ไม่รวมถึงเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกินศูนย์จุดห้า ดีกรี⁵

จะเห็นได้ว่าในกฎหมายไทยได้ให้ความหมายของคำว่าสุราไว้ค่อนข้างกว้าง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สุราจึงเป็นสิ่งที่ใดก็ได้ที่มีแอลกอฮอล์มากกว่า 0.5% ขึ้นไปและดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา โดยสุรานั้นมีด้วยกันหลายประเภท แต่โดยหลักแล้วสามารถจัดแบ่งได้ 2 ประเภท คือ สุรากลั่น และสุราไม่กลั่นหรือสุราแช่⁶

ประเภทแรก สุรากลั่น คือ สุราที่เกิดจากการนำน้ำสาที่เป็นแบ่งหรือน้ำตาลหมักด้วยยีสต์จนเกิดมีแอลกอฮอล์มากลั่น อาจจะทำตามด้วยการใช้สารปรุงแต่ง เช่น สี น้ำเชื้อ ผสมลงไป ตามที่ต้องการ ได้แก่ สุราขาว วอดก้า วิสกี้ บรั่นดี รัม ยิน เกาเหลียง สุราผลไม้ สุราที่มีสรรพคุณเป็นยา สุราผสม ไลด์รัม คอร์เดียลหรือลิเคียวร์ และค็อกเทลสำเร็จรูป หรือสุราแรงแอลกอฮอล์ต่ำ⁷

ประเภทที่สอง สุราไม่กลั่นหรือสุราแช่ คือ สุราที่ได้จากการหมักสาให้เกิดเป็นน้ำเมาแต่ไม่มีการกลั่น มักจะหมักสาจากเมล็ดพืช แป้งจากพืช ผลไม้และน้ำตาลจากพืช ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้วแต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน 15 ดีกรี ได้แก่ เบียร์ ไวน์ กระแช่ สาโท⁸

² มนัญญา ภูแก้ว. (ม.ป.ป.). *รู้เพื่อ...เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอนที่ 1)*. สืบค้นจาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1512

³ สุทัศน์ ยกส้าน. (2547). แอลกอฮอล์:วาริแห่งชีวิต. *วารสารการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี*, 32(129), 53-58.

⁴ เจือง ถิ หั่ง. (2562). *สุราปรกรรม*. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.

⁵ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 152 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134/ตอนที่ 32 ก/หน้า 1/20 มีนาคม 2560

⁶ เจือง ถิ หั่ง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 4

⁷ ลักษณะรา อินทร์กลับ, อัญชลี จงอร จันทาโก, อารังศักดิ์ วรรณาริก, กษวรรณ ขจรเสรี, พจนีย์ ศรีตรัง, อินทิรา มีอินทร์เกิด, และสุนทร อเนก. (2553). พฤติกรรมการดื่มสุราและการรับรู้ผลกระทบจากการดื่มสุราของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 6(2), 56-67.

⁸ เพิ่งอ้าง

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ก็ได้ให้นิยามของคำว่า สุรากลั่น และสุราแช่ ไว้ในมาตรา 152 เช่นกัน ดังนี้

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์ เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย⁹

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่น และให้ หมายความว่ารวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน สิบห้าดีกรีด้วย¹⁰

แอลกอฮอล์ชนิดที่ดื่มกินกันได้ คือ Ethylalcohol (เอทิลแอลกอฮอล์) หรือเอทานอล ซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ เหล้า เบียร์ และไวน์ โดย เหล้า เป็นเครื่องดื่มที่ได้จากการกลั่น โดยใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ เช่น ข้าว ข้าวสาลี กากน้ำตาล อ้อย มีปริมาณ แอลกอฮอล์สูงประมาณ 40-50% เบียร์ เป็นเครื่องดื่มที่ได้จากการหมักส่วนผสมจากธรรมชาติ เช่น ข้าวบาร์เลย์ มีปริมาณแอลกอฮอล์ประมาณ 3-6% และไวน์ เกิดจากการหมักน้ำตาลของผลไม้ เช่น องุ่น ลูกพลัม โดยส่วนมากจะมีปริมาณแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 5-14% ขึ้นอยู่กับประเภทของไวน์¹¹ และอาจจะมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทอื่น ๆ อีก เช่น วิสกี้ บรั่นดี ยิน และรัม เป็นต้น ในประเทศไทยยังมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พื้นบ้านด้วยเช่นกัน ได้แก่ กระแช่หรือน้ำตาลเมา สาโท น้ำข้าว เป็นต้น¹² โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทก็จะมีปริมาณแอลกอฮอล์มากน้อยต่างกันไป การที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีหลากหลายประเภทดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สื่อได้ถึงความนิยมบริโภคของผู้บริโภค ส่งผลให้เกิดช่องทางในการทำธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกิดขึ้น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

2) อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในอดีตการผลิตสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ปล่อยให้เสรีโดยมิได้มีการแทรกแซงใด ๆ จากภาครัฐ โดยการเก็บ “อากรสุรา” จากผู้ผลิตและผู้ขายเกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยของพระเจ้าปราสาททอง¹³ และได้มีการพัฒนาเรื่อยมา

การผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เริ่มจากการผลิตในครอบครัวจนขยายตัวมาผลิตในชุมชนและกลายเป็นการผลิตในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ดังที่เห็นในปัจจุบัน โดยแต่เดิมนั้น อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาจากการผลิตสุราพื้นบ้าน หรือสุราแช่ (สุราที่เกิดจากการหมักข้าวหรือน้ำตาล) ซึ่งรัฐเป็นผู้ผูกขาดการผลิตและจำหน่าย ต่อมารัฐมีนโยบายให้เอกชนเข้ามาดำเนินการผลิตได้ และหลังจากนั้นก็ได้มีการเปิดเสรีการผลิตและจำหน่ายสุราในปี 2543 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจที่สำคัญ มีการลงทุนโรงงานสุราอีกหลายแห่ง รวมทั้งเริ่มมีการผลิตเบียร์ในประเทศไทยโดยเป็นการร่วมทุนของทุนไทยและกิจการข้ามชาติ

⁹ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 152

¹⁰ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 152

¹¹ วรนิติ คงมีผล. (2529). การตรวจพิสูจน์ว่าเมา. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 30(8), 715-724.

¹² สำนักศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ. (2561). *คู่มือชุดนิทรรศการยืม-คืน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตประเด็น "เหล้าอยากเล่า"*. สืบค้นจาก <http://resource.thaihealth.or.th/suraa/16641>

¹³ มนัญญา ภูแก้ว, อ่างแล้วเชิงอรธที่ 2

ในปัจจุบัน ตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถแบ่งออก ได้เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มตลาดล่าง (economy) เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราคาต่ำ ไม่แพง สามารถหาซื้อได้สะดวกตามร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ โดยเน้นกลุ่มผู้ที่มีรายได้ไม่มากนัก สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ ยี่ห้อช้าง อาชา ลีโอ ตลอดจน สุราขาว สุราผสม อาทิ หงส์ทอง แสงโสม กลุ่มที่ 2 กลุ่มมาตรฐาน (standard) เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราคาปานกลาง ที่เจาะกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลาง ได้แก่ พนักงานที่มีรายได้ประจำ สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าของชำ ร้านสะดวกซื้อ หรือตามร้านอาหาร เช่น เบียร์สิงห์ เบลนด์ 285 และกลุ่มที่ 3 กลุ่มหรูหรา (premium) เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีราคาสูง เจาะกลุ่มผู้มีรายได้สูง หาซื้อได้ตามห้างสรรพสินค้าหรือร้านอาหารที่หรูหรา สินค้าในกลุ่มนี้ ได้แก่ เบียร์ต่างประเทศ สุราต่างประเทศ¹⁴

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผู้ผลิตไม่มากนัก เนื่องจาก ในส่วนของอุตสาหกรรมเบียร์ ตลาดในประเทศถูกควบคุมโดยผู้ผลิตรายใหญ่ 2 ราย คือ บริษัท บุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด ผู้ผลิต แบรินด์สิงห์, ลีโอ, U Beer เป็นต้น และบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) ผู้ผลิตเบรนด์ช้าง, อาชา, เฟดเดอร์บรอย เป็นต้น แต่ในส่วนของอุตสาหกรรมสุรา บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) ครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุด¹⁵

แม้อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีผู้ผลิตไม่มากดังที่กล่าวมาแล้วนั้น แต่ผู้ประกอบการธุรกิจแอลกอฮอล์ประเภทร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งแบบที่มีที่นั่งดื่ม เช่น ผับ บาร์ คาราโอเกะ และร้านอาหาร เป็นต้น และแบบไม่มีที่นั่งดื่ม เช่น ร้านสะดวกซื้อ และร้านขายของชำ เป็นต้น เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเห็นได้จากการวิจัยสถานการณ์จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ได้วิจัยสถานการณ์ของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย โดยผลจากการศึกษาจำนวนและความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า มีความหนาแน่นมาก¹⁶ อันอาจเกิดจากผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการขายสุราให้ความสำคัญในด้านช่องทางการขายด้านการค้าปลีกมากขึ้น รวมถึงพฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

ธุรกิจร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นส่วนสำคัญในการวิจัยนี้ โดยบุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการและผู้ดูแลกิจการดังกล่าวนี้เป็นผู้ประกอบการที่จะต้องรับผิดชอบต่อการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยความหมายของผู้ประกอบการจะกล่าวต่อไป ดังนี้

¹⁴ ชัยพร เขียนพานิช. (2557). ทศวรรษศุนย์วิจัยปัญหาสุรา : สถานะความรู้เพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เด็อนตุลา.

¹⁵ วรณดา ยงพิศาลภพ. (2562). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2562-64 อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม. สืบค้นจาก https://www.krungsri.com/bank/getmedia/77793dc9-0214-4a51-9dd1-cd16af17ebcd/IO_Beverage_190503_TH_EX.aspx

¹⁶ จิราภรณ์ กมลรังสรรค์, นงนุช ใจชื่น, และสุรศักดิ์ ไชยสงค์. (2561). สถานการณ์จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 12(1), 42-55.

3) ความหมายของผู้ประกอบการ

ในปัจจุบันสภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดธุรกิจและมีการพัฒนามากมายแตกต่างกันไปตามมิติต่าง ๆ หนึ่งในธุรกิจที่ถือว่าได้รับความนิยมนับปัจจุบัน ก็คือ ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเมื่อมีธุรกิจย่อมต้องมีผู้ประกอบการ ดังนั้นการที่จะเข้าใจความหมายของคำว่าผู้ประกอบการ จึงต้องเข้าใจความหมายของคำว่าธุรกิจเสียก่อน

ธุรกิจ (business) ตามความหมายใน oxford business english dictionary ได้ให้ความหมายว่า the activity of making, buying, selling or supplying goods or services for money.¹⁷(กิจการในการผลิต การซื้อ การขาย หรือการจัดหาสินค้าหรือบริการเพื่อเงิน)

Black's law dictionary ได้ให้ความหมายคำว่า business คือ employment, occupation, profession, or commercial activity engaged in for gain or livelihood, Activity or enterprise for gain, benefit, advantage or livelihood.¹⁸ (การจ้างงาน การมีอาชีพหรือกิจการเชิงพาณิชย์ ที่เกี่ยวข้องเพื่อผลประโยชน์หรือการดำรงชีวิต, กิจกรรมหรือกิจการเพื่อผลประโยชน์หรือการดำรงชีวิต)

ชูติมันต์ สะสอง ได้ให้ความหมายว่า “ธุรกิจ (business) หมายถึง องค์กรต่าง ๆ ของเอกชนที่นำเอาทรัพยากรมาแปรสภาพ ก่อให้เกิดสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยมุ่งหวังผลกำไรตอบแทน”¹⁹

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ธุรกิจ คือ กิจกรรมใด ๆ ของบุคคล หรือองค์กรที่ทำให้มีสินค้าหรือบริการมาตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค แล้วเกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน²⁰ ซึ่งหนึ่งในปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจ คือ ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ

ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ (entrepreneurs) มีบทบาทอย่างสำคัญในทุกสังคมที่เป็นตลาดการค้าเสรี เจ้าของกิจการ (entrepreneurs) ตามความหมายใน oxford business english dictionary ได้ให้ความหมายว่า a person who makes money by starting or running businesses, especially when this involves taking financial risks.²¹ (บุคคลที่ทำเงินโดยการเริ่มหรือดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเกี่ยวข้องกับการรับความเสี่ยงทางการเงิน)

Dictionary of business and economics ได้ให้ความหมายของคำว่า entrepreneurs ไว้ว่า A French term for a person who undertakes and develops a new

¹⁷ Parkinson, D., & Noble, J. (2006). *Oxford business english dictionary for learners of English*. United Kingdom: Oxford University.

¹⁸ Black, H. C. (1991). *Black's law dictionary with pronunciations* (6th ed.). MN: West Group.

¹⁹ ชูติมันต์ สะสอง. (2559). *ความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

²⁰ ชมพูนุท ศรีพงษ์. (2560). *หลักการบริหารธุรกิจ*. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

²¹ Parkinson, D., & Noble, J., supra note 17

enterprise at some risk (of failure or loss).²² (เป็นศัพท์ฝรั่งเศสใช้เรียกบุคคลที่ยอมรับและพัฒนาการดำเนินกิจการใหม่และยอมรับในความเสี่ยงซึ่งอาจจะเป็นความล้มเหลวหรือความสูญเสีย)

ความหมายใน Black's law dictionary ได้ให้ความหมายคำว่า entrepreneurs คือ One who, on his own, initiates and assumes the financial risks of a new enterprise and who undertakes its management.²³ (ผู้ที่เริ่มต้นและรับความเสี่ยงทางการเงินของกิจการใหม่ รวมทั้งการจัดการกิจการใหม่นั้นด้วย)

สำหรับคำนิยามของคณิต พูนผล “ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่ริเริ่มในการก่อตั้งธุรกิจและดำเนินธุรกิจนั้น โดยใช้เงินของตนเองในการลงทุน บริหารงาน และมีการจ้างพนักงานเข้ามาดำเนินงานไปตามกระบวนการผลิต โดยเจ้าของกิจการนั้นจะต้องยอมรับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยจะมีการมุ่งหวังต่อผลกำไรที่ได้จากการดำเนินธุรกิจเป็นผลตอบแทน และมีเป้าหมายให้ธุรกิจดำเนินก้าวหน้าต่อไปเรื่อย ๆ”²⁴

สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ดำเนินธุรกิจโดยได้รับผลตอบแทนเป็นกำไรที่ได้รับจากธุรกิจนั้น

2.1.2 สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทยปัจจุบันพบว่าปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยของประชากรไทยและเมื่อก่อนหน้าใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเปียร์เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่คนไทยดื่มมากที่สุดถึงร้อยละ 65.8 โดยเฉลี่ยแล้วนักดื่มเพศชายบริโภคแอลกอฮอล์ 84.72 กรัมต่อครั้งที่ดื่ม และในเพศหญิง คือ 51.99 กรัม ในขณะที่นักดื่มเยาวชน (12-19 ปี) เพศชายมีปริมาณการบริโภคสูงถึง 118.35 กรัมต่อวันที่ดื่ม และ 61.95 กรัมในเยาวชนเพศหญิง ซึ่งล้วนจัดเป็นการดื่มแบบอันตรายและการดื่มจนเมเมาถึงขั้น ดังนี้ เมื่อมองจากภาพรวมแล้ว ประเทศไทยมีจำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถึง 1 ใน 3 ของประเทศ²⁵

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากรเป็นครั้งที่ 18 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง ระหว่าง 17 พฤษภาคม - 31 กรกฎาคม 2560 จากทั่วประเทศ ซึ่งผลการสำรวจที่สำคัญ คือ ในส่วนของการบริโภค จากจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.4 เป็นผู้ที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่แล้ว²⁶ ในส่วนของการสำรวจในเรื่องการละเมิดประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนด

²² Ammer, C. & Ammer, D. S. (1986). *Dictionary of business and economics*, revised and expanded ed. NY: Free Press.

²³ Black, H. C., supra note 18

²⁴ คณิต พูนผล. (2547). *คู่มือเจ้าของกิจการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

²⁵ สำนักศูนย์เรียนรู้สุภาพะ, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 12

²⁶ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขาสุภาพะ/พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา/2560/2560_Full-Report.pdf

วันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเรื่องกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2558 1 ใน 10 คนของผู้ตอบสัมภาษณ์บอกว่าเคยซื้อสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนา พุทธหรือวันพระใหญ่ และประมาณ 1 ใน 5 คน บอกว่าเคยซื้อสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่ห้ามขาย²⁷ ซึ่งจากสถิติดังกล่าวทำให้เห็นว่ายังมีผู้ที่ดื่มสุราอยู่พอสมควร อีกทั้งยังมีผู้ขายที่ฝ่าฝืนประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องดังกล่าวอยู่

ทางด้านของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2560 พบว่าร้านขายของชำเป็นจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มนักดื่มประจำและนักดื่มหนัก รองลงมาคือร้านสะดวกซื้อและร้านอาหาร ซึ่งมีสัดส่วนความนิยมในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน นักดื่มประจำและนักดื่มหนัก²⁸ นอกจากนี้ นักดื่มปัจจุบันกลุ่มอายุ 20-24 ปี นิยมดื่มที่ร้านอาหาร ผับ บาร์ หรือร้านคาราโอเกะสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น²⁹

เมื่อทราบแนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ ความหมายของคำว่าผู้ประกอบการแล้ว ดังที่กล่าวมาว่าผู้ประกอบการเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาจากการบริโภคแอลกอฮอล์นอกเหนือจากตัวผู้บริโภคเอง ดังนี้ จึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดการเกิดปัญหา โดยมีแนวคิดในการจัดการ ดังจะอธิบายต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลเสียหลายด้าน ทั้งทางด้านของตัวผู้บริโภคเอง และสังคมรอบข้าง พฤติกรรมดังกล่าวนี้จึงเป็นพฤติกรรมที่ต้องถูกควบคุม ดังนั้น การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมการบริโภค และการควบคุมธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเป็นการลดโอกาสในการเกิดผลกระทบต่อสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กระบวนการควบคุมใด ๆ ย่อมต้องประกอบไปด้วยผู้ที่ต้องทำหน้าที่ควบคุมและผู้ที่ต้องถูกควบคุม ในกรณีนี้ ผู้ที่ทำการควบคุมหลัก คือ รัฐ ซึ่งถือเป็นผู้มีอำนาจอันชอบธรรมตามกฎหมายในการกำหนดและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดังกล่าว³⁰

สำหรับผู้ที่ถูกควบคุมนั้น ได้แก่ ผู้เล่นทั้งหมดในตลาด แบ่งเป็นกลุ่มผู้เล่นที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งแบบที่มีที่นั่งดื่ม เช่น ผับ บาร์ คาราโอเกะ และร้านอาหาร เป็นต้น และแบบไม่มีที่นั่งดื่ม เช่น ร้านสะดวกซื้อ และร้านขายของชำ เป็นต้น ตลอดจนผู้เล่นที่อยู่ในด้านอุปสงค์ ได้แก่ ผู้บริโภคที่เป็นประชาชนทั่วไป³¹ โดยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีทั้ง 2.2.1 แนวยุทธศาสตร์และ

²⁷ เฟิงอ่าง

²⁸ สาทิตรี อัจฉนาคกรชัย. (2562). *ข้อเท็จจริงและตัวเลขเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย พ.ศ. 2559-2561*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพัฒนาการพิมพ์.

²⁹ เฟิงอ่าง

³⁰ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2559). *นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในรอบ 5P*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

³¹ เฟิงอ่าง

แนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2.2.2 หลักการเป็นผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

2.2.1 แนวยุทธศาสตร์ และแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการปัญหาเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์

โดยในหัวข้อนี้จะกล่าวถึง 1) แนวยุทธศาสตร์โลกในการจัดการกับปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขององค์การอนามัยโลก และ 2) แนวยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และ 3) แนวนโยบายแห่งรัฐของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ แผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ โดยสามารถอธิบายทั้งส่วนหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยตามลำดับ ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์โลกเกี่ยวกับการจัดการปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การจัดการปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถือเป็นยุทธศาสตร์โลกซึ่งเกิดจากการที่สมัชชาอนามัยโลกได้เสนอในที่ประชุมสมัชชาอนามัยโลกที่ 63 ในเดือนพฤษภาคม 2010³² โดยจุดประสงค์เพื่อที่จะตระหนักให้เห็นถึงความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดระหว่างเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้มีการกล่าวถึงขอบเขตที่กำหนดให้เป็นทางเลือกของนโยบายและมาตรการที่เสนอให้ประเทศสมาชิกซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 194 ประเทศทั่วโลก³³ พิจารณาและดำเนินการตามดุลยพินิจโดยขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ เช่น ศาสนา วัฒนธรรม และกฎหมาย โดยมีขอบเขตที่น่าสนใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกั้งงานวิจัยสองขอบเขต ได้แก่ ขอบเขต 5 การควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และขอบเขต 8 การจัดการกับผลกระทบของ

³² ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2554). *ยุทธศาสตร์โลกในการจัดการปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์*. นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.

³³ ได้แก่ อัฟกานิสถาน อัลแบเนีย อัลจีเรีย อัลดอร์รา แองโกลา แอนติกาและบาร์บูดา อาร์เจนตินา อาร์เมเนีย ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย อาร์เซอร์ไบจาน บาฮามาส บาห์เรน บังกลาเทศ บาร์เบโดส เบลารุส เบลเยียม เบลีซ เบนิน ภูฏาน โบลิเวีย บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา บอสวานา บราซิล บรูไนดารุสซาลาม บัลแกเรีย บุร์กินาฟาโซ บุรุนดี กัมพูชา แคนเมอรูน แคนาดา คาบูเวร์ดี สาธารณรัฐแอฟริกากลาง ชาติ ซิลี จีน โคลอมเบีย คอโมโรส คองโก หมู่เกาะคุก คอสตาริกา โกตดิวัวร์ โครเอเชีย คิวบา ไซปรัส สาธารณรัฐเช็ก เกาหลีเหนือหรือสาธารณรัฐประชาธิปไตยเกาหลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก เดนมาร์ก จิบูตี ตอมินีกา สาธารณรัฐโดมินิกัน เอกวาดอร์ อียิปต์ เอลซัลวาดอร์ อิเควทอเรียลกินี เอิริเทรีย เอสโตเนีย เอธิโอเปีย ฟิจิ ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส กาบอง แกมเบีย จอร์เจีย เยอรมนี กานา กรีซ เกรนาดา กัวเตมาลา กินี กินี-บิสเซา กายอานา เฮติ ฮอนดูรัส ฮังการี ไอร์แลนด์ อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก ไอร์แลนด์ อิสราเอล อิตาลี จาไมกา ญี่ปุ่น จอร์แดน คาซัคสถาน เคนยา คิริบาส เกาหลีใต้หรือสาธารณรัฐเกาหลี คูเวต คีร์กีซสถาน ลาว ลัตเวีย เลบานอน เลโซโท ไลบีเรีย ลิเบีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มาซิโดเนีย มาดากัสการ์ มาลาวี มาเลเซีย มัลดีฟส์ มาลี มอลตา หมู่เกาะมาร์แชลล์ มอริเตเนีย มอริเชียส เม็กซิโก ไมโครนีเซีย มอลโดวา โมนาโก มองโกเลีย มอนเตเนโกร โมร็อกโค โมซัมบิก เมียนมาร์ นามิเบีย นาอูรู เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นิการากัว ไนเจอร์ ไนจีเรีย นีอูเอ นอร์เวย์ โอมาน ปากีสถาน ปาเลา ปานามา ปาปัวนิวกินี ปารากวัย เปรู ฟิลิปปินส์ โปแลนด์ โปรตุเกส กาตาร์ โรมานี รัสเซีย รัสเซีย รวันดา เซนต์คิตส์และเนวิส เซนต์ลูเชีย เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ ซามัว ซานมารีโน เซาตูเมและปรินซิปี ซาอุดีอาระเบีย เซเนกัล เซอร์เบีย เซเชลส์ เซียร์ราลีโอน สิงคโปร์ สโลวาเกีย สโลวีเนีย โชมเลีย หมู่เกาะโซโลมอน แอฟริกาใต้ สเปน ศรีลังกา ซูदान ซูदानใต้ ซูรินาม สวาซิแลนด์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย แทนซาเนีย ทาจิกิสถาน ไทย ติมอร์-เลสเต โตโก ทองกา ตรินิแดดและโตเบโก ตูนิเซีย ตุรกี เดริกเมนีสถาน ตูวาลู อุกันดา ยูเครน สาธารณรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา อุรุกวัย อุซเบกิสถาน วานูอาตู เวเนซุเอลา เวียดนาม เยเมน แซมเบีย และซิมบับเว

การดื่มและความมีเมามา ซึ่งทั้งสองขอบเขตนี้ประกอบด้วยทางเลือกนโยบายและมาตรการที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือ พัฒนานโยบายเพื่อป้องกันการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมาสุราอยู่แล้ว และพิจารณาการใช้กลไกการรับผิดชอบทางกฎหมายเพื่อลงโทษ หรือปรับผู้จำหน่าย หรือผู้ให้บริการตามที่กฎหมายกำหนด แต่ในส่วนขอบเขต 8 นั้นได้มีการเพิ่มทางเลือกนโยบายที่น่าสนใจ คือ การใช้นโยบายส่งเสริมความรับผิดชอบในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการร้านขายสุรา และฝึกพนักงานให้รู้วิธีการป้องกัน การสังเกตความเสี่ยง และจัดการกับผู้ดื่มที่เมาสุรา โดยสามารถนำมาปรับใช้กับกฎหมายภายในของไทยในการบังคับใช้ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านของผู้ประกอบการได้

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นส่วนของกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนากฎหมายหรือนโยบายระดับโลก ซึ่งประเทศไทยก็ได้นำมาปรับใช้บางส่วนแล้ว โดยจะกล่าวถึงแนวยุทธศาสตร์ของไทยในส่วนถัดไป

2) แนวยุทธศาสตร์ของประเทศไทย

ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาล โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน และการที่ประเทศไทยจะสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวได้ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์³⁴ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์นั้นก็มีการกำหนดไว้ในหลายด้านหลายมิติ ได้แก่ 1. ด้านความมั่นคง 2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ถือเป็นส่วนที่ต้องให้ความสำคัญส่วนหนึ่ง เนื่องจาก เป็นการนำยุทธศาสตร์ชาติมาปรับใช้ในส่วนของด้านการพัฒนาศักยภาพคนและด้านสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

การจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ทั้งสองด้านที่กล่าวมาข้างต้น มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติ

³⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 (ฉบับย่อ)*. สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th/ยุทธศาสตร์ชาติ/>

สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด ดังนี้ จะเห็นได้ว่าเมื่อปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลให้บุคคลเป็นคนที่ไม่มีคุณภาพและไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ ทำให้ไม่สอดคล้องกับเป้าหมาย การแก้ปัญหาการบริโภคโดยการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดปัญหาดังกล่าวนั้น ก็เป็นแนวทางที่ดีในการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องและมีประสิทธิผลกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์นี้ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติยังประกอบไปด้วยแผนแม่บทใหญ่ ๆ 4 แผน คือ 1. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 2. แผนการปฏิรูปประเทศ 3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ 4. แผนความมั่นคง³⁵ ในเรื่องของการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เป็นเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งเป็นแผนสำหรับถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติสู่กรอบและแนวทางในการพัฒนาประเทศในแต่ละช่วงระยะเวลา 5 ปี

โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ซึ่งได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) มีหลักการสำคัญอย่างหนึ่ง คือ หลักการยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย³⁶ นอกจากนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยังคงมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันมากขึ้นทั้งกลไกที่เป็นกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นี้ ยังประสบปัญหาในเกือบทุกด้าน เช่น คุณภาพคนต่ำ การขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงความล้มสมัยของกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนา คือ การที่คนไทยส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมและปัจจัยแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ³⁷ พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยดังกล่าวด้วยทั้งในตัวของผู้บริโภคเองและสังคมโดยรวม ซึ่งในกรณีของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผู้ที่ทำการควบคุมหลักคือ รัฐ โดยสามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบได้ด้วยการมีนโยบายแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิผลและการนำไปปฏิบัติที่จริงจัง

3) แนวนโยบายแห่งรัฐ

ปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ควบคุมได้ด้วยนโยบายแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพ มาตรการของนโยบายแอลกอฮอล์ แบ่งได้เป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ 1. มาตรการทางภาษีและราคา 2. การควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3. การดัดแปลง

³⁵ เพิ่งอ้าง

³⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้นจาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

³⁷ เพิ่งอ้าง

สถานการณ์และบริบทของการดื่ม 4. การจัดการกับการขับชี่ยานพาหนะขณะมีเมามา 5. การควบคุม การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 6. การให้ความรู้ สร้างความเข้าใจและการบำบัดรักษา และ 7. การ คัดกรองผู้มีปัญหา³⁸ โดยประเทศไทยมีนโยบายแอลกอฮอล์และได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องในช่วง ระยะเวลาที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และโครงสร้างกลไกในการจัดการกับปัญหาภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว

แผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติถูกพัฒนาตามมติ 1.6 ของสมัชชา สุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมขนาดและความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ผ่านเป้าหมายหลักเชิงกลไกของนโยบาย 4 ประการ คือ 1. การควบคุมปริมาณการบริโภคของสังคม 2. การป้องกันนักดื่มหน้าใหม่และควบคุมความชุกของ ผู้บริโภค 3. การลดความเสี่ยงของการบริโภค และ 4. การจำกัดและลดความรุนแรงของปัญหาจาก การบริโภค³⁹

ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติต้องการที่จะให้การควบคุมปัญหาจาก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นวาระแห่งชาติและวาระแห่งท้องถิ่น โดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมไทย รับผิดชอบในปัญหานี้ร่วมกัน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ย่อยภายใต้แผนบทใหญ่นี้ 5 ยุทธศาสตร์ย่อย⁴⁰ โดยมาตรการที่เกี่ยวกับการจัดการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เป็นมาตรการที่จะทำให้บรรลุ เป้าหมายหลักของแผนในการลดความเสี่ยงของการบริโภค ซึ่งอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การลดอันตราย จากการบริโภค (Risk Reduction)⁴¹

ยุทธศาสตร์ที่ 3 มีขึ้นเพื่อให้มีการลดความเสี่ยงต่อปัญหาในกลุ่มผู้บริโภค มีแนวคิดพื้นฐาน คือ เจือจาง สถานการณ์ และบริบทของการบริโภคมีความสำคัญ เช่น มาตรการใน การควบคุมสถานที่จำหน่ายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการในการควบคุมลักษณะและ วิธีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนมาตรการในการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ส่วนการห้ามขายเพิ่มให้ผู้ที่มีเมามาครองสติไม่ได้ นั้น กฎหมายเอาผิดในแง่ขายเพิ่ม อีกทั้ง คำว่า “มีเมามาครองสติไม่ได้” ไม่มีนิยามชัดเจนว่า มีอาการอย่างไร โดยคำดังกล่าวนี้เคยได้มีการให้ ความเห็นจากคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 9) ในเรื่องเสรีที่ 1033/2555 แต่เป็นการให้ความเห็น ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งได้ตีความว่า ขาดสติ ขาดความยับยั้งคิดซึ่งบุคคลนั้นเคยมี อยู่ก่อน ไม่มีการควบคุมตนเองอย่างบุคคลธรรมดา หรือไม่สามารถรู้สึกผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ได้ ซึ่ง การพิจารณาว่าพฤติการณ์ใดจะถือได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่สามารถครองสติได้นั้นจะต้องพิจารณาจาก

³⁸ พัทธพล ธรรมรังสี และสุวรา แก้วนุ้ย. (2553). (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ เอกสารประกอบการประชุม สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 2. สืบค้นจาก <http://resource.thaihealth.or.th/library/academic/12804>

³⁹ เพิ่งอ้าง

⁴⁰ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การควบคุมการเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์และทางกายภาพ (Price and Availability) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การ ปรับเปลี่ยนค่านิยมและแรงสนับสนุนในการดื่ม (Attitude) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การลดอันตรายจากการบริโภค (Risk Reduction) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการปัญหา แอลกอฮอล์ในระดับพื้นที่ (Alcohol policy at every setting) และยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนา กลไก การจัดการและสนับสนุนที่เข้มแข็ง (Support)

⁴¹ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2554). *ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ*. นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.

พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกเป็นรายกรณีไป หรืออาจนำผลการตรวจวัดระดับปริมาณ แอลกอฮอล์ในเลือดมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาได้ แต่อาจไม่แน่นอนว่าบุคคลนั้นสามารถ ครอบงำสติได้หรือไม่ เพราะแต่ละบุคคลก็มีความสามารถในการครอบงำสติหลังจากที่ได้ดื่มสุราหรือเสพ ของมีเมาไปแล้วแตกต่างกัน⁴² ทั้งนี้ ได้มีตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า การที่จำเลยพูดจา ไม่รู้เรื่อง นำไปสถานีตำรวจก็ไม่รู้เรื่อง แสดงให้เห็นว่าจำเลยเมาสุรามากจนครอบงำสติไม่ได้⁴³

การให้นิยามดังกล่าวที่ควรเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าเมินเมามากแล้วเพียงใดที่ ผู้ชายต้องไม่ชายเพิ่มนั้นมีไม่มากพอ จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายข้อนี้ทำได้ยาก⁴⁴ โดยบุคคลที่ จะต้องถูกบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายข้อนี้เป็นหลัก ก็คือ บุคคลผู้ที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ ที่เมินเมาอยู่แล้ว ได้แก่ ผู้ประกอบการนั่นเอง โดยผู้ประกอบการจะมีความหมายหรือลักษณะอย่างไร ตามงานวิจัยนี้ อธิบายในหัวข้อ 2.2.2 หลักการเป็นผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อไป

2.2.2 หลักการเป็นผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่สามารถเป็นได้อย่างเสรี เนื่องจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นธุรกิจที่ต้องได้รับการควบคุมอย่างเคร่งครัด จึงจำเป็นต้องมีการ ขออนุญาตและมีการเสียภาษี โดยในหัวข้อนี้ จะอธิบายในส่วนของ 1) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2) การเสียภาษีในการประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1) การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ในอดีต ตลาด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผู้ผลิตเป็นเพียงผู้รับสัมปทานการผลิตจากรัฐ โดยแข่งขันกันประมูลเพื่อให้ได้ สัมปทานจากรัฐและจะได้เป็นผู้ผลิตเพียงรายเดียวตามเขตที่ได้รับอนุญาต⁴⁵ ต่อมาในปลายรัชกาลที่ 6 เมื่อนายอากรไม่ส่งเงินให้แก่รัฐตามจำนวนเงินที่ได้ตามจริง รัฐจึงทำการจัดเก็บภาษีสุราเอง นอกจากนี้ ยังมีนโยบายสนับสนุนให้บุคคลในท้องถิ่นต่าง ๆ เข้ามาเป็นผู้รับอนุญาตต้มกลั่นเพื่อส่งเสริมการขาย สุรา และเพื่อปราบสุราเถื่อน ทำให้การจำหน่ายสุราแพร่หลายขึ้นในสังคมไทย ราษฎรสามารถซื้อสุรา ได้สะดวกขึ้น โดยการจำหน่ายและบริโภคสุราของคนไทยเพิ่มขึ้นมากเมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เห็นได้จากปริมาณภาษีสุราของรัฐที่เพิ่มสูงเกือบเท่าตัว⁴⁶

⁴² เรื่องเสรีที่ 1033/2555 บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ข้อยกเว้นที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนกรณีลูกจ้างเสพ ของมีเมา. (2555). สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/data/news/news11642.pdf>

⁴³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 847/2527

⁴⁴ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 30

⁴⁵ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14

⁴⁶ มนัญญา ภูแก้ว, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 2

ตั้งแต่ พ.ศ. 2541 รัฐบาลไทยเริ่มให้มีการผลิตและจำหน่ายสุราในประเทศอย่างเสรี ทำให้อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยอยู่ในระดับสูงสุดของกลุ่มประเทศอาเซียน⁴⁷ และทำให้มีผู้ต้องการขออนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก ตามข้อมูลในปี พ.ศ. 2551 มีผู้ขออนุญาตจำหน่ายสุราถึง 72,282 ฉบับ และหลังจากที่กรมสรรพสามิตได้พัฒนาระบบการบริการขอใบอนุญาตเป็นแบบ One Stop Service ที่สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้ปัจจุบันมีผู้มาขออนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยกว่า ปีละ 500,000 ฉบับ⁴⁸

อีกทั้ง ในปัจจุบันมูลค่าตลาดของธุรกิจผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีมูลค่าหลายแสนล้านบาทต่อปีและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁴⁹ ในปี 2560 ตลาดเครื่องดื่มในไทยมีปริมาณการบริโภครวม 7,477 ล้านลิตร มูลค่าประมาณ 5.7 แสนล้านบาท แบ่งเป็นตลาดเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัดส่วน 72:28 ในเชิงปริมาณการบริโภค และคิดเป็นสัดส่วน 35:65 ในเชิงมูลค่า โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณการบริโภคและมูลค่าตลาดสูงสุด คือ เบียร์ สัดส่วน 72.2% ของปริมาณการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด ตามด้วย สุรา (25.9%) และหากพิจารณาในเชิงมูลค่า ตลาดเบียร์มีสัดส่วนมูลค่า 54.0% จากมูลค่าตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวม ตามด้วยสุรามีสัดส่วน 45.0%⁵⁰

จากข้อมูลข้างต้น กล่าวได้ว่าธุรกิจจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดว่ามีแรงจูงใจสูงมากพอสมควรสำหรับผู้ประกอบการ เนื่องจาก รายได้สูง ลงทุนต่ำ และได้ผลตอบแทนจากการลงทุน ในระยะเวลาสั้นมาก⁵¹ อย่างไรก็ตาม การประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่ธุรกิจที่จะเปิดได้อย่างเสรี จะต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐก่อน ซึ่งจะต้องขออนุญาตในส่วนใดบ้างสามารถอธิบายได้ ดังนี้

(1) การขอจดทะเบียนพาณิชย์

โดยผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่ บุคคลธรรมดาคนเดียว (กิจการเจ้าของคนเดียว) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด⁵² โดยบุคคลดังกล่าวนั้น ต้องประกอบกิจการค้าซึ่งเป็นพาณิชย์กิจตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กำหนด⁵³ ซึ่งการเปิดร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มสุราเป็นการที่ผู้ประกอบการขายสินค้า

⁴⁷ ภูเบศร์ สมุทรจักร และสาสินี เทพสุวรรณ. (2558). *สุขภาพดี สุขใจ? ดีมีความสุข? สุขภาพจิตของผู้สูบบุหรี่และดื่มแอลกอฮอล์*. นครปฐม: โรงพิมพ์สามลดา.

⁴⁸ มั่นนญา ภูแก้ว, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 2

⁴⁹ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2550). *การประชมวิขาการสุราระดับชาติครั้งที่ 3 สุราไม่ใช่สินค้าธรรมดา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

⁵⁰ วรรณ ียงพิศาลภพ, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 15

⁵¹ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2558). *การกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯและปริมณฑล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

⁵² กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (ม.ป.ป.). *ทะเบียนพาณิชย์(ร้านค้า/บุคคลธรรมดา)*. สืบค้นจาก https://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=373

⁵³ (1) ผู้ประกอบกิจการโรงสีข้าวและโรงเลื่อยที่ใช้เครื่องจักร

ที่เป็นการประกอบกิจการพาณิชย์อย่างหนึ่ง หากดำเนินการในรูปแบบบุคคลธรรมดา ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการจดทะเบียนพาณิชย์ประเภทร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มโดยยื่นขออนุญาตได้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตที่ร้านอาหารตั้งอยู่⁵⁴

แต่หากผู้ประกอบการเป็นสถานบริการตามที่พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 กำหนดจะต้องได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน มิฉะนั้นไม่สามารถตั้งสถานบริการได้⁵⁵ ซึ่งสถานบริการตามความหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมาย คือ สถานที่ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า⁵⁶ ซึ่งสถานบริการที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสุรา มีดังต่อไปนี้

- สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการโดยผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า

- สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

• มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง และยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

• มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอม หรือปล่อยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(2) ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่าง คิดรวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งขายได้ เป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป หรือมีสินค้าคงคลังไว้เพื่อขายมีค่ารวมทั้งสิ้นเป็นเงินตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป

(3) นายหน้าหรือตัวแทนค้าต่างซึ่งทำการเกี่ยวกับสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตาม และสินค้านั้นมีค่ารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป

(4) ผู้ประกอบกิจการหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรมไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตาม และขายสินค้าที่ผลิตได้ คิดราคารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไปหรือในวันหนึ่งวันใดมีสินค้าที่ผลิตได้มีราคารวมทั้งสิ้นตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป

(5) ผู้ประกอบกิจการขนส่งทางทะเล การขนส่งโดยเรือกลไฟหรือเรือยนต์ประจำทาง การขนส่งโดยรถไฟ การขนส่งโดยรถราง การขนส่งโดยรถยนต์ประจำทาง การขายทอดตลาด การรับซื้อขายที่ดิน การให้กู้ยืมเงิน การรับแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อหรือขายตั๋วเงิน การธนาคาร การโหยกวัน การทำโรงรับ จำนำ และการทำโรงแรม

(6) ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แถบบันทึก วีดีทัศน์ แผ่นวีดีทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดีทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง

(7) ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี

(8) ซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(9) บริการอินเทอร์เน็ต

(10) ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

(11) บริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

(12) การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

(13) การให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงโดยคาราโอเกะ

(14) การให้บริการเครื่องเล่นเกมส์

(15) การให้บริการตู้เพลง

(16) โรงงานแปรรูป แกะสลัก และการหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่งงาช้างและ ผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

⁵⁴ Tunyalit. (ม.ป.ป.). *เปิดร้านเหล้าต้องรู้กฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และร้านอาหาร*. สืบค้นจาก <http://blog.fourleaf.life/th/เปิดร้านเหล้า/>

⁵⁵ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 83/ตอนที่ 88/หน้า 626/4 ตุลาคม 2509

⁵⁶ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 3

• มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวทีหรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

• มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสง หรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่ม อย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา

- สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

โดยใบอนุญาตในการจัดตั้งสถานบริการดังที่กล่าวมาแล้วนั้น จะมีค่าธรรมเนียมแตกต่างกันไปในแต่ละประเภท โดยจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมเป็นรายปี

(2) การขอใบอนุญาตสุรา

สุราเป็นสินค้าที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยต่อผู้บริโภคมากกว่าสินค้าทั่วไป ผู้ประกอบการสุราจึงต้องมีหน้าที่เกี่ยวกับการขออนุญาตที่ต้องปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากผู้ประกอบการอื่น ๆ โดยสามารถจำแนกการขออนุญาตได้ ดังนี้

ก. กรณีผลิตสุราหรือมีเครื่องกลั่นสำหรับผลิตสุราไว้ในครอบครอง

ผู้ใดประสงค์จะผลิตสุราหรือมีเครื่องกลั่น สำหรับผลิตสุราไว้ในครอบครอง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด⁵⁷ โดยตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตนี้ การที่ผู้ใดจะทำสุราหรือมีเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง จะต้องยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพสามิตก่อน ถ้าฝ่าฝืนผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษทางกฎหมาย⁵⁸ ทั้งนี้ การทำสุราเป็นข้อห้ามเด็ดขาดจากรัฐและถือว่าเป็นสิทธิเด็ดขาดของรัฐในการออกใบอนุญาตแต่เพียงผู้เดียว⁵⁹ โดยใบอนุญาตนี้จะมีอายุสามปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต⁶⁰

ข. กรณีนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร

ผู้ใดประสงค์จะนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี⁶¹ ซึ่งผู้ที่จะนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น จะต้องยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดีกรมสรรพสามิต รวมถึงการนำสุราเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผัน

⁵⁷ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 153

⁵⁸ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 193

⁵⁹ วิศิษฐ์ วชิรวิรุฬห์. (2543). ปัญหาทางกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในระบบสุราเสรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ

⁶⁰ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 153 วรรคท้าย

⁶¹ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 154

ให้นำเข้ามาได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามจำนวนและทางด่านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนด⁶²

ค. กรณีขายสุรา

ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต⁶³ กล่าวคือ ห้ามมิให้มีการขายสุรา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม การขออนุญาตดังกล่าวไม่ใช่บังคับกับการขายสุรา ในกรณีดังต่อไปนี้ คือ การขายทั้งหมดในคราวเดียวภายใต้ความควบคุมของเจ้าพนักงานสรรพสามิต ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตาย หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต การขายในการบังคับคดี การขายโดยคำสั่งของอธิบดี กรมศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หรือกรณีอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด⁶⁴ โดยใบอนุญาตดังกล่าวนี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต⁶⁵

ในส่วนของผู้ที่ต้องการขายสุรานั้นยังมีเรื่องที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติม คือ ประเภทของใบอนุญาตขายสุรา และผู้มีสิทธิยื่นขอใบอนุญาตขายสุรา ซึ่งสามารถอธิบายต่อไป ดังนี้

ประเภทของใบอนุญาตขายสุรามี 2 ประเภท คือ ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป อาทิเช่น การขายจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายส่ง การขายสุราจากผู้ขายส่งไปยังผู้ขายปลีก เป็นต้น และใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร⁶⁶ อาทิเช่น การขายปลีกสุราเพื่อนำไปบริโภค การขายสุราเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย เป็นต้น ซึ่งใบอนุญาตขายสุราทั้ง 2 ประเภทนี้จะมีอัตราค่าธรรมเนียมที่แตกต่างกัน โดยใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 มีอัตราค่าธรรมเนียม ปีละ 100,000 บาท ส่วนใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 มีอัตราค่าธรรมเนียมปีละ 50,000 บาท⁶⁷

ดังนั้น กรณีที่มีการขายสุราครั้งหนึ่งสิบลิตรขึ้นไปและต่ำกว่าสิบลิตรปะปนกันไป ผู้ขายสุราจะต้องขอรับใบอนุญาตขายสุราทั้ง 2 ประเภท มิเช่นนั้นย่อมจะมีความผิดฐานเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราทำการขายไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ตาม มาตรา 197⁶⁸ ของพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560⁶⁹

⁶² พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 154 วรรคสาม

⁶³ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 155

⁶⁴ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 155 วรรคท้าย

⁶⁵ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 155 วรรคสาม

⁶⁶ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 156

⁶⁷ อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

⁶⁸ กรมสรรพสามิต. (ม.ป.ป.). คำอธิบายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560. สืบค้นจาก

<https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mjk4/~edispuatucm298930.pdf>

⁶⁹ มาตรา 197 ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 155 ใบอนุญาตขายยาสูบตามมาตรา 167 หรือใบอนุญาตขายไพฑูริกตามมาตรา 176 ทำการขายไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาตต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินสองพันบาท

ในส่วนของผู้มีสิทธิยื่นขอใบอนุญาต จะต้องเป็นผู้ที่ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี และสถานที่ขายสุราไม่เป็นสถานที่ดังนี้⁷⁰

- ที่ตั้งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ 2)
- ที่ตั้งวัด มัสยิด วัดบาทหลวง หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกายหรือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ 2)
- ที่ตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ 2)
- สถานที่ที่เคยเป็นสถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต เว้นแต่ได้พ้นกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ 2)
- สถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและอยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต
- สถานที่ที่ต้องห้ามขายสุราตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือกฎหมายอื่น

นอกจากผู้ประกอบการจะต้องขอใบอนุญาตและเสียค่าธรรมเนียมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้ประกอบการจะต้องเสียภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกด้วยซึ่งจะอธิบายในหัวข้อต่อไป

2) การเสียภาษีในการประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การที่จะเข้าใจในเรื่องดังกล่าวได้จำเป็นต้องมีความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องของภาษีก่อน ทั้งความหมายและประเภทของภาษีอากร

คำว่า ภาษีอากร หมายถึง เงินที่รัฐบังคับจัดเก็บจากบุคคล โดยรัฐไม่ผูกพันที่จะจ่ายผลตอบแทนโดยตรงให้แก่ผู้เสียภาษีอากร⁷¹ เป็นเงินที่ รัฐบาลเก็บจากประชาชนผู้มีเงินได้เพื่อนำไปใช้พัฒนาประเทศ⁷² ซึ่งภาษีอากรนั้นมี หลายหลักการแบ่งและมีหลายประเภท

ในการประกอบธุรกิจสุรา ภาษีที่เกี่ยวข้อง คือ ภาษีสรรพสามิต ซึ่งเป็นภาษีชนิดหนึ่ง หากเป็นการแบ่งประเภทตามฐานภาษี ภาษีสรรพสามิต คือ ภาษีที่เก็บจากฐานการบริโภค

⁷⁰ กรมสรรพสามิต. (ม.ป.ป.). *การขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟ ผ่านอินเทอร์เน็ต*. สืบค้นจาก

[https://www.excise.go.th/excise2017/SERVICE/ขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟ ผ่านอินเทอร์เน็ต \(ใหม่\)/index.htm](https://www.excise.go.th/excise2017/SERVICE/ขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟ ผ่านอินเทอร์เน็ต (ใหม่)/index.htm)

⁷¹ กรุงไทย. (2560). ภาษีที่ไม่ ทำไมภาษี. สืบค้นจาก

<https://sme.ktb.co.th/sme/productListAction.action?command=getDetail&cateMenu=KNOWLEDGE&catelId=9&itemId=66>

⁷² สราวุธ วุฒยาภรณ์. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร. *ดุลพาท*, 52(3), 31-75.

(Consumption tax base) และหากเป็นการแบ่งตามการผลักรภาษี ภาษีสรรพสามิต จะเป็น ภาษีทางอ้อม คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลักรการเสียภาษีให้บุคคลอื่นได้⁷³ ซึ่งวัตถุประสงค์ ของการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย คือ เพื่อเป็นรายได้ของรัฐและเพื่อควบคุมการบริโภคสินค้าและ บริการบางชนิดที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคม ซึ่งสุราก็คือสินค้าประเภทนั้น อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสุรามีได้มุ่งที่จะกำจัดสุราให้หมดไปจากตลาดแต่ต้องการลดปริมาณการ บริโภคสุราของประชาชนให้ลดลงเท่านั้น⁷⁴

โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต คือ ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า ผู้ประกอบ กิจการสถานบริการ หรือผู้อื่นที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีหน้าที่เสียภาษี ใน ส่วนของอัตราภาษีจะต้องไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตที่ใช้อยู่ในเวลาที่ จะต้องเสียภาษี⁷⁵

พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัตินี้มีทั้ง หด 21 ตอน⁷⁶ โดย ประเภทสินค้าอยู่ในพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตตอนที่ 1-16 ซึ่งประเภทสินค้าสุราได้ถูกกำหนดไว้ใน ตอนที่ 13 ในส่วนของประเภทบริการอยู่ในพิกัดอัตรา ภาษีสรรพสามิตตอนที่ 17-21 ซึ่งประเภท กิจการบันเทิงและหย่อนใจ (สถานบริการ) ได้ถูกกำหนดไว้ในตอนที่ 17⁷⁷ โดยในส่วนนี้สามารถ อธิบายแต่ละข้อย่อยได้ ดังนี้ (1) ตอนที่ 13 ประเภทสินค้าสุรา และ (2) ตอนที่ 17 ประเภท กิจการบันเทิงและหย่อนใจ (สถานบริการ) ประกอบกับตาราง ตามลำดับ

(1) ตอนที่ 13 ประเภทสินค้าสุรา

⁷³ เอ.อาร์ แอ็คเคานต์ติ้ง คอนซัลแตนท์. (2561). *ประเภทของภาษีอากร*. สืบค้นจาก https://www.arac.co.th/th/news_detail/tax/53

⁷⁴ ชญาณิน เทพาคำ. (2554). *ปัญหาการบังคับใช้มาตรการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต กรณีศึกษาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุราแช่ชนิด เบียร์*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.

⁷⁵ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 16

⁷⁶ ได้แก่ ตอนที่ 1 สินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน, ตอนที่ 2 สินค้าเครื่องดื่ม, ตอนที่ 3 สินค้าเครื่องไฟฟ้า, ตอนที่ 4 สินค้าแบตเตอรี่, ตอนที่ 5 สินค้าแก้วและเครื่องแก้ว, ตอนที่ 6 สินค้ารถยนต์, ตอนที่ 7 สินค้ารถจักรยานยนต์, ตอนที่ 8 สินค้าเรือ, ตอนที่ 9 สินค้า ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและเครื่องสำอาง, ตอนที่ 10 สินค้าพรมและสิ่งทอพื้นอื่นๆ, ตอนที่ 11 สินค้าหินอ่อนและหินแกรนิต, ตอนที่ 12 สินค้าสารทำลาย ชั้นบรรยากาศ, ตอนที่ 13 สินค้าสุรา, ตอนที่ 14 สินค้ายาสูบ, ตอนที่ 15 สินค้าไฟ, ตอนที่ 16 สินค้าอื่นๆ, ตอนที่ 17 กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ, ตอนที่ 18 กิจการเสี่ยงโชค, ตอนที่ 19 กิจการที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม, ตอนที่ 20 กิจการที่ได้รับ อนุญาตหรือสัมปทานจากรัฐ และตอนที่ 21 บริการอื่น ๆ

⁷⁷ บัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

ตารางที่ 1 พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตตอนที่ 13 สินค้า สุรา⁷⁸

		ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ	
			หน่วย	หน่วย ละ - บาท
	ตอนที่ 13 สินค้าสุรา			
	(1) สุราแช่ (ก) ชนิดเบียร์	30	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธีซึ่ง ขึ้น สูตร ด้วย เครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่ กรมสรรพสามิตรับรอง	3,000
	(ข) ชนิดไวน์ และ สปาร์กลิงไวน์ที่ทำจากองุ่น	30	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธีซึ่ง ขึ้น สูตร ด้วย เครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่ กรมสรรพสามิตรับรอง	3,000
	(ค) ชนิดสุราแช่ผลไม้ที่มี ส่วนผสมขององุ่นหรือไวน์ องุ่น	30	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธีซึ่ง ขึ้น สูตร ด้วย เครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่ กรมสรรพสามิตรับรอง	3,000
	(ง) ชนิดอื่นๆ นอกจาก (ก) (ข) และ (ค)	30	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธีซึ่ง ขึ้น สูตร ด้วย เครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่ กรมสรรพสามิตรับรอง	3,000

⁷⁸ บัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

(2) สุรากลั่น (ก) ชนิดสุราขาว	30	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธีซึ่ง ชั้น สุ ต ร ด้วย เครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่ กรมสรรพสามิตรับรอง	3,000
(ข) ชนิดอื่น ๆ นอกจาก (ก)	30	ต่อปริมาณหนึ่งลิตรแห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธีซึ่ง ชั้น สุ ต ร ด้วย เครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่ กรมสรรพสามิตรับรอง	3,000

หมายเหตุ. จากบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

(2) ตอนที่ 17 ประเภทกิจการบันเทิงและหย่อนใจ (สถานบริการ)

ในส่วนของพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตตอนที่ 17 กิจการบันเทิงและหย่อนใจ (สถานบริการ) โดยในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ได้ให้ความหมายของ “กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ” ดังนี้

กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ หมายความว่า การประกอบกิจการในด้านบันเทิงหรือหย่อนใจต่าง ๆ ในสถานบริการเพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ เช่น สถานมหรสพ สถานที่ฉายภาพยนตร์ ไนต์คลับ คาบาร์เรต ดิสโกเธค คาราโอเกะ ค็อกเทลเลาจน์ โดยให้หมายความรวมถึงสถานที่ที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา⁷⁹ โดยกิจการเหล่านี้สามารถแบ่งเพื่อ อธิบายได้สองประเภทย่อย คือ

- ไนต์คลับ ดิสโกเธค ผับ บาร์ ค็อกเทลเลาจน์ที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต ไม่พิจารณาถึงองค์ประกอบของการให้บริการ และไม่พิจารณาเวลาในการให้บริการหรือเวลาปิดทำการแต่อย่างใด

- สถานบริการประเภทสถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา โดยสถานบริการในลักษณะนี้ไม่ว่าจะมีชื่อเรียกอย่างไรก็ตาม หากมีองค์ประกอบครบถ้วนทั้ง 3 องค์ ประกอบ จะต้องเสียภาษีสรรพสามิตด้วย ดังนี้ 1.เป็นสถานที่ที่มีการจำหน่าย

⁷⁹ บัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

อาหารและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะขายอาหารหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือขายตลอดเวลาที่ร้านเปิดจนถึงเวลาที่ร้านปิดก็ตาม 2. เป็นสถานที่ที่จัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง โดยการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดดังกล่าวจะต้องเป็นการแสดงต่อหน้าคนดูซึ่งอาจเป็นการแสดงของนักดนตรีคนเดียว เป็นวงดนตรี หรือการแสดงอื่น ๆ เช่น มายากล กายกรรม ละคร เวที รวมถึงการแสดงความสามารถของคนและสัตว์ต่าง ๆ เพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้ที่มาใช้บริการในสถานที่นั้น และไม่ว่าการแสดงนั้นจะจัดให้มีขึ้นในช่วงเวลาใดจะมีขึ้นก่อนหรือหลังเวลา 24.00 นาฬิกาของวันก็ตาม หรือจะมีการแสดงเพียงบางวันของเดือนหรือสัปดาห์ก็ตาม 3. เป็นสถานที่ที่ปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา ซึ่งการปิดทำการหมายถึงการปิดสถานที่ โดยไม่มีผู้รับบริการอยู่ในสถานที่นั้น⁸⁰ ซึ่งจะแตกต่างกับประเภทไนต์คลับ ดิสโกเธค ผับ บาร์ ค็อกเทลเลาจน์ ที่ไม่จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบใด ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

ตารางที่ 2 พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตตอนที่ 17 กิจการ บันเทิงและหย่อนใจ⁸¹

		ตามมูลค่า		
		ร้อยละ	ตามปริมาณ	
			หน่วย	หน่วย ละ- บาท
	<p style="text-align: center;">ตอนที่ 17 กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ</p> <p>“กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ” หมายความว่า การประกอบกิจการในด้านบันเทิงหรือ หย่อนใจต่าง ๆ ในสถานบริการเพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ เช่น สถานมหรสพ สถานที่ฉายภาพยนตร์ ไนต์คลับ คาบาร์เรต ดิสโกเธค คาราโอเกะ ค็อกเทลเลาจน์ สถานอาบน้ำหรืออบตัว และนวด เป็นต้น</p> <p>ไนต์คลับ ดิสโกเธค ผับ บาร์ ค็อกเทลเลาจน์ โดยให้หมายความรวมถึงสถานที่ที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา</p>	30	ตาราง เมตร	3,000

⁸⁰ กรมสรรพสามิต. (ม.ป.ป.). ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกฎหมายตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560. สืบค้นจาก <https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mzey/~edisp/uatucm312741.pdf>

⁸¹ บัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

	สถานอาบน้ำหรืออบตัว และนวด	30	รอบ	1,000
	อื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	30		

หมายเหตุ. จากบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

ดังนั้น เมื่อได้กล่าวถึงความหมายรวมถึงลักษณะของผู้ประกอบการแล้ว จึงต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าจะสามารถกำหนดความรับผิดให้แก่ผู้ประกอบการได้หรือไม่ เนื่องจากอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดการบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น รวมถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบริโภคแอลกอฮอล์ของลูกค้าของตน ซึ่งการพิจารณาความรับผิดแก่บุคคลใดได้ จำต้องเข้าใจทฤษฎีความรับผิดในเบื้องต้นก่อน โดยอธิบายในหัวข้อที่จะกล่าวถัดไปนี้ คือ หัวข้อ 2.3 ทฤษฎีความรับผิดทางกฎหมาย

2.3 ทฤษฎีความรับผิดทางกฎหมาย

ผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนกฎหมายย่อมจะต้องรับผิด ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในส่วนของงานวิจัยนี้จะเน้นในกรณีของการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่เมาจนครองสติไม่ได้ โดยมีทฤษฎีความรับผิดที่เกี่ยวข้องที่กล่าวถึงความรับผิดของผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นในส่วนของความรับผิดในทางศีลธรรมหรือความรับผิดในทางกฎหมาย

ตามหลักการทั่วไปที่ว่าความผิดใด ๆ ที่ได้ถูกกำหนดไว้ เมื่อได้มีการกระทำความผิดแล้ว บุคคลนั้นย่อมต้องรับผิดในการกระทำของตน สำหรับความรับผิดของบุคคลนั้น อาจแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ 2.3.1 ความรับผิดทางศีลธรรม และ 2.3.2 ความรับผิดทางกฎหมาย⁸² อธิบายได้ดังนี้

⁸² ทิพัฒน์ นรัจฉริยางกูร. (2541). การให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแทนผู้เสียหายในคดีมลพิษ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

2.3.1 ความรับผิดชอบทางศีลธรรม

ศีลธรรม คือ ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ว่าการกระทำอย่างไรเป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ถูกต้องเหมาะสม มีสติปัญญาที่สามารถพิจารณาได้ว่า เมื่อได้ทำอะไรไป บุคคลอื่นอาจจะไม่ยินดี ไม่ยินยอม อาจจะต่อสู้อย่างรุนแรงหรือมีการแก้แค้นได้⁸³ โดยความรับผิดชอบทางศีลธรรม หมายถึง ผู้กระทำ ความผิดจะได้รับโทษทางจิตใจที่เกิดขึ้นภายในตนเอง ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย เช่น นายดำทำร้ายร่างกายนายแดง แม้ว่านายดำจะไม่ถูกกฎหมายลงโทษ แต่นายดำก็เกิดความไม่สงบสุขภายในจิตใจ รู้ว่าสิ่งที่ตนทำไม่ถูก หรือเกิดความกลัวว่าวันหนึ่งผลกรรมหรือบาปจะตามทันได้ เช่นนี้เรียกว่านายดำมีความรับผิดชอบในทางศีลธรรม⁸⁴

2.3.2 ความรับผิดชอบทางกฎหมาย

ความรับผิดชอบทางกฎหมาย หมายถึง การที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำการอันเป็นความผิด ซึ่งหากเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ผู้กระทำก็จะต้องมีความรับผิดชอบทางอาญา หากเป็นความผิดตามกฎหมายแพ่ง ผู้กระทำก็จะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่ง กล่าวได้ว่า ความรับผิดชอบทางกฎหมายสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด⁸⁵ คือ 1) ความรับผิดชอบในทางอาญา และ 2) ความรับผิดชอบในทางแพ่ง

1) ความรับผิดชอบในทางอาญา

โดยกฎหมายอาญานั้น เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการลงโทษบุคคลที่กระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ ในสังคม จึงเป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยตรง⁸⁶ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือเป็นกฎหมายที่บัญญัติห้ามมิให้มีการกระทำ หรือบังคับให้มีการกระทำโดยที่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษ⁸⁷ ดังนั้น ความรับผิดชอบทางอาญา คือ การที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำการอันเป็นความผิดตามที่กฎหมายได้บัญญัติโทษไว้ในขณะกระทำความผิด และบุคคลนั้นจะต้องถูกลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิ้น⁸⁸ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการมีความรับผิดชอบทางอาญาก็เพื่อคุ้มครองป้องกันให้มีความปลอดภัยในสังคม ก่อให้เกิดความผาสุกในการอยู่ร่วมกัน⁸⁹

⁸³ พระพลากร สมงคลโล (อนุพันธ์). (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับศีลธรรม จริยธรรม ศาสนา และจารีตประเพณี. *ธรรมทรรคนัน*, 3(พฤศจิกายน-ธันวาคม 2559), 277-289.

⁸⁴ พิพัฒน์ นรฉัตรญาณการ, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 82

⁸⁵ เพ็ญอ้าง และ ศันสน์ภรณ์ โสทธิพันธ์. (2555). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลามิควรได้* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

⁸⁶ เพลินตา ตันรังสรรค์. (2561). หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย. *จุลนิติ*, 15(1), 75-89.

⁸⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2549). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1*. กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์.

⁸⁸ พิพัฒน์ นรฉัตรญาณการ, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 82

⁸⁹ สุมาลี วงษ์ชีวิต. (2548). *กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลามิควรได้* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ความรับผิดทางอาญา คือ ความรับผิดที่เกิดจากการกระทำโดยรู้สำนึกไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยเจตนาหรือประมาท โดยต้องเป็นการกระทำที่มีกฎหมายอาญากำหนดไว้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดและผู้กระทำต้องรับโทษเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา เป็นต้น ตามหลัก *nulla poena sine lege*⁹⁰ ที่ว่า การจะลงโทษใครตามกฎหมายอาญา จะต้องมีการกำหนดไว้โดยชัดแจ้งแล้วเท่านั้น

โดยหลักเกณฑ์ที่จะต้องพิจารณาความรับผิดทางอาญา คือ มีการกระทำที่รู้สำนึกที่เกิดโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อ มีกฎหมายกำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด มีกฎหมายกำหนดโทษ และผู้กระทำได้กระทำ ความผิดที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนดจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด⁹¹ ซึ่งความรับผิดทางอาญานี้ มีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3 ทฤษฎีคือ⁹² (1) ทฤษฎีความรับผิดที่ต้องอาศัยทั้งการกระทำและความผิดของจิต (2) ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด และ (3) ทฤษฎีความรับผิดในการกระทำของผู้อื่น อธิบายตามลำดับได้ ดังนี้

(1) ทฤษฎีความรับผิดที่ต้องอาศัยทั้งการกระทำและความผิดของจิต

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญในเรื่องภายในจิตใจของผู้กระทำโดยถือว่าความรู้สึกผิดของจิตใจเป็น ปัจจัยสำคัญในการกำหนดความรับผิดทางอาญา ดังนั้น ในการกำหนดความรับผิดทางอาญาจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยสองประการ คือ การกระทำซึ่งเป็นอันตรายต่อสังคม และสภาวะของจิตใจที่มีลักษณะควรแก่การลงโทษ ซึ่งสภาวะของจิตใจก็คือ เจตนา (คือต้องรู้ถึงการกระทำของตนและขณะเดียวกันก็ต้องประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น) หรือประมาท (คือไม่คิดถึงหรือไม่นึกถึงอันตรายที่จะเกิดจากการกระทำของตน หรือเพิกเฉยไม่แยแสต่อผลร้ายที่จะเกิดจากการกระทำนั้น) ความรับผิดตามทฤษฎีนี้จึงแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ ความรับผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา และความรับผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยประมาท

ประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดความรับผิดทางอาญาโดยอาศัยทฤษฎีนี้โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดอาญาจะมีความผิดก็ต่อเมื่อได้กระทำความผิดโดยมีสภาวะจิตใจที่สมควรแก่การลงโทษ เช่น ในประเทศอังกฤษที่ใช้ระบบกฎหมาย *common law* มีหลักว่า “การกระทำไม่ก่อให้เกิดเป็นความผิด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตนาชั่วร้ายในขณะที่กระทำความผิด” (*the act does not constitute guilt unless the mine be guilty*) ดังนั้น จึงได้นำหลักดังกล่าวมากำหนดเป็นโครงสร้างความรับผิดอาญาว่าการกระทำใดจะเป็นความผิดอาญาได้จะต้องประกอบไปด้วย การกระทำที่แสดงออกภายนอกนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และผู้กระทำได้กระทำโดยจิตใจที่ชั่วร้ายหรือในประเทศเยอรมัน การกระทำที่จะเป็นความผิดอาญาได้นั้น ผู้กระทำจะต้องมีความชั่ว (*schuld*)⁹³

⁹⁰ ศนันท์กรณ โสทธิพันธ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 85

⁹¹ เพ็งอ่าง

⁹² วิสาร พันธนะ. (2543). *สาระสำคัญของประมวลกฎหมายอาญา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

⁹³ คณิต ฒ นคร. (2551). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

(2) ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด (strict liability)

ทฤษฎีนี้กำหนดความรับผิดทางอาญาโดยถือเอาการกระทำเพียงอย่างเดียว ไม่คำนึงถึงสภาวะของจิตใจ แม้กระทำโดยไม่มีเจตนาก็ต้องรับผิดทางอาญา (ความรับผิดโดยเคร่งครัดนี้ ไม่รวมถึงกรณีประมาท เพราะ ถ้ากระทำโดยประมาทก็ไม่ต้องรับผิด) ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัดนี้มีความคิดเห็นอยู่สองแนว คือ ฝ่ายที่สนับสนุน และฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย

- ฝ่ายที่สนับสนุน เห็นว่า ควรมีความรับผิดโดยเคร่งครัด เพราะ ในความผิดทางอาญาบางประเภทหากที่จะพิสูจน์เจตนาในการกระทำความผิด อีกทั้งหากเป็นกรณีที่การกระทำนั้นเป็นอันตรายต่อสังคมอยู่บ้างหรืออาจจะเกิดเป็นคดีฟ้องร้องจำนวนมาก ก็ควรที่จะมีการรับผิดโดยเคร่งครัดเพื่อที่จะให้โจทก์ไม่ต้องมีภาระการพิสูจน์เจตนาของจำเลยอีก⁹⁴

- ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย เห็นว่า การลงโทษที่ดูเพียงแต่การกระทำแต่ไม่ดูไปถึงจิตใจของผู้กระทำด้วยนั้นไม่เกิดประโยชน์ เพราะ การลงโทษที่ผู้กระทำไม่รู้สึกรู้สีกว่าตนเองกระทำความผิดอาจไม่เป็นผลในการยับยั้งผู้กระทำหรือบุคคลอื่นไม่ให้กระทำอีก⁹⁵

(3) ทฤษฎีความรับผิดในการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)

โดยทั่วไปแล้วตามหลักแห่งความรับผิดในทางอาญา บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาเฉพาะการกระทำของตนเองเท่านั้น บุคคลหนึ่งไม่ต้องรับผิดในทางอาญาในผลของการกระทำความผิดที่บุคคลอีกคนหนึ่งได้กระทำขึ้น⁹⁶

ความรับผิดทางอาญาในการกระทำของบุคคลอื่น คือ การที่บุคคลหนึ่งที่ไม่ได้กระทำการอันน่าตำหนิต้องมารับผิดในความประพฤติดของอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะปรากฏพบในระบบคอมมอนลอว์⁹⁷ โดยทฤษฎีนี้ไม่คำนึงถึงทั้งการกระทำความผิดและสภาวะทางจิตใจของผู้ที่ต้องรับผิด ความรับผิดตามทฤษฎีนี้เป็นการบังคับให้บุคคลต้องรับผิดในการกระทำของผู้อื่น แม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ได้กระทำความผิดด้วยตนเองเลย ซึ่งทฤษฎีนี้เหมาะสมถ้านำมาใช้ในกฎหมายแพ่ง โดยเฉพาะกฎหมายลักษณะละเมิด แต่การนำทฤษฎีนี้มาใช้ในกฎหมายอาญานั้น มีความเห็นอยู่ 2 ความเห็น คือ ฝ่ายที่เห็นด้วย และฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย

- ฝ่ายที่เห็นด้วย เห็นว่า ในบางกรณีการที่จะพิสูจน์ถึงเจตนาหรือการรู้เห็นของผู้กระทำความผิดทำได้ยาก ดังนั้น จึงต้องมีการบัญญัติให้มีความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่นเพื่อตัดปัญหาไม่ให้โจทก์ต้องมีภาระการพิสูจน์เจตนาหรือการรู้เห็นเป็นใจนั้น ซึ่งการให้มีความรับผิดเช่นว่านี้ ก็เพื่อให้เกิดการบังคับแก่ผู้ที่จะต้องรับผิดนั้นเอาใจใส่ดูแลการทำงานของลูกจ้าง เช่น กรณีของนายจ้าง หรือกรณีผู้แทนนิติบุคคล เป็นต้น

⁹⁴ Williams G. (1978). *Criminal Law*. United Kingdom: Stevens & sons.

⁹⁵ วิภาพร เนติจิระโชติ. (2548). *การบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็นความผิดอาญาทั่วไป : ศึกษาเฉพาะความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ

⁹⁶ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 87

⁹⁷ สุนทร กสิกรจะจำง. (2549). *ความรับผิดทางอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีความรับผิดของบิดามารดาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ

- ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย เห็นว่า ความรับผิดในการกระทำของผู้อื่นนั้นขัดกับหลักความรับผิดทางอาญาในกฎหมายอาญา เพราะ โดยหลักแล้ว บุคคลย่อมไม่ต้องรับผิดในทางอาญาในการกระทำของบุคคลอื่น เว้นแต่บุคคลนั้นจะได้บังคับหรือช่วยเหลือให้บุคคลอื่นกระทำความผิด⁹⁸ แต่หากเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษจริง ๆ ควรลงโทษสถานเบา เช่น โทษปรับ เท่านั้น⁹⁹

ส่วนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้คดีอาญาแตกต่างจากคดีแพ่ง คือ ส่วนของสภาพบังคับ เพราะ ในส่วนคดีอาญา สภาพบังคับ คือ บทลงโทษที่กำหนดไว้สำหรับผู้กระทำความผิดที่มีทั้งหมด 5 ประการ คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน แต่ในคดีแพ่ง สภาพบังคับจะเป็นกรณีที่ไม่ทำให้จำเลยต้องสูญเสียชีวิตหรือขาดอิสรภาพเหมือนกับคดีอาญา เพราะเป็นกรณี อาทิ การคืนทรัพย์สิน การเรียกเบี้ยปรับ หรือการใช้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน เป็นต้น¹⁰⁰ สภาพบังคับดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จำต้องเกิดความรับผิดเสียก่อน โดยความรับผิดทางอาญา ได้อธิบายมาแล้วในส่วนข้างต้น ดังนี้ ส่วนต่อไปจึงขออธิบายในส่วน 2) ความรับผิดทางแพ่ง ต่อไป

2) ความรับผิดทางแพ่ง

เมื่อผู้กระทำการกระทำความผิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำให้บุคคลอื่นเสียหาย เป็นการกระทำความผิดแล้ว (*fault*) ก็จะต้องเกิดความรับผิด ในกรณีของความรับผิดทางแพ่งนี้ อาจเป็นกรณีที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ชำระหนี้ตามสัญญา ก่อให้เกิดความรับผิดที่เรียกว่า ความรับผิดทางสัญญา (*contractual liability*) หรืออาจเป็นกรณีที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่กระทำการตามที่กฎหมายกำหนดให้ไม่ก่อความเสียหายให้กับบุคคลอื่นในสังคม โดยได้ไปก่อความเสียหายที่ผิดกฎหมายต่อผู้อื่น ก่อให้เกิดความรับผิดที่เรียกว่า ความรับผิดเพื่อละเมิด (*delictual liability*)¹⁰¹ ดังนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า ความรับผิดทางแพ่งนั้นสามารถพิจารณาแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ความรับผิดตามกฎหมายสัญญา และ (2) ความรับผิดตามกฎหมายละเมิด โดยทั้งสัญญาและละเมิดนั้นต่างก็เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้¹⁰² โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

(1) ความรับผิดตามกฎหมายสัญญา

ความรับผิดตามกฎหมายสัญญา หมายถึง ความรับผิดที่เกิดจากการไม่ชำระหนี้ที่เกิดจากสัญญาด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม โดยคู่สัญญาฝ่ายที่ไม่ชำระหนี้ อาจถูกคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ฟ้องร้องบังคับให้ชำระหนี้ หากสภาพแห่งหนี้เปิดช่องให้ทำได้ และอาจจะสามารถเรียกค่าเสียหายได้ด้วย โดยต้องใช้สิทธิเรียกร้องหรือฟ้องร้องโดยผ่านกระบวนการทางศาล

⁹⁸ วิภาทร เนติจิรโชติ, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 95

⁹⁹ LaFAVE W. R. (1972). *Criminal Law*. MN: West Academic Publishing.

¹⁰⁰ ไฉไล ศักดิ์วิรวงศ์. (2549). ความรับผิดในทางละเมิดและข้อแก้ตัวไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 32(1), 24.

¹⁰¹ ศนันท์กรณ โสทธิพันธ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 85

¹⁰² ดวงพร ปิยวิทย์. (2558). แนวคิดในการให้ค่าเสียหายที่เป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจอันปราศจากความเสียหายทางกายภาพ (*Pure Economic Loss*) ตามกฎหมายเรื่องความรับผิดทางแพ่งของไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

ดังนั้น กรณีที่มีการเรียกค่าเสียหายจึงต้องพิสูจน์ด้วยว่า ตนได้รับความเสียหายจริงหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งการฟ้องร้องหรือการใช้สิทธิเรียกร้องนี้ ต้องกระทำภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการใช้สิทธิเรียกร้องแต่ละประเภท มิฉะนั้นสิทธิเรียกร้องนั้นอาจขาดอายุความได้¹⁰³

หลักเกณฑ์การก่อให้เกิดความรับผิดมีอยู่ 3 ประการ¹⁰⁴ โดยประการแรก คือ ความผิด เป็นกรณีที่ลูกหนี้กระทำการฝ่าฝืนหนี้หรือไม่ชำระหนี้โดยเจ้าหนี้สามารถเอาโทษแก่ลูกหนี้ได้ ประการที่สอง คือ ความเสียหาย เป็นกรณีที่ความผิดในประการแรกก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้ และประการที่สาม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล คือ ความเสียหายต้องมีความสัมพันธ์หรือเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำผิด¹⁰⁵

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ความรับผิดตามกฎหมายสัญญาไม่เกิดแห่งหนี้ คือ สัญญา กล่าวคือ สัญญานั้นก่อให้เกิดหนี้ขึ้น เนื่องจากการตกลงกันระหว่างคู่สัญญา โดยเป็นหนี้ที่คู่สัญญาจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญา เช่น การชำระราคา การส่งมอบทรัพย์สิน หากคู่สัญญาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญาถือเป็นการผิดสัญญา ซึ่งการผิดสัญญานั้นทำให้คู่สัญญาฝ่ายที่ไม่ได้รับการชำระหนี้ตามสัญญาสามารถเรียกร้องให้อีกฝ่ายปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามสัญญาได้ รวมถึงหากเกิดความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญานั้นย่อมก่อให้เกิดสิทธิในการเรียกค่าเสียหายแก่คู่สัญญาฝ่ายที่เสียหายได้¹⁰⁶

(2) ความรับผิดตามกฎหมายละเมิด

กฎหมายลักษณะละเมิดเกิดจากแนวคิดทางศีลธรรมที่ว่าผู้ใดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นต้องชดใช้ค่าเสียหาย โดยความรับผิดทางละเมิดเกิดจากการล่วงสิทธิผิดหน้าที่ (breach of duty) หมายความว่า บุคคลทั่วไปย่อมมีสิทธิที่จะไม่ให้ผู้ใดมากระทำละเมิด ผู้ใดกระทำจึงเป็นการล่วงสิทธิผิดหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีต่อบุคคลอื่น และผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำผิดเพื่อชดใช้แก่ตน¹⁰⁷ ความรับผิดทางละเมิด จึงหมายความว่า ความรับผิดในความผิดที่เกิดจากการฝ่าฝืนหนี้ตามกฎหมายที่จะงดเว้นกระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลในสังคม หรือที่เรียกว่าเป็นความรับผิดโดยกฎหมาย เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่อยู่สำนึกในการกระทำของตนได้กระทำโดยจงใจ คือ รู้ว่าทำให้ผู้อื่นเสียหายหรือ กระทำด้วยความไม่ระมัดระวังทำให้เกิดความเสียหายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อบุคคลอื่น ลำพังการกระทำเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดผลตาม

¹⁰³ พระโณมล ไพรภิมุข. (ม.ป.ป.). *การใช้ดุลยพินิจกำหนดค่าเสียหายกรณีผิดสัญญาและค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด*. สืบค้นจาก file:/// C:/DOCUME~1/USER/LOCALS~1/Temp/jrp2555_10_42.pdf

¹⁰⁴ สิริลักษณ์ กิริรัตน์พฤกษ์. (2552). *การกำหนดค่าเสียหาย : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีผิดสัญญาและละเมิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ

¹⁰⁵ จีต เศรษฐบุตร. (2549). *หลักกฎหมายแห่งลักษณะหนี้* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

¹⁰⁶ ดวงพร ปิยวิทย์, อ่างแล้วเชิงอรธที่ 102

¹⁰⁷ ประสิทธิ์ จงวิชุด. (2527). *การพิสูจน์ในคดีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

กฎหมายที่ผู้กระทำได้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายให้ผู้เสียหายอยู่ในฐานะเดิมเหมือนไม่ได้มีความเสียหายเกิดขึ้น¹⁰⁸

หลักเกณฑ์การก่อให้เกิดความรับผิดทางละเมิดมี 3 ประการ¹⁰⁹ เช่นเดียวกับความรับผิดทางสัญญาที่กล่าวมาแล้ว ประการแรก คือ ความผิด อันเป็นการกระทำผิดโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ประการที่สอง คือ ความเสียหาย เป็นกรณีที่มีความผิดในประการแรกก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น และประการที่สาม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล คือ ความเสียหายต้องมีความสัมพันธ์หรือเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำผิด¹¹⁰

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ที่มาที่ทำให้เกิดความรับผิดตามกฎหมายละเมิด ก็คือการกระทำละเมิด ซึ่งก่อให้เกิดหนี้ขึ้น เนื่องจากกฎหมายได้บัญญัติไว้ กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้กระทำละเมิด กฎหมายจะบังคับให้บุคคลนั้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายจากการกระทำละเมิดของตน¹¹¹

ในส่วนของความรับผิดทางละเมิดมีทฤษฎีย่อยที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทฤษฎีสำคัญที่ใช้ในการกำหนดความรับผิดทางละเมิดที่ปรากฏในกฎหมายของประเทศไทยมี 3 ทฤษฎี คือ ก. ทฤษฎีรับภัย ข. ทฤษฎีความผิด ค. ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด และ ง. ทฤษฎีการก่อช่องแห่งภัย อธิบายตามลำดับได้ ดังนี้

ก. ทฤษฎีรับภัย (theorie du risque)

ตามทฤษฎีนี้เห็นว่า ในเรื่องของความรับผิดทางละเมิดนั้น มีเกณฑ์เพียงแค่ว่า หากกรณีมีความเสียหายเกิดขึ้นและรู้ว่าผู้ใดเป็นผู้ทำแล้ว ก็ควรถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ทำละเมิด ไม่สนใจว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิด เพราะถือว่ามนุษย์นั้นไม่ว่าจะกระทำการใด ๆ ก็เป็นการเสี่ยงภัย จึงต้องรับเคราะห์จากการเสี่ยงภัยนั้น¹¹² โดยมีเหตุผลทางทฤษฎีมาสนับสนุนสองประการ ได้แก่ ประการแรก คือ ผลแห่งความรับผิดทางละเมิดเป็นการบังคับให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ใช่เป็นการลงโทษเช่นเดียวกับความรับผิดทางอาญา ดังนั้น กฎเกณฑ์เรื่องละเมิดจึงไม่ควรคำนึงถึงความผิดเช่นเดียวกับกฎหมายทางอาญา เพียงแต่เป็นผู้ก่อความเสียหายก็ควรถือเป็นการละเมิดแล้ว ประการสอง คือ ไม่ควรที่จะให้ผู้เสียหายเป็นผู้รับเคราะห์จากความเสียหายที่หาผู้รับผิดชอบไม่ได้ ในเมื่อความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดจากการกระทำของเขา ดังนี้ จึงเพียงแต่วิเคราะห์ว่าภัยนั้น เป็นผลเพราะเหตุใด และเหตุนี้ใครเป็นผู้ก่อ ผู้นั้นต้องเป็นผู้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น¹¹³

¹⁰⁸ พะโหมมล ไพรภิมุข. อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 103

¹⁰⁹ สิริลักษณ์ กิรติรัตนพฤกษ์, อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 104

¹¹⁰ จิต เศรษฐบุตร, อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 105

¹¹¹ ดวงพร ปิยวิทย์, อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 102

¹¹² จิต เศรษฐบุตร, อ่างแล้วเชิงอรุณที่ 105

¹¹³ จิตรตรา ชื่นเงิน. (ม.ป.ป.). รายงานการศึกษา เรื่อง “ละเมิด”. สืบค้นจาก http://www.ocpb.go.th/download/article/article_20180223091025.pdf

ข. ทฤษฎีความผิด (Fault theory)

แต่เดิมเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น ผู้ที่ก่อความเสียหายจะต้องรับผิดชอบ โดยถือว่าผู้ที่ได้กระทำการโดยอัตโนมัติต้องรับผิดชอบต่อความเสี่ยงภัยจากการกระทำนั้นของตน ต่อมาอิทธิพลของศาสนาเริ่มส่งผลต่อแนวความคิดดังกล่าว โดยมีความเชื่อและถือว่าผู้ที่ทำละเมิดคือผู้ที่ทำผิดศีลธรรมด้วย จึงทำให้ต้องพิจารณาองค์ประกอบภายในจิตใจด้วย คือ การกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นความผิด (Fault) ซึ่งก็คือ การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ผู้อื่นเสียหายและต้องรับผิดชอบ โดยสรุปหลักความรับผิดทางละเมิดตามทฤษฎีนี้ต้องมีองค์ประกอบ คือ ความผิดในการกระทำให้เกิดความเสียหาย และมีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้¹¹⁴ 1) ความผิด (Fault) เป็นสภาพจิตใจ (state of mind) ไม่ใช่การกระทำ ซึ่งก็คือความรู้สึกผิดชอบ หรือความสามารถในการใช้วิจารณญาณว่าการกระทำของตนอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือไม่ หากใช้วิจารณญาณดังกล่าวแล้วและเห็นว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่ก็ยังจะกระทำ หรือไม่ใช้วิจารณญาณในการพิจารณาการกระทำของตนว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นเลย ก็ถือว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำความผิดที่หากมีความเสียหายเกิดขึ้นต่อบุคคลอื่น และความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำเช่นนั้น¹¹⁵ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล (Causation) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความผิดที่เกิดจากการกระทำของผู้กระทำละเมิดกับความเสียหายที่เกิดกับผู้ได้รับความเสียหาย¹¹⁶ ในกฎหมายอังกฤษและสหรัฐอเมริกา รวมถึงไทยด้วยที่ภาระหน้าที่การพิสูจน์ ในประเด็นนี้จะตกอยู่แก่โจทก์ ซึ่งเป็นผู้ได้รับความเสียหายที่ต้องพิสูจน์ว่า การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือ ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “เหตุใกล้ชิดกับความรับผิดทางละเมิด” (Proximate Cause) หรือ “เหตุที่ตามมาอย่างกระชั้นชิดและต่อเนื่องซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหาย”¹¹⁷ 3) ความเสียหาย (Injury) เป็นความเสียหายที่เกิดต่อสิทธิที่มีตามกฎหมาย เป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้

ค. ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด (strict liability)

เป็นแนวคิดที่กำหนดให้บุคคลต้องรับผิดในผลที่เกิดขึ้น แม้ว่าบุคคลนั้นจะมิได้กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าทฤษฎีนี้มีที่มาจากทฤษฎีรับภัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ได้กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดบางประการในลักษณะที่เกี่ยวกับเหตุสุดวิสัยหรือเป็นความผิดของผู้ได้รับความเสียหายเอง ซึ่งผู้กระทำละเมิดควรต้องมีภาระในการพิสูจน์ในการนั้น¹¹⁸

¹¹⁴ เพิ่งอ้าง

¹¹⁵ อนันต์ จันทโรภากร. (2531). *โครงสร้างพื้นฐานกฎหมายละเมิด*. กรุงเทพฯ: พีเค พรินต์ติ้ง เฮาส์.

¹¹⁶ สุขุม ศุภนิติย์. (2544). *คำอธิบายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

¹¹⁷ จิตรตรา ชันเงิน. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 113

¹¹⁸ จิระ พุมพวง และราณี อินทร. (ม.ป.ป.). *แนวคิดใหม่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเอกชน*. สืบค้นจาก

<http://web.krisdika.go.th/data/outside/outside4/journa/02.pdf>

นอกจากทฤษฎีที่เกี่ยวกับละเมิดดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีทฤษฎีที่น่าสนใจในการที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบ คือ

ง. ทฤษฎีการก่อช่องแห่งภัย

แนวคิดเรื่อง การก่อช่องแห่งภัย (Enabling Scenarios) โดยมีบุคคลที่ได้ศึกษาในเรื่องนี้ คือ Rabin ได้อธิบายไว้ว่า ในเรื่องของการก่อช่องแห่งภัยนี้ ผู้ที่ก่อเป็นผู้ที่สร้างเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่เหตุละเมิดได้ กล่าวคือ ผู้ก่อไม่ใช่ผู้ที่กระทำละเมิดโดยตรงแก่โจทก์ แต่การกระทำของผู้ก่อนี้เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้เกิดการละเมิดของจำเลย ถือว่าความเลินเล่อของผู้ก่อมีส่วนเอื้อให้จำเลยสร้างความเสียหายแก่โจทก์นั่นเอง ตัวอย่างเช่น ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเจ้าภาพงานเลี้ยงได้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมินเมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นได้ขับรถออกจากร้านหรือจากงานเลี้ยงไปชนบุคคลอื่นได้รับความเสียหาย ดังนี้ ถือว่าผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเจ้าภาพงานเลี้ยงเป็นผู้ก่อช่องแห่งภัยตามทฤษฎีนี้

Rabin อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ถ้าเรายึดหลักความใกล้เคียงเหตุ (Proximate Causation) จะพบว่า ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, เจ้าภาพงานเลี้ยงนั้นเป็นผู้ที่อยู่ไกลแก่เหตุ ไม่น่าจะมีความผิดเท่าผู้ก่อความเสียหายโดยตรง แต่ที่ผ่านมามีหลายตัวอย่างที่ศาลในสหรัฐอเมริกาตัดสินความผิดแก่ผู้ก่อช่องแห่งภัยทั้งที่ไม่ได้ก่อเหตุโดยตรง และไม่ได้เกี่ยวพันพิเศษใด ๆ กับผู้เสียหายที่เพียงพอจะกำหนดความรับผิดชอบได้ Rabin จึงเห็นว่า การที่ให้ศาลเป็นผู้พิจารณาและกำหนดความรับผิดชอบเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องที่ผู้ก่อช่องแห่งภัยจะต้องรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการยุ่งยากและอาจจะไกลเกินหลักพื้นฐานในเรื่องละเมิด จึงควรมีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบให้แก่ผู้ก่อช่องแห่งภัยเพื่อให้ศาลตัดสินตามขอบเขตนั้นอาจจะเป็นการเหมาะสมกว่า¹¹⁹

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักพื้นฐานทั่วไปในเรื่องความรับผิดชอบของบุคคลไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีที่เป็นหลักของความรับผิดทางอาญาและความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งจะนำมาศึกษาและวิเคราะห์ในส่วนของความรับผิดของผู้ประกอบการต่อไป อนึ่ง ในส่วนต่อไปที่จะกล่าวถึงคือ คำพิพากษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เคยได้มีการกล่าวถึงการควบคุมในด้านต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไป

2.4 คำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีตัวอย่างคำพิพากษาของศาลเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการตีความและในทางปฏิบัติทั้งในเรื่องของการฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องของสถานที่ห้ามขายและห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังเช่น คำพิพากษาของ

¹¹⁹ สมัย โกรทินธาคม. (2559). ความรับผิดทางแพ่งของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : บทวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์กับกฎหมาย (ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการ)). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ

ศาลแขวงอุบลราชธานี คำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ 1683/2552¹²⁰ วินิจฉัยตามข้อเท็จจริงว่า จำเลยได้บังอาจตั้งร้านขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพื่อประโยชน์ทางการค้า ได้ขายเปียร์จำนวน 1 ขวด ซึ่งเป็นเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ภายในบริเวณวัดบ้านคำไหลให้แก่คนที่มาเที่ยวภายในวัด อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 27¹²¹, 39 หรือการฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องของการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่กฎหมายกำหนดว่าห้ามขายให้ ซึ่งได้แก่ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และบุคคลที่มีอาการมีนเมาจนครองสติไม่ได้ โดยมีคำพิพากษาในเรื่องการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ดังเช่น ศาลแขวงพิษณุโลก มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ 459/2552 วินิจฉัยตามข้อเท็จจริงว่า จำเลยขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (สุรา) ให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เจ้าพนักงานจับจำเลยได้ นำส่งพนักงานสอบสวน ทำการสอบสวนแล้ว พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29¹²², 40¹²³ นอกจากนี้ ก็ยังมีคำพิพากษาทำนองนี้อีกหลายคำพิพากษา

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ในส่วนของคำพิพากษาที่กล่าวถึงหรือมีการพิพากษาความผิดในเรื่องของการฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนเมาจนครองสติไม่ได้ตามมาตรา 29(2)¹²⁴ ในปัจจุบันนี้ยังไม่ปรากฏ อาจเนื่องด้วยสาเหตุในด้านการบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ หรือผู้ขาย หรือแม้กระทั่งบุคคลทั่วไปยังไม่ทราบหรือตระหนักว่า การขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีนเมาจนครองสติไม่ได้แล้วนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและสามารถเอาผิดแก่ผู้ขายได้

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ คือ สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ซึ่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้ถูกยกเลิกแต่ในเนื้อหามสาระได้นำมาบัญญัติรวมไว้ในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เพื่อความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันรวมถึงความเป็นเอกภาพในการบังคับใช้ด้วย ดังนี้ เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จึงหมายถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา รวมถึงสุราแช่และสุรากลั่นด้วย แต่ไม่รวมถึงเครื่องตี้มที่ไม่แอลกอฮอล์ไม่เกิน 0.5 ดีกรี โดยผู้ประกอบการที่ต้องการจะขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะต้องมีการขออนุญาตขายสุราก่อน ซึ่งใบอนุญาตขายสุรามีสี่ 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่

¹²⁰ สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค. (2551). *รวบรวมคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551*, กรุงเทพฯ: โมโนโปรเจก.

¹²¹ มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

(1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา

¹²² มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

¹²³ มาตรา 40 ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 29 หรือมาตรา 30 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹²⁴ มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่มีอาการมีนเมาจนครองสติไม่ได้

1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป และใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร แต่ถ้าเป็นสถานบริการ ไม่ว่าจะป็นไนต์คลับ ผับ บาร์ เป็นต้น จะต้องมีการขอใบอนุญาตเปิดสถานบริการก่อนด้วย และถ้าหากบุคคลเหล่านี้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบทางอาญาที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญา จะต้องรับโทษคือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิน และความรับผิดชอบทางแพ่ง ในกรณีกระทำความผิดตามกฎหมายแพ่งจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในส่วนของการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว ตามกฎหมายไทยผู้ขายก็ต้องรับผิดชอบทางอาญาซึ่งได้มีการบัญญัติโทษไว้แล้วในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แต่ส่วนของทางแพ่งนั้น อาจจะใช้หลักตามละเมิดได้ แต่จะต้องดูตามพฤติการณ์ เนื่องจากหากตีความให้ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในทุกกรณีก็อาจเป็นการไม่ยุติธรรม ซึ่งอาจจะต้องนำหลักการก่อกองแห่งภัยซึ่งเป็นทฤษฎีในประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ได้ ในกรณีที่การกระทำของผู้ประกอบการนั้นเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ไม่ไกลกว่าเหตุความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบ

ซึ่งจากการศึกษาปรากฏว่ายังไม่มีคดีขึ้นสู่ศาลในประเด็นของการที่ผู้ประกอบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่คนเมาที่ครองสติไม่ได้ จึงเป็นปัญหาที่น่าคิดว่า เพราะเหตุใดที่กฎหมายในเรื่องนี้จึงยังไม่เคยขึ้นสู่ศาล หรือมีคดีความที่เกี่ยวข้องเลยทั้ง ๆ ที่ได้มีการบังคับใช้มานานอยู่พอสมควรแล้ว

2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในหัวข้อนี้จะศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย โดยมีหัวข้อย่อยที่จะศึกษา ดังนี้ 2.5.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย และ 2.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

2.5.1 กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หากพิจารณาจากกฎหมายที่ใช้บังคับในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นอาจแบ่งพิจารณาได้เป็น 1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 4) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยในงานวิจัยนี้ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงหัวข้อที่ 4) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหลัก และในส่วนข้อหัวข้ออื่น ๆ นั้น จะขออธิบายพอสังเขป

1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

จะต้องเข้าใจในเบื้องต้นก่อนว่า แต่เดิม เมื่อ พ.ศ. 2493 ประเทศไทยได้ออกกฎหมายที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493” ซึ่งเป็นเหมือนกฎหมายที่สำคัญที่ใช้ในการควบคุมการจำหน่ายและผลิตสุราในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม แต่เดิมกรมสรรพสามิตได้ดำเนินการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายรวมทั้งสิ้น 7 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติพิกัตอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486 พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุรา พ.ศ. 2527 โดยกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเก่าที่ใช้บังคับมาอย่างยาวนาน ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน¹²⁵ กรมสรรพสามิตจึงได้มีการปรับปรุง แก้ไข และรวบรวมกฎหมายที่กระจัดกระจายอยู่ที่ 7 ฉบับข้างต้นนั้น มารวมไว้เป็นฉบับเดียวเพื่อความเป็นเอกภาพในการบังคับใช้ที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560” ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2560

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสุราในประเทศไทยที่สำคัญมีทั้งหมด 2 ฉบับ ได้แก่ (1) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และ (2) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

(1) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560¹²⁶

โดยหน่วยงานที่ดูแลการผลิตสุราเพื่อจำหน่ายในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัตินี้ คือ กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง

ได้มีการกำหนดไว้ใน หมวด 2 ใบอนุญาตสำหรับสินค้าสุรา ยาสูบ และไฟ ส่วนที่ 1 สุรา ซึ่งมีสาระสำคัญที่บัญญัติถึงเนื้อหาของสิทธิ หน้าที่ ข้อห้ามในการผลิตสุราโดยตรง เช่น

- การผลิตสุรา ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี
- การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี แต่อาจมีข้อยกเว้นในบางกรณี เช่น นำเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้า หรือผู้ที่ทำการตามหน้าที่ผู้ขนส่งโดยสุจริต เป็นต้น

- ผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535¹²⁷

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และกรมที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ถึงจะเป็นกฎหมายควบคุมเงื่อนไขและกระบวนการตั้งโรงงานโดยทั่วไปก็ตาม แต่การตั้งโรงงานผลิตสุราก็ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

¹²⁵ กรมสรรพสามิต, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 68

¹²⁶ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134/ตอนที่ 32 ก/หน้า 1/20 มีนาคม 2560

¹²⁷ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109/ตอนที่ 44/หน้า 62/9 เมษายน 2535

อีกทั้งยังมีกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับการผลิตสุราในประเทศไทยอีก ยกตัวอย่างเช่น ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับวันที่ 3 เมษายน 2543¹²⁸ เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาอนุญาตตั้งโรงงานสุราโดยมีสาระสำคัญเพื่อให้โรงงานสุราที่สร้างขึ้นใหม่มีมาตรฐานด้านการผลิตและการประกอบกิจการที่มีคุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือ iva วัตถุประสงค์ภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ รักษาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมขีดความสามารถแข่งขันกับต่างประเทศ เป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และเพื่อผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โดยกฎหมายที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้อย่างชัดเจน คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551¹²⁹ โดยได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา 32 ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่มีให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

หากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 ข้างต้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ต้องระวางโทษตามที่กล่าวแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องอีกด้วย

อีกทั้งยังมีกฎหมายลำดับรองอื่น ๆ อีกเช่นกันที่ใช้บังคับในส่วนของการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546¹³⁰ ที่มีสาระสำคัญคือ การโฆษณาทางสื่อสิ่งพิมพ์และป้ายกลางแจ้งต้องมีค่าเตือนและห้ามป้ายโฆษณาอยู่ใกล้สถานศึกษาทุกระดับภายในรัศมี 500 เมตร ห้ามโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ในระหว่างเวลา 05.00 - 22.00 น. และห้ามโฆษณาในลักษณะเชิญชวนให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณของเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ทั้งนี้การโฆษณาในช่วงเวลาที่อนุญาตให้โฆษณาในลักษณะการเสนอภาพลักษณ์ของบริษัทหรือกิจการ (Corporate Image) เท่านั้น หรือในกฎกระทรวงว่าด้วยการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ และเครื่องดื่มที่ผสมกาเฟอีนในโรงภาพยนตร์และทางป้ายโฆษณา พ.ศ. 2547¹³¹ ซึ่งมีสาระสำคัญคือ จะต้องเป็นข้อความโฆษณาที่ไม่มีลักษณะเชิญ

¹²⁸ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาอนุญาตโรงงานสุรา ลงวันที่ 3 เมษายน 2543

¹²⁹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125/ตอนที่ 33 ก/หน้า 34/13 กุมภาพันธ์ 2551

¹³⁰ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เรื่อง การกำหนดมาตรการและแผนงาน/โครงการเพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย

¹³¹ กฎกระทรวงว่าด้วยการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มที่ผสมกาเฟอีน ในโรงภาพยนตร์และทางป้ายโฆษณา พ.ศ. 2547 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121/ตอนที่ 42 ก/หน้า 18/30 มิถุนายน 2547

ชวนให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของเครื่องดื่มโดยทางตรงหรือทางอ้อม ข้อความโฆษณาจะต้องไม่ลักษณะเป็นการเสนอภาพลักษณ์ของบริษัทหรือกิจการ ที่กระทำการโฆษณาในลักษณะส่งเสริมสังคม ศีลธรรมหรือวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งแสดงชื่อ สัญลักษณ์ หรือภาพผลิตภัณฑ์ของเครื่องดื่มดังกล่าวในช่วงหนึ่งช่วงใดของข้อความโฆษณา หรือในช่วงท้ายของข้อความโฆษณาโดยไม่ได้แสดงคำเตือนให้ถูกต้องครบถ้วน และข้อความโฆษณาจะต้องไม่ระบุหรือประกาศว่าผู้ประกอบธุรกิจจัดให้มีการแถมพหุหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชค หรือจัดให้มีของแถม หรือให้สิทธิหรือประโยชน์โดยให้เปล่า เป็นต้น

3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ดังนั้นจึงมีกฎหมายหลายฉบับที่ให้ความสำคัญในการบังคับใช้เพื่อควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีกฎหมายหลัก ๆ ที่สำคัญ ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509¹³²

โดยมีสาระสำคัญ คือ คำว่าสถานบริการที่จะอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ คือ สถานที่ที่มีสุราจำหน่ายและบริการโดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือมีการแสดงดนตรี หรือมีการปิดทำการหลังเวลา 24.00 น. เป็นต้น โดยการจะตั้งสถานบริการจะต้องมีการขอใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (สำหรับกรุงเทพมหานคร คือ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ส่วนในจังหวัดอื่นคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด) และสถานบริการจะต้องมีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด คือ ไม่อยู่ใกล้เขตวัด สถานศึกษา โรงพยาบาล ไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัยอันก่อให้เกิดความรำคาญ และมีทางถ่ายเทอากาศสะดวก (มาตรา 7) เป็นต้น

อีกทั้งยังได้มีการกำหนดห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการนั้น รับผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เข้าทำงานในสถานบริการ หรือยินยอม หรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอากรมีนเมาจนประพฤตินุญวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ หรือการกำหนดวันเวลาเปิดปิดของสถานบริการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 16) เป็นต้น

หากในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการนั้นขาดคุณสมบัติ หรือดำเนินกิจการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือดำเนินการโดยไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถที่จะไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการทำผิด (มาตรา 21)

¹³² พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 83/ตอนที่ 88/หน้า 626/4 ตุลาคม 2509

(2) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522¹³³

ได้มีการระบุถึงการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น (มาตรา 43 (2))

หากผู้ใดกระทำการขับขี่รถในขณะเมาสุรา จะต้องได้รับโทษ คือ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าสองปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ (มาตรา 160 ตร.)

(3) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546¹³⁴

เด็กที่จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ คือ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ

แม้ว่าเด็กจะยินยอมหรือเป็นผู้ร้องขอ ก็ห้ามมิให้ผู้ใดขาย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราแก่เด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี โดยผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ยกเว้นกรณีมีความจำเป็นในทางการแพทย์ (มาตรา 26 (10) และมาตรา 78)

ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและมีหนังสือเรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ว่ากล่าวตักเตือน ให้ทำทัณฑ์บน หรือมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์และอาจวางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ (มาตรา 45)

¹³³ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96/ตอนที่ 8/ฉบับพิเศษ หน้า 1/29 มกราคม 2522

¹³⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120/ตอนที่ 95 ก/หน้า 1/2 ตุลาคม 2546

(4) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551¹³⁵

กฎหมายฉบับนี้ในส่วนของการควบคุมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้มีการกำหนดไว้ คือ ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในวัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาล ตามกฤษฎีกาว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลสถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณีสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงสวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไปสถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ (มาตรา 31)

หากฝ่าฝืนดังกล่าวมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 42)

อีกทั้ง ยังมีกฎหมายลำดับรองในการบังคับใช้เพิ่มเติม ยกตัวอย่างเช่น ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. 2555¹³⁶ (กฎหมายห้ามตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในรถบนทางสาธารณะ) ที่มีสาระสำคัญ คือ ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บนทางในขณะขับขี่หรือในขณะโดยสารอยู่ในรถหรือบนรถ เป็นต้น

4) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ในส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยในการที่จะศึกษาแนวทางที่จะให้ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ควรมีความรับผิดชอบต่อลูกค้าด้วยหรือไม่ โดยหลักแล้ว จากการศึกษาหัวข้อนี้ พบว่า มีกฎหมายใช้บังคับในส่วนของการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย แต่มีกฎหมายที่หากมีการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มิใช่เมาอยู่แล้ว และกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ มีเพียงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551¹³⁷ มาตรา 29 และมาตรา 40 เท่านั้นซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้จะอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อ 2) ดังนี้ ในส่วนที่จะกล่าวในเบื้องต้นก่อน คือ กฎหมายที่ใช้บังคับในส่วนของ

¹³⁵ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125/ตอนที่ 33 ก/หน้า 34/13 กุมภาพันธ์ 2551

¹³⁶ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. 2555 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129/ตอนที่ 123 ง/หน้า 6/7 สิงหาคม 2555

¹³⁷ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125/ตอนที่ 33 ก/หน้า 34/13 กุมภาพันธ์ 2551

การจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยทั่วไป ยังไม่กล่าวถึงกรณีจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินเมาอยู่แล้ว

โดยกฎหมายที่มีการใช้บังคับในเรื่องควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หรือประกาศต่าง ๆ ซึ่งการที่มีการออกประกาศต่าง ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากการมีพระราชบัญญัติเป็นกฎหมายแม่บทนี้ เนื่องจาก ประกาศระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ เป็นการกำหนดในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางเทคนิคของกฎหมายซึ่งก็คือพระราชบัญญัติที่เป็นแม่บทนั่นเอง

อนึ่ง ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์นี้ จะกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความผิดในเรื่องการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์เท่านั้น จึงจะยังไม่กล่าวถึงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องลักษณะละเมิด เนื่องจาก ละเมิดนั้นถือเป็นความรับผิดที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำละเมิดแล้ว ดังนั้น ในส่วนของกฎหมายละเมิดจึงขอยกไปกล่าวแยกไว้ในส่วนถัดไปต่อไป

ดังนี้ ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวกับการกำหนดความผิดในเรื่องการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560¹³⁸

โดยได้มีการกำหนดให้บุคคลใดที่ต้องการจะขายสุรา จะต้องยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต (มาตรา 155) ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 196)

(2) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551¹³⁹

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และดูแลการจำหน่ายสุราตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือคณะกรรมการนโยบายเครื่องตีมแอลกอฮอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ขึ้นในกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

มีสาระสำคัญในด้านการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ดังนี้

- ขาย หมายความว่ารวมถึง จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

- ห้ามขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ วัด หรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา

¹³⁸ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134/ตอนที่ 32 ก/หน้า 1/20 มีนาคม 2560

¹³⁹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125/ตอนที่ 33 ก/หน้า 34/13 กุมภาพันธ์ 2551

แห่งชาติ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา 27) โดยหากมีการกระทำโดยการจำหน่ายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนดังกล่าว บุคคลนั้นจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 39)

- ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วย (มาตรา 28)

โดยในปัจจุบันได้มีการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558¹⁴⁰ ซึ่งห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 5 วัน ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษา แต่ประกาศดังกล่าวนี้ได้ยกเว้นกรณีการขายเฉพาะร้านค้าปลอดอากรภายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ

ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนดังกล่าว บุคคลนั้นจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 39)

- ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้ คือ (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ (มาตรา 29) หากมีการฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 40)

ในส่วนของการจำหน่ายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ในหัวข้อข้างต้นนี้ จากการศึกษาพบว่า การมีคดีขึ้นสู่ศาล รวมถึงคำพิพากษาศาลฎีกาส่วนมากจะเป็นคดีที่เกี่ยวกับการขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ แต่ในเรื่องการขายให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้วนั้น ไม่เคยมีคดีขึ้นสู่ศาลหรือปรากฏคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เลย สะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันมีกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบและสามารถบังคับได้ แต่เหตุใดจึงไม่มีกรณีขึ้นสู่ศาล ปัญหาอยู่ที่การบังคับใช้ ความไม่รู้กฎหมาย หรือการเพิกเฉยซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดในส่วนต่อไป

- ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์โดยวิธีการ หรือในลักษณะใช้เครื่องขายอัตโนมัติ การเร่ขาย และการลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อ หรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือ แลกซื้อ โดยแจก แถม ให้หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องดีเซล

¹⁴⁰ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดีเซลแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132/ ตอนพิเศษ 39 ง/หน้า 10/18 กุมภาพันธ์ 2558

แอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการ (มาตรา 30)

หากบุคคลฝ่าฝืนโดยการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการใช้เครื่องขาย อัตโนมัตินั้น จะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 40) แต่หากเป็นกรณีอื่นๆ ตามข้างต้นที่นอกจากการขายโดยใช้เครื่องขายอัตโนมัตินั้น จะต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 41)

(3) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509¹⁴¹

สถานบริการ คือ สถานที่ที่มีการจำหน่ายสุราตามที่เคยได้อธิบายมาแล้วในหัวข้อ 2.2. ส่วน ก. การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจแอลกอฮอล์นั้น ในส่วนของการควบคุมการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่

- บุคคลใดที่จะตั้งสถานบริการจะต้องได้รับใบอนุญาตตามที่ได้อธิบายมาแล้วใน ส่วนต้น (มาตรา 4)

- ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจน ประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ (มาตรา 16(3)) โดยหากผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตนั้นได้ดำเนิน กิจกรรมฝ่าฝืนพระราชบัญญัติดังนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือสั่งพักใช้ ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดย กำหนดเกณฑ์ในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตในกรณีจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติ วุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ ให้สั่งพักใช้ได้ครั้งละไม่เกิน 30 วัน (มาตรา 21)

ในส่วนของหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากรณีใดพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีคำสั่ง หรือไม่มีคำสั่งต่ออายุใบอนุญาตหรือพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล รวมทั้ง หลักเกณฑ์การกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทย ประกาศกำหนด ซึ่งในปัจจุบัน ประกาศที่ใช้บังคับ คือ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาตและกำหนดระยะเวลาใน การสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ฉบับวันที่ 9 พฤษภาคม 2548¹⁴²

ในกรณีของการจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤติวุ่นวายหรือ ครองสติไม่ได้ การสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้พิจารณาจากความผิดที่ได้กระทำภายในกำหนดอายุ ใบอนุญาตประจำปีและจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดระยะเวลาในกรณีดังต่อไปนี้ (ข้อ 3 (1))

ครั้งที่ 1 มีกำหนด 10 วัน

¹⁴¹ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 83/ตอนที่ 88/หน้า 626/4 ตุลาคม 2509

¹⁴² ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาตและกำหนด ระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122/ตอนพิเศษ 37 ง/หน้า 8/9 พฤษภาคม 2548

ครั้งที่ 2 มีกำหนด 20 วัน

ครั้งที่ 3 มีกำหนด 30 วัน

ครั้งต่อ ๆ ไป มีกำหนด 30 วัน

การสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้พิจารณาจากความผิดที่ได้กระทำภายในกำหนดอายุใบอนุญาตประจำปีในกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่สถานบริการถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามข้อ 3 รวมกัน หรือข้อหนึ่งข้อใดดังกล่าวข้างต้น รวมกันเกินกว่า 120 วัน (ข้อ 4 (2))

เนื่องจาก การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นกรณีที่ต้องคัดรฝ่ายนิติบัญญัติได้ตรากฎหมายให้องค์กรฝ่ายปกครองมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจ

ตามพระราชบัญญัตินี้มีคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องในเรื่องการพักใช้ใบอนุญาตแต่ส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้เยาว์ ยังไม่เคยมีคดีที่มีการพักใช้ใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว ซึ่งคำพิพากษาของศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์ดังกล่าว คือ คำพิพากษาคำสั่งศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. 825/2558 ซึ่งเป็นกรณีคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง ซึ่งมีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการเพิกถอนใบอนุญาต คือ กรณีที่เจ้าของสถานบริการชื่อว่า ฮอลิเดย์ ไนท์คลับ ในจังหวัดนครสวรรค์ มีใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา 3(1) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เพื่อจัดทำเป็นสถานเต้นรำ รำวง หรือร่อนเงี่ยงประเภทมีหญิงพาร์ตเนอร์บริการ โดยเจ้าของสถานบริการได้ทำการฝ่าฝืนกฎหมายโดยยอมให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ ต่อมาจึงมีคำสั่งจังหวัดนครสวรรค์ ที่ 3024/2546 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2546 สั่งเพิกถอนใบอนุญาตสถานบริการของเจ้าของดังกล่าว¹⁴³

(4) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558¹⁴⁴

คำสั่งนี้ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับสถานบริการไว้ในข้อ 4 กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

¹⁴³ คำพิพากษาคำสั่งศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. 825/2558

¹⁴⁴ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132/ตอนพิเศษ 171 ง/หน้า 7/23 กรกฎาคม 2558

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลา 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี

จากคำสั่งข้างต้นจะเห็นได้ว่าได้มีการกำหนดความผิดแก่สถานบริการ หากสถานบริการดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ตาม (1) ถึง (5) ที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่มีกรณีของการกำหนดความรับผิดในกรณีที่สถานประกอบการตามคำสั่งนี้ได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมามจนครองสติไม่ได้ แต่จะมีการกำหนดความรับผิดในกรณีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับผู้เยาว์ หรือกรณีที่เปิดทำการหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินเวลาที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

ตารางที่ 3 สรุปสาระสำคัญของกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การบริโภคเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การจำหน่ายเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์
	พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560	พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509	พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560
รายละเอียด	แต่เดิมใช้ “พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493” ในปัจจุบันใช้ “พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560” ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2560 มีการกำหนดสาระสำคัญที่บัญญัติ ถึงเนื้อหาของสิทธิ หน้าที่ ข้อห้ามในการผลิตสุราโดยตรงไว้ ใน หมวด 2 ส่วนที่ 1 สุรา เช่น การผลิตสุราต้องได้รับใบอนุญาต จากอธิบดี ผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวาง โทษจำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้ง ปรับ เป็นต้น	มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่อง ตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพ คุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือ โดยอ้อม...หากมีการฝ่าฝืนต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าแสน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนั้นผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษ ปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอด เวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ ถูกต้องอีกด้วย	ให้นิยามคำว่า “สถานบริการ” คือ สถานที่ที่มีสุร่าจำหน่ายและ บริการโดยมีผู้บําเรอสำหรับปรนนิ บัติลูกค้า หรือมีการแสดงดนตรี หรือมีการปิดทำการหลังเวลา 24.00 น. เป็นต้น โดยจะต้องมีการขอใบอนุญาตจา กพนักงานเจ้าหน้าที่และสถานบริ การจะต้องมีลักษณะตามที่กฎ หมายกำหนด	มาตรา 155 บุคคลใดที่ต้องการจะ ขายสุรา จะต้องยื่นคำขออนุญาตต่อ เจ้าพนักงานสรรพสามิต ซึ่งหากผู้ใด ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท

รายละเอียด	<p>พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535</p> <p>เป็นกฎหมายควบคุมเงื่อนไขและกระบวนการตั้งโรงงานโดยทั่วไป ซึ่งรวมถึงโรงงานผลิตสุราด้วย</p>	<p>มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546</p> <p>มีสาระสำคัญในเรื่องการห้ามโฆษณา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบที่กำหนด เช่น หากโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ต้องมีคำเตือน ห้ามโฆษณาตามป้ายใกล้สถานศึกษาในระยะ 500 เมตร ห้ามโฆษณาในระหว่างเวลา 05.00-22.00 น. เป็นต้น</p>	<p>พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522</p> <p>มาตรา 43(2) ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น โดยจะมีการระวางโทษที่แตกต่างกันไป เช่น หากเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ เป็นต้น</p>	<p>พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551</p> <ul style="list-style-type: none"> - ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามขายตามกฎหมาย เช่น วัด สถานพยาบาล เป็นต้น หากฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ - ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่กฎหมายกำหนด เช่น วันสำคัญทางศาสนา - มาตรา 29 ห้ามขายแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลห้ามขายตามกฎหมาย ได้แก่ 1.ผู้เยาว์ และ 2.บุคคลที่มีเมามาอยู่แล้ว ฝ่าฝืนจะต้องรับโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 40 ซึ่งในส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญในการวิจัยแต่ไม่พบถึงการนำกฎหมายในส่วนนี้มาใช้บังคับ หรือปรับใช้ในกรณีใดเลย
------------	--	---	---	---

				- ห้ามขายในวิธีที่กฎหมายกำหนด เช่น การใช้เครื่องขายอัตโนมัติ เป็นต้น
	ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 3 เมษายน 2543	กฎกระทรวงว่าด้วยการโฆษณา เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ และเครื่องดื่มที่ผสมกาเฟอีนใน โรงภาพยนตร์และทางป้ายโฆษณา พ.ศ. 2547	พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546	พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509
รายละเอียด	มีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตโรงงานสุรา เช่น ขนาดของโรงงาน การได้รับอนุญาตการทำสุรา เป็นต้น	ข้อความโฆษณาที่ไม่มีลักษณะเชิญชวน ให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของเครื่องดื่มโดยทางตรงหรือทางอ้อม เป็นต้น	คือ บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปด ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และมี สาระสำคัญเกี่ยวกับการควบคุม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ห้ามการขาย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราแก่เด็ก หากฝ่าฝืนก็ จะต้องได้รับโทษ	- มาตรา 4 บุคคลที่จะตั้งสถานบริการต้องมีใบอนุญาต - มาตรา 16(3) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการเมามจนประพฤตินุญวายหรือครองสติไม่ได้ หากฝ่าฝืนอาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้

			พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี๋ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	
รายละเอียด			ห้ามบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ใ นสถานที่ที่กฎหมายกำหนด เช่น วัด สถานพยาบาล เป็นต้น หาก ฝ่าฝืนจะได้รับโทษ	
			ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้าม บริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์บน ทาง พ.ศ. 2555 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องตี๋ม- แอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขี่ หรือในขณะที่โดยสารอยู่ในรถหรือ บนรถ	

กฎหมายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นเป็นกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านต่าง ๆ และแต่ละกฎหมายก็มีโทษที่กำหนดไว้สำหรับบุคคลที่กระทำความผิดนั้นแตกต่างกันไป โดยในส่วนของงานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ถึงความรับผิดชอบของผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีความมึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ผู้ประกอบการควรจะต้องมีความรับผิดชอบด้วยหรือไม่ ซึ่งความรับผิดทางกฎหมายนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ความรับผิดทางแพ่ง และความรับผิดทางอาญา โดยสามารถนำหลักกฎหมายที่สามารถนำมาวินิจฉัยเพื่อตีความให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดในปัจจุบันนี้ได้แก่ (5) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในเรื่องละเมิด และ (6) ประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องผู้สนับสนุน

(5) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่อง ละเมิด

โดยจะอธิบาย ก. ลักษณะของการกระทำละเมิด ข. การร่วมกันทำละเมิด และ ค. ค่าสินไหมทดแทน ตามลำดับ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าหากมีการกระทำที่เป็นความผิดตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายแพ่ง ผู้กระทำก็จะมี ความรับผิดที่เรียกว่าความรับผิดทางแพ่งที่มุ่งจะเยียวยาและคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย มิใช่ลงโทษผู้กระทำ¹⁴⁵ โดยความรับผิดเพื่อละเมิดนี้แตกต่างจากความรับผิดทางอาญา คือ ละเมิดเป็นกฎหมายเอกชน แต่อาญาเป็นกฎหมายมหาชน ละเมิดจะมุ่งเยียวยาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย แต่อาญามุ่งในทางป้องกันปราบปรามรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม อาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัด แต่ละเมิดต้องตีความโดยสุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 4¹⁴⁶ อาญาจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้ง ละเมิดไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายไว้ชัดแจ้ง¹⁴⁷

ก. ลักษณะของการกระทำละเมิด

หลักเบื้องต้นในการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นละเมิดหรือไม่ คือ มาตรา 420 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัตินี้แล้ว สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

- ผู้ใด หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

¹⁴⁵ ศนันทกรณ โสทธิพันธ์. (2558). คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹⁴⁶ มาตรา 4 กฎหมายนั้น ต้องใช้ในบรรดากรณีซึ่งต้องด้วยบทบัญญัติใด ๆ แห่งกฎหมายตามตัวอักษร หรือตามความมุ่งหมายของ บทบัญญัตินั้น ๆ

เมื่อไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับคดีได้ ให้วินิจฉัยคดีนั้นตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ถ้าไม่มีจารีตประเพณีเช่นนั้น ให้วินิจฉัยคดีอาศัยเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และถ้าบทกฎหมายเช่นนั้นไม่มีด้วย ให้วินิจฉัยตามหลักกฎหมายทั่วไป

¹⁴⁷ สไลด์เลข วัฒนพันธ์. (2562). ละเมิด. ใน ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ (บ.ก.), หนังสือรวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 เล่ม 3 (น.177-180). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

- *การกระทำ* หมายถึง การลงมือทำ การเคลื่อนไหวโดยผู้กระทำมีความรู้สึกตัว รู้สำนึก รวมถึงการอยู่เฉย ๆ ตามที่กฎหมายเรียกว่าการงดเว้นหรือละเว้นด้วย ซึ่งโดยปกติการงดเว้นกระทำไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด เว้นแต่การงดเว้นหรือละเว้นกระทำในเมื่อบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องกระทำเพื่อป้องกันผลจึงจะถือว่าเป็นการกระทำ โดยหน้าที่ดังกล่าวอาจเกิดจาก หน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น บิดามารดามีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ หน้าที่ที่เกิดจากสัญญา หรือหน้าที่ที่เกิดจากความสัมพันธ์พิเศษ เป็นต้น

- *ผู้เสียหาย* มีทั้งในกรณีผู้เสียหายโดยตรงและผู้เสียหายกรณีพิเศษ ซึ่งผู้เสียหายโดยตรง คือ ผู้ที่ถูกทำละเมิด และผู้เสียหายกรณีพิเศษ เช่น ทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ทั้งหลายเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ถนนหนทาง สาธารณะ ป่าสงวน เป็นต้น

- *กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ* กระทำโดยจงใจนั้นมีสองกรณี คือ กรณีแรก ตั้งใจทำให้คนอื่นเสียหายเลย หรือกรณีหนึ่ง รู้ว่าการกระทำของตนจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่คนอื่นก็ยังไม่คำนึงถึงขนาดของความเสียหาย เช่น จงใจให้ตายแต่แค่บาดเจ็บ ก็ถือว่าจงใจนั่นเอง¹⁴⁸ อย่างไรก็ตาม การจงใจถึงแม้ว่าจะมีความคล้ายกับองค์ประกอบภายในเรื่องเจตนาของความรับผิดชอบในทางอาญา แต่มีความแตกต่างกัน คือ จงใจในทางแพ่งเรื่องละเมิดนี้มีความกว้างกว่าเจตนาในอาญา เพราะเจตนาในทางอาญาเป็นเจตนาเฉพาะเรื่องและเป็นเจตนาชั่วร้าย ในขณะที่จงใจในทางแพ่งนั้นใช้ได้ทุกเรื่องและเพียงรู้ว่าทำให้คนอื่นเสียหายก็พอแล้วไม่ถึงขนาดที่จะต้องเป็นเจตนาชั่วร้าย ดังนี้ เจตนาในทางอาญาจึงเป็นจงใจในทางแพ่งเสมอ แต่จงใจในทางแพ่งอาจไม่ใช่เจตนาในทางอาญา¹⁴⁹

การกระทำโดยประมาทเลินเล่อ คือ บุคคลนั้นกระทำโดยไม่ได้ตั้งใจหรือมุ่งหมายให้เขาเสียหาย แต่ทำไปโดยขาดความระมัดระวัง กล่าวคือ การไม่ใช้ความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์¹⁵⁰ ซึ่งความประมาทเลินเล่อนี้ อาจแยกได้ 2 ด้าน¹⁵¹ ได้แก่ ในด้านอัตวิสัย คือ การกระทำโดยไม่รอบคอบ ไม่เชี่ยวชาญ สะเพร่า ซึ่งเป็นด้านที่เกี่ยวกับตัวคนทำโดยตรง และอีกด้าน คือ ด้านภาวะวิสัย หมายถึง การไม่เคารพกฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือระเบียบ

- *กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย* โดยอาจจะผิดต่อกฎหมายที่ได้มีการกำหนดชัดเจน เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง รัฐธรรมนูญ หรืออาจเป็นกรณีที่ไม่มีการกำหนดไว้โดยชัดเจนก็ได้ แต่ทำให้เสียหายแก่สิทธิติดต่อบุคคลอื่น

- *ก่อความเสียหาย* ในส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในเรื่องละเมิด เพราะ หากไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น ความมุ่งหมายของมาตรา 420 ที่ผู้ก่อความเสียหายต้องรับผิดชอบ คือ เยียวยา

¹⁴⁸ ศนันทกรณ โสทธิพันธุ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 144

¹⁴⁹ เพิ่งอ้าง

¹⁵⁰ จิตติ ตังศภัทย์. (2526). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 354-452* (พิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

¹⁵¹ Alpa, G. (1999). *Trattato di Diritto Civile IV : la Responsabilita Civile*, Italy: Guiffre.

ผู้เสียหายให้เสมือนกับความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดขึ้นก็ไม่มี กล่าวได้ว่า การเยียวยาความเสียหายเกิดขึ้นได้เมื่อมีความเสียหายเท่านั้น และความเสียหายนั้นต้องเป็นความเสียหายตามกฎหมายด้วย คือ ต้องมีกฎหมายรับรองโดยอาจเป็นการเฉพาะหรือกว้างๆ ก็ได้ เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ความเสียหายนั้นต้องเป็นผลจากการทำละเมิดตามหลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ซึ่งมี 2 ทฤษฎีที่ใช้อยู่ในกฎหมายไทยปัจจุบัน คือ ทฤษฎีเงื่อนไขหรือผลโดยตรงกับทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม

ทฤษฎีเงื่อนไขหรือผลโดยตรง คือ ถ้าไม่มีการกระทำอันใดอันหนึ่งแล้ว ผลจะไม่เกิด ตามทฤษฎีนี้ ทุกเงื่อนไขต้องมีความจำเป็นและเป็นสาระสำคัญเท่าๆ กันที่จะก่อให้เกิดผล ดังนี้ หากการกระทำนั้นเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหาย ผู้กระทำต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้น เพราะ หากไม่มีการกระทำนั้น ความเสียหายจะไม่เกิดขึ้น แม้จะมีเหตุอื่นที่มีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วยก็ตาม ต้องถือว่าทุก ๆ เหตุมีความสำคัญเท่าเทียมกันที่จะนำไปสู่ผลสุดท้าย¹⁵² อย่างไรก็ตาม หากใช้ทฤษฎีนี้โดยไม่มีขอบเขตก็อาจจะก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรม ซึ่งมีปัญหาที่เกิดขึ้น 4 ประการ¹⁵³ คือ 1. ปัญหาในเรื่องขอบเขตความรับผิด ที่ทฤษฎีนี้ทำให้ขอบเขตของความรับผิดขยายกว้างเกินไป 2. ปัญหาเรื่องผลที่เกิดทันที ตามหลักนี้ เงื่อนไขที่มีความใกล้ชิดต่อผลมากที่สุด ควรจะถือว่าเฉพาะเงื่อนไขนั้นเท่านั้นที่ทำให้เกิดผลดังกล่าว ไม่ใช่เงื่อนไขทุกเงื่อนไข 3. ปัญหาของหลักความมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องพิจารณาว่าเงื่อนไขใดมีประสิทธิภาพที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หากขาดเงื่อนไขนั้น ผลก็จะลดลง ผู้ก่อเงื่อนไขนั้นต้องรับผิดชอบ และปัญหาประการสุดท้าย คือ 4. ปัญหาของหลักความเป็นเหตุปกติ คือ ต้องถือเงื่อนไขที่เป็นสาเหตุที่ปกติที่ก่อให้เกิดผล ไม่ใช่เงื่อนไขที่ผิดปกติ

ส่วนใหญ่คำพิพากษาศาลฎีกาจะใช้ทฤษฎีผลโดยตรง แต่ศาลอาจได้รับผิดทั้งหมดหรือบางส่วนหรือยกเว้นความผิดเสียเลย เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุแทรกแซง¹⁵⁴ ศาลมักจะไปใช้ทฤษฎีผลโดยตรงและทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสมมาพิจารณาประกอบ

ทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม เป็นทฤษฎีที่นักนิติศาสตร์ต่างประเทศได้คิดค้นขึ้นเพื่อลดความแข็งกระด้างของการใช้หลัก “ผลโดยตรง” และทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้กระทำมากขึ้น¹⁵⁵ มีหลักว่า การกระทำของผู้นั้นเหมาะสมหรือมีความเกี่ยวพันพอสมควรที่จะให้เกิดผลนั้น ๆ หรือไม่ ความเหมาะสมนั้นให้พิจารณาว่า วิทยุชนสามารถคาดเห็นได้หรือไม่

มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ใช้หลักดังกล่าว เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1436/2511 เมื่อคดีฟังได้ว่า จำเลยขับรถด้วยความประมาทแล้ว แม้ผู้ตายจะกระโดดลงจากรถก่อน หากแต่ในระยะกระชั้นชิดกับภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น และในที่สุดได้เกิดขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงภัยอันตรายเฉพาะหน้า

¹⁵² คณันท์กรณ์ โสทธิพันธุ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 144

¹⁵³ เพิ่งอ้าง

¹⁵⁴ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่หลังจากการกระทำของผู้กระทำในตอนแรกขาดตอนไปแล้ว และเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดผลในบั้นปลาย เหตุแทรกแซงอาจเกิดจากธรรมชาติ ผู้เสียหาย หรือบุคคลอื่น

¹⁵⁵ ธีรชยา พารุง. (2559). *หลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล : ศึกษาการปรับใช้หลักเหตุแทรกแซงจากคำพิพากษาของศาล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นั้น ก็ยังต้องถือว่าการกระทำของผู้ตายเป็นผลอันเกิดใกล้ชิดและเนื่องมาจากเหตุชั่วบรรลประมาทของจำเลย จำเลยจึงมีความผิดฐานทำให้คนตายโดยประมาท

มาตรา 420 นี้เป็นแม่บทใหญ่ในเรื่องละเมิด แต่ก็มีมาตราที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับในเรื่องนี้คือ มาตรา 422 ที่ว่า “ถ้าความเสียหายเกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายใดอันมีที่ประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่น ๆ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนเช่นนั้น ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้ผิด” โดยมาตรานี้มีที่มาจาก BGB¹⁵⁶ มาตรา 823 วรรคสอง ซึ่งมาตรา 422 นี้เป็นบทสันนิษฐานความผิดที่เป็นบทขยายความตามมาตรา 420 ว่าต้องกระทำผิดกฎหมาย เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันบุคคลอื่น เช่น พระราชบัญญัติจราจร หรือแม้กระทั่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นี้ ก็ถือว่าเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ป้องกันบุคคลอื่นตามเจตนารมณ์ที่ว่า “เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ซึ่งตามมาตรา นี้ การที่กฎหมายได้สันนิษฐานให้ก่อนว่าเป็นผู้ผิดนั้น หมายความว่า กฎหมายให้สันนิษฐานว่า ผู้นั้นได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อแล้วเท่านั้น กล่าวคือผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ในประเด็นที่ว่าผู้กระทำจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ แต่ในส่วนขององค์ประกอบข้ออื่นๆ ผู้เสียหายยังคงต้องพิสูจน์ต่อไป คือ ในส่วนของความเสียหายและความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล อีกทั้งในประเด็นเรื่องผิดกฎหมาย ผู้เสียหายก็ต้องพิสูจน์ด้วยว่าผิดกฎหมายบทใด และเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์พิเศษเพื่อปกป้องบุคคลอื่นๆ หรือไม่ และมีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ มาตรานี้จะไม่ค่อยนำมาใช้ เนื่องจากการได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนี้ไม่ได้มีผลให้เปลี่ยนแปลงรูปคดี¹⁵⁷ และถ้าเป็นกรณีความผิดที่ถูกสันนิษฐานผู้กระทำละเมิดก็สามารถแก้ตัวเพื่อทำลายข้อสันนิษฐานทางกฎหมายได้ ผู้กระทำละเมิดก็ไม่ต้องรับผิด

การกระทำละเมิดนั้น บางกรณีจะถือว่าเป็นการร่วมกันทำละเมิดที่จะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อผู้เสียหาย ดังจะอธิบายได้ คือ

¹⁵⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน Bürgerliches Gesetzbuch หรือ BGB เป็นประมวลกฎหมายแพ่งของประเทศเยอรมนีซึ่งเริ่มร่างเมื่อ ค.ศ. 1881 (พ.ศ. 2424) และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443)

¹⁵⁷ กิตติบดี ไยพล. (2560). *สรุปพื้นฐานของกฎหมายว่าด้วยละเมิด*. สืบค้นจาก <https://law.kku.ac.th/wp/wp-content/uploads/2017/08/Tort-7-ประวัติกฎหมายละเมิดไทยและกฎหมายเปรียบเทียบกิตติบดี.pdf>

ข. การร่วมกันทำละเมิด

มาตรา 432 บัญญัติว่า “ถ้าบุคคลหลายคนก่อให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นโดยร่วมกันทำละเมิด ท่านว่าบุคคลเหล่านั้นจะต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้ตลอดถึงกรณีที่ไม่สามารถสืบรู้ตัวได้แน่ชัดว่าในจำพวกที่ทำละเมิดร่วมกันนั้น คนไหนเป็นผู้ก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วย

อนึ่ง บุคคลผู้ยุยงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ท่านก็ให้ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดร่วมกันด้วย

ในระหว่างบุคคลทั้งหลายซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น ท่านว่าต่างต้องรับผิดชอบเป็นส่วนเท่า ๆ กัน เว้นแต่โดยพฤติการณ์ ศาลจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น”

กรณีนี้เป็นการที่คนหลายคนร่วมกันทำละเมิดหรือกฎหมายถือว่าร่วมกันทำละเมิดและจะต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหาย โดยการร่วมกันทำละเมิดนี้อาจเกิดขึ้นได้ 2 กรณี¹⁵⁸ คือ

กรณีแรก บุคคลหลายคนร่วมมือร่วมใจกันทำละเมิด ตามมาตรา 432 วรรคหนึ่ง โดยการกระทำที่ร่วมมือร่วมใจกันนี้ต้องเข้าองค์ประกอบความรับผิดชอบเพื่อละเมิดตามมาตรา 420 ด้วย กล่าวคือ การกระทำของบุคคลหลาย ๆ คน ที่มีเจตจำนงหรือความมุ่งหมายร่วมกัน (common design)¹⁵⁹ ถ้าเพียงแต่กระทำพร้อมกันแต่ไม่มีความมุ่งหมายร่วมกันก็ไม่ถือว่าเป็นการร่วมกันทำละเมิด และต้องมีการร่วมใจด้วย ดังนี้ กรณีประมาทเลินเล่อร่วมจึงมีไม่ได้ เพราะ หากเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อจากบุคคลหลายคนจะถือว่า ร่วมใจ ไม่ได้¹⁶⁰

กรณีที่สอง บุคคลหลายคนแม้บางคนอาจมิได้ลงมือทำละเมิดด้วย แต่กฎหมายถือว่าเป็นผู้ทำละเมิดร่วม คือ กรณีของผู้ยุยง ส่งเสริม หรือช่วยเหลือในการทำละเมิด ตามมาตรา 432 วรรคสอง กล่าวคือ ในกฎหมายแพ่งไม่ได้ให้คำจำกัดความหรืออธิบายความหมายของการกระทำอันมีลักษณะเป็นการยุยง ส่งเสริม หรือช่วยเหลือในการกระทำละเมิดไว้ จึงต้องนำความหมายในทางกฎหมายอาญามาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์และเทียบเคียงก่อนที่จะเข้าไปพิจารณาในทางแพ่ง แต่จะต้องทำความเข้าใจให้ดีเพราะฐานของกฎหมายนั้นมีความแตกต่างกัน

ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 บัญญัติว่า “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

มาตรา 84 บัญญัติว่า “ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชู เชื้อ จ้าง วานหรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

¹⁵⁸ ศนันท์กรณ โสทธิพันธ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 144

¹⁵⁹ ไพจิตร บุญญพันธ์, (2525). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด (พิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.

¹⁶⁰ ศนันท์กรณ โสทธิพันธ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 144

ถ้าความผิดมิได้กระทำลงไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ และถ้าผู้ถูกใช้ เป็นบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มี ฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้เพราะเหตุป่วยเจ็บหรือไม่ว่าทางใด ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้ใช้กึ่ง หนึ่งในของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับผู้นั้น”

จึงหมายความว่า หากเป็นการใช้ ยุยง ส่งเสริมให้กระทำความผิดอาญา แม้ผู้ถูก ใช้จะยังมีได้กระทำ แต่ผู้ใช้ก็มีความผิดและถูกลงโทษตามกฎหมายได้แล้ว ในขณะที่เรื่องของละเมิด นั้น แม้มีผู้ยุยงส่งเสริมช่วยเหลือให้ทำละเมิด แต่ตราบไต่ที่ละเมิดยังมีได้กระทำลง ก็คือไม่มีละเมิด ไม่มีใครต้องรับผิด จึงไม่มีใครต้องมาร่วมรับผิด¹⁶¹

อนึ่ง จากบทบัญญัติมาตรา 432 วรรคสาม ที่กล่าวถึงการรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนร่วมกันนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแล้วไม่มีส่วนที่กำหนดให้บุคคลเหล่านี้เป็นลูกหนี้ ร่วมกัน แต่เข้าใจว่ากรรมการตรวจชำระกฎหมายได้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมที่มีอยู่ในมาตรา 296 มา บัญญัติไว้¹⁶² และในทางตำราได้เป็นที่ยอมรับกันว่า ถ้าบุคคลทำละเมิดโดยร่วมกันกระทำแล้วบุคคล เหล่านั้นแต่ละคนและทุกคนย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกันในผลแห่งละเมิดนั้นเต็มจำนวน คือ เป็นลูกหนี้ ร่วมกันตามมาตรา 291¹⁶³ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผลนั้นเกิดจากการกระทำของผู้ใด เพียงใดในบรรดาผู้ที่ ร่วมกระทำนั้น ผลของการเป็นลูกหนี้ร่วม คือ ผู้เสียหายสามารถเรียกให้ผู้ทำละเมิดคนหนึ่งคนใดชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน หรือเป็นบางส่วนก็ได้ แล้วแต่ผู้เสียหายที่เป็นเจ้าหนี้เลือก แต่ตราบไต่ ผู้เสียหายยังมิได้รับชำระหนี้เสร็จสิ้น คือ ยังมิได้รับค่าสินไหมทดแทนความเสียหายครบถ้วน ผู้ ร่วมกันทำละเมิดทุกคนก็ยังคงต้องผูกพันอยู่¹⁶⁴

เมื่อบุคคลได้กระทำละเมิด ก็ต้องรับผิดชอบโดยการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ผู้เสียหาย โดยขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานของคู่ความ โดยอาศัยบทบัญญัติในหมวด 2 ค่าสินไหมทดแทน เพื่อละเมิด ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ใช้มาตรา 438 เป็นหลัก

ค. ค่าสินไหมทดแทน

มาตรา 438 บัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

¹⁶¹ เพิ่งอ้าง

¹⁶² อภิวัฒน์ เจริญไทย. (2551). *ร่วมกันทำละเมิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทนิติศาสตร์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ

¹⁶³ มาตรา 291 ถ้าบุคคลหลายคนจะต้องทำการชำระหนี้โดยทำนองซึ่งแต่ละคนจำต้องชำระหนี้สิ้นเชิงไซ้ร้ แม้ถึงว่าเจ้าหนี้ชอบที่จะ ได้รับชำระหนี้สิ้นเชิงได้แต่เพียงครั้งเดียว (กล่าวคือลูกหนี้ร่วมกัน) ก็ดี เจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งหรือแต่ โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือก แต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้องผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิง

¹⁶⁴ ศนันท์กรณ โสทธิพันธ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 144

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย”

ในวรรคแรกนั้นหมายความว่า วิธีใช้ค่าสินไหมทดแทนว่าจะให้เป็นตัวเงินหรืออย่างอื่นที่ไม่ใช่ตัวเงิน และความรับผิดของผู้ทำละเมิดจะมีแค่นั้น จำนวนค่าสินไหมทดแทนจะมีเท่าใด โดยจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลโดยอาศัยพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดเป็นหลัก

ส่วนความในวรรคสองที่ว่า ค่าสินไหมทดแทน...เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำให้เกิดขึ้น นั้น จะหมายถึงความเสียหายใด ๆ อันเป็นผลเกิดจากการทำละเมิดนั้นทั้งสิ้น หรือว่าหมายความว่าความเพียงความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงและใกล้ชิดกับการกระทำละเมิดนั้นเท่านั้น การที่ศาลจะวินิจฉัยว่า ความเสียหายใด แค่นั้น ผู้ทำละเมิดจึงจะต้องรับผิดชอบนั้น เป็นของที่ยากยิ่งประการหนึ่ง ตามหลักกฎหมายอังกฤษเรียกว่า remoteness of consequence หรือ remoteness of damage¹⁶⁵ ซึ่งเป็นหลัก 2 ประการ ได้แก่ ทฤษฎีเงื่อนไขและทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ในเรื่องละเมิดนี้มีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งก็คือ หลัก Res ipsa loquitur ที่ปรากฏในมาตรา 84/1

มาตรา 84/1 บัญญัติว่า “คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตน ให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น แต่ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายหรือมีข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว”

หลัก Res ipsa loquitur (The thing speaks for itself) เป็นหลักข้อสันนิษฐานตามข้อเท็จจริง(Factual Presumption) ในระบบกฎหมาย common law ของประเทศอังกฤษ โดยข้อสันนิษฐานตามข้อเท็จจริงนี้จะต้องพิจารณาจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์ (in the ordinary course of event)¹⁶⁶ ในรูปของกฎหมายไทย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น โดยปกติแล้วคู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำคู่ความของตนให้คู่ความฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น ดังนั้น ในคดีละเมิด เมื่อโจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลยกระทำโดยประมาทเลินเล่อ โจทก์ต้องมีภาระการพิสูจน์ความประมาทเลินเล่อของจำเลย

ตามหลักนี้มีสาระสำคัญ คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย่อมบอกอยู่ในตัวว่าฝ่ายใดเป็นผู้ประมาท หรือในกรณีข้อเท็จจริงในการประมาทนั้นอยู่ในความรู้เห็นของจำเลยซึ่งเป็นต้นเหตุของเหตุการณ์ โจทก์จึงไม่สามารถรู้ข้อเท็จจริงนั้นและพิสูจน์ความประมาทเลินเล่อของจำเลยในคดีทั่วไป

¹⁶⁵ บัญญัติ สุชีวะ. (ม.ป.ป.). ความรับผิดในการทำละเมิด. สืบค้นจาก <http://lawwebservice.com/lawsearch/ArchanBunyat25.pdf>

¹⁶⁶ ธนฤต วรธนชากุล. (2559). การพิสูจน์ความรับผิดทางละเมิดของแพทย์จากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ. *จุลนิติ*, 13(3), 41-54.

ได้¹⁶⁷ จึงจำเป็นต้องนำหลัก Res Ipsa Loquitur นี้เป็นข้อสันนิษฐานตามข้อเท็จจริงมาใช้ในคดีเพื่อ พิสูจน์ความประมาทเลินเล่อของจำเลยเพื่อให้โจทก์มีภาระการพิสูจน์เพียงว่าได้เกิดเหตุขึ้นและสิ่งที่ทำ ให้เกิดความเสียหายอยู่ในความดูแลของจำเลยก็เป็นการเพียงพอแล้วโดยโจทก์ไม่ต้องพิสูจน์ว่าจำเลย กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างไร เพราะถือว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย่อมเป็นการแสดงพยานหลักฐาน ในเบื้องต้นเกี่ยวกับความประมาทเลินเล่อ (prima-facie evidence of negligence) ไว้แล้ว¹⁶⁸ หาก จำเลยเห็นว่าตนไม่ได้ประมาทเลินเล่อย่อมเป็นหน้าที่ของจำเลยที่จะพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานให้เห็น ว่าตนไม่ได้ประมาทเลินเล่อ หากพิสูจน์ไม่ได้จำเลยก็ต้องแพ้คดีและชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น¹⁶⁹

ดังนั้น หากผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้มีเมมาอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายและผู้มีเมมานั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย ก็จะมี กฎหมายแพ่งในลักษณะละเมิดเข้ามาเกี่ยวข้องที่ว่า การกระทำของผู้ประกอบการนั้นเป็นการกระทำ ละเมิดที่ผู้ประกอบการจะต้องมีส่วนรับผิดชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนร่วมกับผู้มีเมมาหรือไม่ ซึ่ง จากตามมาตรา 420 ในเรื่องละเมิดนี้ หากวิเคราะห์ตามองค์ประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว ผู้ประกอบการซึ่งได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมมาอยู่แล้วนั้น ในองค์ประกอบของ ความเป็นบุคคล ผู้ประกอบการ ไม่ว่าจะผู้ประกอบการนั้นจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ก็ถือว่าเป็น บุคคลตามกฎหมายที่สามารถมีความรับผิดชอบได้ องค์ประกอบที่สอง คือ การกระทำ จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการได้กระทำการ คือ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว องค์ประกอบที่สาม คือ การ กระทำนั้นต้องกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ในส่วนนี้จะต้องดูไปตามพฤติการณ์ว่าในขณะที่ ผู้ประกอบการได้จำหน่ายนั้น ซึ่งจะต้องอาศัยพยานหลักฐานต่าง ๆ ในการที่จะนำมาวิเคราะห์ในส่วน นี้ องค์ประกอบที่สี่ คือ การกระทำดังกล่าวนั้นจะต้องผิดกฎหมาย ซึ่งกรณีการจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมมาจนครองสติไม่ได้นี้ มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดแล้ว อยู่ใน พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29 (2) และในส่วนของ องค์ประกอบท้าย คือ ทำให้บุคคลอื่นเสียหาย ซึ่งจากองค์ประกอบนี้ โดยหลักแล้วความเสียหายที่ เกิดขึ้นจะต้องเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของผู้ประกอบการ แต่จากกรณีการจำหน่ายให้แก่บุคคล ที่มีเมมาแล้ว แล้วบุคคลนั้นไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น การกระทำของผู้ประกอบการจึงไม่ใช่การ กระทำที่เป็นเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายนั้นโดยตรง แต่หากนำหลักการก่อกองแห่งภัยซึ่งเป็นทฤษฎี ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเคยนำมาใช้ในการพิพากษาคดี จากกรณีจะถือว่าการกระทำของ ผู้ประกอบการดังกล่าวนี้ ถือเป็นเงื่อนไขที่เอื้อให้เกิดความเสียหาย ผู้ประกอบการจึงควรมีความรับ รับผิดชอบ

นอกจากกฎหมายแพ่งแล้วก็สามารถพิจารณาถึงความรับผิดชอบในส่วนของกฎหมาย อาญาดังจะกล่าวต่อไป

¹⁶⁷ พรเพชร วิชิตชลชัย. (2552). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา.

¹⁶⁸ พจน์ บุษปาคม. (2530). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.

¹⁶⁹ ธนกฤต วรธนัชชากุล, อ่างแล้วเชิงอรธที่ 165

(6) ประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องผู้สนับสนุน

ในเรื่องของการกระทำความผิดในขณะที่มีเมานั้น กฎหมายอาญาได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 66¹⁷⁰ โดยมีสาระสำคัญ คือ ความมีเมมาเนื่องจากเสพย์สุราหรือสิ่งเมาอย่างอื่น จะยกเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65¹⁷¹ ไม่ได้ เว้นแต่ว่า ผู้เสพย์ไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีเมมา หรือเสพย์โดยถูกขืนใจ และได้กระทำความผิดขณะไม่สามารถรับรู้หรือบังคับตนเองได้ กล่าวคือ ตามมาตรา 66 นี้ ความมีเมมา ไม่ว่าจะเกิดจากการเสพย์สุราหรืออะไรก็ตามที่ทำให้เมา และได้กระทำความผิดในขณะที่มีเมมาถึงแม้ในขณะที่กระทำความผิด ผู้กระทำจะไม่รู้ผิดชอบ หรือบังคับตนเองไม่ได้ ผู้กระทำก็ยังคงต้องรับโทษในการกระทำนั้น จะอ้างความมีเมมาไม่ได้¹⁷² ยกเว้นว่าความมีเมมานั้นเกิดจากผู้เสพย์ไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีเมมา หรือผู้เสพย์ถูกขืนใจให้เสพย์

จะต้องเข้าใจว่ามาตรา 66 เป็นเรื่องมีเมมาและกระทำความผิดขณะมีเมมา เช่น เมาเหล้าและยิงคนตาย ถ้าผู้มีเมมาไม่ได้กระทำความผิดก็ไม่ต้องรับผิด เพราะการกินเหล้าเมาไม่ใช่ความผิดในตัวเอง อย่างไรก็ตาม หากเมาแล้วประพฤติน่าเกลียดหรือครองสติไม่ได้อยู่ในถนนสาธารณะ ผู้กระทำก็มีความผิดลหุโทษตามกฎหมายอาญา หรือหากเมาแล้วไปขับรถก็ผิด พ.ร.บ. จราจรทางบก¹⁷³ (แต่ก็อาจอ้างมาตรา 66 ยกเว้นโทษได้หากปรากฏว่าบุคคลนั้นเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งที่กล่าวมาข้างต้น)

การกระทำความผิด ความผิดนั้นจะต้องมีกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ครอบคลุมโครงสร้างทางอาญา คือ ครอบคลุมประกอบที่กฎหมายบัญญัติหมายความว่า ต้องมีการกระทำ โดยการกระทำนั้นต้องครอบคลุมประกอบ ทั้งภายนอกและภายในของความผิดในเรื่องนั้น ๆ และผลของการกระทำต้องสัมพันธ์กับการกระทำตามหลักในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล¹⁷⁴ ผู้กระทำจึงต้องรับผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้มีเมมาที่กระทำการผิดกฎหมายอาญาก็จะต้องรับผิดตามกฎหมายนั้นซึ่งโทษทางอาญามี 5 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

¹⁷⁰ มาตรา 66 ความมีเมมาเพราะเสพย์สุราหรือสิ่งเมาอย่างอื่นจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65 ไม่ได้ เว้นแต่ความมีเมมานั้นจะเกิดโดยผู้เสพย์ไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีเมมา หรือได้เสพย์โดยถูกขืนใจให้เสพย์ และได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

¹⁷¹ มาตรา 65 ผู้ใดกระทำความผิด ในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น

แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

¹⁷² ลาวัลย์ หอนพรัตน์. (ม.ป.ป.). *เหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ เหตุรอการกำหนดโทษและเหตุรอการลงโทษ*. เอกสารประกอบการบรรยาย สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

¹⁷³ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2551). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินต์ติ้ง (ประเทศไทย).

¹⁷⁴ คณิต ฌ นคร. (2551). *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ในปัจจุบันการขับรถในขณะที่มีเมาสุราจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นศาลมักใช้ดุลยพินิจพิพากษาคัดสินคดีว่าเป็นการกระทำโดยประมาทตามมาตรา 59 วรรค 4¹⁷⁵ ของประมวลกฎหมายอาญา แต่ก็มีความเห็นที่เห็นว่า ควรพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นการกระทำโดยเจตนาประเภทเล็งเห็นผล¹⁷⁶ตามมาตรา 59 วรรค 2¹⁷⁷ กล่าวคือ เล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน เท่าที่จิตใจของบุคคลในฐานะเช่นนั้นจะเล็งเห็นได้ แต่ก็มีอีกหนึ่งความเห็นที่เห็นว่า คำว่า “เจตนาเล็งเห็นผล” ต้องมีเจตนาทำให้ผู้อื่นตายเสียก่อน ส่วนการขับรถขณะเมาเพื่อกลับบ้านหรือไปดื่มต่อจะพิสูจน์เจตนาผู้กระทำได้อย่างไรว่าเขา “เจตนาฆ่า” เพราะจริงๆ เขาไม่ได้มีเจตนาฆ่า แต่เขาประมาท ซึ่งหมายถึง “ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังให้พอสมควรแก่เหตุ”¹⁷⁸

ความผิดเกี่ยวกับความมีเมาที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ความผิดฐานมีเมาในที่สาธารณะซึ่งถูกกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 378¹⁷⁹ หากพิจารณาแล้วจะพบว่า มีการกระทำซึ่งหมายถึง มีการเคลื่อนไหวร่างกายของมนุษย์โดยมีเจตจำนงควบคุม ซึ่งเจตจำนง หรือเจตนาในการกระทำความผิดฐานมีเมาในที่สาธารณะนี้ คือ เจตนาเล็งเห็นผลที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 นั่นเอง กล่าวคือ ความผิดฐานมีเมาในที่สาธารณะนี้ เกิดจากการกระทำ คือการเสพยาโดยรู้สำนึกในการกระทำของตน และในขณะเดียวกันผู้กระทำย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำโดยเจตนา นั่นคือการที่เสพยาเข้าไปจะทำให้ตนมีเมาในที่สาธารณะ และเมื่อบุคคลนั้นไปก่อความเสียหาย ประพฤติตนวุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้ในที่สาธารณะหรือตลอดจนไปก่อความเสียหายอื่น การกระทำของผู้นั้นต้องถือว่ามีเจตจำนงควบคุมแล้ว บุคคลนั้นจึงต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้¹⁸⁰

อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นกรณีบุคคลมีเมาจนครองสติไม่ได้นั้นจะถือว่ามีเจตนาที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นหรือไม่ ในบางกรณี ศาลฎีกาก็ตัดสินว่าจำเลยไม่มีเจตนาใดๆ เลย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 847/2527 จำเลยเสพยาสุราจนเมามากครองสติไม่ได้ ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้เสียหายหรือผู้ใดในบริเวณที่เกิดเหตุ เมื่อเดินออกมาที่ลานบ้านผู้เสียหาย จำเลยกดโกป็นทำให้ปืนลั่นโดยมิได้เจตนาจะยิงทำร้ายผู้ใด แต่เนื่องจากปืนของกลางเป็นปืนยิงเร็วและยิงกระสุนเป็นชุด จำเลยไม่สามารถบังคับทิศทางของกระสุนได้ กระสุนปืนบางนัดจึงถูกบ้านผู้เสียหาย หาใช่เจตนายิงใส่บ้านผู้เสียหายไม่ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหายกับพวกที่อยู่ในบ้าน ปัญหาว่าจำเลย

¹⁷⁵ มาตรา 59 วรรค 4 กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

¹⁷⁶ สุรศักดิ์ มีบัว. (2561). การกำหนดอัตราโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้ขับรถในขณะที่มีเมาสุราเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 8(2), 116-130.

¹⁷⁷ มาตรา 59 วรรค 2 กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

¹⁷⁸ ปกรณ์ พึ่งเนตร, (2562, 17 เมษายน), เมาขับเท่ากับเจตนาฆ่า...ข้อหานี้ไว้จริงหรือ?, *คมชัดลึก*, สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/breaking-news/368984>

¹⁷⁹ มาตรา 378 ผู้ใดเสพยาหรือของเมาอย่างอื่น จนเป็นเหตุให้ตนเมา ประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะหรือสถานอื่น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

¹⁸⁰ กัญญา สุดเสมอใจ. (2562). มาตรการควบคุมผู้เมาในที่สาธารณะ. *วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์*, 12(2), 227-236.

มีเจตนาฆ่าประเภทเล็งเห็นผลหรือไม่นั้น ศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศรัทย์ ได้บันทึกไว้ท้ายฎีกานี้ว่า ในส่วนยอมเล็งเห็นผลนั้น ต้องพิจารณาเปรียบเทียบกับความรู้ของคนทั่วไป จำเลยจะเล็งเห็นจริงๆ เช่นนั้นหรือไม่ ไม่สำคัญ แต่คนทั่วไปเช่นนี้ต้องมีสภาพเช่นเดียวกับผู้กระทำ เช่น ในเรื่องนี้จำเลยเมา แต่รู้ว่าเป็นปิ่น รู้ว่าลั่นไกปิ่น แต่เมาจนไม่รู้ว่าเป็นอยู่ระดับไหน ทิศทางไหน และบังคับไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งคนอื่นๆ ที่เมาขนาดนี้ก็คงมีสภาพอย่างนี้เช่นเดียวกัน¹⁸¹

การพิจารณาถึงเจตนาของผู้มีเมมาตามข้างต้นเป็นส่วนสำคัญในการที่จะวินิจฉัยว่า ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นในฐานะเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86¹⁸² ที่จะต้องได้รับโทษสองในสามด้วยหรือไม่ โดยการที่จะเป็นผู้สนับสนุนจะต้องเข้าองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด คือ

- ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และการกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา ไม่ใช่การกระทำโดยประมาท

- กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่น (ผู้ลงมือกระทำความผิด) กระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น

- โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้น

- ก่อนหรือขณะกระทำความผิด

- ไม่ว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะรู้หรือไม่รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม¹⁸³

จากหลักข้างต้น การที่บุคคลมีเมมาจนครองสติไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นตามกฎหมายอาญา จะถือว่ามีกระทำความผิดที่เข้าข้อ 1. หรือไม่นั้น จะต้องดูที่เจตนา เพราะ หากผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้สนับสนุน การกระทำความผิดดังกล่าวต้องกระทำโดยเจตนาเท่านั้น ซึ่งเป็นการยากที่จะวินิจฉัยถึงเจตนาในบุคคลมีเมมาจนครองสติไม่ได้ การใช้กฎหมายอาญาในการที่จะให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบในฐานะผู้สนับสนุนจึงเป็นไปได้ยาก

¹⁸¹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 172

¹⁸² มาตรา 86 ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีรู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

¹⁸³ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2562). *รวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 เล่ม 15*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

ตารางที่ 4 สรุปความรับผิดตามกฎหมายเรื่องละเมิดกับกฎหมายอาญา
กรณีความรับผิดของผู้ประกอบการ หากจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว

ละเมิด	อาญา
☐ เป็นกฎหมายเอกชน (กฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนต่อเอกชนด้วยกัน ในฐานที่เท่าเทียมกัน) มุ่งเยียวขาดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย	☐ เป็นกฎหมายมหาชน (กฎหมายที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือหน่วยของรัฐกับรา ษฎร ในฐานที่เป็นฝ่ายปกครองราษฎร) มุ่งในทางป้องกันปราบปรามรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม
☐ ต้องตีความโดยสุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 (กรณีกฎหมายชัดเจนอยู่แล้วไม่ต้องตีความ)	☐ ต้องตีความโดยเคร่งครัด เนื่องจาก เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษ
☐ ใช้หลักจงใจหรือประมาทเลินเล่อ <ul style="list-style-type: none"> ○ จงใจ : ตั้งใจทำให้บุคคลอื่นเสียหายหรือรู้ว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้ผู้ อื่นเสียหาย แต่ก็ยังกระทำ ○ ประมาทเลินเล่อ : ทำโดยไม่ได้ตั้งใจให้เขาเสียหาย แต่กระทำไปโดยขาดความระมัดระวัง 	☐ ใช้หลักเจตนา <ul style="list-style-type: none"> ○ เจตนา : รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด โดยการกระทำนั้นต้องประสงค์ต่อผล (มุ่งหมายจะให้เกิดผลขึ้น) หรือเล็งเห็นผล (มิได้มุ่งหมายให้ผลเกิดขึ้น แต่ผู้กระทำเล็งเห็นว่าผลนั้นจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เท่าที่บุคคลในฐานะนั้นจะเล็งเห็นได้)
☐ ละเมิดต้องมืองค์ประกอบ คือ <ul style="list-style-type: none"> ○ มีบุคคลที่กระทำ โดยจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ○ มีการกระทำที่ผู้กระทำรู้สึกตัว อาจเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ○ การกระทำนั้นจะต้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย ○ มีความเสียหายเกิดขึ้น ○ มีผู้เสียหาย 	☐ ความผิดทางอาญาต้องมืองค์ประกอบ คือ <ul style="list-style-type: none"> ○ มีการกระทำครบตามที่กฎหมายบัญญัติ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการกระทำ คือ ผู้กระทำรู้สึกตัว 2. มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล 3. การกระทำครบองค์ประกอบภายนอก คือ มีการกระทำครบตามที่กฎหมายกำหนด 4. มืองค์ประกอบภายใน คือ เจตนาประสงค์ต่อผล

	<p>เจตนาเล็งเห็นผล ประมาท</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ไม่มีเหตุยกเว้นความผิด ○ ไม่มีเหตุยกเว้นโทษ
☐ การกระทำและผลที่เกิดขึ้นจะต้องมีความสัมพันธ์กัน	☐ การกระทำและผลที่เกิดขึ้นจะต้องมีความสัมพันธ์กัน
☐ กรณีร่วมกันทำละเมิด (ผู้ประกอบการจะถือเป็นผู้ร่วมกระทำละเมิดหรือไม่) <ul style="list-style-type: none"> ○ การกระทำนั้นต้องเข้าองค์ประกอบการทำละเมิดตามที่กล่าวมาข้างต้นและต้องมีความมุ่งหมายเดียวกันที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย 	☐ ผู้ประกอบการถือเป็นผู้สนับสนุนหรือไม่ <ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้สนับสนุนจะต้องเข้าองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด คือ <ol style="list-style-type: none"> 1.ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและการกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา ไม่ใช่การกระทำโดยประมาท 2.กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่น (ผู้ลงมือกระทำความผิด) กระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น 3.โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้น 4.ก่อนหรือขณะกระทำความผิด 5.ไม่ว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะได้อำนาจหรือไม่ได้รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม
☐ กรณีร่วมกันทำละเมิด (ผู้ประกอบการจะถือเป็นผู้ร่วมกระทำละเมิดโดยเป็นผู้ยุยง ส่งเสริม หรือช่วยเหลือในการทำละเมิดหรือไม่) <ul style="list-style-type: none"> ○ ในกฎหมายแพ่งไม่ได้ให้คำจำกัดความหรืออธิบายความหมายของการกระทำอันมีลักษณะเป็นการยุยง ส่งเสริม หรือช่วยเหลือในการกระทำละเมิดไว้ จึงต้องนำความหมายในทางกฎหมายอาญามาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ ก็คือเรื่องผู้สนับสนุน 	

ดังนั้น พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องตีแมลงกอล ได้แก่ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งจะเป็นการกำหนดความผิดและโทษในกรณีที่ไม่ขอ อนุญาตขายสุรา พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอล พ.ศ. 2551 ที่จะกำหนดความผิดและ โทษไว้ในกรณีเช่น ขายเครื่องตีแมลงกอลในสถานที่ห้ามขายตามที่กฎหมายกำหนด ขายเครื่องตีแมลงกอลในวัน - เวลาที่ห้ามขาย ขายให้แก่บุคคลที่ห้ามขาย คือ ผู้เยาว์และบุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว หรือขายในวิธีที่กฎหมายห้าม เช่น การขายโดยใช้เครื่องอัตโนมัติ เป็นต้น โดยตามพระราชบัญญัติทั้งสองนี้จะมีโทษหากมีการฝ่าฝืนไว้ โดยโทษตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตนั้น จะเป็นโทษปรับ แต่ในส่วนของโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอลนี้ จะมีทั้งโทษปรับ จำคุก หรือทั้ง จำทั้งปรับ

ในส่วนของความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายละเมิดมาตรา 420 ที่ได้บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ประกอบการนั้น มีองค์ประกอบครบตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ โดยองค์ประกอบที่เป็นปัญหาและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของการกระทำของผู้ประกอบการ รวมถึง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ประกอบการเป็นผู้จำหน่ายเครื่องตีแมลงกอลให้แก่ บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น ซึ่งหากมีการนำหลักการก่อกอง แห่งภัยซึ่งเป็นทฤษฎีที่กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีความรับผิดตามที่ศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เคยนำมาปรับใช้ จะเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดหากการที่จำหน่ายเครื่องตีแมลงกอล นั้น ถือเป็นเงื่อนไขโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นได้ กล่าวคือ เมื่อผู้ประกอบการเห็นชัดเจนแล้วว่าลูกค้าของตนมีอาการเมาอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ยังขายโดยรู้ว่ามีอาการเมานั้นนี้อาจจะก่อให้เกิด ความเสียหายตามมาอย่างแน่นอน ดังนี้ ผู้ประกอบการจึงต้องมีส่วนรับผิดในความเสียหายนั้นด้วย

ในส่วนของกฎหมายอาญานั้น ในเรื่องของผู้สนับสนุน การบังคับใช้อาจจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจาก ในส่วนของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอล พ.ศ. 2551 ได้กำหนดโทษปรับ และจำคุกไว้แล้ว ซึ่งโทษดังกล่าวถือเป็นโทษทางอาญา ซึ่งหากกรณีนี้เมื่อผู้ประกอบการกระทำ ความผิดโดยการจำหน่ายเครื่องตีแมลงกอลให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว ก็มีความผิดและจะต้อง ได้รับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอยู่แล้ว หากให้ผู้ประกอบการต้องไปรับผิดตามประมวล กฎหมายอาญานี้ ก็อาจจะเป็นการเพิ่มความรับผิดให้ผู้ประกอบการเกินสมควร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ สังคมในด้านอื่นอีกต่อไป

2.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ในหัวข้อนี้จะศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องใน 3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา และ 3.2.2 ประเทศฝรั่งเศส โดยอธิบายตามลำดับ ดังนี้

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

จะกล่าวถึง (1) แนวทางความรับผิดโดยทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกาในเบื้องต้นก่อน ต่อไปจึงจะกล่าวถึงในส่วนกฎหมายและแนวทางที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ มลรัฐที่ศึกษา โดยแยกได้เป็น (2) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (3) มลรัฐนิวยอร์ก และ (4) มลรัฐอิลลินอยส์ ตามลำดับ

(1) แนวทางความรับผิดโดยทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ปัญหาของการขับขี่ยานพาหนะของบุคคลที่มึนเมาถือเป็นปัญหาที่ร้ายแรงของประเทศเช่นกัน ทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายและศาลได้มีความพยายามที่จะควบคุมปัญหานี้อย่างมีประสิทธิภาพ และหนึ่งในความพยายามที่จะลดปัญหานี้ก็คือ การที่มองไปถึงแหล่งที่ดื่มสุราของบุคคลนั้น โดยตามหลักคอมมอนลอว์ (Common law) ซึ่งเป็นระบบกฎหมายที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ มีหลักว่า บุคคลที่ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคล แล้วในภายหลังบุคคลนั้นก็ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลที่สาม ผู้ขายไม่มีความผิด โดยเหตุผลพื้นฐานของหลักนี้ คือ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่ใช่สาเหตุที่ใกล้เคียง (proximate cause) ของความเสียหายนั้น ซึ่งหลักการนี้ได้ถูกยึดมั่นอย่างเข้มงวดมาตลอดหลายปี ต่อมาบางรัฐก็ได้เริ่มที่จะยกเลิกหลักดังกล่าวและยอมรับเหตุดังกล่าวว่าเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลที่สาม¹⁸⁴

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ศาลได้มีการขยายความรับผิดของผู้ประกอบการเกินไปกว่าขอบเขตของผู้ขายในเชิงพาณิชย์¹⁸⁵ โดยมีการตระหนักถึงการกระทำของบุคคลที่ได้จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่แขกที่เป็นผู้เยาว์และผู้เยาว์ที่มึนเมานี้ได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลที่สาม กล่าวคือ จากการขยายความรับผิดนี้ บุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้นสามารถดำเนินการต่อผู้ประกอบการหรือผู้จัดงานเลี้ยง (social host) ที่เป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และผู้ประกอบการหรือเจ้าภาพงานเลี้ยงได้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยประมาทเลินเล่อ ทำให้เกิดความเสียหายขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวบังคับใช้ในเรื่องของความรับผิดจากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้วที่น่าสนใจ 2

¹⁸⁴ Odier, M. E. (1985). Social Host Liability: Opening a Pandora's Box. *Indiana Law Journal*, 61(1), 85-114.

¹⁸⁵ *Ibid*

จากรูปภาพข้างต้น เขตโคลัมเบียและอีก 28 มลรัฐมีความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมาย หรือตามหลักคอมมอนลอว์หรือทั้งสองโดยไม่มีข้อจำกัด 16 มลรัฐที่เหลือนำหนดข้อจำกัด ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายอย่างน้อยหนึ่งข้อจำกัด โดยมี 7 มลรัฐที่กำหนดข้อจำกัด ความรับผิดชอบเรื่องความเสียหาย มี 4 มลรัฐที่กำหนดความรับผิดชอบเรื่องบุคคลที่สามารถจะถูกฟ้องได้ และ 12 มลรัฐที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดในเรื่องการกระทำผิดมากกว่าการประมาทธรรมดา และ 8 มลรัฐที่มีการกำหนดหลักบริการเครื่องดื่มอย่างมีความรับผิดชอบมาเป็นข้ออ้างได้ (Responsible Beverage Service (RBS))¹⁸⁸

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ คือ ภาพรวมของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ หรือเจ้าภาพทางสังคมในภาพรวม อย่างไรก็ตาม กฎหมายก็ได้กำหนดความรับผิดชอบดังกล่าวต่อบุคคลที่ จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์หรือบุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว โดยจะมีข้อกำหนด ข้อจำกัดในการ ฟ้องร้อง หรือจำนวนเงินที่อาจจะเรียกได้ เป็นต้น ที่แตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ โดยจะกล่าวถึงมลรัฐ ที่จะทำการศึกษาค้นคว้าได้แก่ (2) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย (3) มลรัฐนิวยอร์ก และ (4) มลรัฐอิลลินอยส์ ตามลำดับ

(2) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียมีกฎหมายที่กล่าวถึงความรับผิดชอบของผู้ประกอบการหรือ เจ้าภาพทางสังคมว่าจะต้องมีความรับผิดชอบอย่างไรในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่ มึนเมาแล้ว ดังจะสามารถจำแนกได้ ดังนี้

ก. CALIFORNIA BUSINESS AND PROFESSIONS CODE

แต่เดิม ก่อนปี 1971 คำพิพากษาของศาลแคลิฟอร์เนียได้วางหลักว่า บุคคลที่ จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลหนึ่งไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากการมึนเมา ภายหลังจากนั้น¹⁸⁹ และในปีเดียวกันนั่นเอง ศาลแคลิฟอร์เนียได้มีการตัดสินคดี Vesely v. Sager¹⁹⁰ มี ข้อเท็จจริงว่า Miles Vesely คนขับที่ได้รับบาดเจ็บได้ฟ้อง William Sager ในฐานะเอกชนและใน ในฐานะธุรกิจ Buckhorn Lodge และบุคคลอื่น ซึ่ง Sager เป็นเจ้าของและเป็นผู้ดูแล Buckhorn Lodge ซึ่งเป็นที่พักริมทางและเป็นธุรกิจจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย โดยเมื่อวันที่ 8 เมษายน 1968 Buckhorn Lodge ได้เปิดทำการเวลา 22.00 น. และปิดเวลา 05.15 น. ซึ่งเลยเวลาปิด ตามปกติ คือ 02.00 น. Sager ได้บริการและอนุญาตให้ James O'Connell ที่เป็นผู้ขับซึ่งชนกับ รถของ Vesely โดยได้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณมากให้แก่ O'Connell โดยหลังจากออกจากบาร์แล้ว O'Connell ก็ได้ขับรถกลับและชนเข้ากับรถของ Vesely

¹⁸⁸ U.S. DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES, "Policy summary : Dram shop liability," Retrieved on March 8, 2020, from https://www.stopalcoholabuse.gov/media/ReportToCongress/2017/profile_summaries/14_dram_shop_liability.pdf

¹⁸⁹ Coulter v. Superior Court, 21 Cal. 3d 144, 149 (1978).

¹⁹⁰ Vesely v. Sager, 486 P.2d 151 (Cal. 1971).

ศาลไม่ได้ใช้หลัก common law และถือว่าผู้ชายอาจมีความรับผิดชอบในทางแพ่งในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าและลูกค้าได้ทำให้บุคคลที่สามได้รับบาดเจ็บจากการมีเมานั้น โดยศาลได้สรุปว่า การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมมาแล้วอาจเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงของอาการบาดเจ็บที่บุคคลนั้นกระทำต่อบุคคลที่สาม อีกทั้งศาลยังถือว่า Sager มีหน้าที่ในการดูแล (duty of care) ด้วยตามกฎหมาย CALIFORNIA BUSINESS AND PROFESSIONS CODE มาตรา 25602¹⁹¹ ที่วางหลักว่า บุคคลใดขาย จำหน่าย ให้ หรือทำให้มีการขาย จำหน่าย หรือให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใด ๆ แก่ผู้ที่เมาสุราเป็นประจำหรือผู้ที่เมาเหล้าเห็นได้ชัด มีความผิด และศาลได้อธิบายว่า การที่ได้นำพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcoholic Beverage Control Act of 1935) มาใช้บังคับในส่วนตัวด้วย ก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการปกป้องสมาชิกของสังคมจากอาการบาดเจ็บรวมถึงความเสียหายต่อทรัพย์สินซึ่งเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไป ดังนั้น ข้อสันนิษฐานในเรื่องประมาทเลินเล่อก็จะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ตามที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวนี้

อย่างไรก็ตาม ในคดีของ Vesely ไม่ได้กล่าวถึงปัญหาที่ว่า หากเป็นผู้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการตามกฎหมายจะต้องมีความรับผิดชอบตามมาตรา 25602 ด้วยหรือไม่¹⁹² และปัญหานี้ได้ปรากฏในคดี Coulter v. Superior Court¹⁹³ มีข้อเท็จจริง คือ ในปี 1978 ศาลแคลิฟอร์เนียได้กำหนดความรับผิดแก่เจ้าภาพทางสังคมสำหรับการบาดเจ็บที่เกิดจากแขกที่มีเมาซึ่งเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว โดย James Coulter ได้รับบาดเจ็บจากการที่รถที่เขาโดยสารนั้นชนเข้ากับที่กั้นถนน ซึ่ง Williams ผู้ขับมีอาการมีเมมาจากงานปาร์ตี้ในอพาร์ทเมนต์ของเธอ Coulter และภรรยาของเขาฟ้องเจ้าของและผู้ดูแลอพาร์ทเมนต์ดังกล่าว รวมถึงผู้จัดการอพาร์ทเมนต์ด้วย โดยอ้างว่า พวกเขาให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมากโดยประมาทเลินเล่อให้กับ Williams โดยรู้อยู่แล้วว่ามีอาการมีเมารู้หรือควรจะรู้ว่าเธอมักจะดื่มมากเกินไปอยู่บ่อย ๆ และพวกเขาก็รู้อยู่แล้วว่าเธอจะต้องขับรถต่อ เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่สาม

ศาลถือว่า เจ้าภาพทางสังคมที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมาอย่างเห็นได้ชัด ภายใต้เหตุการณ์ที่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะสร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่น อาจจะต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อบุคคลที่สามผู้ซึ่งได้รับบาดเจ็บจากการกระทำนั้น ศาลให้เหตุผลว่า ความรับผิดของเจ้าภาพนั้นเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมาย (CALIFORNIA BUSINESS AND PROFESSIONS CODE มาตรา 25602 (a))¹⁹⁴ ซึ่งเป็นความผิดเพราะได้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมีเมาอย่างเห็นได้ชัดและมีความเสี่ยงที่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดความ

¹⁹¹ California Business and Professions Code §25602(a) Every person who sells, furnishes, gives, or causes to be sold, furnished, or given away, any alcoholic beverage to any habitual or common drunkard or to any obviously intoxicated person is guilty of a misdemeanor.

¹⁹² Diamantopoulos, G. P. (2008). A Look at Social Host and Dram Shop Liability from Pre-Game Tailgating to Post-Game Barhopping. *DePaul Journal of Sports Law*, 4(2), 201-228.

¹⁹³ Coulter v. Superior Court, 21 Cal. 3d 144 (Cal. 1978).

¹⁹⁴ U.S. DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES, *supra* note 187

เสียหายแก่บุคคลอื่น ศาลได้ดูตัวบทกฎหมายและพบว่ามาตรา 25602 นี้ ไม่ได้จำกัดความหมายของบุคคลไว้ว่าจะต้องเป็นบุคคลที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อกำไรเท่านั้น เนื่องจาก ได้กำหนดว่า “บุคคลใด (every person)” ซึ่งหมายความตามตัวอักษรว่าหมายถึงทั้งผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเชิงพาณิชย์และผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ใช่ในเชิงพาณิชย์ด้วย ดังนั้น มาตรา 25602 (a) จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั้งสองประเภทเหมือนกัน

อย่างไรก็ตาม หลังจากการตัดสินในคดี *Coulter v. Superior Court* ฝ่ายนิติบัญญัติของแคลิฟอร์เนียได้นำหลักคอมมอนลอว์ที่ว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงของความเสียหายที่เกิดขึ้นจากบุคคลที่มีเมานั้น ไม่ใช่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลับมาใช้บังคับโดยบัญญัติไว้ใน CALIFORNIA BUSINESS AND PROFESSIONS CODE มาตรา 25602 (b) และ (c)

มาตรา 25602 (b)¹⁹⁵ วางหลักว่า บุคคลใดที่ขาย จำหน่าย ให้ หรือทำให้มีการขาย จำหน่าย หรือให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใด ๆ แก่ผู้ที่เมาสุราเป็นประจำหรือผู้ที่เมาเหล้าเห็นได้ชัด มีความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25602 (a) นั้น ไม่มีความรับผิดทางแพ่งต่อบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บหรือทรัพย์สินที่เสียหายจากการกระทำของบุคคลที่มีเมามา

มาตรา 25602 (c) วางหลักว่า ฝ่ายนิติบัญญัติประกาศในที่นี้ว่า การตีความตามคดี *Vesely v. Sager*, *Bernhard v. Harrah's Club and Coulter v. Superior Court* จะถูกเพิกถอน เพื่อประโยชน์ในการตีความตามการพิจารณาคดีก่อน ให้ถือการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงของการบาดเจ็บของบุคคลอื่นที่เกิดจากผู้ที่มีเมามากกว่าการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์¹⁹⁶

ดังนั้น จากตัวบทกฎหมายที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น จึงกล่าวได้ว่า ปัจจุบัน ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียไม่ถือว่าการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงของความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลที่สาม แต่ถือว่าการบริโภคของบุคคลนั่นเองที่เป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น ผู้ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความรับผิดในกรณีดังกล่าว

อนึ่ง หลักการนี้ก็มิช้อยกเว้นด้วยเช่นกัน ซึ่งช้อยกเว้นที่จะทำให้ผู้ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องมีความรับผิด ปรากฏอยู่ใน CALIFORNIA BUSINESS AND

¹⁹⁵ California Business and Professions Code §25602(b) No person who sells, furnishes, gives, or causes to be sold, furnished, or given away, any alcoholic beverage pursuant to subdivision (a) of this section shall be civilly liable to any injured person or the estate of such person for injuries inflicted on that person as a result of intoxication by the consumer of such alcoholic beverage.

¹⁹⁶ California Business and Professions Code §25602(c) The Legislature hereby declares that this section shall be interpreted so that the holdings in cases such as *Vesely v. Sager* (5 Cal. 3d 153), *Bernhard v. Harrah's Club* (16 Cal. 3d 313) and *Coulter v. Superior Court* (____ Cal. 3d ____) be abrogated in favor of prior judicial interpretation finding the consumption of alcoholic beverages rather than the serving of alcoholic beverages as the proximate cause of injuries inflicted upon another by an intoxicated person.

PROFESSIONS CODE มาตรา 25602.1¹⁹⁷ ที่วางหลักว่า บุคคลที่ได้รับความเสียหายสามารถฟ้องผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาต หรือจำเป็นจะต้องมีใบอนุญาต หรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลกลางให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในฐานะทหารหรือหน่วยของรัฐบาลกลางอื่น ๆ ที่ขาย จำหน่าย หรือให้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้เยาว์ที่มีเงินมาอย่างเห็นได้ชัด หรือผู้ใดที่ทำให้การกระทำทั้งสามข้างต้นเกิดขึ้นและการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงต่อการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของผู้เยาว์หรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้เยาว์นั้น

มีคำพิพากษาของศาลแคลิฟอร์เนียที่ได้มีการให้คำจำกัดความของคำว่า มีเงินมา “อย่างเห็นได้ชัด” ในคดี People v. Smith ว่า ในขณะที่นั้นลูกค้าพูดเสียงดัง เบียร์ที่กำลังดื่มหกเลอะเทอะ คนผู้อื่น วางแก้วบนบาร์อย่างแรงหลายครั้ง และสั่งเบียร์เพิ่มด้วยเสียงที่ดัง อีกทั้งทรงตัวไม่ได้ หน้าแดง เห็นเส้นเลือดในตาชัด เสื้อผ้าที่ใส่ไม่เป็นระเบียบ และมักจะมึนปากเสียงกับผู้อื่น¹⁹⁸

ความรับผิดนี้ โทษสูงสุด คือ ปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ และ/หรือจำคุก 6 เดือน ตาม California Business & Professions Code มาตรา 25617¹⁹⁹

สรุปได้ว่า ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตจะต้องรับผิดในกรณีที่ยกจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ที่มีอาการมีเงินมาอย่างเห็นได้ชัดเท่านั้น²⁰⁰ กล่าวคือ บุคคลที่สามที่ได้รับบาดเจ็บอาจได้รับการเยียวยาจากผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดกฎหมายซึ่งได้แก่ การขายให้แก่บุคคลที่มีเงินมาเป็นประจำและผู้เยาว์ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์ (California Business and Professions Code มาตรา 25602 และ มาตรา 25602.1)

ข. ประมวลกฎหมายแพ่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Civil code)

ตามกฎหมายนี้ โดยหลักแล้ว มาตรา 1714 (a)²⁰¹ ได้วางหลักว่า บุคคลจะต้องรับผิดต่อผลที่มาจากกระทำโดยความจงใจหรือขาดความระมัดระวังที่พึงจะมีในการดูแล

¹⁹⁷ California Business and Professions Code §25602.1 Notwithstanding subdivision (b) of Section 25602, a cause of action may be brought by or on behalf of any person who has suffered injury or death against any person licensed, or required to be licensed, pursuant to Section 23300, or any person authorized by the federal government to sell alcoholic beverages on a military base or other federal enclave, who sells, furnishes, gives or causes to be sold, furnished or given away any alcoholic beverage, and any other person who sells, or causes to be sold, any alcoholic beverage, to any obviously intoxicated minor where the furnishing, sale or giving of that beverage to the minor is the proximate cause of the personal injury or death sustained by that person.

¹⁹⁸ LexisNexis. *California alcoholic beverage control act with regulations and related statues 2020*. Retrieved from https://www.abc.ca.gov/wp-content/uploads/2020_CA_ABC_Act.pdf

¹⁹⁹ California Business and Professions Code §25617 Every person convicted for a violation of any of the provisions of this division for which another penalty or punishment is not specifically provided for in this division is guilty of a misdemeanor and shall be punished by a fine of not more than one thousand dollars (\$1,000) or by imprisonment in the county jail for not more than six months, or by both such fine and imprisonment.

²⁰⁰ California Department of Alcoholic Beverage Control. *Laws and Liability*. Retrieved from <https://www.abc.ca.gov/education/licensee-education/laws-and-liability/>

²⁰¹ California Civil code §1714 (a) Everyone is responsible, not only for the result of his or her willful acts, but also for an injury occasioned to another by his or her want of ordinary care or skill in the management of his or her

ทรัพย์สินส่วนตัวของตน โดยความรับผิดชอบในกรณีนี้คือการชดเชยค่าเสียหาย²⁰² และได้มีการวางหลักไว้ อย่างชัดเจนว่า บุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหาย จากหลักนี้ บุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งรวมทั้ง บาร์ ร้านอาหาร เจ้าภาพงานเลี้ยง หรืออื่น ๆ ไม่ต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง ตามมาตรา 1714 (b) และ (c)²⁰³

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นในบางกรณีที่จะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง คือ ในกรณี ที่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วในเวลานั้น จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้โดยรู้หรือ ควรจะรู้อยู่แล้วว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เยาว์ (อายุต่ำกว่า 21 ปี) จากกรณีดังกล่าวผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบเพราะ ถือว่าเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งในความเสียหายนั้น และในกรณีนี้จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ เกิดแก่ตัวผู้เยาว์เองรวมถึงบุคคลภายนอกที่เสียหายจากกระทำของผู้เยาว์นี้ด้วย ตาม California Civil Code มาตรา 1714 (d)²⁰⁴ ซึ่งการจะฟ้องบุคคลเหล่านี้ต่อศาลได้นั้น จะต้องปรากฏว่าบุคคลที่ได้รับ ความเสียหายคือตัวผู้เยาว์เองหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้เยาว์ที่มึนเมานั้น

---

property or person, except so far as the latter has, willfully or by want of ordinary care, brought the injury upon himself or herself. The design, distribution, or marketing of firearms and ammunition is not exempt from the duty to use ordinary care and skill that is required by this section. The extent of liability in these cases is defined by the Title on Compensatory Relief.

²⁰² California Civil code §1714(a) Everyone is responsible, not only for the result of his or her willful acts, but also for an injury occasioned to another by his or her want of ordinary care or skill in the management of his or her property or person, except so far as the latter has, willfully or by want of ordinary care, brought the injury upon himself or herself. The design, distribution, or marketing of firearms and ammunition is not exempt from the duty to use ordinary care and skill that is required by this section. The extent of liability in these cases is defined by the Title on Compensatory Relief.

²⁰³ California Civil code §1714 (b) It is the intent of the Legislature to abrogate the holdings in cases such as Vesely v. Sager (1971) 5 Cal.3d 153, Bernhard v. Harrah's Club (1976) 16 Cal.3d 313, and Coulter v. Superior Court (1978) 21 Cal.3d 144 and to reinstate the prior judicial interpretation of this section as it relates to proximate cause for injuries incurred as a result of furnishing alcoholic beverages to an intoxicated person, namely that the furnishing of alcoholic beverages is not the proximate cause of injuries resulting from intoxication, but rather the consumption of alcoholic beverages is the proximate cause of injuries inflicted upon another by an intoxicated person.

(c) Except as provided in subdivision (d), no social host who furnishes alcoholic beverages to any person may be held legally accountable for damages suffered by that person, or for injury to the person or property of, or death of, any third person, resulting from the consumption of those beverages.

²⁰⁴ California Civil code §1714 (d) (1) Nothing in subdivision (c) shall preclude a claim against a parent, guardian, or another adult who knowingly furnishes alcoholic beverages at his or her residence to a person whom he or she knows, or should have known, to be under 21 years of age, in which case, notwithstanding subdivision (b), the furnishing of the alcoholic beverage may be found to be the proximate cause of resulting injuries or death.

(2) A claim under this subdivision may be brought by, or on behalf of, the person under 21 years of age or by a person who was harmed by the person under 21 years of age.

จากที่กล่าวมาแล้วว่าบุคคลที่จะมีความรับผิดชอบตามกฎหมายได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลซึ่งผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาต หรือจำเป็นจะต้องมีใบอนุญาต โดยใบอนุญาตที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียมีทั้งหมด 87 ประเภท²⁰⁵

ค. มาตรการทางปกครอง

ด้านมาตรการทางปกครอง ในกรณีที่บุคคลใดจำหน่าย ให้ หรือกระทำการใดๆ ที่เป็นการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ (1) บุคคลที่มีอาการเมเมาเป็นอาจิส (บุคคลที่มีปัญหาด้านการบริโภคแอลกอฮอล์) หรือ (2) บุคคลที่มีอาการเมเมาอย่างเห็นได้ชัด บุคคลที่มีอำนาจบังคับใช้มาตรการนี้ คือ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcoholic beverage control (ABC)) โดยหากเป็นการกระทำผิดครั้งแรก คณะกรรมการจะตัดสินไปแล้วแต่กรณี แต่หากเป็นการกระทำผิดครั้งที่สองภายในระยะเวลา 3 ปีหลังจากการกระทำครั้งแรกจะระงับใบอนุญาต²⁰⁶

ง. แนวทางอื่น

มลรัฐแคลิฟอร์เนียมีแนวทางในการที่จะลดปัญหาจากอุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป็นแนวทางที่มุ่งให้เจ้าของธุรกิจรวมถึงพนักงานมีความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ช่วยจำกัดความรับผิดชอบ อีกทั้งทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยการเปิดการอบรมแก่ผู้มีใบอนุญาตรวมถึงพนักงานให้มีความเข้าใจถึงกฎหมายและความรับผิดชอบ รวมถึงการดูแลลักษณะของความเมเมาและวิธีจัดการกับสถานการณ์เช่นนั้น โดยการอบรมนี้ คือ ABC's Licensee Education on Alcohol and Drugs (LEAD) program.²⁰⁷

การอบรมนี้ไม่ใช่การบังคับ แต่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของตัวผู้มีใบอนุญาตเอง ซึ่งการอบรมนี้จัดขึ้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้มีใบอนุญาตที่เป็นผู้ค้าปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงพนักงานหรือผู้จัดการด้วย การอบรมนี้เริ่มมาตั้งแต่เมื่อปี 1991 และยังมีอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ การอบรมนี้ใช้เวลาเพียงแค่ประมาณ 4 ชั่วโมงเท่านั้น ในการอบรมนี้จะกล่าวถึงความรับผิดชอบต่อชุมชน กฎหมายและความรับผิดชอบ รวมถึงการสังเกตอาการเมเมา เพื่อที่จะให้ผู้ที่ได้อบรมทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ และจัดการปัญหานั้นได้ ช่วยลดการเกิดการฟ้องร้อง เป็นต้น²⁰⁸

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ในปัจจุบันมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้ใช้ทั้งพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ dram shop และหลักคำพิพากษาของศาลเพื่อนำมาใช้บังคับให้ผู้ประกอบที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามอย่างจำกัด คือ เฉพาะกรณีที่

²⁰⁵ สามารถดูรายละเอียดของใบอนุญาตแต่ละประเภทได้ใน <https://www.abc.ca.gov/licensing/license-types/>

²⁰⁶ California Department of Alcoholic Beverage Control. *QUICK SUMMARY OF SELECTED LAWS FOR RETAIL LICENSEES*. Retrieved from <https://www.tracelead.abc.ca.gov/traceleadpublic/documents/ABC-608%20Retail%20Laws%20.pdf>

²⁰⁷ California Department of Alcoholic Beverage Control. *Licensee Education*. Retrieved from <https://www.abc.ca.gov/education/licensee-education/>

²⁰⁸ California Department of Alcoholic Beverage Control. *Register for LEAD (Licensee/Server training)*. Retrieved from <https://www.abc.ca.gov/education/register-for-licensee-training/>

ได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาเป็นอาชญากรและผู้เยาว์ โดยบุคคลดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นเท่านั้น และในส่วนของเจ้าภาพทางสังคมจะต้องรับผิดชอบเมื่อได้จัดหาโดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เยาว์และมีอาการมึนเมาแล้ว

(3) มลรัฐนิวยอร์ก

โดยทั่วไปแล้วในมลรัฐนิวยอร์กถ้าผู้เสียหายได้รับผลร้ายจากการกระทำของคนเมา ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากคนเมาได้ แต่ในบางมลรัฐ สิทธิในการฟ้องคดีของผู้เสียหายยังไม่สิ้นสุดแค่นั้นผู้เสียหายยังสามารถฟ้องร้องคดีต่อศาลเพื่อให้ผู้จำหน่ายสุรา (ร้านอาหาร ผับ บาร์) หรือบุคคลที่ 3 ที่จัดให้มีงานเลี้ยงสังสรรค์โดยจัดให้มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลเหล่านี้ได้อีก

ที่มาของการฟ้องร้องคดีเรียกว่า แดรมชอป (Dram Shop) มีที่มาจากอดีตมีการเรียกปริมาณจำหน่ายสุราว่าแดรมโดยมีปริมาณ 1 แดรมเท่ากับ 1 ช้อนชา ในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงความรับผิดของบุคคลที่ 3 อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมลรัฐนิวยอร์กโดยจะนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาอธิบายในรายละเอียดดังนี้

โดยปกติแล้วช่องทางที่จะนำผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงให้รับผิดชอบสำหรับความบาดเจ็บที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกจากการที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลูกค้าหรือผู้เข้าร่วมงานที่เป็นผู้เมาจนครองสติไม่ได้หรือผู้เยาว์ที่อายุต่ำกว่า 21 ปีผ่านโดยกฎหมายหลายประเภทด้วยกันแล้วแต่มลรัฐนั้น ๆ ตัวอย่างเช่นผ่านทางกฎหมายจารีตประเพณี ผ่านทางพระราชบัญญัติ แดรมชอป²⁰⁹ ผ่านทางการออกพระราชบัญญัติอื่น กฎกระทรวง หรือระเบียบต่าง ๆ²¹⁰

ในบางมลรัฐ (ยกเว้นมลรัฐนิวยอร์ก) มีการบัญญัติให้ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงให้ต้องรับผิดชอบในทางอาญานอกเหนือไปจากความรับผิดในทางกฎหมายแพ่งด้วย แต่ความรับผิดในทางอาญาสำหรับความบาดเจ็บที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกจากการที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลูกค้าหรือผู้เข้าร่วมงานที่เป็นเด็กที่เกิดขึ้นส่วนมาจะจำกัดเฉพาะการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ในเคหสถานของเจ้าของหรือผู้ควบคุมเท่านั้น²¹¹

กฎหมายจารีตประเพณีในบางมลรัฐการทำละเมิดไม่ได้กำหนดให้ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงต้องรับผิดชอบในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลทั่วไป เหตุผลเพราะว่าการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลูกค้าหรือผู้เข้าร่วมงานไม่ได้เป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิดความบาดเจ็บที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอก²¹²

²⁰⁹ Raymond, E. L. Jr. (n.d.). *Social Host's Liability for Injuries Incurred by Third Parties as a Result of Intoxicated Guest's Negligence*. 62 A.L.R. 16, § 6(a) (1986), at § 2(a).

²¹⁰ Bernat, W. J. (2006). Notes Party On?: The Excellent Adventures of Social Host Liability in Massachusetts. *Suffolk University Law Review*, 39(4), 981-1000.

²¹¹ *ibid*

²¹² *D'Amico v. Christie*, 518 N.E.2d 896, 898 (N.Y. 1987).

แต่ศาลในหลาย ๆ มลรัฐได้ตัดสินว่าผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงอาจต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกในมุลละเมิดก็ต่อเมื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกเป็นผลโดยตรงจากการจำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่มาจนครองสติไม่ได้หรือผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี²¹³

ตรงกันข้ามศาลในบางมลรัฐกลับตัดสินให้ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงไม่ต้องรับผิดชอบต่อความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกโดยไม่ต้องคำนึงว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกเป็นผลโดยตรง²¹⁴จากการจำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์หรือไม่ก็ตามเพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกเป็นไม่ใช่ผลโดยตรงจากการจำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์²¹⁵

ความรับผิดชอบของผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ไม่ได้จำกัดเฉพาะอยู่ที่เจ้าของบ้านหรือผู้ควบคุมสถานที่เท่านั้น สถานที่ใด ๆ ก็ตามที่มีการรวมตัวกันของผู้คนไม่ว่าสถานที่นั้นจะมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ก็มีโอกาสที่ผู้จัดงานเลี้ยงจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย²¹⁶ สำหรับผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นกฎหมายที่กำหนดให้ต้องรับผิดชอบคือพระราชบัญญัติแดรมชอป มีจำนวน 42 มลรัฐที่นำเอากฎหมายพระราชบัญญัติแดรมชอปมาบังคับใช้

พระราชบัญญัติแดรมชอปเป็นพระราชบัญญัติ²¹⁷ที่สร้างโดยฝ่ายองค์กรนิติบัญญัติเพื่อเป็นการยกเว้นหลักในกฎหมายจารีตประเพณีซึ่งกำหนดให้ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก พระราชบัญญัติแดรมชอปได้กำหนดความรับผิดชอบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้จัดงานเลี้ยงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลภายนอกจากการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้²¹⁸ อย่างไรก็ตามก็ต้ององค์กรนิติบัญญัติแต่ละมลรัฐก็กำหนดความรับผิดชอบไว้ไม่เท่ากันสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอก

มลรัฐนิวยอร์กไม่ได้เป็นมลรัฐที่เคร่งครัดในเรื่องการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อผู้เยาว์เพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการขับรถในขณะที่เมินเมาสุรา และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย นอกเหนือจากนี้ยังมีการกำหนดโทษทางแพ่งเพื่อควบคุมผู้ที่เกี่ยวข้องในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้จัดงานเลี้ยงที่จัดหาสุราให้กับผู้เยาว์และผู้ที่มาจนครองสติไม่ได้

²¹³ Koback v. Crook, 366 N.W.2d 857, 860 (Wis. 1985) (holding the defendant negligent per se when the defendant gave alcohol to a minor who then was involved in a motorcycle accident after leaving the defendant host's residence);

²¹⁴ Shea v. Matassa, 918 A.2d 1090, 1097 (Del. Supr. 2007).

²¹⁵ Linn v. Rand, 356 A.2d 15, 19 (N.J. Super. Ct. App. Div. 1976) (finding the defendant negligent for serving a minor alcohol before the minor struck and killed an infant pedestrian while driving).

²¹⁶ US Legal. *Civil Causes of Action - Dram Shop Act and Legal Definition*. Retrieved from <http://definitions.uslegal.com/c/civil-causes-of-action-dram-shop-act>.

²¹⁷ *ibid*

²¹⁸ D'Amico, 518 N.E.2d at 898.

ตามกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมาตรา 65 ได้กำหนดให้ ห้ามผู้ใดขาย ส่ง ให้ อนุญาต หรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับ (1) ผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์ (2) ผู้ที่เมาจนครองสติไม่ได้

ความรับผิดของผู้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลูกค้าหรือผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ในมลรัฐนิวยอร์กมาจากมาตรา 65 ตามกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหลัก นอกเหนือจากนั้นองค์กฤษฎีกาในมลรัฐนิวยอร์กยังได้บัญญัติพระราชบัญญัติแตรมขอบด้วย และศาลในมลรัฐนิวยอร์กก็ตัดสินให้ความรับผิดต่อบุคคลภายนอกเป็นผลโดยตรงจากการจำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์

องค์กฤษฎีกาในมลรัฐนิวยอร์กได้บัญญัติพระราชบัญญัติแตรมขอบไว้ใน New York General Obligation Law section 11-100 และ Section 11-101²¹⁹ ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความรับผิดของบุคคลที่ 3 ที่เป็นผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนนำไปสู่ความเสียหายจากอุบัติเหตุ

มาตรา 11-101²²⁰ บัญญัติว่า บุคคลใด ๆ ที่ได้รับความบาดเจ็บ ความเสียหายในทรัพย์สิน โดยวิธีการสนับสนุนหรืออื่น ๆ โดยบุคคลที่มึนเมาหรือด้วยเหตุผลของความมึนเมาของบุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะเกิดการเสียชีวิตหรือไม่ มีสิทธิในการฟ้องคดีกับบุคคลที่ก่อให้เกิดหรือมีส่วนร่วมในการมึนเมาโดยการขายหรือให้ความช่วยเหลือในการจัดหาสุราสำหรับผู้เมาเหล้าอย่างผิดกฎหมาย และบุคคลนั้นจะมีสิทธิในการได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและค่าเสียหายเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง²²¹

บุคคลใด ๆ ที่ได้รับความบาดเจ็บ ความเสียหายในทรัพย์สิน โดยวิธีการสนับสนุนหรืออื่น ๆ โดยบุคคลที่มึนเมาที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี ไม่ว่าจะเกิดการตายหรือไม่ จะมีสิทธิในการฟ้องคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงกับบุคคลใดก็ตามที่เจตนาทำให้เกิดความมึนเมาหรือด้อยความสามารถโดยการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับบุคคลดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือผิดกฎหมายและรู้หรือควรจะรู้ว่าบุคคลดังกล่าวมีอายุต่ำกว่า 21 ปี²²²

จะเห็นได้ว่า Section 11-100²²³ กำหนดให้ความรับผิดเกิดขึ้นเมื่อคนเมาเป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 21 ปี ส่วนใน Section 11-101 กำหนดให้ความรับผิดเกิดขึ้นเมื่อผู้จำหน่ายหรือผู้

²¹⁹ Shafer, H. S. & Mika Mooney. (2008). *A Refresher on New York Dram Shop Liability*. Retrieved from https://shaferglazer.com/wp-content/uploads/2015/06/NY_Dram_Shop_Liability.pdf

²²⁰ Section 11-101 Any person who shall be injured in person, property, means of support, or otherwise by any intoxicated person, or by reason of the intoxication of any person, whether resulting in his death or not, shall have a right of action against any person who shall, by unlawfully selling to or unlawfully assisting in procuring liquor for such intoxicated person, have caused or contributed to such intoxication; and in any such action such person shall have a right to recover actual and exemplary damages.

²²¹ New York Generation Obligations Law § 11-101(1).

²²² New York Generation Obligations Law § 11-100(1).

²²³ Section 11-100 Any person who shall be injured in person, property, means of support or otherwise, by reason of the intoxication or impairment of ability of any person under the age of twenty-one years, whether resulting in

จัดงานเลี้ยงสังสรรค์จัดให้มีสุราแก่คนเมาจนครองสติไม่ได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในขณะที่ เมื่อเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายกับผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ถ้า

- ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงทำให้เกิดอาการมีเมมาหรือลดประสิทธิภาพโดยเจตนาโดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอย่างผิดกฎหมาย

- ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงทำให้เกิดอาการมีเมมาหรือลดประสิทธิภาพโดยเจตนาโดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่พวกเขา รู้จักหรือมีเหตุผลที่เชื่อว่าอายุต่ำกว่า 21 อย่างผิดกฎหมาย

หากมีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถูกกฎหมายให้กับบุคคลที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไปผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ไม่ต้องรับผิดชอบในมลรัฐนิวยอร์ก แม้ว่าบุคคลนั้นจะมีเมมาและก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่บุคคลอื่นอันเป็นผลมาจากความมีเมมานั้นก็ตาม

ตัวอย่างการฟ้องร้องคดีอุบัติเหตุจากการดื่มสุราในนิวยอร์กเพื่ออธิบายตัวบทกฎหมายให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยขอนำตัวอย่างต่อไปนี้เป็นสองตัวอย่างของกฎหมายอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ในนิวยอร์ก ตัวอย่างแรกเกี่ยวข้องกับผู้ค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ข้อที่สองเกี่ยวข้องกับผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ที่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกจากสาเหตุที่เกิดจากการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้บุคคลเหล่านี้

สมมุติว่าหลังจากเลิกงานนางสาวส้มแหว่งที่ร้านเหล้าเพื่อดื่ม ถึงแม้ว่านางสาวส้มจะมีอายุเพียง 18 ปีและยังดูเด็กตามอายุของเธอ บาร์เทนเดอร์ละเลยไม่ได้ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนและดำเนินการเพื่อจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลังจากดื่มหลายครั้งนางสาวส้มพยายามที่จะออกจากร้านเหล้า แต่นางสาวส้มก็ตกลงไปตามบันไดที่ทอดไปสู่ถนน ในขณะที่เธอตกลงมาเธอก็ปะทะกับนางสาวมะพร้าวทำให้นางสาวมะพร้าวร่วงลงบันไดเช่นกัน ผู้หญิงทั้งสองคนได้รับบาดเจ็บ

เช่นนี้นางสาวมะพร้าวอาจฟ้องเรียกร้องความเสียหายจากนางสาวส้มที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุเพราะความประมาทเลินเล่อของนางสาวส้มเอง และเนื่องจากนางสาวส้มเป็นผู้เยาว์นางสาวมะพร้าวจึงฟ้องเรียกร้องความเสียหายจากร้านเหล้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย

กฎหมายนี้ยังใช้ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ด้วย ตัวอย่างเช่นสมมุติว่าแทนที่จะไปร้านเหล้าหลังเลิกงานนางสาวส้มไปงานปาร์ตี้ที่จัดโดยนางสาวแอปเปิ้ลเพื่อนร่วมงานคนหนึ่งของเธอ ในงานปาร์ตีนางสาวส้มได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายชนิดซึ่งนางสาวแอปเปิ้ลจัดเตรียมไว้ให้แม้ว่านางสาวแอปเปิ้ลจะรู้ว่านางสาวส้มมีอายุไม่ถึง 21 ปีก็ตามในที่สุดนางสาวส้มพยายามขับรถกลับบ้าน แต่ไฟฟ้าแดงและชนกับนางสาวมะพร้าวซึ่งข้ามถนนอยู่ นางสาวมะพร้าวได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ

---

his death or not, shall have a right of action to recover actual damages against any person who knowingly causes such intoxication or impairment of ability by unlawfully furnishing to or unlawfully assisting in procuring alcoholic beverages for such person with knowledge or reasonable cause to believe that such person was under the age of twenty-one years.

เช่นนี้นางสาวมะปรางอาจเรียกร้องความเสียหายจากนางสาวแอปเปิ้ลในการจัดหาเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้กับนางสาวส้มทั้งที่รู้ว่านางสาวส้มยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ข้อสังเกตสำคัญที่คณะผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นคือกฎหมายนิวยอร์กไม่อนุญาตให้ผู้มีเงินเมาดำเนินการฟ้องร้องและเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งต่อผู้ให้บริการเครื่องตีแอลกอฮอล์หากผู้ที่มีเงินเมาเหล่านี้ด้วยตนเองได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์นั้น ดังนั้นในตัวอย่างข้างต้นนางสาวส้มจะไม่สามารถเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งจากร้านเหล้าหรือผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ได้

ในส่วนของความเสียหายและระยะเวลาในการยื่นขอเคลมอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ในนิวยอร์กจะมีลักษณะเช่นเดียวกับการเรียกร้องค่าเสียหายในคดีอื่น ๆ ที่ยื่นฟ้องในศาลนิวยอร์กการเรียกร้องค่าเสียหายจากร้านขายเหล้าหรือความรับผิดชอบจัดงานเลี้ยงสังสรรค์จะต้องยื่นฟ้องภายในระยะเวลาที่กำหนดโดย “อายุความ” ในกรณีส่วนใหญ่การเรียกร้องจะต้องยื่นภายในสามปีนับจากวันที่ได้รับบาดเจ็บเพื่อที่จะได้รับการพิจารณาโดยศาลของรัฐ มิฉะนั้นหากเลยกำหนดอายุความสามปีศาลมักจะยกฟ้อง เนื่องจากปัจจัยบางอย่างสามารถเปลี่ยนระยะเวลาของอายุความในคดีได้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะปรึกษานายความที่ได้รับอนุญาตให้ฝึกในนิวยอร์ก

เช่นเดียวกับกฎหมายแพ่งอื่น ๆ ที่อ้างถึงในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ความรับผิดชอบจะแสดงเฉพาะในรูปของความเสียหายทางการเงินเท่านั้น ผู้เสียหายอาจได้รับความเสียหายเพื่อชดเชยจากการสูญเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงค่ารักษาพยาบาล ค่าแรงที่สูญเสีย ความเสียหายต่อทรัพย์สินและความเจ็บปวดและทุกข์ทรมาน แต่ไม่รวมถึงความเสียหายทางจิตใจ

ส่วนต่อไปนี้คณะผู้วิจัยจะชี้ให้เห็นถึงการนำบทกฎหมายในพระราชบัญญัติแดนมชอบไปใช้ของศาลในมลรัฐนิวยอร์กโดยได้แบ่งหมวดหมู่คำพิพากษาที่น่าสนใจที่มีความสำคัญเป็นแต่ละประเด็น กล่าวคือ การตีความกฎหมาย วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กฎหมายท้องถิ่น สาเหตุส่วนตัวของการกระทำ การเยียวยา การจัดหา เครื่องตีที่ทำให้มีเงินเมา ความเป็นส่วนตัวกับผู้เยาว์ ความรู้เรื่องการบริโภค หลักฐานการมีเงินเมา ความรับผิดชอบของผู้เยาว์ การสนับสนุน ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล การเต็มใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โอกาสในการควบคุม การรับช่วงสิทธิ เป็นต้น

การตีความกฎหมายตามพระราชบัญญัติแดนมชอบของศาลในมลรัฐนิวยอร์กศาลในคดี *Boudine v. Goldmaker, Inc.* ได้ตีความว่าพระราชบัญญัติ แดมชอบเป็นกฎหมายสารบัญญัติที่ออกโดยฝ่ายองค์กรนิติบัญญัติที่ไม่ปรากฏในระบบกฎหมายจารีตประเพณี พระราชบัญญัติแดนมชอบเป็นที่มาให้มีการโต้แย้งสิทธิและกำหนดความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัดกับบุคคลที่จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายกับอีกบุคคลที่มีเงินเมาจนครองสติไม่ได้อันเป็นสาเหตุโดยตรงของอุบัติเหตุ²²⁴

การโต้แย้งสิทธินั้นกฎหมายพระราชบัญญัติ แดมชอบกำหนดค่าชดเชยเยียวยาให้กับบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความบาดเจ็บ ความเสียหายที่เกิดจากความมีเงินเมาของบุคคลที่มีอายุต่ำ

²²⁴ *Boudine v. Goldmaker, Inc.* (2 Dept. 2015) 130 A.D.3d 553, 14 N.Y.S.3d 405.

กว่า 21 ปี ศาลในคดี *Parslow v. Leake* ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่ากฎหมายพระราชบัญญัติ แดรมชอปไม่ได้ให้สิทธิในการเยียวยาสำหรับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีที่จะได้รับการเยียวยาสำหรับการบาดเจ็บที่ได้รับความเดือดร้อนอันเป็นผลมาจากความมีเมมาของตัวเองจากผู้ประกอบกิจการซึ่งจำหน่ายสุราหรือผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์²²⁵

ต่อมาศาลในคดี *Searley v. Wegmans Food Markets, Inc.* ยังมีการขยายความเพิ่มเติมถึงกรณีการโต้แย้งสิทธิจากกรณีคดี *Parslow v. Leake* ไว้ว่าพระราชบัญญัติ แดรมชอปไม่ได้ให้สิทธิใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้บาดเจ็บที่มีสภาพมีเมมา แม้ผู้นั้นจะเป็นผู้เยาว์ที่ได้รับบาดเจ็บจะไม่มีข้อยกเว้น แต่กฎหมายไม่ได้ระบุว่ามารดาของผู้เยาว์ที่เมมาแล้วและการเสียชีวิตในอุบัติเหตุรถยนต์ ทำให้มารดาขาดสิทธิการช่วยเหลือตามที่จำเป็น²²⁶

ในคดี *Gigliotti v. Byrne Dairy, Inc.* ศาลได้ตีความถึงคำว่าผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย กล่าวคือมารดาของผู้เยาว์ซึ่งมีเมมาและมีอายุ 17 ปีในขณะที่เกิดอุบัติเหตุและผู้เยาว์เสียชีวิตอันเนื่องมาจากสาเหตุการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มารดาของผู้เยาว์ไม่ใช่ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เยาว์จึงไม่ทำให้เกิดการโต้แย้งสิทธิตามกฎหมายพระราชบัญญัติแดรมชอปเพราะไม่มีหลักฐานยืนยันว่ามารดาได้ส่งเสียเลี้ยงดูผู้เยาว์หรือมีหน้าที่ให้การเลี้ยงดูมารดาหรือว่ามารดาได้คาดหวังการดูแลเลี้ยงดูจากผู้เยาว์ในอนาคตในอนาคต²²⁷

อย่างไรก็ดีในคดี *McCauley v. Carmel Lanes Inc.* ได้ตัดสินว่าแม่ของผู้ดื่มสุราสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากร้านเหล้าที่เหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงจากการสูญเสียการสนับสนุนในอนาคตและค่าใช้จ่ายในงานศพได้ แต่ไม่สามารถเรียกร้องความเสียหายเพื่อเยียวยาความรู้สึกได้²²⁸

ศาลในคดี *Parker v. Dunn* ได้จำกัดขอบเขตของความรับผิดชอบไว้เฉพาะกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 21 ปีหรือบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วแต่มีเมมาจนครองสติไม่ได้เท่านั้น การดื่มสุราโดยยังไม่บรรลุนิติภาวะไม่ได้อยู่ในประเด็นของคดีนี้ กรณีระหว่างผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์กับเจ้าของไร่่อ่งุ่นที่ผู้ขับขี่รถจักรยานพยายามจะฟ้องเรียกร้องการเยียวยาสำหรับการบาดเจ็บที่เกิดจากการชนกับพนักงานของไร่่อ่งุ่น กฎหมายแดรมชอปไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบไว้ในกรณีที่บุคคลที่บรรลุนิติภาวะดื่มสุราและพนักงานไร่่อ่งุ่นที่ประสบอุบัติเหตุก็ไม่ได้อายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด²²⁹

ศาลในคดี *Strassner v. Saleem* ไม่ได้จำกัดว่าการฟ้องร้องคดีจะต้องเป็นกรณีที่เกิดจากการเมาแล้วขับขี่ยานพาหนะเท่านั้น เจ้าของบ้านให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ร่วมงานที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้เยาว์ดื่มสุราแล้วเดินไปบนถนนอย่างไม่

²²⁵ *Parslow v. Leake* (4 Dept. 2014) 117 A.D.3d 55, 984 N.Y.S.2d 493.

²²⁶ *Searley v. Wegmans Food Markets, Inc.* (4 Dept. 2005) 24 A.D.3d 1202, 807 N.Y.S.2d 768.

²²⁷ *Gigliotti v. Byrne Dairy, Inc.* (4 Dept. 1998) 249 A.D.2d 973, 672 N.Y.S.2d 172.

²²⁸ *McCauley v. Carmel Lanes Inc.* (3 Dept. 1991) 178 A.D.2d 835, 577 N.Y.S.2d 546.

²²⁹ *Parker v. Dunn*, 2014, 43 Misc.3d 377, 978 N.Y.S.2d 827.

ระมัดระวังจนเป็นเหตุให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะเชี่ยวชาญอย่างกระตือรือร้นทำให้เกิดสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายโดยเจ้าของรถยนต์ที่ขับไปชนคนเมาที่วิ่งตัดถนน²³⁰

ในเรื่องวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ศาลในคดี Rust v. Reyer ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ให้สิทธิแก่โจทก์ผู้เสียหายที่ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากการกระทำของผู้เยาว์ที่เมาสุราและบุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้เยาว์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมาตรการใช้โทษทางแพ่งกับผู้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์เพื่อเป็นอุปสรรคต่อการดื่มของผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ²³¹

ในส่วนของกฎหมายท้องถิ่น การจำกัดจำนวนการรวมกลุ่มของผู้เยาว์โดยการออกกฎหมายท้องถิ่นโดยใช้บังคับกับผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ที่เป็นวัยรุ่นโดยบัญญัติว่า ห้ามมิให้บุคคลใดอายุเกิน 16 ปีจากการจัดงานเลี้ยงในสถานที่ภายใต้การควบคุมของเขาหรือเธอที่มีผู้เยาว์ห้าคนขึ้นไปและผู้เยาว์ดื่มแอลกอฮอล์ สำนักงานอัยการได้ออกความเห็นว่าการออกกฎหมายท้องถิ่นดังกล่าวไม่ขัดกับกฎหมายระดับมลรัฐ จึงสามารถใช้บังคับได้²³²

เรื่องความรับผิด ศาลในคดี O'Gara v. Alacci ได้ยืนยันอย่างชัดเจนว่าพระราชบัญญัติ แดรมชอป ไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้บริโภครที่เป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่ากฎหมายหรือผู้ที่เมาจนครองสติไม่ได้ในการดำเนินคดีกับผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเยียวยาความเสียหายสำหรับการบาดเจ็บที่ผู้บริโภครดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนจากการละเมิดพระราชบัญญัติแดรมชอปของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์²³³

ถึงแม้ว่าศาลในคดี O'Gara v. Alacci จะไม่ให้สิทธิกับผู้บริโภครที่เป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่ากฎหมายหรือผู้ที่เมาจนครองสติไม่ได้ในการฟ้องคดีต่อผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเรียกร้องการเยียวยาก็ตาม แต่ศาลในคดี Parslow v. Leake ได้ตีความถึงกรณีผู้ปกครองผู้เยาว์ที่เมาสุราแล้วเกิดอุบัติเหตุจะสามารถเบิกค่ารักษาพยาบาล ประกันอุบัติเหตุหรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้หรือไม่ ศาลได้มีคำวินิจฉัยว่าแม้ตามพระราชบัญญัติจะกำหนดให้มีการชดเชยการบาดเจ็บหรือความเสียหายที่เกิดจากการมีเมามาของบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีต่อบุคคลที่สามที่ได้รับความเสียหายเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดีผู้ปกครองของเด็กที่ดื่มสุราก็ยังสามารถได้รับสำหรับค่าใช้จ่ายทางการแพทย์และอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในนามของเด็กที่เมาสุราได้²³⁴

ศาลในคดี Holiday v. Poffenbarger ได้จำกัดความรับผิดของกลุ่มบุคคลที่จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ขึ้นและมีการเข้าร่วมโดยนักศึกษาที่มินเมาและยังอายุไม่ถึง 20 ปี ศาลได้ตีความว่ากลุ่มบุคคลที่จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ขึ้นไม่ต้องรับผิดต่อการบาดเจ็บของบุคคลภายนอกจากผู้เสียหายที่

²³⁰ Strassner v. Saleem, 1993, 156 Misc.2d 768, 594 N.Y.S.2d 559.

²³¹ Rust v. Reyer, 1998, 91 N.Y.2d 355, 670 N.Y.S.2d 822, 693 N.E.2d 1074.

²³² Op.Atty.Gen. 2006-2, 2006 WL 469905

²³³ O'Gara v. Alacci (2 Dept. 2009) 67 A.D.3d 54, 887 N.Y.S.2d 106.

²³⁴ Parslow v. Leake (4 Dept. 2014) 117 A.D.3d 55, 984 N.Y.S.2d 493

ถูกมัดแทงโดยนักเรียน เพราะไม่มีหลักฐานยืนยันว่ากลุ่มบุคคลที่จัดงานได้มีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่นักเรียน²³⁵

ในกรณีของการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ศาลในคดี *McCauley v. Carmel Lanes Inc.* ได้อธิบายค่านิยมของคำว่าจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไว้ว่าความรับผิดชอบตามกฎหมายพระราชบัญญัติแตรมซอป กฎหมายนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีหรือผู้มีเงินมาจนครองสติไม่ได้เพียงเท่านั้น แต่ยังกำหนดถึงร้านเหล้าที่ ขายส่งมอบ แจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมายต่อผู้เยาว์ด้วย²³⁶ อย่างไรก็ตามแม้จะมีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในงานเลี้ยงแต่ก็ไม่จำเป็นที่เจ้าภาพงานเลี้ยงจะต้องรับผิดชอบไปดังกรณีคดี *Cannon v. Giordano* ที่ได้ตัดสินไว้ว่าเจ้าภาพงานเลี้ยงซึ่งจัดงานที่ร้านอาหารและไม่ได้มีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์ที่อายุต่ำกว่า 21 ปีโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเจ้าภาพงานเลี้ยงไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์ แม้จะมีการจัดหาไว้สำหรับงานเลี้ยงแต่ก็ไม่ได้ทำเพื่อผู้เข้าร่วมงานเลี้ยงแต่จำกัดไว้เฉพาะบางกลุ่มบุคคล จึงไม่มีความผิด²³⁷

ศาลในคดี *O'Neill v. Ithaca College* ได้นำหลักในการพิจารณาว่าเป็นผู้จัดหาหรือไม่โดยต้องพิจารณาว่าผู้จัดหานั้นมีบทบาทสำคัญในการมีอยู่ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ นอกเหนือจากการกระทำที่ชัดเจนในการจัดซื้อหรือจัดให้ผู้เยาว์มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง ผู้ที่เลือกที่จะจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะอาจได้รับการพิจารณาว่าให้ความช่วยเหลือในการจัดหาแอลกอฮอล์ให้ผู้เยาว์โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าบุคคลนั้นมีบทบาทสำคัญในการทำให้แอลกอฮอล์มีอยู่²³⁸

นอกเหนือจากนั้นศาลในคดี *McGlynn v. St. Andrew the Apostle Church* ได้อธิบายถึงการกระทำในการจัดหา แม้ผู้จัดหาก็ไม่ได้มีเจตนาจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์โดยตรงแต่คาดเห็นได้ว่าผู้เยาว์สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ผู้ที่จัดหาเปียร์สำหรับงานเลี้ยงอาจต้องรับผิดชอบหากมีการได้รับบาดเจ็บหรือความเสียหายที่เกิดจากความเมินเมาของบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ แม้ไม่ได้มีเจตนาจัดหาให้ผู้เยาว์โดยตรงก็ตาม²³⁹

ถ้อยคำที่ว่า “ช่วยในการจัดหา” แอลกอฮอล์ตามที่ใช้ในมาตรากฎหมายที่ห้ามมิให้ขายหรือจัดหาแอลกอฮอล์สำหรับผู้เยาว์ ศาลในคดี *Bregartner v. Southland Corp.* ได้ตีความเพิ่มเติมว่าจำเป็นหรือไม่ที่ผู้จัดหาต้องใช้เงินของตนเองในการจัดหา ศาลได้ให้ความเห็นว่ารวมถึงการใช้เงินของตนเองเพื่อซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังรวมถึงเงินบริจาคอื่นเพื่อซื้อเครื่องดื่ม

²³⁵ *Holiday v. Poffenbarger* (2 Dept. 2013) 110 A.D.3d 841, 973 N.Y.S.2d 276.

²³⁶ *McCauley v. Carmel Lanes Inc.* (3 Dept. 1991) 178 A.D.2d 835, 577 N.Y.S.2d 546.

²³⁷ *Cannon v. Giordano* (4 Dept. 2012) 93 A.D.3d 1329, 941 N.Y.S.2d 420

²³⁸ *O'Neill v. Ithaca College* (3 Dept. 2008) 56 A.D.3d 869, 866 N.Y.S.2d 809.

²³⁹ *McGlynn v. St. Andrew the Apostle Church* (1 Dept. 2003) 304 A.D.2d 372, 761 N.Y.S.2d 151.

แอลกอฮอล์ด้วย ดังนั้นผู้ที่นำเงินไปให้ผู้อื่นจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาให้กับผู้เยาว์ย่อมต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติแตรมซอปด้วย²⁴⁰

แต่หากไม่มีหลักฐานว่าจำเลยจัดหาหรือช่วยเหลือในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ตัวการร่วมหรือไม่ ศาลในคดี *Walters v. Sternlieb* จึงไม่สามารถลงโทษผู้จัดหาได้ เพราะไม่มีหลักฐานสนับสนุนการถูกทำร้ายร่างกายว่าจำเลยมีส่วนร่วมในการกระทำผิดอย่างไร²⁴¹

การที่เจ้าของบ้านที่อนุญาตให้ลูกชายจัดงานเลี้ยงที่บ้านศาลในคดี *Lane v. Barker* ได้ตัดสินว่าเจ้าของบ้านไม่ต้องรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเมาสุราของผู้เยาว์ เพราะเจ้าของบ้านไม่ได้เป็นผู้จัดหาเครื่องดื่มให้ในงานเลี้ยงและเจ้าของบ้านก็ไม่ได้นำเงินมาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับงานเลี้ยง²⁴²

ตรงกันข้ามกับคดี *Cole v. O'Tooles of Utica, Inc* ที่มีคำฟ้องที่ว่าผู้จัดงานเลี้ยงมีการระดมเงินเพื่อสำหรับจัดซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากผู้เข้าร่วมงานโดยยอมให้ผู้เยาว์ร่วมกันดื่มอย่างผิดกฎหมายและเมาเป็นเหตุให้ผู้เยาว์ขับรถโดยประมาทเลินเล่อทำให้ผู้โดยสารเสียชีวิต รั้งได้ว่าผู้จัดงานเลี้ยงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย แม้เงินที่ใช้ในการจัดหาก็ไม่ได้เป็นของผู้จัดงานเลยก็ตาม²⁴³

ในเรื่องของการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์แล้วผู้เยาว์นั้นไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น ศาลในคดี *Fantuzzo v. Attridge* ได้อธิบายถึงกรณีของความรับผิดชอบของผู้ปกครองไว้ว่า พ่อแม่ไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายในความบาดเจ็บหรือเสียหายที่เกิดขึ้นจากความเม้าของผู้เยาว์อายุไม่เกิน 21 ปี สำหรับความบาดเจ็บที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมงานที่จัดโดยผู้เยาว์อายุ 19 ปี เพราะพ่อแม่ไม่ได้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ใครในงานเลี้ยงและก็ไม่ได้อนุญาตให้ผู้เยาว์ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ คำว่าจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้แปลความตรงตัวตามความเป็นจริงเพียงอย่างเดียว ถ้าหากพ่อแม่คาดเห็นได้ว่าสถานที่ที่จะถูกจัดให้มีการสังสรรค์ที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผู้เยาว์ พ่อแม่ต้องรับผิดชอบด้วย²⁴⁴

แต่ในกรณีของเจ้าของร้านและผู้ดำเนินการร้านสะดวกซื้อที่กลุ่มผู้เยาว์กล่าวหาว่าซื้อเบียร์ก่อนที่พวกเขาจะมีส่วนร่วมในอุบัติเหตุทางรถยนต์ ศาลในคดี *Bregartner v. Southland Corp.* มีคำตัดสินให้เจ้าของร้านและผู้ดำเนินการร้านสะดวกซื้อไม่ต้องรับผิดชอบภายใต้กฎหมายแตรมซอปสำหรับการบาดเจ็บที่ได้รับบาดเจ็บจากผู้ขับขี่รถยนต์รายอื่นที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ เพราะไม่มีหลักฐานชี้ชัดว่าผู้เยาว์ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเกิดอุบัติเหตุ²⁴⁵

²⁴⁰ *Bregartner v. Southland Corp.* (2 Dept. 1999) 257 A.D.2d 554, 683 N.Y.S.2d 286.

²⁴¹ *Walters v. Sternlieb* (2 Dept. 1998) 255 A.D.2d 309, 679 N.Y.S.2d 639.

²⁴² *Lane v. Barker* (3 Dept. 1997) 241 A.D.2d 739, 660 N.Y.S.2d 194

²⁴³ *Cole v. O'Tooles of Utica, Inc.* (4 Dept. 1996) 222 A.D.2d 88, 643 N.Y.S.2d 283.

²⁴⁴ *Fantuzzo v. Attridge* (4 Dept. 2002) 291 A.D.2d 871, 737 N.Y.S.2d 192.

²⁴⁵ *Bregartner v. Southland Corp.* (2 Dept. 1999) 257 A.D.2d 554, 683 N.Y.S.2d 286.

ร้านค้าสะดวกซื้อที่ขายเบียร์ให้ผู้เยาว์ที่ซื้อเบียร์ให้ผู้เยาว์อีกสองคนที่บริโภคและต่อมาเกิดอุบัติเหตุกับผู้เยาว์จนได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ศาลในคดี Rann by Rann v. Hamilton ตัดสินให้ผู้ซื้อเบียร์จากร้านยนต์ไม่ต้องรับผิดชอบกับผู้เยาว์ที่ได้รับบาดเจ็บ เพราะความรับผิดชอบร้านค้าสะดวกซื้อถูกจำกัดไว้เฉพาะกรณีที่การบาดเจ็บเกิดซึ่งเกิดจากผู้เยาว์ที่ดื่มเบียร์ซึ่งร้านสะดวกซื้อจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ ยังฟังไม่ได้ว่าผู้เยาว์ได้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเกิดอุบัติเหตุหรือไม่²⁴⁶

เรื่องของความรับรู้เรื่องการบริโภค การที่ผู้จัดงานเลี้ยงในร้านอาหารที่ไม่ได้มีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเลี้ยงแต่มีการซื้อเบียร์ 2-3 เหยือกตั้งไว้ให้สำหรับแขกในการบริการตัวเอง และคาดว่าผู้เยาว์ไม่เห็นว่ามีเครื่องดื่มนั้นในงาน อีกทั้งยังเชื่อว่าพนักงานในร้านอาหารจะต้องห้ามไม่ให้ผู้เยาว์ดื่ม ศาลในคดี Cannon v. Giordano ได้ตัดสินให้ผู้จัดงานก็ไม่ต้องรับผิดชอบพระราชบัญญัติแตรมชอบ²⁴⁷

นอกจากนี้ยังมีคดี McGlynn v. St. Andrew the Apostle Church ที่ตัดสินในทางเดียวกันโดยผู้จัดงานที่รับรู้เรื่องการดื่มของผู้เยาว์ที่ไม่บรรลุนิติภาวะและไม่ได้ทำอะไรเพื่อสนับสนุนใด ๆ ไม่รับผิดชอบ แม้ว่าโบสถ์จะรู้ว่างานเลี้ยงจะมีเครื่องดื่มเบียร์ในบริเวณสถานที่แต่โบสถ์ก็ไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับความบาดเจ็บที่เกิดจากผู้เยาว์ที่ดื่มเบียร์ เพราะโบสถ์ไม่ได้มีส่วนสำคัญในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้เยาว์ในงานเลี้ยงในบริเวณโบสถ์²⁴⁸

การที่ผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์เพียงแค่ว่าผู้เยาว์ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานโดยไม่ได้เป็นผู้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาให้ ศาลในคดี O'Neill v. Ithaca College ได้ตัดสินไว้ว่าลำพังเพียงการรับรู้อย่างเดียวไม่ได้ทำให้เกิดความรับผิดชอบตามกฎหมายหากไม่มีหลักฐานอื่นประกอบว่าผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์มีการสนับสนุนการดื่มของผู้เยาว์ในงานด้วย²⁴⁹

แต่อย่างไรก็ดีการที่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าคุณยายที่ได้อนุญาตให้ผู้บรรลุนิติภาวะจัดงานเลี้ยงที่บ้านของคุณยายโดยคุณยายไม่ได้รับรู้เรื่องการดื่มเหล้าในงานเลี้ยงโดยผู้เยาว์และคุณยายก็ไม่ได้ทำอะไรเลยเพื่อสนับสนุนให้มีการดื่มโดยผู้เยาว์ ศาลในคดี Lombart v. Chambery ได้ตัดสินให้คุณยายไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์จัดให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วผู้เยาว์ดื่มจนเกิดอุบัติเหตุ²⁵⁰

การที่ผู้เยาว์ซึ่งมีอายุ 16 ปีที่จัดงานเลี้ยงขึ้นศาลในคดี Guercia v. Carter ได้ตัดสินให้พ่อแม่ของผู้เยาว์ไม่ต้องรับผิดชอบในความบาดเจ็บของบุคคลภายนอกเนื่องจากพ่อแม่ไม่ได้จัดหรืออนุญาตให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานการได้รับบาดเจ็บของเหยื่อที่อ้างว่าเขาถูกทำร้ายจาก

²⁴⁶ Rann by Rann v. Hamilton (2 Dept. 1993) 194 A.D.2d 599, 599 N.Y.S.2d 51.

²⁴⁷ Cannon v. Giordano (4 Dept. 2012) 93 A.D.3d 1329, 941 N.Y.S.2d 420

²⁴⁸ McGlynn v. St. Andrew the Apostle Church (1 Dept. 2003) 304 A.D.2d 372, 761 N.Y.S.2d 151

²⁴⁹ O'Neill v. Ithaca College (3 Dept. 2009) 61 A.D.3d 1252, 876 N.Y.S.2d 784. Intoxicating Liquors

²⁵⁰ Lombart v. Chambery (4 Dept. 2005) 19 A.D.3d 1110, 797 N.Y.S.2d 216.

ผู้เยาว์ที่เข้าร่วมงานซึ่งเม่าจึงฟังไม่ขึ้น²⁵¹ บุคคลภายนอกซึ่งบาดเจ็บจากความเม่าของผู้เยาว์จึงมีสิทธิฟ้องผู้เยาว์ที่เป็นผู้จ้างงานและผู้ทำร้ายร่างกายเท่านั้น

เช่นเดียวกันกับคดี *Cole v. O'Tooles of Utica, Inc.* ที่ตัดสินไว้ว่าการที่เจ้าของบ้านที่ผู้เยาว์จ้างงานเลี้ยงโดยมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เจ้าของบ้านไม่ต้องรับผิดชอบจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกที่เม่าโดยมีสาเหตุมาจากผู้ร่วมงานที่เป็นผู้เยาว์ซึ่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเจ้าของบ้านไม่ได้อยู่ที่บ้านและไม่ล่วงรู้ว่าจะมีการจ้างงานเลี้ยงขึ้น อีกทั้งอุบัติเหตุก็ไม่ได้เกิดขึ้นบริเวณบ้านพักที่มีการจ้างงานเลี้ยงสังสรรค์นั้นด้วย²⁵²

การพิสูจน์หลักฐานการเม่า ผู้เสียหายไม่สามารถเอาผิดกับสถานบันเทิงตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองที่จะเรียกค่าชดเชยหรือเยียวยา โดยศาลในคดี *Murphy v. Chaos* ให้เหตุผลว่าไม่ปรากฏว่าผู้จ้างงานทำร้ายนั้นมีสภาพเม่าหรือไม่สมบูรณ์ในขณะที่มีการทะเลาะกับเหยื่อหรือสถานบันเทิงได้จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือทำให้เขาเม่าก่อนมีการทะเลาะวิวาท จึงฟังไม่ได้ว่าสถานบันเทิงมีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง²⁵³ เช่นเดียวกันกับคดี *Gaige v. Kepler* ที่ตัดสินให้ผู้เสียหายไม่สามารถฟ้องร้องผู้ขับขี่ยานพาหนะที่จัดให้มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้โดยสารตามพระราชบัญญัติคุ้มครองได้ เพราะผู้โดยสารขณะก่อนเหตุทะเลาะวิวาทไม่ปรากฏว่ามีอาการเม่าสุรา²⁵⁴

ในเรื่องของความรับผิด ศาลในคดี *Schrader v. Carney* ยืนยันถึงเรื่องความรับผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองไว้ว่าความรับผิดในการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้เยาว์อาจถูกกำหนดให้กับผู้เยาว์อีกราย ไม่จำกัดว่าความรับผิดที่เพิ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองจะกำหนดความรับผิดต่อบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วเท่านั้น²⁵⁵

ศาลในคดี *O'Gara v. Alacci* ได้ตัดสินว่าแม้บุคคลภายนอกจะเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะแล้วขับรถชนผู้เข้าร่วมงานซึ่งเป็นผู้เยาว์ที่มีสภาพเม่า ผู้ขับขี่ยานพาหนะมีสิทธิฟ้องเจ้าของงานเลี้ยงสังสรรค์และผู้เข้าร่วมงานที่เดินอย่างไม่ระมัดระวังเป็นเหตุให้รถยนต์ที่ชนได้รับความเสียหายได้²⁵⁶

กรณีของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล มีคำพิพากษาของศาล คือ ปืมน้ำมัน ถูกกล่าวหาว่าขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้คนขับรถที่เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ การกล่าวหานี้ศาลในคดี *Schmidt v. Policella* เห็นว่าไม่สมเหตุสมผลและขาดความเชื่อมโยงถึงการบาดเจ็บที่ผู้โดยสารได้รับ เพราะคนขับรถไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณปืมน้ำมันก่อนที่จะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น²⁵⁷ และศาลในคดี *Barry v. Gorecki* ก็ตัดสินทำนองเดียวกันว่าการกล่าวหาที่ว่าร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

²⁵¹ *Guercia v. Carter* (2 Dept. 2000) 274 A.D.2d 553, 712 N.Y.S.2d 143.

²⁵² *Cole v. O'Tooles of Utica, Inc.* (4 Dept. 1996) 222 A.D.2d 88, 643 N.Y.S.2d 283.

²⁵³ *Murphy v. Chaos* (1 Dept. 2006) 26 A.D.3d 231, 810 N.Y.S.2d 39.

²⁵⁴ *Gaige v. Kepler* (2 Dept. 2003) 303 A.D.2d 626, 756 N.Y.S.2d 644.

²⁵⁵ *Schrader v. Carney* (4 Dept. 1992) 180 A.D.2d 200, 586 N.Y.S.2d 687.

²⁵⁶ *O'Gara v. Alacci* (2 Dept. 2009) 67 A.D.3d 54, 887 N.Y.S.2d 106.

²⁵⁷ *Schmidt v. Policella* (2 Dept. 2007) 43 A.D.3d 1141, 842 N.Y.S.2d 537

ให้กับลูกชายเจ้าของบ้านและเพื่อนร่วมงานสังสรรค์จนทำให้เกิดเหตุตกหน้าผานั้น เจ้าของร้านไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายแถมขอปล้ำสำหรับความบาดเจ็บที่แขกร่วมงานตกหน้าผาเพราะขาดความเชื่อมโยงถึงการบาดเจ็บ²⁵⁸

ในกรณีของการเต็มใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผิดกฎหมายนั้น มีตัวอย่างคำพิพากษาของศาล ผู้โดยสารเต็มใจในการนั่งรถยนต์ที่ทำการแข่งขันความเร็วอย่างผิดกฎหมายไม่สามารถฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายได้ เพราะผู้โดยสารมีส่วนร่วมในการกระทำผิด ศาลในคดี *Hathaway v. Eastman* ตัดสินในเรื่องสิทธิการฟ้องร้องต่อจัดหาเครื่องตีแอลกอฮอล์ในการแข่งขันว่าโจทก์ซึ่งเป็นผู้โดยสารเต็มใจในการนั่งรถยนต์ไม่ใช่ผู้เสียหายในคดีนี้เพราะมีส่วนร่วมในการกระทำผิด ผู้โดยสารเต็มใจในการนั่งรถยนต์จึงไม่สามารถฟ้องร้องเอาผิดกับผู้จัดหาเครื่องตีแอลกอฮอล์ในการแข่งขันได้²⁵⁹

ศาลในคดี *Place v. Cooper* ได้ตัดสินให้แม่และลูกชายไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกจากการกระทำของแขกผู้เข้าร่วมงานที่มีสภาพเมามาซึ่งต่อมามีส่วนร่วมในอุบัติเหตุรถยนต์ที่เกิดขึ้นบนทางหลวงสาธารณะ เพราะได้มีการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่บ้านของแม่เพื่อดูแลแขกที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะแล้ว ความรับผิดชอบในการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเครื่องตีแอลกอฮอล์แก่ผู้เข้าพักอาจกำหนดเฉพาะสำหรับการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในทรัพย์สินของผู้ดูแลหรือในพื้นที่ภายใต้การควบคุมของผู้ดูแลที่ผู้ดูแลมีโอกาที่จะควบคุมแขกที่มีเมมาเท่านั้น²⁶⁰

กรณีที่มีการรับช่วงสิทธิ ศาลในคดี *Dunphy v. J & I Sports Enterprises, Inc.* ได้ตัดสินไว้ว่ากฎหมายแถมขอ ไม่เปิดโอกาสให้มีการรับช่วงสิทธิแก่ผู้หวังดีที่จ่ายค่ารักษาพยาบาลให้แก่ผู้บาดเจ็บจากการเมาสุราของผู้เยาว์ ผู้หวังดีที่จ่ายค่ารักษาไม่อาจถือได้ว่าเป็นผู้บาดเจ็บที่จะใช้สิทธิไล่เบี้ยได้เอากับผู้เยาว์และผู้จัดหาเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์ได้²⁶¹

(4) มลรัฐอิลลินอยส์

ในมลรัฐอิลลินอยส์ไม่เพียงแค่ว่าบุคคลที่เป็นคนขับหรือบุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นเนื่องจากอาการเมานั้น จะต้องรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว แต่เจ้าของร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือเจ้าของบาร์ที่ได้ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังกล่าวนั้นอาจจะต้องมีส่วนในการรับผิดชอบในความเสียหายนั้นด้วย ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (The Liquor Control Act) หรือที่เรียกว่า dram shop act ของมลรัฐอิลลินอยส์²⁶² ที่กำหนดให้สถาน

²⁵⁸ *Barry v. Gorecki* (4 Dept. 2007) 38 A.D.3d 1213, 833 N.Y.S.2d 329

²⁵⁹ *Hathaway v. Eastman*, 2013, 40 Misc.3d 707, 968 N.Y.S.2d 841, affirmed 122 A.D.3d 964, 996 N.Y.S.2d 382

²⁶⁰ *Place v. Cooper* (4 Dept. 2006) 35 A.D.3d 1260, 827 N.Y.S.2d 396.

²⁶¹ *Dunphy v. J & I Sports Enterprises, Inc.* (2 Dept. 2002) 297 A.D.2d 23, 748 N.Y.S.2d 595.

²⁶² *Monteleone, D.* (2017). *Understanding liability and limitations of dram shop law in Illinois*. Retrieved from <https://www.yourrockfordlawyers.com/understanding-liability-and-limitations-of-dram-shop-law-in-illinois/>

ประกอบกรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อความเสียหายหรืออาการบาดเจ็บอย่างใด ๆ ที่เกิดจากผู้ที่มีอาการมึนเมา

ก. กฎหมายแตรมซอป (dram shop law) ของรัฐอิลลินอยส์

วัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ของกฎหมายแตรมซอปของมลรัฐอิลลินอยส์ คือ กฎหมายนี้จะถูกตีความอย่างเสรีจนถึงที่สุด สุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิการของประชาชนแห่งมลรัฐอิลลินอยส์จะได้รับการคุ้มครองและการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีการส่งเสริมและการควบคุมอย่างระมัดระวัง ภายใต้กฎระเบียบของการผลิต การขาย และการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์²⁶³

มลรัฐอิลลินอยส์มีความโดดเด่นในการใช้กฎหมายแตรมซอปแก่คดีซึ่งแตกต่างจากมลรัฐอื่น ๆ กล่าวคือ ภายใต้กฎหมายทั่วไปของรัฐอิลลินอยส์ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากผู้ขับขี่ที่มึนเมาสามารถยื่นฟ้องผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ให้บริการผู้ขับขี่รายนั้นได้ การเรียกร้องนี้อาจเป็นความเสียหายสำหรับค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดรายได้ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายจากการบาดเจ็บอื่น ๆ บุคคลที่เป็นผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลมึนเมาที่เป็นผู้ขับรถรวมถึงผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลมึนเอนั้นด้วย ตามมาตรา 135²⁶⁴ ของกฎหมายแตรมซอป

²⁶³ ILL. REV. STAT. ch. 43, §94 (1971). “[t]his Act shall be liberally construed, to the end that the health, safety and welfare of the People of the State of Illinois shall be protected and temperance in the consumption of alcoholic liquors shall be fostered and promoted by sound and careful control and regulation of the manufacture, sale and distribution of alcoholic liquors.”

²⁶⁴ Section 135 in its entirety reads as follows:

Every person who is injured in person or property by any intoxicated person, has a right of action in his own name, severally or jointly, against any person who by selling or giving alcoholic liquor causes the intoxication of such person. Any person owning, renting, leasing or permitting the occupation of any building or premises with knowledge that alcoholic liquors are to be sold therein, or who having leased the same for other purposes, shall knowingly permit therein the sale of any alcoholic liquors that have caused the intoxication of any person, shall be liable, severally or jointly, with the person selling or giving the liquors. However, if such building or premises belong to a minor or other person under guardianship or conservatorship the guardian or conservator of such person shall be held liable instead of the ward. A married woman has the same right to bring suit and to control it and the amount recovered as a feme sole. All damages recovered by a minor under this Act shall be paid either to the minor, or to his parent, guardian or next friend as the court shall direct. The unlawful sale or gift of alcoholic liquor works a forfeiture of all rights of the lessee or tenant under any lease or contract of rent upon the premises where the unlawful sale or gift takes place. All suits for damages under this Act may be by any appropriate action in any of the courts of this State having competent jurisdiction. An action shall lie for injuries to means of support caused by an intoxicated person or in consequence of the intoxication, habitual or otherwise, of any person resulting as aforesaid. The action, if the person from whom support was furnished is living, shall be brought by any person injured in means of support in his name for his benefit and the benefit of all other persons injured in means of support. However, any person claiming to be injured in means of support and not included in any suit brought hereunder may join by motion made within the times herein provided for bringing such action or the personal representative of the deceased person from whom such support was furnished may so join. In every such action the jury shall determine the amount of damages to be recovered without regard to and with no special instructions as to the dollar limits on recovery imposed by this Section. The

มาตรา 135 ช่วยให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาแล้วโดยให้การเยียวยาทางแพ่งแก่ผู้เสียหายต่อผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ขายให้แก่ลูกค้าที่มีอาการเมามาอยู่แล้ว ซึ่งมีสิ่งสำคัญที่จะต้องทราบ คือ จำเลยจะต้องเป็นผู้ที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อกำไร²⁶⁵ ก่อนที่เขาจะต้องมีความรับผิดชอบตามมาตรา 135 ดังนั้น จึงถือได้ว่า ตามกฎหมายแตรมซอปไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้บังคับในกรณีของโฮเซียลโฮสต์ (social host) กล่าวคือ ไม่ใช่บังคับแก่เจ้าภาพงานเลี้ยงกับแขกภายในงานนั่นเอง²⁶⁶ ดังนั้น ส่วนที่ระบุไว้ในมาตรา 135 ที่ว่า “ขายหรือให้ (sale or gift)” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้ จะถูกนำมาบังคับใช้อย่างเคร่งครัดและถือเป็นการยกเว้นบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในธุรกิจการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกด้วย ซึ่งเคยมีกรณีที่ได้พิพากษาไว้ในมลรัฐอิลลินอยส์ คือ คดี *Cruse v. Aden* ที่เป็นกรณีของชายคนหนึ่งที่มาเหล้าขณะดื่มกับเพื่อนที่บ้าน ต่อมา ในขณะที่ชายผู้นั้นกำลังจะกลับบ้าน เขาไม่สามารถควบคุมม้าได้เนื่องจากอาการเมามาของเขาและตายจากการที่ตกม้า ในการกลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้นของศาลอุทธรณ์ที่ภรรยาของผู้ตายฟ้องเจ้าของบ้าน วินิจฉัยว่ากฎหมายแตรมซอปใช้บังคับกรณีที่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อกำไรเท่านั้น²⁶⁷ ซึ่งจากที่ได้ทราบมาแล้วว่ามลรัฐส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกาจะยึดถือหลักคอมมอนลอว์ที่เป็นหลักว่าการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่ใช่สาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งแก่ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น ผู้ขายจึงไม่ต้องรับผิดชอบ

กล่าวได้ว่า กฎหมายแตรมซอปนี้มีต้นกำเนิดมาจากการบัญญัติกฎหมายอย่างแท้จริงและไม่ขึ้นอยู่กัหลักความรับผิดชอบตามหลักคอมมอนลอว์ สภานิติบัญญัติได้เลือกที่จะสร้างการเยียวยาด้วยตนเองซึ่งไม่มีอยู่ตามหลักคอมมอนลอว์ปกติ²⁶⁸

ในส่วนของค่าเสียหายและระยะเวลาในคดีตามกฎหมายแตรมซอป มลรัฐอิลลินอยส์ได้กำหนดความรับผิดชอบเป็นจำนวนเงินแก่ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

1. ตัวผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุเอง และ

---

amount recovered in every such action is for the exclusive benefit of the person injured in loss of support and be distributed to such persons in the proportions determined by the judgment or verdict rendered in the action. If the right of action is settled by agreement with the personal representative of a deceased person from whom support was furnished, the court having jurisdiction of the estate of the deceased person shall distribute the amount of the settlement to the person injured in loss of support in the proportion as determined by the Court, that the percentage of dependency of each such person upon the deceased person bears to the sum of the percentages of dependency of all such persons upon the deceased person. In no event shall the judgment or recovery under this Act for injury to the person or to the property of any person as aforesaid exceed \$15,000, and recovery under this Act for loss of means of support resulting from the death or injury of any person, as aforesaid, shall not exceed \$15,000 for each person so injured where such injury occurred prior to July 1, 1956, and not exceeding \$20,000 for each person so injured after July 1, 1956. Every action hereunder shall be barred unless commenced within one year next after the cause of action accrued.

²⁶⁵ *Cruse v. Aden*, 127 Ill. 231, 20 N.E. 73 (1889).

²⁶⁶ *Miller v. Owens Illinois Glass Co.*, 48 Ill. App. 2d 419, 199 N.E.2d 70 (1964).

²⁶⁷ 127 Ill. 231, 20 N.E. 73 (1889).

²⁶⁸ *McParland, J.* (1972). *The Illinois Dram Shop Act and the Common Law: A Continuing Drama*, 5 J. Marshall J. of Prac. & Proc. 342 (1972). *The John Marshall Law Review*, 5(2), 342-355.

2. สมาชิกในครอบครัวที่ได้สูญเสียบุคคลในครอบครัว หรือได้รับผลกระทบจากการขาดการสนับสนุนเนื่องจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของผู้ประสบอุบัติเหตุ

จำนวนของเงินดอลลาร์ล่าสุดที่ได้ในกำหนดไว้ในกฎหมายของมลรัฐอิลลินอยส์สำหรับการเรียกร้องที่เกิดขึ้นหลังจากปี 1998 จำนวนเงินนั้นถูกกำหนดไว้ที่ 45,000 ดอลลาร์ สำหรับการบาดเจ็บ และ 55,000 ดอลลาร์ สำหรับการสูญเสียบุคคลในครอบครัว หรือได้รับผลกระทบจากการขาดการสนับสนุน แต่กฎหมายอนุญาตให้เพิ่มและลดจำนวนเงินเหล่านี้ทุกปีตามดัชนีราคาผู้บริโภค

ในส่วนของระยะเวลาในการฟ้อง จะต้องฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับกรณีการบาดเจ็บส่วนบุคคล การเรียกร้องนั้นจะต้องยื่นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับบาดเจ็บ และโดยทั่วไปแล้ว เมื่อมีการเรียกร้องต่อผู้ขาย ก็ไม่ได้ทำให้การยื่นคำเรียกร้องทางแพ่งต่อบุคคลที่เมาเหล้าซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายนั้นตกไปด้วย²⁶⁹

ข. กฎหมายโซเซียลโฮสต์ในมลรัฐอิลลินอยส์

หลักความรับผิด Social Host Liability จะถูกพิจารณาควบคู่กับข้อจำกัดและข้อยกเว้นความรับผิดเสมอ รูปแบบการตีความกฎหมายของรัฐอิลลินอยส์นี้มีปรากฏอยู่มานานหลายทศวรรษ ร้านอาหารและร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องใช้ความระมัดระวังในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับลูกค้า ความรับผิดของเจ้าภาพงานเลี้ยง (host) เป็นแนวคิดที่กำหนดหน้าที่ให้กับประชาชนที่ให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้อื่น กล่าวคือ ต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยงการปล่อยให้แขกเมาสุรา ก่อนหน้าที่จะมีการปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้หลักพื้นฐานกฎหมายระบุว่าเจ้าของบ้านที่จัดงานปาร์ตี้ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากแขกที่เมาสุราไม่ว่าผู้เข้าพักจะดื่มแอลกอฮอล์มากแค่ไหนหรือถึงแม้ว่าบุคคลดังกล่าวจะมีอายุเพียง 15 ปีก็ตาม ในทางกลับกันเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใด ๆ แม้ไม่ใช่ผู้จัดหาสุรามาบริโภค

หากบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ควบคุมเคหสถานตั้งว่าอนุญาตหรือจัดงานเลี้ยงที่บ้านของตนและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่อายุต่ำกว่า 21 ปี (หรือถ้ารู้หรือควรรู้ว่าพวกเขากำลังดื่มแอลกอฮอล์) อาจมีความผิดอาญาในระดับโทษปรับ บุคคลดังกล่าวไม่อาจหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดหาแอลกอฮอล์และไม่ว่าจะอยู่บ้านในขณะที่เกิดเหตุหรือไม่ก็ตาม หากผู้เยาว์ที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำร้ายร่างกายหรือก่อเหตุฆาตกรรม เจ้าของบ้านจะมีความรับผิดชอบทางอาญาร้ายแรงซึ่งอาจส่งผลให้ได้รับโทษปรับหรือจำคุกหรือทั้งจำทั้งปรับ ในส่วนของความรับผิดฐานละเมิดหากเจ้าของเคหสถานได้ร้องขอความช่วยเหลือจากตำรวจให้นำตัวนักดื่มที่ไม่บรรลุนิติภาวะออกไปจากการรวมกลุ่มกัน ผู้เป็นเจ้าของสถานที่ดังกล่าวจะได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นนี้ต่อเมื่อเป็นผู้ติดต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นคนแรก หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปรากฏตัวหลังจากมี

²⁶⁹ Ryskamp, D. A. (n.d.). *Dram Shop Laws and Social Host Liability for Alcohol-Related Accidents in Illinois*. Retrieved from <https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/dram-shop-laws-social-host-liability-alcohol-related-accidents-illinois.html>

การร้องเรียนจากเพื่อนบ้านแล้วเจ้าของเคหะสถานดังกล่าวจึงขอความช่วยเหลือในภายหลังไม่ถือว่าเข้ากรณีช้อยกเว้นดังกล่าว นอกจากนี้อาจต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการบริการฉุกเฉินเช่น รถพยาบาลอีกด้วย

รัฐอิลลินอยส์ได้ผ่านกฎหมายความรับผิดชอบของเจ้าภาพงานเลี้ยงในปี 2004 กฎหมายฉบับนี้มีเป้าหมายสำหรับผู้ใหญ่ที่ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์ ความรับผิดชอบอยู่ที่ผู้ปกครองของวัยรุ่นหากมีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตเนื่องจากการเข้าถึงแอลกอฮอล์ การดื่มของผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ นักเรียนมัธยมและนักศึกษาทุกคนต่างก็มีงานปาร์ตี้ที่ผู้เยาว์ดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไป ผลกระทบที่เป็นอันตรายสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เยาว์ดื่มแอลกอฮอล์หรือเสพยาเสพติดรวมถึงพิษแอลกอฮอล์และการบาดเจ็บสาหัสอื่น ๆ ตลอดจนเกิดอุบัติเหตุและการเสียชีวิตขณะเมาสุรา ในปี 2006 วัยรุ่นในเมือง Lake County ในประเทศสหรัฐอเมริกากลายเป็นอัมพาตเนื่องจากอุบัติเหตุรถยนต์ทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสารดื่มกันมาในงานปาร์ตี้ ศาลตัดสินให้ผู้โดยสารที่ได้รับบาดเจ็บได้รับชดเชยเงินจำนวน 33.2 ล้านดอลลาร์ รวมถึงการชดเชยความเสียหายให้แก่กันระหว่างเด็กที่ได้รับบาดเจ็บและผู้ปกครองที่เป็นเจ้าของบ้านแม้ไม่ว่าวัยรุ่นกำลังดื่มสุราอยู่ในบ้าน

ศาลฎีกาแห่งรัฐอิลลินอยส์ได้พิจารณาข้อโต้แย้งในคดี Bell v. Hutsell มีข้อเท็จจริงคือวัยรุ่นสองคนเสียชีวิตในอุบัติเหตุทางรถยนต์หลังจากดื่มในงานปาร์ตี้ที่บ้านของจำเลย จำเลยเป็นผู้ปกครองของวัยรุ่นที่เป็นเจ้าภาพงานปาร์ตี้ พวกเขาไม่ได้จัดหาแอลกอฮอล์ให้ผู้เยาว์ ในความเป็นจริงผู้ปกครองยังบอกลูกชายว่าพวกเขาจะไม่อนุญาตให้ดื่มในงานปาร์ตี้ ในขณะที่บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตัวเองมาและดื่มในขณะที่อยู่ในบ้านจำเลย ศาลวินิจฉัยพบว่าจำเลยมีหน้าที่ป้องกันการดื่มเหล้าที่บ้านและละเลยในการปฏิบัติหน้าที่นี้ ดังนั้นผู้ปกครองอาจต้องรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และความเสียหายที่เกิดขึ้น

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบของผู้เยาว์ต่อการใช้ยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์ (740 ILCS 58/1) หรือกฎหมายความรับผิดชอบทางโฮสต์ถูกบังคับใช้ในการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแห่งรัฐอิลลินอยส์ในคดี Wakulich v. Mraz (203 2d 223) Elizabeth Wakulich วัย 16 ปีถูกกดดันให้ดื่มเหล้าหนึ่งขวด เธออาเจียนอย่างหนักและไม่มีการส่งเอลิซาเบธ ไปพบแพทย์ จากนั้นเธอเสียชีวิตเนื่องจากพิษแอลกอฮอล์ เนื่องจากกฎหมายที่ถูกบังคับใช้ในระหว่างที่คดีนี้เกิดขึ้นจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้เยาว์และบิดาซึ่งเป็นเจ้าของบ้านที่เกิดเหตุการณ์ต้องรับผิดชอบ คดีนี้ได้สร้างบรรทัดฐานให้แก่สถานิติบัญญัติรัฐอิลลินอยส์ต่อการกำหนดขอบเขตการกระทำที่จะทำให้ผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบต่อหากพวกเขาอนุญาตให้เยาวชนเข้าถึงแอลกอฮอล์ หรือหากผู้เยาว์ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในภายหลังภายใต้กฎหมายความรับผิดชอบทางโฮสต์ของรัฐอิลลินอยส์ เทย์อ์วัยรุ่นหรือผู้ปกครองอาจได้รับเงินชดเชยค่าเสียหายจากการบาดเจ็บซึ่งอาจรวมถึง ค่าใช้จ่ายสำหรับการรักษาพยาบาล, ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในอนาคต, ทำให้เสียโฉม, การสูญเสียคุณภาพชีวิต, การสูญเสียความเป็นเพื่อน, ความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมาน, ค่าธรรมเนียมทนายความ, ค่าเสียหายเชิงลงโทษ

หลักกฎหมายนี้กำหนดความรับผิดไว้อย่างกว้าง หลากหลายและครอบคลุมถึงความเสียหายที่ไร้ขีด จำกัด ตัวอย่างเช่น ผู้ปกครองในสถานที่ดังกล่าวเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กวัยรุ่นและเพื่อน ๆ หนึ่งในเพื่อนมีเมามาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และขับรถของเขาชนต้นไม้และเสียชีวิต ครอบครัวของผู้ตายจะตกเป็นผู้กระทำผิดฐานจัดหาแอลกอฮอล์ให้ผู้เยาว์ ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ครอบครัวของผู้เสียชีวิตยังสามารถเรียกค่าธรรมเนียบทนายความและค่าเสียหายเชิงลงโทษที่ออกแบบมาเพื่อลงโทษผู้ใหญ่ในการจัดหาแอลกอฮอล์ซึ่งนำไปสู่ความสูญเสีย พระราชบัญญัตินี้ยังครอบคลุมถึงผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจากการมีเมามาเช่นผู้ขับขี่รถยนต์คนอื่นที่ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งหมายความว่าผู้ใหญ่ที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้เยาว์ที่ได้รับบาดเจ็บในมีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อการบาดเจ็บเหล่านั้นโดยไม่คำนึงถึงความประมาทเลินเล่อของผู้เยาว์ที่เมาสุรา

ในทุกรัฐของสหรัฐอเมริกาบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากการกระทำของบุคคลที่เมาสุราอาจเลือกที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการบาดเจ็บไปยังผู้กระทำผิดโดยตรง และในหลายรัฐรวมถึงรัฐอิลลินอยส์ผู้ได้รับบาดเจ็บอาจนำสิทธิเรียกร้องทางแพ่งเข้าเรียกร้องเอากับผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่กระทำให้ได้รับบาดเจ็บ เป็นการเรียกร้องความรับผิดต่อบุคคลที่สามารถอุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ กฎเกณฑ์ทั่วไปของรัฐอิลลินอยส์อนุญาตให้ผู้บาดเจ็บสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ตัวอย่างของกฎหมายสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐอิลลินอยส์ซึ่งแตกต่างจากรัฐอื่น ๆ ในเรื่องข้อจำกัดของการเรียกร้องที่ในที่สุดเพื่อที่จะได้รับการไต่สวนในศาลต้องมีการยื่นข้อเรียกร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายของรัฐอิลลินอยส์ จำกัดการเรียกร้องกรณีการบาดเจ็บจะต้องยื่นภายในหนึ่งปีนับจากวันที่ได้รับบาดเจ็บสำหรับผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 21 ปีและโดยทั่วไปแล้วจะไม่ได้รับผลกระทบจากการยื่นคำเรียกร้องทางแพ่งต่อบุคคลที่เมาเหล้าซึ่งก่อให้เกิดการบาดเจ็บในกรณีดังกล่าว

ค. ตัวอย่างคำพิพากษา

ความรับผิดของเจ้าภาพงานเลี้ยงในรัฐอิลลินอยส์ในคดี Wake of Bell v. Hutsell เมื่อไม่นานมานี้ศาลฎีกาของรัฐอิลลินอยส์ได้ชี้แจงเกี่ยวกับความรับผิดของโฮสต์ในรัฐอิลลินอยส์ในการตัดสินใจของ Bell v. Hutsell กรณีนี้อธิบายถึงวิธีการเรียกร้องความเสียหายจากการบาดเจ็บหรือความประมาทเลินเล่อซึ่งสามารถเกิดขึ้นในสถานการณ์การชุมนุมหรือรวมกลุ่มทางสังคม การเรียกร้องเหล่านี้อาจรวมถึงอุบัติเหตุทางรถยนต์ โดยทั่วไปเจ้าภาพที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่รับผิดชอบต่อการบาดเจ็บที่เกิดจากผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อบุคคลที่สาม อย่างไรก็ตาม ภายใต้ทฤษฎีการสมัครใจเจ้าภาพอาจต้องรับผิดชอบถ้าพวกเขากระทำการโดยประมาท เช่น ผู้ปกครองที่อนุญาตให้เยาวชนจัดงานเลี้ยงที่บ้านของพวกเขาและมิได้ดำเนินการเพื่อป้องกันผู้เยาว์จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจต้องรับผิดชอบหากบุคคลที่มีเมามาทำร้ายบุคคลที่สามในภายหลัง

ในกรณีของ Bell v. Hutsell, Daniel Bell, อายุ 18 ปีเข้าร่วมงานเลี้ยงที่จัดโดยลูกชาย Jonathon ของจำเลยและถูกกล่าวหาว่าบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานดังกล่าว ในการฟ้องร้องโจทก์กล่าวโทษHutsells ในกรณีที่ได้ตระหนักถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ Jonathon ลูกชายของพวกเขาเคยมีความผิดฐานบริโภคที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่ออายุยังไม่ถึงเกณฑ์ (underagers) Hutsells ดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไปโดยไม่มี การคัดค้านใด ๆ และเจอร์รี ฮัทเซลอ้างว่าได้แจ้งแก่เยาวชนที่ดื่มแอลกอฮอล์และขอร้องให้พวกเขาดื่มแล้วไม่ขับ Bell เสียชีวิตในอุบัติเหตุรถยนต์เมื่อรถของเขาชนกับต้นไม้

การร้องเรียนของโจทก์อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการสมัครใจ จำเลยจึงย้ายไปเพื่อถอนการร้องเรียนในประเด็นดังกล่าวไปยังสถานที่ซึ่งไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าภาพ เป็นเพียงความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมายความรับผิดชอบของโซเซียลโฮสต์ ศาลพิจารณาคดีให้การดำเนินการของจำเลยที่จะยกเลิกข้อเรียกร้องของโจทก์โดยสมัครใจให้ยกฟ้องคดีความของโจทก์ภายใต้ข้อเท็จจริงของคดี โจทก์ไม่ได้กล่าวหาว่าจำเลยกระทำการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดหน้าที่ โจทก์เพียงแต่กล่าวหาว่าจำเลยมีทราบเรื่องการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผู้ไม่บรรลุนิติภาวะในงานเลี้ยง โจทก์ไม่สามารถนำสืบพิสูจน์ข้อกล่าวหา เช่น การยึดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการขอให้บุคคลที่เมาสุราออกจากสถานที่ดังกล่าว

ผู้ได้รับบาดเจ็บอาจเรียกร้องค่าเสียหายจากการบาดเจ็บของพวกเขา กับเจ้าภาพภายใต้ทฤษฎีการสมัครใจถ้าสามารถแสดงให้เห็นว่าจำเลยรับหน้าที่กระทำการป้องกันเหตุอันอาจเกิดขึ้น อย่่างไรก็ตาม เป็นที่ชัดเจนว่า การนิ่งเฉยไม่เพียงพอที่จะอาศัยเป็นสาเหตุของการกระทำตามที่โจทก์จะเรียกร้องเพื่ออาการบาดเจ็บของพวกเขาหรือเธอ การพิจารณาอย่างละเอียดถึงข้อเท็จจริงพื้นฐานและการกระทำของเจ้าภาพเป็นสิ่งจำเป็นก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะทำการฟ้องร้องหรือไม่ ย้อนกลับไปพิจารณาสาระสำคัญในคดี Wakulich v. Mraz ซึ่งกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายอิลลินอยส์ กฎหมายของรัฐอิลลินอยส์เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ใหญ่ในการป้องกันไม่ให้เด็กดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ถูกส่งผ่านเพื่อตอบสนองต่อกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตของเด็กหญิงอายุ 16 ปี เด็กสาวอยู่ที่บ้านของพี่ชายสองคนอายุ 18 และ 21 และพ่อของพวกเขา ที่บ้านพี่น้องนำเสนอเงินหากเด็กหญิงอายุ 16 ปีสามารถดื่ม Goldshlager ได้ทั้งขวดโดยไม่อาเจียนหรือหมดสติ หญิงสาวดื่มหมดทั้งขวด

แม้ว่าเด็กสาวกำลังแสดงอาการแอลกอฮอล์เป็นพิษอย่างชัดเจน แต่พี่น้องไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากแพทย์ ในที่สุดเด็กหญิงก็ถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล และเธอก็เสียชีวิต เนื่องจากการดื่มสุราอย่างรุนแรง แม่ของหญิงสาวยื่นฟ้องคดีความผิดต่อครอบครัวซึ่งอนุญาตให้ลูกสาวดื่มมากเกินไป แต่คดีดังกล่าวถูกศาลพิพากษายกฟ้องโดยศาลอุทธรณ์และศาลฎีการัฐอิลลินอยส์ เพราะกฎหมายในรัฐอิลลินอยส์มิได้เอื้อต่อการเอาผิดจากกระทำที่ทำให้ผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบในการจัดหาแอลกอฮอล์หรือยาเสพติดให้แก่ผู้เยาว์หากผู้เยาว์ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต

กฎหมายจะทำงานได้ก็ต่อเมื่อผู้คนตระหนักถึงการมีอยู่ของกฎหมายและเข้าใจถึงสภาพบังคับของ กฎหมาย เผยแพร่เจตนารมณ์ของกฎหมายและแจ้งให้ชุมชนเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายเจ้าภาพของรัฐและท้องถิ่นรวมถึงผลที่ตามมาของการละเมิดกฎหมายซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการ การผลักดันความรับผิดชอบในรูปแบบนี้อาจรวมถึงการประกาศบริการสาธารณะ นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการในการขอความช่วยเหลือจากผู้บังคับใช้กฎหมายและตุลาการผู้บังคับใช้กฎหมายเชิงรุกอีกทั้งเพิ่มมาตรการการบังคับใช้ในช่วงเวลาที่มีความเสี่ยงสูงของปี จะสามารถช่วยลดการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของผู้ไม่บรรลุนิติภาวะในระดับชุมชน

ตารางที่ 5 สรุปความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา

มลรัฐแคลิฟอร์เนีย		มลรัฐนิวยอร์ก	มลรัฐอิลลินอยส์
กรณีเป็นผู้ประกอบการตาม CALIFORNIA BUSINESS AND PROFESSIONS CODE		กรณีเป็นผู้ประกอบการและเจ้าภาพงานเลี้ยงตามกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (หลัก)	กรณีเป็นผู้ประกอบการตาม กฎหมายแดรมชอป (dram shop law) ของรัฐอิลลินอยส์
หลัก : ผู้ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลแล้วบุคคลนั้นไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่นเนื่องจาก การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สาเหตุที่ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลที่สาม	ข้อยกเว้น : ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย คือ จำหน่ายให้แก่บุคคลที่ มีเมามาเป็นประจำและ ผู้เยาว์ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์	กำหนดให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อคนมาเป็นผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 21 ปี หรือ จัดให้มีสุราแก่คนเมาจนครองสติไม่ได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในขณะที่ เมื่อเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายกับผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ถ้า <ul style="list-style-type: none"> - ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงทำให้เกิดอาการมีเมมาหรือลดประสิทธิภาพโดย เจตนา โดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอย่างผิดกฎหมาย - ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงทำให้เกิดอาการมีเมมาหรือลดประสิทธิภาพโดย เจตนา โดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่พวกเขา รู้จักหรือมีเหตุผลที่เชื่อว่าอายุต่ำกว่า 21 อย่างผิดกฎหมาย 	บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากผู้ซื้อที่เมามาสามารถยื่นฟ้องผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ให้บริการผู้ซื้อชื่อนั้นได้ การเรียกร้องนี้อาจเป็นความเสียหายสำหรับค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดรายได้ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายจากการบาดเจ็บอื่น ๆ บุคคลที่เป็นผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลมีเมมาที่เป็นผู้ซื้อบรรวมถึงผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลมีเมมานั้นด้วย ตามมาตรา 135 ของกฎหมายแดรมชอป

กรณีเป็นเจ้าของงานเลี้ยงตามประมวลกฎหมายแพ่ง มลรัฐแคลิฟอร์เนีย	ช้อยกเว้น	กฎหมายโฮเซียมโฮสต์ (social host liability)	
หลัก : บุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งรวมทั้ง บาร์ ร้านอาหาร เจ้าภาพงานเลี้ยง หรือ อื่น ๆ ไม่ต้องรับผิดชอบใน ทางแพ่ง กรณีที่บุคคลที่มึนเมาได้ก่อ ให้เกิดความเสียหายแก่ บุคคลอื่น	ช้อยกเว้น : จะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง ในกรณีที่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือ ผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ในที่นั้นจัดหาเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้โดยรู้หรือ ควรจะรู้อยู่แล้วว่าบุคคล นั้นเป็นผู้เยาว์ (อายุต่ำกว่า 21 ปี)	หากมีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถูก กฎหมายให้กับบุคคลที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้จัดงานเลี้ยง สังสรรค์ไม่ต้องรับผิดชอบในมลรัฐนิวยอร์ก แม้ว่าบุคคลนั้นจะมึนเมาและก่อให้เกิดการบาดเจ็บ แก่บุคคลอื่นอันเป็นผลมาจากความมึนเมานั้นก็ ตาม	หากบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ควบคุม เคสสถานตั้งว่าอนุญาตหรือจัดงานเลี้ยงที่บ้าน ของตนและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่ อายุต่ำกว่า 21 ปี (หรือถ้ารู้หรือควรรู้ว่าพวกเขา กำลังดื่มแอลกอฮอล์)อาจมีความผิดอาญาใน ระดับโทษปรับ บุคคลดังกล่าวไม่อาจหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดหาแอลกอฮอล์และไม่ว่าจะ อยู่บ้านในขณะที่เกิดเหตุหรือไม่ก็ตาม หากผู้เยาว์ที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำร้าย ร่างกายหรือก่อเหตุฆาตกรรมเจ้าของบ้านจะมี ความรับผิดทางอาญาร้ายแรงซึ่งอาจส่งผลให้ได้ รับโทษปรับหรือจำคุกหรือทั้งจำทั้งปรับ
มาตรการทางปกครอง			
หากผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่าง ผิดกฎหมาย ในครั้งแรก คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะตัดสินไป ตามกรณี แต่หากกระทำความผิดครั้งที่ 2 ภายในระยะเวลา 3 ปี หลังจากการกระทำครั้งแรก จะระงับใบอนุญาต			

แนวทางอื่น ๆ		
<p>การอบรม ABC's Licensee Education on Alcohol and Drugs (LEAD) program.</p> <p>เป็นการอบรมแก่ผู้มีใบอนุญาตรวมถึงพนักงานให้มีความเข้าใจถึงกฎหมายและความรับผิดชอบ รวมถึงการดูแลรักษาของความปลอดภัยและวิธีการจัดการกับสถานการณ์เช่นนั้น</p> <p>ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของตัวผู้มีใบอนุญาตเอง ซึ่งการอบรมนี้จัดขึ้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและใช้เวลาเพียงแค่ 4 ชั่วโมง</p>		

4) ประเทศฝรั่งเศส

แอลกอฮอล์เป็นสาเหตุสำคัญอันดับที่สองของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรที่ป้องกันได้ รองจากบุหรี่ในฝรั่งเศสด้วยจำนวน 49,000 รายต่อปี และเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญสำหรับโรคเรื้อรัง และมะเร็งบางชนิด แอลกอฮอล์ยังเป็นจุดเริ่มต้นและต้นเหตุสำคัญในเรื่องของความสงบเรียบร้อยใน สังคมและความรุนแรงในครอบครัว อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตบนท้องถนน โดยเกือบหนึ่งใน 3 เป็นกรณีการเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง ด้วยเหตุดังกล่าวฝรั่งเศสจึงมีมาตรการทาง กฎหมายและกฎข้อบังคับเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายประการ เพื่อให้ระบบสุขภาพ และ การกำกับดูแลในเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากฝรั่งเศสเล็งเห็นว่าการ บังคับใช้ข้อกำหนดและข้อบังคับทางกฎหมายที่ไม่เป็นผลนั้นจะเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและ ผลกระทบที่ยั่งยืนต่อสุขภาพของประชาชนในระยะยาว

ในส่วนนี้ผู้วิจัยแบ่งการอธิบายเป็นสองหัวข้อใหญ่ ได้แก่ (1) หลักกฎหมายทั่วไปที่ เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการของฝรั่งเศส และ (2) ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของฝรั่งเศส

(1) หลักกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ ประเทศฝรั่งเศส

ก. ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฝรั่งเศสแบ่งประเภทของเครื่องดื่มออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ตามมาตรา L. 3321-1 ประมวลกฎหมายสาธารณสุข (*Code de la santé publique*)²⁷⁰ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย คำสั่งหมายเลข 2015-1682 ของวันที่ 17 ธันวาคม 2558²⁷¹ ดังนี้

- ประเภทที่ 1 เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (*boisson sans alcool*) ได้แก่ น้ำแร่, น้ำอัดลม, น้ำผลไม้หรือน้ำผักที่ไม่ผ่านการหมักหรือไม่ผ่านการหมักด้วยการเริ่มต้นของการ

²⁷⁰ Partie législative au JO n°0143 du 22 juin 2000 : dossier législatif de l'ordonnance n° 2000-548 du 15 juin 2000 relative à la partie Législative du code de la santé publique;

Partie réglementaire (I, II et III) au JO n°0122 du 27 mai 2003 : décrets n° 2003-461 du 21 mai 2003 relatif à certaines dispositions réglementaires du code de la santé publique, n° 2003-462 du 21 mai 2003 relatif aux dispositions réglementaires des parties I, II et III du code de la santé publique;

Partie réglementaire (IV et V) au JO n°0183 du 8 août 2004 : décret n° 2004-802 du 29 juillet 2004 relatif aux parties IV et V (dispositions réglementaires) du code de la santé publique et modifiant certaines dispositions de ce code (Annexe);

Partie réglementaire (VI) au JO n°0172 du 26 juillet 2005 : décrets n° 2005-839 du 20 juillet 2005 relatif à certaines dispositions réglementaires de la sixième partie du code de la santé publique, n° 2005-840 du 20 juillet 2005 relatif à la sixième partie (dispositions réglementaires) du code de la santé publique et modifiant certaines dispositions de ce code (Annexe).

²⁷¹ L' Ordonnance n° 2015-1682 du 17 décembre 2015 portant simplification de certains régimes d'autorisation préalable et de déclaration des entreprises et des professionnels, JORF n°0293 du 18 décembre 2015 page 23339.

หมักแอลกอฮอล์ที่มีดีกรีสูงกว่า 1.2 ดีกรี, น้ำมะนาว, น้ำเชื่อม, ชาสมุนไพร, นม, กาแฟ, ชา, ซ็อคโกแลต

- ประเภทที่ 2 ได้ถูกยกเลิกไปโดยคำสั่งหมายเลข 2015-1682 ของวันที่ 17 ธันวาคม 2558²⁷²

- ประเภทที่ 3 เครื่องดื่มหมักที่ไม่มีการกลั่นและไวน์ธรรมชาติ (boissons fermentées non distillées et vins doux naturels) ได้แก่ ไวน์, เบียร์, ไฮเดอร์, *poiré*, ไวน์หวานธรรมชาติ, ครีมแบล็คเคอเรนธ์, น้ำผลไม้หมักหรือน้ำผักหมักที่มีแอลกอฮอล์ 1-3ดีกรี²⁷³, เหล้าไวน์, เหล้าก่อนอาหารและเหล้าสตรอเบอร์รี่ หรือ ราสเบอร์รี่, แบล็คเคอเรนธ์หรือเชอร์รี่ ที่มีแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ไม่สูงไปกว่า 18 ดีกรี

- ประเภทที่ 4 ได้แก่ รัม, บรั่นดี, แอลกอฮอล์ที่ได้จากการกลั่นของไวน์, ไฮเดอร์, เหล้าผลไม้รวมถึงเหล้าหวานที่มีน้ำตาลกลูโคสหรือน้ำผึ้งในอัตราไม่น้อยกว่า 400 กรัมต่อลิตรสำหรับ, เหล้าไปยัก ที่มีน้ำตาลกลูโคสอย่างน้อย 200 กรัมต่อลิตร

- ประเภทที่ 5 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่น ๆ ทั้งหมด ได้แก่ boissons anisées, วิสกี้, ว๊อดก้า, จิน เป็นต้น

อนึ่ง เครื่องดื่มคอกเทล เป็นเรื่องของการจำแนกส่วนผสมที่ได้มาจากเครื่องดื่มแต่ละประเภทดังที่กล่าวข้างต้นโดยไม่คำนึงถึงปริมาณแอลกอฮอล์ที่ใช้ผสม เนื่องจากมีการผสมกันของเครื่องดื่มจากกลุ่มต่าง ๆ นั้นเอง เช่น น้ำมะนาว (เครื่องดื่มประเภทที่ 1) และเบียร์ (เครื่องดื่มประเภทที่ 3), น้ำส้ม(เครื่องดื่มประเภทที่ 1) และเหล้ารัม (เครื่องดื่มประเภทที่ 4) เป็นต้น ดังนั้นการจำแนกประเภทของเครื่องดื่มจำพวกคอกเทลนั้นใช้หลักการแบ่งประเภทได้จากเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์มากที่สุดในการใช้ผสม เช่น คอกเทลที่มีส่วนผสมจากน้ำพินซ์ที่ทำมาจากเหล้ารัมขาว (เครื่องดื่มประเภทที่ 4) และน้ำส้ม (เครื่องดื่มประเภทที่ 1) เครื่องดื่มชนิดนี้จะถูกจัดให้อยู่ในเครื่องดื่มประเภทที่ 4

ข ประเภทใบอนุญาตของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ฝรั่งเศสแบ่งประเภทของใบอนุญาตออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ ก) ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่ (Les débits de boissons à consommer sur place) และ ข) ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่ (Les débits de boissons à emporter) โดยจะมี ค) ตัวอย่างรูปภาพของใบอนุญาตประกอบด้วย

²⁷² L'ordonnance n° 2015-1682 du 17 décembre 2015 a supprimé les anciennes boissons du 2e groupe, désormais rassemblées dans le 3e groupe. Cette mesure de simplification a pour effet de modifier le régime des licences (cf. infra), sans pour autant que cette modification concerne la licence IV.

²⁷³ La mention de la limitation du degré d'alcool comprise entre 1,2 et 3 ne concerne que les jus de fruits fermentés.

ก) ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ประจำที่ (*Les débits de boissons à consommer sur place*)

สำหรับใบอนุญาตประเภทนี้เดิมฝรั่งเศสแบ่งประเภทของใบอนุญาตออกเป็น 4 ประเภทตามประมวลกฎหมายสาธารณสุข มาตรา L. 3331-1 ที่ผู้ประกอบการเครื่องดื่มจะต้องมี ได้แก่

- ใบอนุญาตประเภทที่ 1 คือ ใบอนุญาตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (*boisson sans alcool*)

- ใบอนุญาตประเภทที่ 2 ถูกยกเลิก

- ใบอนุญาตประเภทที่ 3 คือ ใบอนุญาตเครื่องดื่มแบบจำกัด (*Licence restreinte*) ซึ่งอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มที่มีการหมัก, เหล้าไวน์, เครื่องดื่มเรียกน้ำย่อยที่มักจะดื่มก่อนอาหารที่มีพื้นฐานมาจากไวน์และเหล้าผลไม้ที่มีแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์ไม่เกิน 18 ดีกรี

- ใบอนุญาตประเภทที่ 4 คือ ใบอนุญาตฉบับเต็ม (*grande licence*) ซึ่งอนุญาตให้ผู้ประกอบการสามารถขายเครื่องดื่มได้ทุกประเภทให้แก่ผู้บริโภคได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าการซ้ำซ้อนกันขึ้นในใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ ปัจจุบันจึงมีแค่ใบอนุญาตประเภทที่ 3 และ 4 เท่านั้นที่ยังคงใช้อยู่ ซึ่งใบอนุญาตประเภทที่ 1 ได้ถูกยกเลิกโดยกฎหมายเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2011 (บทบัญญัติมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มิถุนายน 2011)²⁷⁴ จึงไม่จำเป็นต้องขอใบอนุญาตแล้วในปัจจุบัน และใบอนุญาตประเภทที่ 2 ได้ถูกยกเลิกโดยคำสั่งหมายเลข 2015-1682 ของวันที่ 17 ธันวาคม 2558 (บทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2016)²⁷⁵

นอกจากนี้สำหรับผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจร้านอาหารซึ่งจำเป็นต้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขายด้วยนั้น มาตรา L. 3331-2 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข กำหนดใบอนุญาตเป็น 2 ประเภท คือ

- ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหารขนาดเล็ก (*La petite licence restaurant*) ซึ่งใบอนุญาตดังกล่าวจะอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มประเภทที่ 1 และ 3 (ตามที่กล่าวมาในหัวข้อ 1.1) เท่านั้นสำหรับลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่ แต่จะสามารถบริการเครื่องดื่มให้ลูกค้าได้เฉพาะในช่วงมื้ออาหารหลักเพื่อใช้บริโภคเป็นการเสริมรสชาติให้มื้ออาหารได้เท่านั้น

²⁷⁴ La loi du 22 mars 2011 (disposition entrée en vigueur le 1er juin 2011). Corrélativement, a également été abrogé l'article L. 3331-1-1 du CSP qui, par dérogation, dispensait de la détention d'une licence de première catégorie les établissements dans lesquels la vente ou l'offre de boissons non alcooliques est l'accessoire d'une prestation d'hébergement (chambres d'hôtes et hôteliers ne disposant pas d'un restaurant).

²⁷⁵ L'ordonnance n° 2015 1682 du 17 décembre 2015 (en même temps qu'ont été supprimées les boissons du 2e groupe) dont les dispositions sont entrées en vigueur le 1er janvier 2016.

- ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหาร (*La licence restaurant*) ซึ่งใบอนุญาตดังกล่าวจะอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มได้ทุกประเภทสำหรับลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่ โดยจะสามารถบริการเครื่องดื่มให้ลูกค้าได้เฉพาะในช่วงมื้ออาหารหลักเพื่อใช้บริโภคเป็นการเสริมรสชาติให้มื้ออาหารได้เท่านั้น

ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหารทั้งสองประเภทที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถโอนโลมให้ใช้กับร้านอาหารที่เปิดในรูปแบบที่เป็น *bar-restaurant* ด้วย

ข) ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลูกค้าซื้อไปดื่ม
นอกสถานที่ (*Les débits de boissons à emporter*) แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- ใบอนุญาตเล็กสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (*petite licence à emporter*) ผู้ประกอบการสามารถขายเครื่องดื่มประเภทที่ 1 และประเภทที่ 3 (ตามที่กล่าวมาในหัวข้อ ก.) ได้เท่านั้น

- ใบอนุญาตสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (*licence à emporter*) ผู้ประกอบการสามารถขายเครื่องดื่มได้ทุกประเภทให้แก่ผู้บริโภคที่ต้องการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปดื่มนอกสถานที่

ใบอนุญาตประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บังคับกับผู้ประกอบการที่เป็น *ซูเปอร์มาร์เก็ต* *ร้านขายของชำ* หรือรวมกระทั่งการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านช่องทางทางอินเทอร์เน็ต²⁷⁶ แต่ใบอนุญาตประเภทดังกล่าวก็ขยายความไปจนถึงผู้ประกอบการ(ที่ไม่ใช่ร้านอาหาร) แต่มีใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่แล้ว (ตามที่กล่าวถึงในข้อ ก.) ก็สามารถขายเครื่องดื่มให้ลูกค้าเพื่อซื้อไปบริโภคนอกสถานที่ได้เช่นกัน

สำหรับผู้ประกอบการที่เปิดร้านขายของตามท้องถนน (*les marchands ambulants*) ผู้ประกอบการที่เป็นอิสระ (*l'auto-entrepreneur*) ที่มีการจดทะเบียนการค้าอย่างถูกต้องกับสภาหอการค้าแล้ว (*commerçants inscrits au Registre du Commerce et des Sociétés*) ก็ยังจำเป็นต้องมีใบอนุญาตตามข้อ ก. หรือ ข. ที่กล่าวมาข้างต้นก่อน หากต้องการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอาณาเขตของฝรั่งเศส แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการดังกล่าวถึงแม้จะมีใบอนุญาตแล้วก็ตาม แต่ผู้ประกอบการเหล่านี้ก็ถูกห้ามไม่ให้ขายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือ ให้ลูกค้าบริโภคแบบประจำที่ หรือแบบซื้อไปบริโภคนอกสถานที่ได้สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 4 และ 5 (ตามที่กล่าวมาในหัวข้อ 1)²⁷⁷ โดยสามารถสรุปออกมาเป็นตารางได้ดังนี้

²⁷⁶ Préfet du gard, Guide des débits de boissons, Direction de la réglementation et des libertés publiques : Bureau de la réglementation et des polices administratives, 2017, p. 8.

²⁷⁷ มาตรา L3322-6 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ตารางที่ 6 ประเภทใบอนุญาตของผู้ประกอบการในประเทศฝรั่งเศส

ชนิดของ เครื่องดื่ม	นั่งดื่มประจำที่	ซื้อเพื่อดื่มนอกสถานที่	ร้านอาหาร
ประเภทที่ 1	สามารถขายได้โดยไม่ต้องใช้ใบอนุญาต	สามารถขายได้โดยไม่ต้องใช้ใบอนุญาต	สามารถขายได้โดยไม่ต้องใช้ใบอนุญาต
ประเภทที่ 2-3	ใบอนุญาตเครื่องดื่มแบบจำกัด (Licence restreinte)	ใบอนุญาตเล็กสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (petite licence à emporter)	ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหารขนาดเล็ก (La petite licence restaurant)
ประเภทที่ 4-5	ใบอนุญาตเครื่องดื่มฉบับเต็ม (grande licence) ซึ่งอนุญาตให้ผู้ประกอบการสามารถขายเครื่องดื่มได้ทุกประเภทให้แก่ผู้บริโภคได้	- ใบอนุญาตเล็กสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (petite licence à emporter) - ใบอนุญาตสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (licence à emporter)	- ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหารขนาดเล็ก (La petite licence restaurant) - ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหาร (licence restaurant)

ค) ตัวอย่างใบอนุญาตของประเทศฝรั่งเศส

รูปที่ 2 ใบอนุญาตประเภทที่ 3

รูปที่ 3 ใบอนุญาตประเภทที่ 4

รูปที่ 4 ใบอนุญาตประเภทร้านอาหาร

ค. ประเภทของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องเป็นผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภท 3 4 และ 5 (ตามที่กล่าวมาในหัวข้อ 1) ²⁷⁸ แต่มีบุคคลบางจำพวกที่ไม่สามารถเป็นผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ได้แก่

²⁷⁸ La loi n° 2017-86 du 27 janvier 2017 relative à l'égalité et à la citoyenneté, publiée au Journal Officiel de la République française (JORF n° 0024) du 28 janvier 2017, a supprimé la condition de nationalité imposée aux exploitants de débits de boissons à consommer sur place (art. L3332-3 du CSP).

- ผู้เยาว์
- ผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วแต่อยู่ภายใต้การปกครองของบุคคลตามกฎหมาย
- บุคคลที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาตามกฎหมาย หรือถูกตัดสินว่ามีความผิดการกระทำที่ได้บัญญัติไว้ในเรื่องการค้าประเวณี
- บุคคลที่ถูกตัดสินจำคุกอย่างน้อยหนึ่งเดือนในข้อหาขโมย ฉ้อโกง ปกปิดการปลอมแปลงเอกสาร อนาคต การพนันผิดกฎหมายในการแข่งม้า การขายสินค้าปลอมแปลงหรือไม่ดีต่อสุขภาพการละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือเพื่อการกระทำผิดซ้ำจากการถูกทำร้าย และมีนเมาในที่สาธารณะ
- โนตารีพับลิก และข้าราชการ

ในหัวข้อนี้จะแบ่งประเภทของผู้ประกอบการออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

ก) ประเภทที่ขายเครื่องดื่มแบบนั่งดื่มประจำที่ และ ข) ประเภทที่ขายเครื่องดื่มแบบซื้อกลับบ้าน ดังนี้

ก) ประเภทที่ขายเครื่องดื่มแบบนั่งดื่มประจำที่

ผู้ประกอบการประเภทนี้ได้แก่ ร้านอาหาร ผับ บาร์ ดิสโก้เธค โรงแรม เรือ เครื่องบิน เป็นต้น ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายกฎหมาย ดังจะอธิบายเป็นตารางดังนี้ ตารางที่ 7 ประเภทผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแบบนั่งดื่มประจำที่

ผู้ประกอบการประเภท	หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	คำอธิบาย
ร้านอาหาร โรงแรม และ โฮมสเตย์	มาตรา L. 3331-1 และ 2 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	ผู้ประกอบการต้องเลือกว่าจะขอใบอนุญาตประเภทใด ระหว่างใบอนุญาตสำหรับร้านอาหารขนาดเล็ก (La petite licence restaurant) และ ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหาร (La licence restaurant) ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทางผู้ประกอบการต้องการขาย เนื่องจากใบอนุญาตทั้งสองแบบดังกล่าวครอบคลุมประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คนละประเภท (ดังที่ได้อธิบายในข้อ 1.2)
บาร์ และ ดิสโก้เธค	มาตรา L. 3331-1 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	ผู้ประกอบการจำเป็นต้องได้ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่

		โดยต้องขอใบอนุญาตประเภทที่ 3 คือ ใบอนุญาตเครื่องดื่มนอกสถานที่, ใบอนุญาตประเภทที่ 4 คือ เครื่องดื่มที่เกิดจากการหมัก
เรือ และ เครื่องบิน	มาตรา R. 3332-1 ถึง มาตรา R 3332-3 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	ผู้ประกอบการสามารถเลือกขอได้ทั้ง ใบอนุญาตของร้านอาหาร หรือ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่ หรือ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้าสั่งซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่ก็ได้

ข) ประเภทที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่

ผู้ประกอบการประเภทนี้ได้แก่ ร้านอาหารสำหรับส่งกลับ ร้านขายของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต เป็นต้น ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายกฎหมาย ดังจะอธิบายเป็นตารางดังนี้ ตารางที่ 8 ประเภทผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแบบที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่

ผู้ประกอบการประเภท	หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	คำอธิบาย
ร้านอาหารสำหรับส่งกลับ	มาตรา L. 3331-1 และ 2 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	ผู้ประกอบการร้านอาหารต้องเลือกว่าจะขอ ใบอนุญาตประเภทใด ระหว่างใบอนุญาตสำหรับร้านอาหารขนาดเล็ก (La petite licence restaurant) และ ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหาร (La licence restaurant) เนื่องจากใบอนุญาตทั้งสองประเภทยกเว้นให้ขายเครื่องดื่มให้ลูกค้าที่ประสงค์จะซื้อ กลับด้วย
ร้านขายของชำ และซูเปอร์-มาร์เก็ต	มาตรา L. 3331-3 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	ผู้ประกอบการสามารถเลือกขอได้ทั้งใบอนุญาตเล็กสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (petite licence à emporter) หรือใบอนุญาตสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (licence à emporter)
ปั้มน้ำมัน	มาตรา L. 3322-9 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	- ผู้ประกอบการจำเป็นต้องขอใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้าสั่งซื้อเครื่องดื่ม

		<p>แอลกอฮอล์ประจำที่</p> <p>โดยขอใบอนุญาตประเภทที่ 3 4 หรือ 5</p> <ul style="list-style-type: none"> - การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ลูกค้าซื้อ กลับนั้นห้ามขายระหว่างเวลา 18 น.-8 น. - ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แช่เย็น
ร้านขายของใน ตลาด หรือตามท้อง ถนน	มาตรา L. 3322-6 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการดังกล่าวไม่สามารถขายปลีก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 3 ได้หากไม่ขอใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการ ที่ลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประจำที่ หรือ ใบอนุญาตสำหรับซื้อ เครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ก่อน - ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในตลาด หรือตามท้องถนนได้
งานปาร์ตี้ และงานแสดงสินค้า	มาตรา L. 3322-9, 3334-1 และ 3334-2 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้านั่งดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่ ต้องขอใบอนุญาตชั่วคราว - สำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการจำหน่ายให้ ลูกค้าซื้อกลับ ต้องเลือกว่าจะขอใบอนุญาตเล็กสำหรับซื้อ เครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (petite licence à exporter) หรือใบอนุญาตสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่ม นอกสถานที่ (licence à exporter) - ห้ามให้ชิมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฟรีในงาน วันแต่จะเป็นงานประเพณีตามท้องถิ่นนั้น ๆ หรือได้รับอนุญาตจากนายอำเภอก่อน
งานเลี้ยงตอนเย็น ของนักเรียน	มาตรา L. 3322-9, 3334-1 และ 3334-2 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการต้องขอใบอนุญาตชั่วคราว ในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 3 เท่านั้น - ห้ามให้มีการเปิดบาร์ในงานเลี้ยงตอนเย็น ของนักเรียน
งานแข่งขันกีฬา	มาตรา L. 3335-4 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> - ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 3 4 และ 5 ในโรงยิม บริเวณสแตนด์เชียร์ หรือในห้องออกกำลังกาย - ถ้าเป็นการขายที่อื่นนอกบริเวณต้องห้าม ต้องขอใบอนุญาตแบบชั่วคราว

ง. หลักการขอใบอนุญาตของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ร้านค้าที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายสามารถขอใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ที่เทศบาลที่ร้านค้าของตนตั้งอยู่ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องแถลงการณ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วัน โดยต้องกรอกแบบฟอร์ม (Cerfa N°11542) และเมื่อกระบวนการเสร็จสมบูรณ์นายกเทศมนตรีจะออก เอกสารแสดงเจตนาตามแบบฟอร์ม (Cerfa N°11543) (ตาม annex 1)

การขอใบอนุญาตประเภทที่ 3 ถูกจำกัด เนื่องจากต้องพิจารณาถึงจำนวนผู้ประกอบการที่ขอใบอนุญาตประเภทนี้ไปแล้ว อีกทั้งผู้ประกอบการประเภทที่ 3 ไม่สามารถเปิดสถานประกอบการได้ในชุมชนหากในชุมชนนั้นมีสถานประกอบการประเภทที่ 3 และ 4 เกินกว่าสัดส่วนของผู้อยู่อาศัย โดยจำนวนประชากรที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินนี้คือประชากรของเทศบาลนั้น ๆ ทั้งหมด ยกเว้นประชากรที่นับแยกต่างหากเนื่องจากเป็นผลมาจากการสำรวจครั้งล่าสุด กล่าวคือ จำนวนสถานประกอบการทั้งหมดที่จะนำมาพิจารณาจะต้องสอดคล้องกับจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ โดยไม่รวมถึงสถานประกอบการสำหรับซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปดื่มนอกสถานที่²⁷⁹

ใบอนุญาตประเภท 3 และ 4 ที่หยุดทำการ 5 ปี จะไม่สามารถต่ออายุใบอนุญาตอีกได้ ช่วงเวลาห้าปีนี้ถูกระงับชั่วคราวในกรณีของการปิดชั่วคราวโดยหน่วยงานตุลาการ หรือฝ่ายบริหาร

อีกทั้งผู้ประกอบการยังจำเป็นที่จะต้องผ่านการฝึกอบรมตามที่กฎหมายกำหนดด้วย ซึ่งหน่วยงานที่จะสามารถฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการได้จะต้องเป็นหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด โดยแบ่งเป็นประเภทดังนี้

- สำหรับร้านอาหารที่จะขอใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำที่ (Les débits de boissons à consommer sur place) จะต้องผ่านการฝึกอบรม 20 ชั่วโมง อย่างน้อย 3 วัน แต่หากบุคคลที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่ามีประสบการณ์วิชาชีพสิบปีขึ้นไปในฐานะผู้ดำเนินการ ระยะเวลาของการฝึกอบรมจะลดลงถึง 6 ชั่วโมง

- สำหรับผู้ประกอบการที่จะขอใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่ (Les débits de boissons à emporter) ในช่วงระหว่างเวลา 22:00 น. - 08:00 น. จะต้องเข้าฝึกอบรมโดยมีระยะเวลาขั้นต่ำของการฝึกอบรมคือ 7 ชั่วโมง โดยจะอบรมภายใน 1 วัน

- สำหรับผู้ประกอบการประเภทโรงแรม จะต้องเข้าฝึกอบรมโดยมีระยะเวลาขั้นต่ำของการฝึกอบรมคือ 7 ชั่วโมง โดยจะอบรมภายใน 1 วัน

²⁷⁹ décret n°2017-933 du 10 mai 2017 portant diverses mesures de simplification et de modernisation relatives aux collectivités territoriales.

(2) ความรับผิดของผู้ประกอบการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

ผู้ประกอบการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีหน้าที่หลายประการ อาทิเช่น ดำเนินการขอใบอนุญาตให้ถูกกับประเภทของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ตนจะจำหน่าย การห้ามจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในพื้นที่และเวลาที่ห้ามจำหน่าย การห้ามจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย รวมไปถึงจนกระทั่งถึงเรื่องการห้ามจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่กฎหมายห้ามจำหน่าย ซึ่งเป็นหัวข้อวิจัยนี้ด้วย ซึ่งการกระทำผิดหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้นั้นย่อมส่งผลให้เกิดความรับผิดทางกฎหมายตามมาอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะเน้นอธิบายในเรื่องความรับผิดของผู้ประกอบการในกรณีทั่วไปตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส และกรณีจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่กฎหมายห้ามจำหน่าย

ความรับผิดของผู้ประกอบการนั้นได้กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดโทษปรับ จำคุก และปิดสถานประกอบชั่วคราว หรือถาวร ในกรณีที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง สำหรับมาตรการของตำรวจและการลงโทษทางปกครองที่ดำเนินการโดยนายกเทศมนตรีหรือนายอำเภอได้ดำเนินการอย่างเป็นอิสระจากผลการพิจารณาคดีใด ๆ ดังนั้นความรับผิดของผู้ประกอบการเดียวกันเพื่อข้อเท็จจริงเดียวกันอาจใช้บทลงโทษต่างกันได้ในหัวข้อนี้จะแบ่งอธิบายเป็นสองหัวข้อใหญ่ ได้แก่ (1) มาตรการลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และ (2) มาตรการลงโทษทางปกครอง

ก. มาตรการลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรการลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นมาตรการลงโทษทางอาญา เนื่องจากกฎหมายมองว่าการกระทำความผิดของผู้ประกอบการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยของชุมชนถึงขนาดที่รัฐต้องเข้าดำเนินการป้องกันและปราบปราม เนื่องจากรัฐมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งความผิดของผู้ประกอบการนั้น เป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม กล่าวคือ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เป็นความผิดในตัวเอง แต่เป็นความผิด เพราะกฎหมายห้ามหรือ กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิด และหากฝ่าฝืนไม่กระทำตามจะต้องถูกลงโทษโดยอำนาจของรัฐ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ ก. มาตรการลงโทษทั่วไป และ ข. มาตรการลงโทษที่เกี่ยวกับการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้คนเมาดังนี้

ก) มาตรการลงโทษทั่วไป

- การขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในประเทศฝรั่งเศสหรือในอาณาเขตที่อยู่ภายใต้อำนาจของฝรั่งเศสสำหรับเครื่องตี้มประเภทที่ 3 4 หรือ 5 โดยไม่ทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา L 3322-1 ซึ่งเป็นเรื่องของการทำค่าแกลง

เกี่ยวกับภาษีก่อนที่จะมีการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จะต้องถูกลงโทษด้วยค่าปรับ 6,000 ยูโร (มาตรา L 3351-1)

- ผู้ผลิตที่ไม่ได้รับใบอนุญาต จะถูกจำคุก 6 เดือน หรือ เสียค่าปรับ 3,750 ยูโร (มาตรา L 3351-4)

- การขายปลีกเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 4 และ 5 ของผู้ประกอบการที่เป็นร้านขายของในตลาด หรือตามท้องถนน มีโทษต้องเสียค่าปรับ 3,750 ยูโร (มาตรา L 3351-5)

- การตั้งอุปกรณ์อัตโนมัติสำหรับจ่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ มีโทษต้องเสียค่าปรับ 3,750 ยูโร อีกทั้งการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ระหว่าง 22.00 น. ถึง 8.00 น. โดยไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา L. 3332-1-1 มีโทษปรับ 3,750 ยูโร (มาตรา L 3351-5)

- การละเมิดบทบัญญัติของกฎหมายมาตรา L. 3323-2, L. 3323-4 ถึง L. 3323-6 ที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มีโทษปรับ 75,000 ยูโร อีกทั้งค่าปรับสูงสุดอาจเพิ่มขึ้นเป็น 50% ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมาย (มาตรา L 3351-7)

ข) มาตรการลงโทษที่เกี่ยวกับการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้คนเมา

มาตรการลงโทษดังกล่าว เป็นมาตรการลงโทษที่เกี่ยวกับการเสียค่าปรับในจำนวนไม่เกิน 3000 ยูโร ซึ่งกฎหมายฝรั่งเศสอนุโลมให้นำประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้ (มาตรา 131-13) ดังนี้

จำนวนเงินค่าปรับ ได้แก่

1. 38 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 1)
2. 150 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 2)
3. 450 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 3)
4. 750 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 4)
5. 1500 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 5) ซึ่งอาจเพิ่มขึ้นเป็น 3 000 ยูโร

ในกรณีที่มีการกระทำผิดซ้ำ

ซึ่งโทษดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่มักจะพบในกรณีลงโทษผู้ที่ตี้มแอลกอฮอล์จนมีเมามากในพื้นที่สาธารณะ และลงโทษผู้ประกอบการที่ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในกรณีดังนี้

- มาตรา R 3353-1 กำหนดให้ปรับขั้นที่ 2 แก่ผู้ที่ตี้มสุราจนมีเมามากในพื้นที่สาธารณะ

- มาตรา R 3353-2 กำหนดให้ปรับขั้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่เมามากจนเห็นได้ชัด

- มาตรา R 3353-5 กำหนดให้ปรับขั้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการประเภทโรงแรมหรือร้านอาหาร ที่ขายปลีกเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าเพื่อไปดื่มนอกสถานที่

- มาตรา มาตรา R 3353-5-1 กำหนดให้ปรับขึ้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าสำหรับดื่มประจำที่หรือเพื่อไปดื่มนอกสถานที่ กรณีที่ผู้ประกอบการนั้น ๆ ละเมิดข้อห้าม หรือข้อบังคับที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

อีกทั้งยังมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับโรงแรมขนาดเล็กและสถานประกอบการขายเครื่องดื่ม (loi sur les auberges et les débits de boissons)²⁸⁰ ที่ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการประเภทโรงแรมขนาดเล็กเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเรื่องอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การคุ้มครองผู้บริโภค โดยในมาตรา 50 ได้กำหนดข้อห้ามของผู้ประกอบการไว้ว่าห้ามขาย หรือ เสริฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ ผู้เยาว์และผู้ที่มาอยู่แล้ว รวมไปถึงจนถึง ห้ามมิให้พนักงานร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับลูกค้า หรือห้ามการขายหรือการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านเกมหรือการแข่งขัน หรือห้ามจัดการแข่งขันที่มอบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ผู้ที่ชนะการแข่งขันดื่มเครื่องดื่มนั้น ๆ ณ สถานที่แข่งขัน เป็นต้น²⁸¹ ซึ่งการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้เกิดโทษทางอาญา คือต้องเสียค่าปรับ 20 000 ฟรังก์ (ประมาณ 167 ยูโร) (มาตรา 63) และทางปกครอง (มาตรา 59 60 61 62 และ 67) อันได้แก่ การเตือน การกลับไปฝึกรอบใหม่อีกครั้ง การห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชั่วคราว การยกเลิกใบอนุญาต จนกระทั่งปิดสถานประกอบการ ดังจะกล่าวในส่วนต่อไป

ข. มาตรการลงโทษทางปกครอง

การกำหนดโทษทางปกครองสำหรับผู้ประกอบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีขึ้นสำหรับการกระทำที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องกระทำ และข้อห้ามมิให้กระทำการ หรือบังคับให้ต้องกระทำการนั้น เนื่องจากโทษทางปกครองดังกล่าวที่กำหนดให้ผู้ประกอบการได้รับนั้นไม่ใช่โทษร้ายแรงถึงระดับผิดศีลธรรม หรือความสงบเรียบร้อยของสังคม ความมั่นคงของรัฐ ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายที่มีโทษทางปกครองไม่ใช่อาชญากร แต่เป็นโทษจากการกระทำที่ผิดกฎระเบียบในสังคม ซึ่งถึงแม้ว่าโทษทางปกครองจะมีโทษปรับ แต่

²⁸⁰ Loi sur les auberges et les débits de boissons, publiée au Journal Officiel de la République française (JORF n° 0024) du 1 janvier 2003.

²⁸¹ Art. 50 Interdiction de servir des boissons alcooliques

Il est interdit de servir et de vendre des boissons alcooliques :

- a. aux personnes en état d'ébriété;
- b. aux personnes de moins de 16 ans révolus (loi scolaire réservée);
- c. aux personnes de moins de 18 ans révolus, s'il s'agit de boissons distillées ou considérées comme

telles

Il est également interdit :

- a. d'inciter le personnel à consommer des boissons alcooliques avec la clientèle ;
- b. d'augmenter la vente ou la consommation de boissons alcooliques par des jeux ou des concours ;
- c. d'organiser des concours proposant comme gains des boissons alcooliques consommées sur place ;
- d. de pratiquer la vente ou la remise de boissons alcooliques impliquant des cadeaux ou d'autres

avantages tendant à séduire le consommateur ;

- e. de proposer la vente de boissons alcooliques à un prix fixe, quelle que soit la quantité remise.

Il est également interdit au titulaire d'une licence sans alcool d'y tolérer la consommation de boissons alcooliques

โทษปรับทางปกครองดังกล่าวนี้จะกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน หรืออาจให้ดุลพินิจแก่เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายในการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับทางปกครองที่ไม่เกินที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ได้ โดยจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ก. มาตรการการลงโทษทางปกครองตามประมวลกฎหมายสุขภาพ และ ข. มาตรการการลงโทษทางปกครองตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับโรงแรมขนาดเล็กและสถานประกอบการขายเครื่องดื่ม ดังนี้

ก.) มาตรการการลงโทษทางปกครองตามประมวลกฎหมายสาธารณสุข

ประมวลกฎหมายสาธารณสุขกำหนดโทษปรับ โทษจำคุก และปิดสถานประกอบการดื่มชั่วคราวหรือถาวรในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสั่งปิดกิจการและถ้าผู้ประกอบการไม่ทำตามก็จะมีโทษปรับและจำคุกเพิ่มเติม

การสั่งปิดกิจการไม่ว่าจะเป็นการปิดชั่วคราว หรือถาวร ล้วนเป็นมาตรการที่ออกแบบมาเพื่อลงโทษการละเมิดกฎหมายและข้อบังคับ มาตรการนี้ไม่เพียงแต่มุ่งเป้าไปที่การหยุดการรบกวน หรือหยุดความเสี่ยงที่เกิดจากการดำเนินงานของสถานประกอบการที่มีปัญหาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงจำกัดความเสี่ยงอันอาจเกิดจากสถานประกอบการนั้น ๆ ด้วย ซึ่งก่อนที่จะมีการสั่งปิดสถานประกอบการตามความในมาตรา L. 3332-15 จะต้องมีการแจ้งเตือนก่อน 1 เดือน (CE, 9 février 2005, SARL « Lou Marseillou », n° 272196) ดังนี้

- ตามประมวลกฎหมายสาธารณสุข มาตรา L. 3332-15²⁸² กำหนดให้ปิดสถานประกอบการสูงสุด 6 เดือน หากมีการละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับเกิดขึ้น หรือเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้ประกอบการ²⁸³ และมาตรา L. 3332-16²⁸⁴ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจกำหนดให้ปิดสถานประกอบการเหล่านี้เป็นระยะเวลาตั้งแต่สามเดือนถึงหนึ่งปีหากจำเป็นได้ในกรณีที่ฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยหรือความสงบสุขหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และถ้าผู้ประกอบการนั้น ๆ กระทำการฝ่าฝืน จะต้องจำคุก 2 เดือน และเสียค่าปรับ 3750 ยูโร (มาตรา L. 3352-6)

²⁸² l'article L. 3332-15 du code de la santé publique : « La fermeture des débits de boissons et des restaurants peut être ordonnée par le représentant de l'Etat dans le département pour une durée n'excédant pas six mois, à la suite d'infractions aux lois et règlements relatifs à ces établissements... »

²⁸³ l'article L. 3332-15 du code de la santé publique : « Lorsque la fermeture est motivée par des actes criminels ou délictueux prévus par les dispositions pénales en vigueur, à l'exception des infractions visées au 1, la fermeture peut être prononcée pour six mois. Dans ce cas, la fermeture entraîne l'annulation du permis d'exploitation visé à l'article L. 3332-1-1. »

²⁸⁴ l'article L. 3332-16 du code de la santé publique : « Le ministre de l'intérieur peut, dans les cas prévus au 1 et au 3 de l'article L. 3332-15, prononcer la fermeture de ces établissements pour une durée allant de trois mois à un an. Le cas échéant, la durée de la fermeture prononcée par le représentant de l'Etat dans le département s'impute sur celle de la fermeture prononcée par le ministre. »

- ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามเวลาเปิดปิดของสถานประกอบการตามที่ได้รับอนุญาต หรือให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ลูกค้าที่เห็นได้ชัดว่าเมา จะต้องปิดสถานประกอบการสูงสุด 6 เดือน โดยต้องมีการเตือนล่วงหน้า

- ในกรณีที่มีการค้ายาเสพติดในสถานประกอบการนั้น ๆ จะต้องถูกปิดเป็นระยะเวลาสูงสุดสามเดือน และถ้าผู้ประกอบการนั้น ๆ กระทำการฝ่าฝืน จะต้องจำคุก 6 เดือน และเสียค่าปรับ 7500 ยูโร (มาตรา L. 3422-2)

- ผู้ประกอบการที่เปิดสถานประกอบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่าง 22.00 น. ถึง 8.00 น. โดยไม่ผ่านการฝึกอบรมเฉพาะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา L 3332-1-1 จะต้องเสียค่าปรับ 3750 ยูโร (มาตรา L. 3351-6 aI)

ข) มาตรการการลงโทษทางปกครองตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับโรงแรมขนาดเล็กและสถานประกอบการขายเครื่องดื่ม

โทษทางปกครองในพระราชบัญญัติดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาต เช่น การยกเลิกใบอนุญาต การปฏิเสธการให้ใบอนุญาต การฝึกอบรม หรือการดำเนินงาน และก็ยังมีการสั่งปิดกิจการดังเช่นในประมวลกฎหมายสาธารณสุขอีกด้วย ดังนี้

- การยกเลิกใบอนุญาตตามกฎหมายฉบับนี้สามารถกระทำได้ ในกรณีที่ใบอนุญาตนั้น ๆ ไม่ได้มีการใช้งานแล้ว (มาตรา 59)²⁸⁵

- การปฏิเสธการให้ใบอนุญาตสามารถกระทำได้ เมื่อไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ (มาตรา 59a)²⁸⁶

- การเพิกถอนใบอนุญาต หรือการสั่งปิดสถานประกอบการชั่วคราวหรือถาวรนั้นต้องเป็นไปตามกรณีดังต่อไปนี้ ได้แก่ ขัดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือ การมีอยู่ของสถานประกอบการ หรือสภาพการทำงานของสถานประกอบการนั้น ๆ ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้สำหรับการขอใบอนุญาต หรือ การชำระเงินที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตไม่ชำระภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด และผู้ประกอบการไม่จ่ายเงินสมทบประกันสังคมภายในระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 60)²⁸⁷

²⁸⁵ l'article 59 de la loi sur les auberges et les débits de boissons: « Le département annule une licence, une autorisation d'exercer ou une autorisation d'exploiter, soit à la demande écrite de son titulaire, soit d'office, lorsqu'elle n'est pas ou plus effectivement utilisée.»

²⁸⁶ l'article 59a de la loi sur les auberges et les débits de boissons: « La demande d'autorisation d'exercer ou d'exploiter est refusée lorsque les conditions légales ne sont pas remplies.»

²⁸⁷ l'article 60 de la loi sur les auberges et les débits de boissons: « Le département retire la licence au sens de l'article 4 et peut ordonner la fermeture temporaire ou définitive d'un établissement lorsque :

a. l'ordre public l'exige ;

b. les locaux, les installations ou les autres conditions d'exploitation ne répondent plus aux exigences imposées pour l'octroi de la licence ;

c. les émoluments cantonaux ou communaux liés à la licence ne sont pas acquittés dans le délai fixé par le règlement d'exécution ;

- ในกรณีที่ผู้ประกอบการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงมาก ผู้ที่มีอำนาจสามารถส่งคำเตือนให้แก่ผู้ประกอบการนั้น ๆ ได้ (มาตรา 62)²⁸⁸

จากที่กล่าวมาข้างต้น เห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดความรับผิดทางอาญาและทางปกครองแก่ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าที่เมาอย่างชัดเจนเท่านั้น แต่กฎหมายไม่ได้บัญญัติถึงความรับผิดในทางแพ่งแก่ผู้ประกอบการเหล่านั้นแต่อย่างใดเช่นเดียวกับกฎหมายไทย อีกทั้งในตัวกฎหมายเองก็ไม่ได้กำหนดถึงพฤติกรรมอันพึงสังเกตได้ของผู้ที่เมาถึงขนาดที่ผู้ประกอบการไม่ควรขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นควรอธิบายเพิ่มเติมถึงเรื่องของพฤติกรรมหรือเหตุอันควรสันนิษฐานของลูกค้าที่เมาจนเห็นได้ชัดว่าควรเป็นเช่นไร เนื่องจากไม่มีนิยามไว้โดยตรงเพื่อใช้ประกอบการความเข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกอบการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยจะแบ่งเป็นเรื่องพฤติกรรมหรือเหตุอันควรสันนิษฐานเป็นการทั่วไปที่พบเห็นได้ในสังคม และ พฤติกรรมหรือเหตุอันควรสันนิษฐานตามกฎหมายจราจรของฝรั่งเศส ดังจะได้กล่าวเป็นตัวอย่างต่อไปนี้²⁸⁹

พฤติกรรมหรือเหตุอันควรสันนิษฐานเป็นการทั่วไปที่พบเห็นได้ในสังคม

- สังเกตได้ด้วยน้ำเสียง โดยปกติแล้วคนที่เมาจนถึงขนาดมักจะพูดจาดูด้วยน้ำเสียงดัง หรือเบาผิดปกติ บุคคลเหล่านั้นมักจะขึ้นเสียง ตะคอก หรือไม่ก็กระซิบเพื่อพูดคุยกับคนรอบข้าง

- การสูญเสียทักษะในการควบคุมอวัยวะ เช่น ลูกค้าที่เมามากหรือเมาจนถึงขนาดที่ผู้ประกอบการไม่ควรขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ นั้นอาจมีปัญหาในการถือโทรศัพท์ รับเงิน หรือวางแก้วบนโต๊ะ หรือสูญเสียการควบคุมในการเดิน นั่ง เช่น เดินเซ เดินชนกับบุคคลหรือสิ่งของอื่นที่อยู่ใกล้ เป็นต้น

- จังหวะการพูดของคนที่เมาจนถึงขนาดก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถเห็นได้ชัด เนื่องจากบุคคลดังกล่าวมักจะมีจังหวะการพูดที่เร็วหรือช้ากว่าปกติ รวมถึงพูดซ้ำบ่อย ๆ ในประโยคเดิม ๆ ด้วย หรือมักจะพูดไม่หยุด

- การตอบคำถาม คนเมาจะใช้เวลานานในการตอบคำถามแต่ละครั้งเนื่องจากพวกเขาไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ โดยมักจะไม่เข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นกำลังพูดหรือกระทำอยู่ เป็นเหตุให้ต้องมีการถามซ้ำบ่อยขึ้นในคำถามเดิม ๆ

- ตาแดง โดยส่วนใหญ่คนเวมักจะตาแดง

- จังหวะการหายใจ คนเวมักจะหายใจสั้น ถี่ และช้ากว่าคนปกติจนเห็นได้ชัด

- พฤติกรรม คนเวมักมีพฤติกรรมหลากหลาย เช่น ก้าวร้าว รื่นเริง หลับ สงบนิ่ง เศร้าโศก

d. les contributions aux assurances sociales que l'exploitant est également tenu de payer n'ont pas été acquittées dans un délai raisonnable.»

²⁸⁸ l'article 62 de la loi sur les auberges et les débits de boissons: « Dans les cas d'infractions de peu de gravité, le département peut adresser un avertissement aux titulaires de la licence.»

²⁸⁹ Commission des alcools et des jeux de l'Ontario, « Reconnaître l'ivresse », Ontario, 2009, p.1. ; Centre de gestion du Morbihan, « Fiche pratique indicateurs d'état d'ébriété », août 2005, p.1.

- กลิ่นของลมหายใจ คนเมามากมีกลิ่นลมหายใจฉุนและเป็นกลิ่นแอลกอฮอล์

จากตัวอย่างพฤติกรรมคนเมาของฝรั่งเศสเองนั้นไม่แตกต่างจากของไทย เนื่องจากการมีเมามาจนเห็นได้ชัดนั้น ไม่มีนิยามถึงพฤติกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วการพิจารณาพฤติกรรมดังกล่าวจึงเป็นดุลยพินิจของศาล ที่จะต้องประเมินพฤติการณ์ของจำเลยและความร้ายแรงของผลเสียหายเป็นรายกรณีไป ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างของการตีความได้

พฤติกรรมหรือเหตุอันควรสันนิษฐานตามกฎหมายจราจรของฝรั่งเศส

เนื่องจากผู้ดื่มสุราบางคน แม้หลังการดื่มอย่างหนักแล้วร่างกายก็ไม่ได้แสดงอาการมีเมามาจนเห็นได้ชัดเพราะขึ้นกับสภาพร่างกายของแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน จึงเกิดข้อถกเถียงเสมอเรื่องเมามากน้อยเพียงใดถึงจะถือว่าผู้ดื่มมีเมมาแล้ว ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงปริมาณแอลกอฮอล์ที่ตกค้างอยู่ในร่างกายมากกว่า ว่าปริมาณขนาดไหนจึงจะมีผลกระทบต่อร่างกายแล้ว ทั้งในแง่ผลกระทบต่อการทำงานของจิตใจ การยับยั้งชั่งใจ และการมองเห็น ประเด็นดังกล่าวจำต้องอาศัยความรู้จากศาสตร์อื่นด้วยเพื่อนำมาใช้ ผู้วิจัยหยิบยกกฎหมายจราจรขึ้นมาเพื่อใช้หลักเกณฑ์บางหลักเกณฑ์ มาพิจารณาปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดที่มีผลกระทบต่อร่างกาย ดังนี้²⁹⁰

- ผู้ที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเท่ากับ หรือ เกิน 0.2 กรัม/ลิตร (สำหรับใบขับขี่แบบทดลองขับก่อนที่จะได้ใบขับขี่จริง) แม้จะไม่มีอาการของการมีเมมาแต่อย่างใดก็ตาม จะต้องถูกตัด 6 คะแนนในใบขับขี่ และเสียค่าปรับ 135 ยูโร ถ้าเป็นปีแรกที่ได้ใบขับขี่บุคคลผู้นั้นจะต้องกลับไปสอบใบขับขี่อีกครั้ง

- ผู้ที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเท่ากับ หรือ เกิน 0.5 กรัม/ลิตร แม้จะไม่มีอาการของการมีเมมาแต่อย่างใดก็ตามจะต้องถูกตัด 6 คะแนนในใบขับขี่ และเสียค่าปรับ 135 ยูโร หรือถูกยึดพาหนะ หรือระงับใบอนุญาตขับขี่ (ไม่เกิน 3 ปี)

- ผู้ที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเท่ากับ หรือ เกิน 0.8 กรัม/ลิตร จะต้องเสียค่าปรับ 4500 ยูโร หรือ โทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือ ถูกระงับใบอนุญาตขับขี่เป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี หรือ ห้ามในการขับขี่ยานพาหนะบางประเภทรวมถึงยานพาหนะที่ไม่มีใบอนุญาตเป็นเวลาสูงสุด 5 ปี

เห็นได้ว่ากฎหมายจราจรของประเทศฝรั่งเศสไม่อนุญาตให้ผู้ที่มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเท่ากับ หรือ เกิน 0.5 กรัม/ลิตร (ของอากาศที่หายใจ) ขับขี่พาหนะ โดยไม่คำนึงถึงปริมาณ (ต่อแก้ว) ที่บริโภค²⁹¹ซึ่งไม่แตกต่างจากกฎหมายจราจรทางบกของไทยที่มีการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่ไว้²⁹²โดยปรับบทลงโทษของเมาแล้วขับให้หนักขึ้นเป็น จำคุก 1 ปี, ปรับ 10,000-20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบขับขี่ไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือเพิกถอนใบขับขี่ และยึดรถไว้ได้ไม่เกิน 7 วัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมหรือเหตุอันควรสันนิษฐานตามกฎหมายจราจรในเรื่อง

²⁹⁰ Code de la route, publiée au Journal Officiel de la République française (JORF n°0166 du 7 mars 2007).

²⁹¹ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หนึ่งแก้วจะทำให้พบปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดประมาณ 0.2-0.25 กรัม/ลิตร

²⁹² ห้ามผู้ขับขี่รถทุกประเภทยกเว้น รถรางกับรถไฟ เมาสุราในขณะที่ขับรถ และความหมายของเมาสุราคือ มีปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดไม่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

เมามากน้อยเพียงใดนั้นมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมหรือเหตุอันควรสันนิษฐานเป็นการ
ทั่วไปที่พบเห็นได้ในสังคม

ตารางที่ 9 ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเครื่องดื่มนอกสถานที่ตามกฎหมายฝรั่งเศส

หลักกฎหมายทั่วไป		ความรับผิด			
ผู้ประกอบการประเภทขาย เครื่องดื่มนอกสถานที่แบบนั่ง ประจำที่	ผู้ประกอบการเครื่อง ดื่มนอกสถานที่ที่ลูกค้าซื้อไปดื่ม นอกสถานที่	มาตรการลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวล กฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง		มาตรการลงโทษทางปกครอง	
<p>มีใบอนุญาตประเภทที่ 3 และ 4</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเภทที่ 3 ใบอนุญาตเครื่องดื่มนั่งแบบ จำกัด (อนุญาตให้จำหน่าย เครื่องดื่มบางประเภท) - ประเภทที่ 4 ใบอนุญาตฉบับเต็ม (อนุญาตให้จำหน่าย เครื่องดื่มทุกประเภท) 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบอนุญาตเล็กสำหรับซื้อ เครื่องดื่มไปดื่มนอก สถานที่ ขายเครื่องดื่มประเภทที่ 1 (ไม่มีแอลกอฮอล์) และ 3 (เครื่องดื่มหมักที่ไม่มีการ กลั่นและไวน์ธรรมชาติ) - ใบอนุญาตสำหรับซื้อ เครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (อนุญาตให้จำหน่าย เครื่องดื่มทุกประเภท) 	มาตรการลงโทษ ทั่วไป	หากไม่ขายตามที่กฎ หมายกำหนด เช่น ขายเกินเวลาหรือผู้ขาย ไม่มีการฝึกอบรม มีโทษปรับหรือจำคุก	ตาม ประมวล กฎหมาย อาญา	<ul style="list-style-type: none"> - โทษปรับ - โทษจำคุก - ปิดสถาน ประกอบ การดื่ม ชั่วคราว หรือถาวร <p>ในกรณีที่ไม่มีปฏิบัติ ตามบทบัญญัติที่ เกี่ยวข้องกับสถาน ประกอบการ เช่น ให้บริการเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์แก่ลูก ค้าที่เห็นได้ชัดว่าเมา จะต้องปิดสถาน ประกอบการสูงสุด 6 เดือน โดยต้องมีการเตือน</p>

<p>ผู้ประกอบการประเภทที่ 3 ไม่สามารถเปิดสถานประกอบการ ได้ในชุมชนหากในชุมชนนั้นมีสถาน ประกอบการประเภทที่ 3 และ 4 เกินกว่าสัดส่วนของผู้อยู่อาศัย โดยไม่รวมถึงสถานประกอบการ สำหรับซื้อเครื่องตัดแอลกอฮอล์ไป ดัดนอกสถานที่</p>		<p>มาตรการลงโทษ ที่เกี่ยวกับการขาย เครื่องตัดแอลกอฮอล์ ให้คนเมา</p>	<p>ลงโทษผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ จนมีเมเมาในพื้นที่ สาธารณะ และลงโทษผู้ประกอบการ ที่ขายเครื่องตัด แอลกอฮอล์ ในกรณีดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้ ปรับ ชั้นที่ 2 แก่ผู้ที่ดื่มสุรา จนมีเมเมาใน พื้นที่ สาธารณะ (มาตรา R 3353-1) - กำหนดให้ ปรับชั้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการ ที่ขาย เครื่องตัด แอลกอฮอล์ ให้แก่ผู้เมา 	<p>ตามพระราช บัญญัติเกี่ยว กับโรงแรม ขนาดเล็กและ สถานประกอบ การขายเครื่อง ดื่ม</p>	<p>ล่วงหน้า</p> <p>ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับใบ อนุญาต เช่น การยกเลิกใบอนุญาต การปฏิเสธการให้ ใบอนุญาต การฝึกอบรม หรือการดำเนินงาน</p>
--	--	---	---	--	---

			<p>จนเห็นได้ชัด (มาตรา R 3353-2) เป็นมาตรการลงโทษ ที่เกี่ยวกับการเสียค่า ปรับในจำนวนไม่เกิน 3000 ยูโร ซึ่งกฎหมายฝรั่งเศส อนุโลมให้นำประมวล กฎหมายอาญามา ปรับใช้</p>		
<p>กรณีของผู้ประกอบการร้านอาหาร ที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงประเภท bar- restaurant ด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบอนุญาตสำหรับร้าน อาหารขนาดเล็ก อนุญาตให้ขายเครื่องดื่ม ประเภทที่ 1 (ไม่มีแอลกอฮอล์) และ 3 (เครื่องดื่มหมักที่ไม่มีการ กลั่นและไวน์ธรรมชาติ) - ใบอนุญาตสำหรับร้าน 					

<p>อาหาร อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มน้ำ ได้ทุกประเภท</p>		
<p>ผู้ประกอบการจำเป็นต้องผ่านการฝึกอบรมตามที่กฎหมายกำหนด ด้วย ดังนี้</p>		
<p>จะต้องผ่านการฝึกอบรม 20 ชั่วโมง อย่างน้อย 3 วัน แต่หากบุคคลที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่ามีประสบการณ์วิชาชีพสิบปี ขึ้นไปในฐานะผู้ดำเนินการ ระยะเวลาของการฝึกอบรมจะลด ลงถึง 6 ชั่วโมง</p>	<p>จะต้องเข้าฝึกอบรมโดยมีระยะเวลา ขั้นต่ำของการฝึกอบรมคือ 7 ชั่วโมง โดยจะอบรมภายใน 1 วัน</p>	
<p>ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบการที่ลูกค้านั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประจำที่แล้ว สามารถขายเครื่องดื่มให้ลูกค้าเพื่อซื้อไปบริโภค นอกสถานที่ได้เช่นกัน</p>		

จากที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายประเทศไทยแล้ว เห็นได้ว่าสิ่งที่เหมือนกันของกฎหมายไทย กฎหมายอเมริกา และกฎหมายฝรั่งเศส คือ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากการกระทำของบุคคลที่เมาสุราอาจเลือกที่จะฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากการบาดเจ็บไปยังผู้กระทำความผิดโดยตรงได้ ซึ่งผู้กระทำความผิดโดยตรงนั้นย่อมได้รับโทษตามกฎหมายเป็นที่แน่นอน โดยโทษทางอาญาและโทษทางแพ่งที่จะได้รับนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศกำหนด แต่สำหรับกฎหมายอเมริกา ประเด็นดังกล่าวนี้ในรัฐอิลลินอยส์ มีความโดดเด่นมากกว่า นิวยอร์ก และแคลิฟอร์เนีย เนื่องจากผู้ได้รับบาดเจ็บอาจนำสิทธิเรียกร้องทางแพ่งเข้าเรียกร้องเอากับผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่กระทำทำให้ได้รับบาดเจ็บ เป็นการเรียกร้องความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สามต่ออุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ กฎเกณฑ์ทั่วไปของรัฐอิลลินอยส์อนุญาตให้บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ การเรียกร้องนี้อาจเป็นความเสียหายสำหรับค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดรายได้ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายจากการบาดเจ็บอื่น ๆ โดยบุคคลที่เป็นผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลมีนเมาที่เป็นผู้ซื้รถรวมถึงผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลมีนเมานั้นด้วย ตามมาตรา 135 ของกฎหมายแดรมชอป (*Dram shop*) ส่วนรัฐแคลิฟอร์เนียและนิวยอร์ก รวมทั้งกฎหมายไทยและฝรั่งเศสไม่ได้กำหนดในส่วนนี้ไว้แต่อย่างใด

อีกทั้งรัฐอิลลินอยส์ได้กำหนดกฎหมายความรับผิดของเจ้าภาพงานเลี้ยง (*social host liability*) เพิ่มเติมเพื่อครอบคลุมในกรณีของเจ้าภาพงานเลี้ยงที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเป้าหมายสำหรับผู้ใหญ่ที่ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์ ซึ่งความรับผิดขอบอยู่ที่ผู้ปกครองเด็กที่อายุต่ำกว่า 21 ปี กรณีเมื่อผู้เยาว์ดื่มแอลกอฮอล์จนมีนเมาและก่อให้เกิดอุบัติเหตุแก่บุคคลที่สาม แต่ความรับผิดดังกล่าวของเจ้าภาพงานเลี้ยงก็ยังจำกัดอยู่ในบางกรณีไม่ได้ใช้กับทุกกรณี กล่าวคือ โดยทั่วไปเจ้าภาพงานเลี้ยงที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่รับผิดชอบต่อการบาดเจ็บที่เกิดจากผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อบุคคลที่สาม แต่เจ้าภาพงานเลี้ยงจะรับผิดตามหลักกฎหมายนี้ต่อเมื่อพวกเขากระทำการโดยประมาท เช่น ผู้ปกครองที่อนุญาตให้เยาวชนจัดงานเลี้ยงที่บ้านของพวกเขาและมีได้ดำเนินการเพื่อป้องกันผู้เยาว์จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจต้องรับผิดหากบุคคลที่มีนเมาทำร้ายบุคคลที่สามในภายหลัง ซึ่งส่งผลให้มีความผิดอาญาในระดับโทษปรับ โดยเจ้าภาพงานเลี้ยงไม่อาจหลีกเลี่ยงความรับผิดขบได้ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดหาแอลกอฮอล์และไม่ว่าจะอยู่บ้านในขณะเกิดเหตุหรือไม่ก็ตาม หากผู้เยาว์ที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำร้ายร่างกายหรือก่อเหตุฆาตกรรม เจ้าภาพงานเลี้ยงจะมีความรับผิดทางอาญาร้ายแรงซึ่งอาจส่งผลให้ได้รับโทษปรับหรือจำคุกหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งหลักความรับผิด *Social Host Liability* จะถูกพิจารณาควบคู่กับข้อจำกัดและข้อยกเว้นความรับผิดเสมอ รูปแบบการตีความกฎหมายของรัฐอิลลินอยส์นี้มีปรากฏอยู่มานานหลายทศวรรษ และสามารถปรับใช้กับกรณีผู้ประกอบการร้านอาหารและร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยได้โดยผู้ประกอบการจะต้องใช้ความระมัดระวังในการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับลูกค้าไม่ขายให้ลูกค้าที่เมาอยู่แล้ว จะเห็นได้ว่าความรับผิดของ

เจ้าภาพงานเลี้ยง (host) เป็นแนวคิดที่กำหนดหน้าที่ให้กับประชาชนที่ให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้อื่น กล่าวคือ ต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อหลีกเลี่ยงการปล่อยให้แขกเมาสุรานั้นเอง ซึ่งหลักการดังกล่าวก็บังคับใช้ในนิวยอร์กเช่นกันแต่ไม่ครอบคลุมเท่ารัฐอิลลินอยส์ เนื่องจากใช้หลักของการแสดงเจตนา และการผิดกฎหมายมากำหนดความรับผิดชอบนั้นด้วย กล่าวคือ ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงทำให้เกิดอาการมึนเมาหรือลดประสิทธิภาพโดยเจตนาโดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอย่างผิดกฎหมาย และผู้จัดงานเลี้ยงที่ทำให้เกิดอาการมึนเมาหรือลดประสิทธิภาพโดยเจตนาโดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่พวกเขาู้จักหรือมีเหตุผลที่เชื่อว่าอายุต่ำกว่า 21 ปี อย่างผิดกฎหมายจะต้องได้รับโทษ ซึ่งนั่นหมายความว่าหากมีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถูกกฎหมายให้กับบุคคลที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป หรือ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือจัดงานเลี้ยงสังสรรค์อย่างถูกกฎหมายแล้วก็ไม่มีความผิดตามกฎหมายนี้ในมลรัฐนิวยอร์ก แม้ว่าบุคคลนั้นจะมึนเมาและก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่บุคคลอื่นอันเป็นผลมาจากความมึนเอนั้นก็ตาม ทั้งนี้หลักกฎหมายดังกล่าวไม่ปรากฏในหลักกฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนีย ไทย และฝรั่งเศสแต่อย่างใด

ในส่วนของความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายไทย ฝรั่งเศส และอเมริกาตามลำดับ ซึ่งมักจะกำหนดให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบทางอาญา และทางปกครอง แต่สิ่งที่กฎหมายไทยขาดอย่างเห็นได้ชัดคือแนวทางที่มุ่งให้เจ้าของธุรกิจรวมถึงพนักงานมีความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยจำกัดความรับผิดชอบ อีกทั้งทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การเปิดการอบรมแก่ผู้มีใบอนุญาตรวมถึงพนักงานให้ความเข้าใจถึงกฎหมายและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดูแลลักษณะของความมึนเมาและวิธีจัดการกับสถานการณ์เช่นนั้นที่ปรากฏในกฎหมายมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสนั้นได้มีการจัดอบรมเช่นนี้ด้วยเหมือนกัน อีกทั้งยังได้มีทำคู่มือพฤติกรรมคนเมาและคู่มือการปฏิเสธการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับลูกค้ากรณีที่ถูกค้ำเมาแล้วต้องการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่ม โดยทำแจกผู้ประกอบการและเด็กเสิร์ฟในร้านอาหารทุกร้านที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขายด้วย เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการในกรณีที่ต้องการแยกแยะพฤติกรรมคนเมา และวิธีการปฏิเสธอย่างนิ่มนวล เนื่องจากบ่อยครั้งที่คนเมาหลายคนมีพฤติกรรมที่ต่างกันไปยากแก่การแยกแยะว่าเมาระดับไหนจึงจะห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและผลการสำรวจ

3.1 รูปแบบการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร รวบรวมเอกสาร กฎหมายต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญหรือเป็นส่วนหลักของการวิจัย โดยดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราวิชาการต่าง ๆ ในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยสำหรับกฎหมายภายในประเทศ (Domestic Law) ทั้งที่มีบังคับใช้อยู่แล้วหรืออยู่ในรูปแบบของร่างกฎหมาย และข้อเสนอแนะทางกฎหมายอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ในส่วนของกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศที่ได้เคยศึกษามาก่อนแล้วเป็นแนวทางการศึกษาของประเทศไทย โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากเอกสารทางกฎหมาย เอกสารราชการที่เกี่ยวข้อง กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ไม่เป็นทางการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงกลไกและกระบวนการที่มีอยู่ในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อนำไปประมวลข้อมูล พร้อมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายจากต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอันมีตัวบทกฎหมายใกล้เคียงกัน หรือแตกต่างกันหากแต่เป็นประโยชน์ต่อแนวทางการผลักดันมาตรการทางกฎหมาย

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยยังใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสำรวจความคิดเห็นทางกฎหมาย ความเป็นไปได้และผลกระทบจากมาตรการทางกฎหมายดังกล่าว โดยแบ่งกลุ่มสำรวจออกเป็น 2-3 กลุ่มจำแนกตามพื้นที่ กลุ่มอายุและกลุ่มอาชีพ โดยจะนำผลข้อมูลที่ได้โดยวิธีการทางเศรษฐศาสตร์และสถิติมาพัฒนาเพื่อประมวลผลความรู้ของประชาชน ความเข้าใจและการยอมรับต่อมาตรการทางกฎหมายดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 4 นำการวัดผลดังกล่าวไปสู่ข้อเสนอเชิงรูปแบบและแนวทางในความรับผิดชอบต่อประเด็นปัญหาดังกล่าวต่อไปในรูปแบบของการจัดเวทีเสวนา (Focus Group) และการทดสอบทดลองบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวเสมือนจริงต่อกลุ่มปิดและนำมาประมวลผลและเผยแพร่เป็นผลงานวิชาการตีพิมพ์ต่อไป

3.2 การวิจัยในกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไปโดยแบ่งเป็นกลุ่มช่วงอายุในพื้นที่จังหวัดพัทลุง รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดโควตาของสัดส่วนขนาดตัวอย่างในกลุ่มย่อย (Subgroup) ไว้ล่วงหน้า โดยใช้องค์ประกอบหรือคุณลักษณะของประชากรเป็นเครื่องกำหนด และแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับ องค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า นักกฎหมายและนักวิชาการด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็นทางกฎหมาย ความเป็นไปได้และผลกระทบจากมาตรการทางกฎหมายจากปัญหาความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคม

3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานหรือทำการวิจัย

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อการศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาและผลกระทบจากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ โดยมีตัวแปรที่ศึกษา คือ กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายมหาชน และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยมีตัวแปรอิสระ คือ กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบต่าง ๆ อีกทั้ง ยังมีตัวแปรตามที่จะต้องพิจารณา คือ ความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

2) กำหนดแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปโดยแบ่งเป็นกลุ่มช่วงอายุในพื้นที่จังหวัดพัทลุง รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน และเป็นทั้งแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บขึ้นมาใหม่เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์การวิจัยโดยเฉพาะ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีผู้เก็บหรือรวบรวมไว้ก่อนแล้ว เพียงแต่นักวิจัยนำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาใหม่ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เช่น หนังสือ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

3) กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร โดยผู้วิจัยกำหนดโควตาของสัดส่วนขนาดตัวอย่างในกลุ่มย่อย (Subgroup) ไว้ล่วงหน้า โดยใช้องค์ประกอบหรือคุณลักษณะของประชากรเป็นเครื่องกำหนด

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จะใช้เป็นการสัมภาษณ์สำหรับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า นักกฎหมายและนักวิชาการด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น และการตอบแบบสอบถามสำหรับประชาชนทั่วไปโดยแบ่งเป็นกลุ่มช่วงอายุในพื้นที่จังหวัดพัทลุง รวมทั้งสิ้นจำนวน 500 คน

5) นำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพที่จะต้องปรับปรุงและแก้ไขให้อยู่ในสภาพที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้และปรับเปลี่ยนวิธีการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้รับข้อมูลกลับคืนมามากที่สุด

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 จะถูกวิเคราะห์และนำเสนอให้เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะต่าง ๆ ในต่างประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมาย (Legal Enforcement) ในลักษณะนี้นั้น มีวิธีการควบคุมผู้ประกอบการอย่างไร มีหลักการอย่างไรในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการ หรือผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง หากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น และในปัจจุบันประเทศไทยมีหลักการอะไรในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการ ตลอดจนการอธิบายถึงความหมายของอาการมีเมามาจนครองสติไม่ได้ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ โดยการศึกษาจากกฎหมายต่างประเทศจะทำให้ทราบถึงการนำมาปรับใช้ในประเทศไทยว่าจะมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของไทยหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอย่างไร รวมถึงการพัฒนามาตรการที่มีอยู่ให้มีการบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 จะดำเนินการวิเคราะห์โดยนำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งจะมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และส่วนที่เป็นความคิดเห็นกับข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ ซึ่งจะเสนอให้เห็นในลักษณะของร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นสำคัญ ซึ่งจะได้นำส่วนที่ 2 นี้มาสนับสนุนและเสนอแนะการวิจัยในส่วนที่ 1 ต่อไป

3.5 กิจกรรมและขั้นตอน

ขั้นตอนการวิจัย	เดือนที่											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. จัดประชุมแบ่งงานวางแผนกำหนดกรอบการดำเนินงานและประเด็นหลักที่ศึกษา	/											
2. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	/	/	/									
3. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ			/	/	/							
4. จัดสัมมนาครั้งที่ 1						/						
5. รายงานความก้าวหน้างานวิจัยครั้งที่ 1						/	/					

6. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง							/	/	/	/		
7. จัดสัมมนาครั้งที่ 2										/		
8. เสนอร่างวิจัยฉบับสมบูรณ์										/	/	/
9. ปรับปรุงร่างวิจัยฉบับสมบูรณ์										/	/	/
6. เผยแพร่บทความวิจัย										/	/	/
7. ส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์												/

3.6 การกำกับติดตามและการประเมินติดตามภายใน

ผู้วิจัยรับผิดชอบโครงการซึ่งเป็นผู้ติดตามโครงการ โดยดำเนินการติดตามโครงการตลอดระยะเวลาดำเนินโครงการจนกว่าโครงการนั้นจะสิ้นสุด

ขอบเขตการประเมินผลโครงการ

- การประเมินผลก่อนดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินผลโครงการเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อเป็นข้อมูลให้คณะกรรมการฯ พิจารณานุมัติโครงการ

- การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินผลโครงการโดยการประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด

การประเมินผลสิ้นสุดโครงการ ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการซึ่งเป็นการสรุปผลของการวิจัย

3.7 ผลการสำรวจโดยแบบประเมิน

การศึกษาเรื่อง ความรับรู้ของประชาชนต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งแบบที่นั่งดื่มประจำที่ และแบบซื้อไปดื่ม ควรมีความรับผิดชอบร่วมชดใช้ให้กับผู้เสียหายหรือไม่ เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีออกแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วโดยเก็บข้อมูลจำนวน 500 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีการศึกษาที่สามารถอธิบายได้ ดังนี้

3.7.1. ผลการศึกษาด้านปัจจัยส่วนบุคคล

3.7.2. ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย

3.7.3. ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย

3.7.4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.7.1. ผลการศึกษาด้านปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่สำรวจ
และอาชีพ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
บุคคลทั่วไป		
- ตำบลเขาชัยสน	96	19.20
- ตำบลโคกม่วง	145	29.00
- ตำบลนาโหนด	14	2.80
- ตำบลแม่ขีรี	11	2.20
- ตำบลท่าแค	12	2.40
- ตำบลปากพะยูน	14	2.80
- ตำบลคลองเจลิม	9	1.80
- ตำบลคูหาสวรรค์	7	1.40
- ตำบลแพรงหา	23	4.60
- ตำบลท่ามิหรำ	12	2.40
- ตำบลตำนาน	11	2.20
- ตำบลชุมพล	3	0.60
- ตำบลชัยบุรี	16	3.20
- ตำบลปรางหมู่	13	2.60
- ตำบลสมหวัง	20	4.00
- ตำบลร่มเมือง	16	3.20
- ตำบลลำปำ	11	2.20
- ตำบลโคกชะงาย	10	2.00
- ตำบลเขาเจ็ยก	18	3.60
- ตำบลพญาขัน	8	1.60
- ตำบลควนมะพร้าว	11	2.20
- ตำบลนาขยาด	4	0.80
- ตำบลควนขนุน	5	1.00
- ตำบลห่านโพธิ์	4	0.80
- ตำบลโคกทราย	1	0.20
นักศึกษา		
- ชั้นปีที่ 1	2	0.40
- ชั้นปีที่ 2	1	0.20
- ชั้นปีที่ 3	2	0.40
- ชั้นปีที่ 4	1	0.20

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
บุคคลทั่วไป		
รวม	500	100.00

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด อยู่ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลท่าแค ตำบลคูหาสวรรค์ ตำบลแพรกหา ตำบลท่ามิหรำ ตำบลตำนาน ตำบลชัยบุรี ตำบลปรางหมู่ ตำบลร่มเมือง ตำบลลำป่า ตำบลโคกชะงาย ตำบลเขาเจ็ยก ตำบลพญาขัน และตำบลควนมะพร้าว อำเภอเขาชัยสน ได้แก่ ตำบลเขาชัยสน ตำบลโคกม่วง ตำบลนาโหนด และตำบลหานโพธิ์ อำเภอตะโหมด ได้แก่ อำเภอแม่ชรี อำเภอปากพะยูน ได้แก่ ตำบลปากพะยูน อำเภอกงหรา ได้แก่ ตำบลคลองเฉลิม และตำบลสมหวัง อำเภอศรีนครินทร์ ได้แก่ ตำบลชุมพล อำเภอกวนขนุน ได้แก่ ตำบลนาขยาด และตำบลควนขนุน อำเภอป่าบอน ได้แก่ ตำบลโคกทราย

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นบุคคลทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่ตำบลโคกม่วง คิดเป็นร้อยละ 29 รองลงมา คือตำบลเขาชัยสน คิดเป็นร้อยละ 19.20 ตำบลแพรกหา คิดเป็นร้อยละ 4.60 ตำบลสมหวัง คิดเป็นร้อยละ 4 ตำบลเขาเจ็ยก คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตำบลชัยบุรีและตำบลร่มเมือง คิดเป็นร้อยละ 3.20 เท่ากัน ตำบลนาโหนดและตำบลปากพะยูน คิดเป็นร้อยละ 2.80 เท่ากัน ตำบลปรางหมู่ คิดเป็นร้อยละ 2.60 ตำบลท่าแคและตำบลท่ามิหรำ คิดเป็นร้อยละ 2.40 เท่ากัน ตำบลแม่ชรี ตำบลตำนาน ตำบลลำป่า และตำบลควนมะพร้าว คิดเป็นร้อยละ 2.20 เท่ากัน ตำบลโคกชะงาย คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตำบลคลองเฉลิม คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตำบลพญาขัน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตำบลคูหาสวรรค์ คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตำบลควนขนุน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตำบลนาขยาดและตำบลหานโพธิ์ คิดเป็นร้อยละ 0.80 เท่ากัน ตำบลชุมพล คิดเป็นร้อยละ 0.60 และตำบลโคกทราย คิดเป็นร้อยละ 0.20 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษา พบว่า เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 0.40 เท่ากัน และเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 0.20 เท่ากัน

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
หญิง	206	41.20
ชาย	294	58.80
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.80 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 41.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
15-20 ปี	13	2.60
21-25 ปี	29	5.80
26-30 ปี	74	14.80
31-35 ปี	82	16.40
36-40 ปี	70	14.00
41-45 ปี	55	11.00
46-50 ปี	84	16.80
51-55 ปี	71	14.20
56-60 ปี	22	4.40
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการศึกษานี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.80 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.40 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.80 มีอายุระหว่าง 51-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.20 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.00 มีอายุระหว่าง 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.00 มีอายุระหว่าง 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.80 มีอายุระหว่าง 56-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.40 และมีอายุระหว่าง 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
พุทธ	448	89.60
คริสต์	15	3.00
อิสลาม	31	6.20
อื่น ๆ	6	1.20
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการศึกษานี้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 89.60 รองลงมา นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 6.20 นับถือศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 3.00 และนับถือศาสนาอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.20 ตามลำดับ

3.7.2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย

เป็นการอธิบายผลการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ทั้งในภาพรวม และในรายชื่อของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.80	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นทั่วไป

ความคิดเห็นทั่วไป	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านเคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยครั้งเพียงใด	3.18	1.14	ปานกลาง
2. ท่านบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบที่นั่งดื่มประจำที่ มากน้อยเพียงใด	2.87	1.00	ปานกลาง
3. ท่านบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบซื้อไปดื่ม มากน้อยเพียงใด	2.98	1.12	ปานกลาง
4. ท่านเคยพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบที่นั่งดื่มประจำที่มากน้อยเพียงใด	3.45	1.04	มาก
5. ท่านเคยพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบซื้อไปดื่มมากน้อยเพียงใด	3.55	1.12	มาก
6. ท่านเห็นว่า การที่เจ้าของร้านอาหารยินยอมให้พนักงานเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เจ้าของร้านควรมีความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด	3.22	1.09	ปานกลาง
7. ท่านเห็นว่า การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านแบบไม่มีที่นั่งดื่ม เช่น ร้านสะดวกซื้อ ให้แก่ผู้ที่มึนเมาอยู่แล้ว โดยไม่ใส่ใจ	3.59	0.85	มาก

ความคิดเห็นทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ว่าบุคคลนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เจ้าของร้านควรมีความรับผิดชอบอย่างน้อย เพียงใด			
8. ท่านเห็นว่า การจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมินเมาอยู่แล้ว ก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น มากน้อยเพียงใด	3.56	0.91	มาก
9. ท่านเห็นว่า กฎหมายควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ควรขยายความรับผิด ให้ครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด	3.24	0.87	ปานกลาง
10. ท่านเห็นว่า ควรเพิ่มความรับผิดให้ ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้แก่ผู้ที่เมินเมาอยู่แล้วและได้กระทำละเมิดต่อ บุคคลอื่น ต้องชดใช้ค่าเสียหายร่วมกับผู้ทำ ละเมิด มากน้อยเพียงใด	3.29	1.05	ปานกลาง
รวม	3.30	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 (S.D. = 1.05) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของร้านในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านแบบไม่มีที่นั่งดื่ม เช่นร้านสะดวกซื้อ ให้แก่ผู้ที่เมินเมาอยู่แล้ว โดยไม่ใส่ใจว่าบุคคลนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 (S.D. = 0.85) รองลงมาคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมินเมาอยู่แล้ว ก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.56 (S.D. = 0.91) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบซื้อไปดื่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55 (S.D. = 1.12) และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบที่นั่งดื่มประจำที่ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.45 (S.D. = 1.04)

ความคิดเห็นว่าควรเพิ่มความรับผิดให้ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่เมินเมาอยู่แล้วและได้กระทำละเมิดต่อบุคคลอื่น ต้องชดใช้ค่าเสียหายร่วมกับผู้ทำละเมิด อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.29 (S.D. = 1.05) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ควรขยายความรับผิดให้ครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.24 (S.D. = 0.87) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่เจ้าของร้านอาหารยินยอมให้พนักงานเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมินเมาอยู่แล้ว เจ้าของร้านควรมีความรับผิดชอบต่อหากบุคคลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง โดยมี

ค่าเฉลี่ย 3.22 (S.D. = 1.09) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความถี่ในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 (S.D. = 1.14)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบซื้อไปดื่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.98 (S.D. = 1.12) และน้อยที่สุดคือความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบที่นั่งดื่มประจำที่ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.87 (S.D. = 1.10)

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ

ความคิดเห็นด้านกฎหมาย

ความคิดเห็นทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายมากนักน้อยเพียงใด	3.14	0.99	ปานกลาง
2. ท่านทราบถึงกฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด	3.15	0.91	ปานกลาง
3. ท่านเห็นว่า กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้เพียงพอต่อการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด	3.15	0.94	ปานกลาง
4. ท่านเห็นว่า การมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุม จะทำให้ปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้ว ลดน้อยลงหรือไม่ เพียงใด	3.18	1.20	ปานกลาง
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การขยายความรับผิดชอบไปถึงผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เป็นการละเมิดสิทธิজনเกินควร	3.34	0.97	ปานกลาง
6. ท่านเห็นว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพียงใด	3.33	0.87	ปานกลาง
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเพียงพอแล้วในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.26	0.89	ปานกลาง
8. ท่านเห็นว่า หากมีการเพิ่มมาตรการในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง มากน้อยเพียงใด	3.31	1.05	ปานกลาง
9. ท่านเห็นว่า มาตรการของหน่วยงานของรัฐในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้ว มีประสิทธิภาพมากนักน้อยเพียงใด	3.30	0.97	ปานกลาง
10. ท่านคิดว่าควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามา	3.48	1.20	มาก

ความคิดเห็นทั่วไป	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
สอดคล้องการจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่ มีเงินมาแล้วหรือไม่ เพียงใด			
11. ท่านเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน เพียงพอ ต่อการใช้บังคับการจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่ บุคคลที่มีเงินมาแล้ว มากน้อยเพียงใด	3.25	1.06	ปานกลาง
12. ท่านมีความเห็นอย่างไร หากมีการนำหลัก การกักข้อ แห่งกฤษฎีกา (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่ การจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินมาแล้ว เป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้ บังคับ	3.15	1.02	ปานกลาง
13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความ เข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	3.86	1.09	มาก
14. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะเพิ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องใน ประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	3.64	0.98	มาก
15. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการให้คู่มือแก่ ผู้ประกอบการในการสังเกตบุคคลที่มีอาการมีเงินมาแล้ว เพื่อไม่ให้จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลนั้น	3.57	1.14	มาก
รวม	3.34	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านกฎหมาย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 (S.D. = 1.04) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 (S.D. = 1.09) รองลงมาคือความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 (S.D. = 0.98) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้คู่มือแก่ผู้ประกอบการในการสังเกตบุคคลที่มีอาการมีเงินมาแล้ว เพื่อไม่ให้จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลนั้น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 (S.D. = 1.14) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาสอดคล้องการจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาแล้ว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 (S.D. = 0.97)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขยายความรับผิดชอบไปจนถึงผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินมาแล้ว และบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เป็นการ

ละเมิดสิทธิเงินเกินควร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 (S.D. = 1.04) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.33 (S.D. = 0.87) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มมาตรการในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มึนเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.31 (S.D. = 1.05) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพมาตรการของหน่วยงานของรัฐในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มึนเมาอยู่แล้ว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 (S.D. = 0.97) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน ต่อการใช้บังคับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.25 (S.D. = 1.06) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมจะทำให้ปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มึนเมาอยู่แล้ว ลดน้อยลง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 (S.D. = 1.20) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักการกีดกันแห่งภักดิ์ (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มึนเมาอยู่แล้วเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้บังคับ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 (S.D. = 1.02) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอต่อการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 (S.D. = 0.94) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้กฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 (S.D. = 0.91) และน้อยที่สุด คือความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. = 0.99)

ตารางที่ 16 แสดงความคิดเห็นต่อการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น

ความคิดเห็น	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
เห็นด้วย	389	77.80
ไม่เห็นด้วย	111	22.20
รวม	500	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 77.80 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 22.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 แสดงเหตุผลความคิดเห็นต่อการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการที่
จำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว
และบุคคลนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น

เหตุผล	จำนวน (N)	ร้อยละ (%)
1. เพื่อสร้างวินัยการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม รวมถึงการสร้างจิตสำนึกของผู้ประกอบธุรกิจในการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้บริโภคเป็นสำคัญ	23	35.38
2. ช่วยลดจำนวนผู้ที่บริโภคเครื่องตัดแอลกอฮอล์จนมึนเมา	4	6.15
3. ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น อุบัติเหตุบนท้องถนน การทะเลาะวิวาท การเกิดอาชญากรรม และปัญหาต่อสุขภาพ	20	30.77
4. ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากยิ่งขึ้น	1	1.54
5. ควรมีการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้เพียงพอขึ้นกับความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ	5	7.69
6. ผู้ประกอบธุรกิจในการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้กับผู้เสียหายเนื่องจากผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น คือ ผู้บริโภคแอลกอฮอล์ ควรแสดงความรับผิดชอบต่อผู้เสียหายด้วยตนเอง	11	16.92
7. ผู้ประกอบธุรกิจในการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ไม่สามารถห้ามผู้บริโภคได้ เนื่องจากเป็นสิทธิส่วนบุคคล	1	1.54
รวม	65	100

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่มีเหตุผลต่อการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น ในประเด็น เพื่อสร้างวินัยการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม รวมถึงการสร้างจิตสำนึกของผู้ประกอบธุรกิจในการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้บริโภคเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 35.38 รองลงมาคือ ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น อุบัติเหตุบนท้องถนน การทะเลาะวิวาท การเกิดอาชญากรรม และปัญหาต่อสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 30.77 ผู้ประกอบธุรกิจในการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้กับผู้เสียหายเนื่องจากผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น คือ ผู้บริโภคแอลกอฮอล์ ควรแสดงความรับผิดชอบต่อผู้เสียหายด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 16.92 ควรมีการจำหน่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ให้

เพียงพอ ขึ้นกับความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 7.69 ช่วยลดจำนวนผู้ที่บริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จมนินเมา คิดเป็นร้อยละ 6.15 และน้อยที่สุดคือ ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบ

ความคิดเห็นด้านกฎหมาย	t-test	sig.
1. ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายมากน้อยเพียงใด	0.873	0.383
2. ท่านทราบถึงกฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด	2.058	0.040*
3. ท่านเห็นว่า กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้เพียงพอต่อการควบคุมการ จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีนินเมาอยู่แล้ว มากน้อย เพียงใด	1.504	0.133
4. ท่านเห็นว่า การมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมจะทำให้ ปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนินเมาอยู่แล้ว ลด น้อยลงหรือไม่ เพียงใด	2.349	0.019*
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การขยายความรับผิดชอบไปถึง ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนินเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เป็นการละเมิด สิทธิจนเกินควร	-0.372	0.710
6. ท่านเห็นว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพียงใด	-0.689	0.491
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเพียงพอแล้วในการควบคุมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	-0.752	0.452
8. ท่านเห็นว่า หากมีการเพิ่มมาตรการในการจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนินเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหายจากการ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง มากน้อยเพียงใด	1.119	0.264
9. ท่านเห็นว่า มาตรการของหน่วยงานของรัฐในการควบคุมการ จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนินเมาอยู่แล้ว มีประสิทธิภาพ มากน้อยเพียงใด	1.768	0.078
20. ท่านคิดว่าควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาสอดส่องการ จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีนินเมาอยู่แล้วหรือไม่ เพียงใด	1.938	0.053
21. ท่านเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน เพียงพอต่อการ ใช้ บังคับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีนินเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด	-0.182	0.856
22. ท่านมีความเห็นอย่างไร หากมีการนำหลัก การกักขังแห่งกัย (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่การจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนินเมาอยู่แล้วเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุ ละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้บังคับ	1.367	0.172

23. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	-0.307	0.759
24. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะเพิ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	0.718	0.473
25. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการให้คู่มือแก่ผู้ประกอบการในการสังเกตบุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลนั้น	0.554	0.580

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรียบร้อยมากยิ่งขึ้น และผู้ประกอบการธุรกิจในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่สามารถห้ามผู้บริโภคได้ เนื่องจากเป็นสิทธิส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 1.54 เท่ากัน

3.7.3. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมาย

ในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย

ตารางที่ 18 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย
จำแนกตามเพศ

จากตารางที่ 18 พบว่า การทดสอบค่าสถิติ t-test มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นของการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่แตกต่างกันในเรื่อง 1) ความรู้ทางกฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2) การมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมจะทำให้ปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเมามากน้อยลง ส่วนความคิดเห็นเรื่องอื่น ๆ พบว่า เพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย

ตารางที่ 19 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย
จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็นด้านกฎหมาย	F-test	sig.
1. ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายมากน้อยเพียงใด	3.401	0.001*
2. ท่านทราบถึงกฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด	2.799	0.005*

ความคิดเห็นด้านกฎหมาย	F-test	sig.
3. ท่านเห็นว่า กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้เพียงพอต่อการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด	2.978	0.003*
4. ท่านเห็นว่า การมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมจะทำให้ปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว ลดน้อยลงหรือไม่เพียงใด	2.680	0.007*
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การขยายความรับผิดชอบไปจนถึงผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เป็นการละเมิดสิทธิจนเกินควร	2.386	0.016*
6. ท่านเห็นว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพียงใด	2.248	0.023*
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเพียงพอแล้วในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.047	0.002*
8. ท่านเห็นว่า หากมีการเพิ่มมาตรการในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง มากน้อยเพียงใด	1.917	0.055
9. ท่านเห็นว่า มาตรการของหน่วยงานของรัฐในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	1.888	0.060
10. ท่านคิดว่าควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาสอดส่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้วหรือไม่ เพียงใด	2.149	0.030*
11. ท่านเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน เพียงพอต่อการใช้บังคับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด	2.106	0.034*
12. ท่านมีความเห็นอย่างไร หากมีการนำหลัก การก่อกองแห่งภัย (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้วเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้บังคับ	3.110	0.002*
13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	3.736	0.000*
14. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะเพิ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	1.402	0.193
15. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการให้คู่มือแก่ผู้ประกอบการในการสังเกตบุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลนั้น	2.643	0.008*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่า การทดสอบค่าสถิติ F-test มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเรื่อง 1) มีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ 2) เพียงพอของมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันต่อการใช้บังคับการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว 3) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาสอดส่องการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว 4) การบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ 5) การขยายความรับผิดชอบไปจนถึงผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เป็นการละเมิดสิทธิเงินเกินควร 6) มีการให้คู่มือแก่ผู้ประกอบการในการสังเกตบุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลนั้น 7) มีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมจะทำให้ปริมาณการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้วลดน้อยลง 8) ความรู้ทางกฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ 9) ความเพียงพอต่อการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว 10) การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเพียงพอแล้วในการควบคุมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ 11) มีการนำหลัก การก่อกองแห่งภัย (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่การจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้วเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้บังคับ และ 12) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย ส่วนความคิดเห็นเรื่องอื่น ๆ พบว่า อายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย

ตารางที่ 20 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย
จำแนกตามศาสนา

ความคิดเห็นด้านกฎหมาย	F-test	sig.
1. ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายมากน้อยเพียงใด	1.603	0.188
2. ท่านทราบถึงกฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด	1.313	0.269
3. ท่านเห็นว่า กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้เพียงพอต่อการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด	1.342	0.260
4. ท่านเห็นว่า การมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมจะทำให้ปริมาณการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว ลดน้อยลงหรือไม่เพียงใด	0.746	0.525
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การขยายความรับผิดชอบไปจนถึงผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้	1.758	0.154

ความคิดเห็นด้านกฎหมาย	F-test	sig.
ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เป็นการละเมิดสิทธิจนเกินควร		
6. ท่านเห็นว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพียงใด	1.232	0.298
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเพียงพอแล้วในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1.015	0.386
8. ท่านเห็นว่า หากมีการเพิ่มมาตรการในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง มากน้อยเพียงใด	2.928	0.033*
9. ท่านเห็นว่า มาตรการของหน่วยงานของรัฐในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้ว มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด	1.319	0.267
10. ท่านคิดว่าควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาสอดส่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินเมาอยู่แล้วหรือไม่ เพียงใด	3.468	0.016*
11. ท่านเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน เพียงพอต่อการใช้บังคับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด	0.249	0.862
12. ท่านมีความเห็นอย่างไร หากมีการนำหลัก การก่อกองแห่งภัย (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้วเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้บังคับ	2.483	0.060
13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	0.599	0.616
14. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะเพิ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ	0.806	0.491
15. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการให้คู่มือแก่ผู้ประกอบการในการสังเกตบุคคลที่มีอาการมีเงินเมาอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลนั้น	0.796	0.497

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 พบว่า การทดสอบค่าสถิติ F-test มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า ศาสนาที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นของการมีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่อง 1) หากมีการเพิ่มมาตรการในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง และ 2) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาสอดส่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินเมาอยู่แล้ว ส่วนความคิดเห็นเรื่อง

อื่น ๆ พบว่า ศาสนาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมาตรการทางกฎหมาย ในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เฉพาะความคิดเห็นด้านกฎหมาย

3.7.4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรเพิ่มมาตรการเรื่องการควบคุมการจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้เข้มงวดขึ้น และเพิ่มบทลงโทษต่อผู้ที่ฝ่าฝืนให้ชัดเจน
2. ควรมีการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ คือ การเลิกจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. ควรสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการและผู้บริโภคแอลกอฮอล์ เพื่อกระตุ้นการรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน
4. ควรให้ผู้ประกอบการวางแผนซีในการกำหนดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อผู้บริโภคอย่างชัดเจน เช่น ไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ หากผู้บริโภคมีอาการเมามากแล้ว
5. ควรจัดโซนในการบริโภคแอลกอฮอล์ให้เป็นสัดส่วน เพื่อลดปัญหาที่จะเกิดต่อสังคม
6. ควรปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่ประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชน
7. ประชาสัมพันธ์หรือแสดงข้อมูล ของผลเสียจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
8. ควรมีมาตรการในการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทั้งจากละครและภาพยนตร์ที่ชัดเจนขึ้น เนื่องจากมีผลต่อค่านิยมในการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
9. ควรจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ให้เข้มงวดขึ้น

4.8 ผลการจัดสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการสนทนากลุ่มระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้าร่วมซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย นักวิชาการ และผู้ประกอบการ เพื่อทำความเข้าใจและหาคำตอบจากประเด็นคำถามทั้งในด้านผู้ใช้บังคับกฎหมายและผู้ที่จะถูกบังคับตามกฎหมาย โดยมีประเด็นการสนทนา 7 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความเข้าใจในคำว่า “ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”

ผู้เข้าร่วม เห็นว่า ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนแล้ว และขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถูกกฎหมาย กล่าวคือ บุคคลทุกคนที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีใบอนุญาต แต่จะไม่รวมถึงผู้ผลิต เพราะ อาจจะกว้างเกินไป

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังเสนอต่อไปว่า ผู้จัดงานที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือกรณีของผู้จัดงานอีเว้นท์ที่เกี่ยวกับแอลกอฮอล์โดยตรงก็ดี ก็ควรจะรวมไปในความหมายนี้ด้วย คำว่า ผู้ประกอบการในกรณีนี้จะต้องเป็นผู้ประกอบการที่แสวงหากำไรจากการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือจะจัดงานเลี้ยงโดยมีเป้าหมายหลัก คือ การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะไหนก็ตาม

ประเด็นที่ 2 ความเข้าใจในคำว่า “บุคคลที่มีเงินมาจนครองสติไม่ได้”

ผู้เข้าร่วม เห็นว่า อาการมีเงินมาจนอาจปรากฏได้ 2 กรณี คือ กรณีที่มาแล้วแสดงออกมาทางกายภาพอย่างเห็นได้ชัด กับกรณีที่มาแล้วแต่ไม่ได้มีการแสดงออกมาให้ชัดทางกายภาพ ซึ่งกรณีที่มาแล้วเห็นได้ทางกายภาพ บุคคลที่มีเงินมาจนครองสติไม่ได้ ก็อาจจะมีอาการอย่างเช่น เดินไม่ถูกทาง โสเซ หากเป็นกรณีที่ซับซ้อนมาซื้อ ก็คือไม่สามารถที่จะควบคุมรถได้แล้ว แต่ลำพังการมีกลิ่นแอลกอฮอล์หรือตาแดง ยังไม่ถึงขั้นจนครองสติไม่ได้ แต่หากเป็นกรณีที่มาแล้วแบบไม่ปรากฏก็ต้องดูจากปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร่างกาย ที่เกิดจากการวัดโดยใช้เครื่องวัด

ประเด็นที่ 3 ความเห็นในกรณีหากมีการกำหนดความรับผิดชอบแก่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ เห็นว่า ไม่ค่อยเห็นด้วยที่จะผลักความรับผิดชอบให้ผู้ประกอบการ เว้นแต่ มีการเฉพาะเจาะจงจริง ๆ มิฉะนั้น จะเกิดความวุ่นวายมาก จะเกิดปัญหาเรื่องการฟ้องคดี ผู้เสียหายก็จะใช้เชิงเทคนิค คือ ฟ้องเยอะ จะทำให้ผู้ประกอบการเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการจ้างทนาย หรือต่าง ๆ กลายเป็นการที่ไปบีบผู้ประกอบการให้ยอม จึงควรเฉพาะเจาะจงเฉพาะ ผับ หรือร้านอาหารที่มีบริการให้นั่งดื่มกินในร้าน

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังเสนอต่อไปอีกว่า ความรับผิดชอบนั้นจะต้องไม่ไปบั่นทอนผู้ประกอบการ และควรแยกความรับผิดชอบของผู้ประกอบการแต่ละประเภท เช่น ผับบาร์รับผิดชอบเท่าใด ร้านขายของชำรับผิดชอบเท่าใด

ประเด็นที่ 4 การออกมาตรการให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบในกรณีดังกล่าว จะเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการเกินสมควรหรือไม่ อย่างไร

ผู้เข้าร่วมเห็นว่า ไม่ใช่แค่เพิ่มความรับผิดชอบ แต่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้ประกอบการ

ประเด็นที่ 5 กรณีใดบ้างที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบหากได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น

ผู้เข้าร่วมเห็นว่า ต้องเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการขายให้แก่คนเมาโดยรู้อยู่แล้วว่าบุคคลนั้นมีอาการมีเงินมาจนอย่างเห็นได้ชัดแล้ว และผู้ประกอบการก็ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ แต่คนเมาที่ก่อความเสียหายนั้นต้องเป็นผู้ที่ก่อความเสียหายโดยแท้ ไม่มีบุคคลอื่นมาก่อความเสียหายร่วมด้วย กล่าวคือ บุคคลที่เมา ขับรถไปชนบุคคลอื่น บุคคลอื่นนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ที่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เช่น บุคคลที่โดนชนนั้นก็มียาอาการมีเงินมาอยู่ด้วย เป็นต้น

ประเด็นที่ 6 ควรมีการนำหลัก enabling scenarios (การก่อกองแห่งภัย) ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา มาปรับใช้ในการวินิจฉัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในไทยหรือไม่

ผู้เข้าร่วมเห็นว่า ควรมีการนำมาใช้แต่ต้องนำมาใช้อย่างเคร่งครัด กล่าวคือ อยากระบายให้ใช้บังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงจากการเสียหายและต้องเห็นได้ชัด และควรจำกัดให้ชัดเจน เช่น เจ้าของร้านอาหารที่เห็นชัดเจนวาขายให้แก่บุคคลที่เมาอยู่แล้ว และต้องตีความให้เคร่งครัดในการรับผิดชอบ

เนื่องจาก ผู้ขายไม่ใช่บุคคลที่กระทำ มิฉะนั้นการบังคับใช้จะส่งผลต่อผู้ประกอบการจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลต่อเศรษฐกิจต่อไป

ผู้เข้าร่วมเสนอต่อไปว่า เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น หากผู้เสียหายไม่สามารถไล่เบี้ยกับผู้ทำละเมิดได้ ก็ให้ไปไล่เบี้ยกับผู้ประกอบการในสัดส่วนที่เหมาะสม หรืออีกแนวทางหนึ่ง คือ ให้ร้านไม่ต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ ร้านไม่ใช้ความระมัดระวัง จะต้องใช้ค่าเสียหายเพียงใด ให้เป็นจำนวนตามดุลยพินิจของศาล แต่ไม่เกินกว่าความเสียหาย กล่าวคือ ให้เป็นดุลยพินิจของศาลไปเลย เพราะว่า เป็นกรณีที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปตามบริบท

ประเด็นที่ 7 ขอเสนอแนะในการออกมาตรการให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบ

ผู้เข้าร่วมเสนอว่า ควรมีแบบประเมินความเมาก่อนซื้อ เป็นการให้ทำแบบสอบถามให้ผู้ขายกรอก โดยเอาพฤติกรรมตามต่างประเทศมาทำเป็นข้อ ๆ แล้วให้เลือกว่ามีพฤติกรรมไหนที่แสดงออกมาแล้วเช็คไปตามใบนั้น กรอกเสร็จแล้วหากปรากฏว่ามีพฤติกรรมไม่เกินเท่าใดที่กำหนด สามารถขายได้ หรืออาจเป็นกรณีทดสอบโดยการเดินให้ตรงเส้น แล้วมาทำแบบสอบถามต่อก็ได้ โดยจะใช้เฉพาะกรณีที่สงสัยว่าเมาก่อนนั้น ไม่ได้ใช้ทุกกรณี

ผู้เข้าร่วมยังเสนอต่อไปอีกว่า ควรมีการบังคับการมีกล้องวงจรปิด ที่จะทำให้เห็นภาพการเมาหรือไม่เมาได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งในเรื่องการเสียชีวิตประชาชนเมื่อซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรทำในวันขอใบอนุญาต อาจจะมีการจ่ายเงินเพิ่มแล้วจะได้เครื่องเสียชีวิตประชาชนนำไปใช้ และควรมีการอบรมผู้ประกอบการก่อนจะออกใบอนุญาตด้วย

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิเคราะห์

4.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเครื่องต้มแอลกอฮอล์

ในปัจจุบันเครื่องต้มแอลกอฮอล์ที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง คือ สุรา โดยทั้งคำว่า สุรา และ แอลกอฮอล์ มีความเหมือนคล้ายกันตรงที่ต่างเป็นวัตถุที่มีลักษณะเป็นของเหลวที่ได้มาจากการกลั่น ซึ่งเมื่อต้มเข้าไปในร่างกายแล้วจะทำให้มีอาการมึนเมา โดยตามกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศไทยได้มีกฎหมายที่ให้คำนิยามของคำว่าสุรา คือ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 152 และกฎหมายที่ให้คำนิยามของคำว่าเครื่องต้มแอลกอฮอล์ คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องต้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยมีข้อสังเกตว่าจากคำในกฎหมายจะใช้คำว่าสุรา ไม่ใช่คำว่าเครื่องต้มแอลกอฮอล์ แต่หากพิจารณาจากความหมายตามตัวบทที่อธิบายไว้ว่า วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา แต่ไม่รวมถึงเครื่องต้มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกินศูนย์จุดห้าดีกรี จะเห็นได้ว่าในกฎหมายไทยได้ให้ความหมายของคำว่าสุราไว้ค่อนข้างกว้าง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า สุราจึงเป็นสิ่งที่ได้ที่มีแอลกอฮอล์มากกว่า 0.5% ขึ้นไปและดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา โดยสุรานั้นมีด้วยกันหลายประเภท แต่โดยหลักแล้วสามารถจัดแบ่งได้ 2 ประเภท คือ สุรากลั่น และสุราไม่กลั่นหรือสุราแช่

ตามความหมายของเครื่องต้มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายของไทยที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการสำรวจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 (S.D. = 1.05) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความถี่ในการบริโภคเครื่องต้มแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 (S.D. = 1.14) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องต้มแอลกอฮอล์แบบซื้อไปดื่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.98 (S.D. = 1.12) และน้อยที่สุดคือความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องต้มแอลกอฮอล์ในแบบที่นึ่งดื่มประจำที่ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.87 (S.D. = 1.10) และในส่วน of ความคิดเห็นทางด้านกฎหมายของผู้ตอบแบบสอบถาม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 (S.D. = 1.04) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. = 0.99) จึงเป็นการที่ประชาชนมีการดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ และมีความถี่อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นส่วนของการซื้อไปดื่มหรือการนึ่งดื่มประจำที่หรือการนึ่งดื่มที่ร้าน อีกทั้งภาคประชาชนรู้ว่ามีกฎหมายที่ใช้บังคับกับเครื่องต้มแอลกอฮอล์ แต่อาจไม่รู้ไปถึงในรายละเอียดว่าเครื่องต้มแอลกอฮอล์นั้นได้มีการนิยามความหมายไว้ในตัวบทกฎหมายใดของไทย และได้นิยามความหมายว่าอย่างไร แต่รู้ว่าสุราที่ดื่มกินกันอยู่ในชีวิตประจำวันนี้ถือเป็นเครื่องต้มแอลกอฮอล์ที่จะต้องอยู่ภายใต้บังคับตามกฎหมายด้วย

4.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความรับผิดทางกฎหมาย

บุคคลใดเมื่อกระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว หากการกระทำดังกล่าวกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำจะต้องมีความรับผิดจากการกระทำนั้น ผู้กระทำก็จะต้องรับผิด ซึ่งผลการวิเคราะห์ในกรณีของผู้ประกอบการเครื่องตีมแอลกอฮอล์นี้ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ส่วนของความรับผิดในทางอาญา ที่มีโทษในทางอาญา ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สินนี้ เนื่องจากโทษที่กล่าวมานี้เป็นโทษที่มีผลกระทบถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคล การที่จะให้บุคคลใดได้รับโทษดังกล่าวจึงจะต้องมีความเคร่งครัด โดยความรับผิดทางอาญาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการกระทำโดยรู้สำนึกไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยเจตนาหรือประมาท โดยต้องเป็นการกระทำที่มีกฎหมายอาญากำหนดไว้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดและผู้กระทำต้องรับโทษเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับการที่จะให้ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดในกรณีจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จะต้องรับผิดในทางอาญานั้น ได้แก่

ทฤษฎีความรับผิดที่ต้องอาศัยทั้งการกระทำและความผิดของจิต ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญถึงสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้กระทำว่า ภายในจิตใจของผู้กระทำจะต้องมีลักษณะควรแก่การลงโทษ กล่าวคือ นอกจากการกระทำที่แสดงออกมภายนอกนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแล้วยังไม่เพียงพอที่จะให้บุคคลนั้นจะต้องรับโทษ บุคคลนั้นจะต้องมีสภาวะจิตใจที่ควรแก่การลงโทษด้วย สภาวะดังกล่าว คือ เจตนาหรือประมาทนั่นเอง ซึ่งหากนำมาปรับใช้ในกรณีของผู้ประกอบการนี้ ผู้ประกอบการจะรับผิดได้จะต้องปรากฏว่า การกระทำของผู้ประกอบการ คือ การจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว ซึ่งการกระทำนี้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ และในพระราชบัญญัตินี้ก็ได้มีการกำหนดโทษปรับหรือจำคุกในกรณีนี้ไว้ด้วย จากทฤษฎีความรับผิดที่ต้องอาศัยทั้งการกระทำและความผิดของจิตนี้ การที่จะให้ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัตินี้จึงต้องดูในส่วนของสภาวะภายในจิตใจด้วย กล่าวคือ หากผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้แล้วนั้น ในขณะจำหน่าย ผู้ประกอบการได้มีเจตนาหรือประมาทแล้ว ก็ต้องรับผิดจากการกระทำของตน ซึ่งก็คือ การจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้แล้วเลย ไม่จำเป็นที่ผู้มึนเมานั้นจะไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือไม่

ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับการกระทำ จะไม่สนใจถึงสภาวะภายในจิตใจของผู้กระทำ ซึ่งจะแตกต่างกับทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ในทฤษฎีนี้ยังมีความเห็นแบ่งแยกออกเป็น 2 แนวอยู่ คือ แนวที่เห็นว่าควรมีความรับผิดโดยเคร่งครัด เนื่องจากบางกรณีการที่จะพิสูจน์เจตนาอันเป็นการยาก และอีกแนวที่เห็นว่าไม่ควรมีความรับผิดโดยเคร่งครัด เพราะการกระทำที่ผู้กระทำไม่เกิดผลภายในจิตใจ ลงโทษผู้ที่คิดว่าการกระทำของตนนั้นไม่เป็นความผิด ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการที่จะยับยั้งการกระทำแบบนั้นให้เกิดขึ้นต่อไปอีกได้ โดยหากนำทฤษฎีนี้มาปรับใช้ในส่วนของความรับผิดของผู้ประกอบการในกรณีนี้ ก็จะเป็นว่าผู้ประกอบการจะต้องรับผิดทุก

กรณี เพียงแค่ผู้ประกอบการได้กระทำการโดยการจำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาจนครองสติไม่ได้ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ โดยไม่คำนึงว่าผู้ประกอบการจะจำหน่ายไปโดยเจตนา คือ รู้ว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีอาการมีเงินมาจนครองสติไม่ได้ หรือจำหน่ายไปโดยประมาท ผู้ประกอบการก็ต้องรับผิดชอบตามทฤษฎีนี้

ทฤษฎีความรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญาในการกระทำของบุคคลอื่น คือ การที่บุคคลหนึ่งที่ไม่ได้กระทำการอันน่าตำหนิต้องมารับผิดในความประพฤติกของอีกบุคคลหนึ่ง โดยทฤษฎีนี้ส่วนมากจะนำมาใช้ในทางแพ่ง ซึ่งการนำทฤษฎีนี้มาใช้ในทางอาญานั้นมีความเห็นแยกออกเป็น 2 แนวอีกเช่นกัน คล้าย ๆ กับทฤษฎีความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดที่ได้กล่าวมาแล้ว แนวแรก เห็นว่า การที่ให้ความรับผิดชอบแบบนี้เกิดขึ้น ทำให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นไม่ว่าจะเป็นนายจ้าง หรือผู้แทนนิติบุคคลมีความเอาใจใส่ต่อบุคคลที่ตนเกี่ยวข้อง รวมถึงสังคมโดยรวมด้วย ส่วนอีกแนวหนึ่ง เห็นว่า การที่บุคคลอื่นมารับผิดกับการกระทำที่ตนไม่ได้เป็นคนก่อแล้ว โดยเฉพาะความรับผิดชอบในทางอาญาอาจเป็นการขัดกับหลักกฎหมายที่ว่า บุคคลใดกระทำความผิด บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดชอบจากการกระทำของตน แต่แนวนี้ได้เพิ่มเติมว่า หากเป็นการจำเป็นจริง ๆ ที่จะต้องมีการรับผิดชอบต่อการกระทำของบุคคลอื่นนั้น ก็ควรที่จะเป็นโทษสถานเบาเท่านั้น หากนำทฤษฎีนี้มาใช้กับกรณีของผู้ประกอบการเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ก็จะเป็นว่าเมื่อบุคคลที่มีเงินมาที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ให้ไปนั้น ได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นซึ่งความเสียหายนั้นมีโทษทางอาญา ผู้ประกอบการก็ต้องรับผิดชอบในการกระทำของลูกค้ำของตน แต่อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้อาจไม่เหมาะสมในการที่จะให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของลูกค้ำที่มีเงินมาของตน เนื่องจาก ผู้ประกอบการเพียงแต่จำหน่ายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาอยู่แล้ว ซึ่งเป็นเพียงการกระทำที่อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์เสียหายขึ้น อีกทั้งความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการกับลูกค้ำ ก็ไม่ได้มีลักษณะเดียวกับนายจ้างลูกจ้าง หรือผู้แทนนิติบุคคลกับนิติบุคคล การที่จะให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบต่อความผิดของลูกค้ำ ก็อาจจะเป็นการที่กำหนดความรับผิดชอบให้เกินสมควร

นอกจากความรับผิดชอบทางอาญาแล้ว ก็ยังต้องวิเคราะห์ถึงความรับผิดชอบในทางแพ่งด้วย ซึ่งได้แก่ความรับผิดชอบทางละเมิด คือ ความรับผิดชอบในความผิดที่เกิดจากการฝ่าฝืนหนี้ตามกฎหมายที่จะงดเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลในสังคม หรือที่เรียกว่าเป็นความรับผิดชอบโดยกฎหมาย เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่อยู่สำนึกในการกระทำของตนได้กระทำโดยจงใจ คือ รู้ว่าทำให้ผู้อื่นเสียหาย หรือ กระทำด้วยความไม่ระมัดระวังทำให้เกิดความเสียหายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อบุคคลอื่น ลำพังการกระทำเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดผลตามกฎหมายที่ผู้กระทำต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายให้ผู้เสียหายอยู่ในฐานะเดิมเหมือนไม่ได้มีความเสียหายเกิดขึ้น กล่าวคือ ความรับผิดชอบทางละเมิดซึ่งเป็นความรับผิดชอบทางแพ่งนี้ จะแตกต่างกับความรับผิดชอบทางอาญาที่กล่าวมาข้างต้น คือ ความรับผิดชอบทางอาญาจะเป็นโทษทั้ง 5 สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน แต่ในส่วนของการความรับผิดชอบทางแพ่ง จะเป็นการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายนั่นเอง ซึ่งในส่วน

ความรับผิดชอบทางละเมิดมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ ทฤษฎีรับภัย ซึ่งเป็นกรณีความเสียหายเกิดขึ้นและรู้ว่าผู้ใดเป็นผู้ทำแล้ว ก็ควรถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ทำละเมิด ไม่สนใจว่าการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิด และทฤษฎีความผิดที่ต้องพิจารณาองค์ประกอบภายในจิตใจด้วย คือ การกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นความผิด (Fault) ซึ่งก็คือ การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ผู้อื่นเสียหายและต้องรับผิดชอบ ดังนี้ หลักความรับผิดชอบทางละเมิดตามทฤษฎีนี้ต้องมีองค์ประกอบ คือ ความผิดในการกระทำให้เกิดความเสียหาย และมีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผล นอกจากทฤษฎีเหล่านี้ ก็ยังมีทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดอีกหนึ่งทฤษฎี ซึ่งถือเป็นทฤษฎีที่น่าสนใจ คือ ทฤษฎีการก่อช่องภัย (Enabling Scenarios) ซึ่งมีที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งทฤษฎีนี้ผู้ที่ก่อเป็นผู้ที่สร้างเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่เหตุละเมิดได้ กล่าวคือ ผู้ก่อไม่ใช่ผู้ที่กระทำละเมิดโดยตรงแก่โจทก์ แต่การกระทำของผู้ก่อนี้เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้เกิดการละเมิดของจำเลย ถือว่าความเลินเล่อของผู้ก่อมีส่วนเอื้อให้จำเลยสร้างความเสียหายแก่โจทก์ ซึ่งหลักนี้ได้มีการนำมาใช้ในกรณีของผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาแล้วบุคคลนั้นไปก่อความเสียหายให้แก่บุคคลอื่นแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในส่วนของความรับผิดชอบของผู้ประกอบการนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าของร้านในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านแบบไม่มีที่นั่งดื่ม เช่น ร้านสะดวกซื้อ ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว โดยไม่ใส่ใจว่าบุคคลนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 (S.D. = 0.85) มีความคิดเห็นว่าการเพิ่มความรับผิดชอบให้ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้วและได้กระทำละเมิดต่อบุคคลอื่น ต้องชดใช้ค่าเสียหายร่วมกับผู้ทำละเมิด อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.29 (S.D. = 1.05) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลัก การก่อช่องแห่งภัย (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้วเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้บังคับ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 (S.D. = 1.02) ดังนี้ จะเห็นว่าประชาชนมีความตระหนักว่าการที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้วนั้นเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้ และผู้ประกอบการนั้นจะต้องรับผิดชอบจากการกระทำดังกล่าวของตน และในปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายอาจใช้บังคับได้ไม่มากนัก จึงเห็นว่าหลักการก่อช่องแห่งภัยก็ถือเป็นหลักการหนึ่งที่น่าสนใจในการลดปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย

ในประเทศไทยมีกฎหมายที่ควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นหลักสำคัญอยู่ คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งใช้บังคับแก่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผิดกฎหมาย แต่กฎหมายที่กล่าวถึงกรณีนี้หากมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว และกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ มีเพียง พระราชบัญญัติ

ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29 และมาตรา 40 เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม การควบคุมการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะออกเป็นประกาศ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นี้เป็นแม่บท

กฎหมายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสุรานั้น สามารถวิเคราะห์ได้ คือ ในเริ่มแรกจะต้องขอใบอนุญาตจำหน่ายสุราก่อน ซึ่งกฎหมายที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องในส่วนขอการขอใบอนุญาตขายสุรานั้น คือ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 โดยบุคคลใดที่จะเป็นผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะต้องมีใบอนุญาตจำหน่ายสุรา หากไม่มีใบอนุญาตก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต เมื่อบุคคลนั้นมีใบอนุญาตแล้ว ต่อมาก็จะเป็นในส่วนของการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งกฎหมายที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุมไม่ว่าจะเป็นด้าน การจำหน่าย การโฆษณา หรือการบริโภค คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนดค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการก็จะเป็น

การขาย ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า จะเห็นได้ว่า การที่จะเป็นการขายที่ผู้ประกอบการจะต้องมีความรับผิดชอบพระราชบัญญัตินี้จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จะต้องมิวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ดังนี้ หากเป็นกรณีของการที่มีการจัดงานเลี้ยงที่บ้านและมีบริการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จึงถือว่าเป็นการแจกแต่ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ดังนี้ หากเจ้าภาพได้บริการเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่แขกที่ดื่มมาจนครองสติไม่ได้ ก็ไม่ถือว่ามีผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ในเรื่องของการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นี้ กฎหมายในประเทศไทยส่วนมากจะมุ่งเน้นไปในทางที่กำหนดสถานที่ห้ามขาย กำหนดลักษณะของการขายที่ผิดกฎหมาย หรือกำหนดวันที่ห้ามขาย เช่น การห้ามขายเครื่องตี้มบริเวณวัด โรงเรียน สถานพยาบาล สถานที่ราชการ เป็นต้น ตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือจะเป็นการห้ามขายในวันที่กำหนด เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 5 วัน ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษา ตามที่ได้มีประกาศของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

เห็นได้ว่ากฎหมายในส่วนของการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่ดื่มมาจนครองสติไม่ได้นั้น จนมาถึงปัจจุบันนี้ยังไม่เคยมีคำพิพากษา หรือกรณีอย่างใด ๆ ที่เป็นข้อพิพาทในเรื่องนี้เลย ทั้ง ๆ ที่กฎหมายได้บัญญัติรวมไว้ในมาตราเดียวกับกรณีที่ต้องมีความรับผิดชอบ หากได้จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ ที่มีคดี มีข้อพิพาท รวมถึงคำพิพากษาต่าง ๆ ออกมาเป็นบรรทัดฐานมากมาย แตกต่างกับกรณีจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่ดื่มมาจนครองสติไม่ได้อย่างมาก จึงทำให้เกิดข้อสงสัยว่าเป็นเพราะประชาชนไม่รู้กฎหมายข้อนี้ หรือการบังคับใช้กฎหมายข้อนี้ทำได้ยาก ทั้งตัวของผู้บังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ผู้ประกอบการ รวมถึงประชาชนเองด้วย

นอกจากนี้ ในส่วนของผู้ประกอบการที่เป็นสถานบริการ ก็จะมีอีกหนึ่งกฎหมายที่จะเกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ที่มีการกำหนดให้ผู้ที่เปิดสถานบริการจะต้องมีใบอนุญาตและตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้กำหนดให้มีให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการจำหน่ายสุราให้แก่ผู้มีอาการมีเมานจนประพฤตินุ้ยวายหรือครองสติไม่ได้ (มาตรา 16(3)) โดยหากผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตนั้นได้ดำเนินกิจการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยตามพระราชบัญญัตินี้ก็จะคล้ายกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ข้างต้นที่ไม่เคยมีคดีหรือข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมานจนครองสติไม่ได้ มีแต่กรณีของผู้เยาว์ที่มีคดีเกิดขึ้นมาก

อนึ่ง ในเรื่องของกรณีที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งนั้น ซึ่งเป็นเรื่องในหลักของละเมิด โดยในกฎหมายไทยได้นำหลักเรื่องละเมิดมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 โดยการใดที่จะเป็นละเมิดได้จะต้องเข้าองค์ประกอบตามที่กฎหมายกำหนด คือ ต้องมีบุคคลที่เป็นผู้กระทำ มีการกระทำ และการกระทำนั้นจะต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น โดยในเรื่องละเมิดนี้ก็ต้องคำนึงถึงหลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลด้วย กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจะต้องมีสาเหตุมาจากการกระทำนั้น ๆ ของบุคคล โดยในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลนั้น ก็มีทฤษฎีที่ใช้อยู่ในกฎหมายไทยปัจจุบัน คือ ทฤษฎีเงื่อนไขหรือผลโดยตรงกับทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม ทฤษฎีเงื่อนไขหรือผลโดยตรง คือ ถ้าไม่มีการกระทำอันใดอันหนึ่งแล้ว ผลจะไม่เกิด แต่ทฤษฎีนี้ก็มีข้อเสีย คือ อาจจะเป็นการขยายขอบเขตความรับผิดชอบกว้างเกินไป และอีกทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีมูลเหตุเหมาะสม มีหลักว่า การกระทำของผู้นั้นเหมาะสมหรือมีความเกี่ยวพันพอสมควรที่จะให้เกิดผลนั้น ๆ หรือไม่ ความเหมาะสมนั้นให้พิจารณาว่า วิญญูชนสามารถคาดเห็นได้หรือไม่

มาตรา 420 นี้เป็นแม่บทใหญ่ในเรื่องละเมิด แต่ก็มีมาตราที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ อีก คือ มาตรา 422 ซึ่งเป็นบทสันนิษฐานความผิดที่เป็นบทขยายความตามมาตรา 420 ว่าต้องกระทำผิดกฎหมาย เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันบุคคลอื่น เช่น พระราชบัญญัติจราจร หรือแม้กระทั่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้ ก็ถือว่าเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ป้องกันบุคคลอื่น กล่าวคือ ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ในประเด็นที่ว่าผู้กระทำจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ แต่ในส่วนองค์ประกอบข้ออื่น ๆ ผู้เสียหายยังคงต้องพิสูจน์ต่อไป คือ ในส่วนของความเสียหายและความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล อีกทั้งในประเด็นเรื่องผิดกฎหมาย ผู้เสียหายก็ต้องพิสูจน์ด้วยว่าผิดกฎหมายบทใด และเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์พิเศษเพื่อปกป้องบุคคลอื่น ๆ หรือไม่ แต่มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ มาตรานี้จะไม่ค่อยนำมาใช้ เนื่องจากการได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนี้ไม่ได้มีผลให้เปลี่ยนแปลงรูปคดี และถ้าเป็นกรณีความผิดที่ถูกสันนิษฐานผู้กระทำละเมิดก็สามารถแก้ตัวเพื่อทำลายข้อสันนิษฐานทางกฎหมายได้ ผู้กระทำละเมิดก็ไม่ต้องรับผิดชอบ

หากผู้ใดได้กระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นแล้ว ก็จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายนั้น ซึ่งหากเป็นในกรณีของผู้ประกอบการนี้ การที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ แล้วบุคคลนั้นไปก่อให้เกิดความเสียหาย เป็นกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ได้กระทำละเมิดโดยตรงอยู่แล้ว เนื่องจาก ขาดองค์ประกอบในส่วนของผู้เสียหาย เพราะ ผู้เสียหายที่เสียหายจากการกระทำของลูกค้ายี่มีเมานั้น ก็ผู้เสียหายโดยตรงของตัวลูกค้ายี่เอง ไม่ใช่ผู้เสียหายโดยตรงของผู้ประกอบการ แต่อย่างไรก็ตาม การกระทำของผู้ประกอบการก็ถือว่าเป็นส่วนที่เอื้อให้เกิดความเสียหายนั้นขึ้น แต่ก็ต้องพิจารณาในแต่ละพฤติการณ์ว่า การกระทำของผู้ประกอบการในแต่ละสถานการณ์นั้น จะถือเป็นการกระทำที่ถือเป็นผลโดยตรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นหรือไม่ ซึ่งหากเป็นผลโดยตรงแล้ว ผู้ประกอบการก็อาจจะต้องมีความรับผิดชอบตามหลักละเมิดมาตรา 420 นี้ได้ซึ่งจะไปสอดคล้องกับหลักก่งช่งแห่งภยที่ไ้เคยมีการวินิจฉัยไว้โดยศาลประเทศสหรัฐอเมริกา

ในส่วนของความรับผิดชอบทางอาญาในเรื่องผู้สนับสนุนนั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายทั่วไปที่กำหนดโทษในทางอาญา และในเรื่องของการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้นี้ ได้มีกฎหมายกำหนดโทษทางอาญาไว้แล้ว คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีโทษปรับหรือจำคุก โดยพระราชบัญญัตินี้จึงถือเป็นกฎหมายเฉพาะ เมื่อผู้ประกอบการมีโทษทางอาญาจากการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาให้ผู้ประกอบการต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญาเพิ่มเติมอีก เพราะ จะเป็นการกำหนดความรับผิดชอบเกินสมควรแก่ผู้ประกอบการและก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมได้ โดยสามารถสรุปเมื่อวิเคราะห์รวมกับผลการศึกษาจากแบบสอบถามได้ว่า

จากผลของแบบสอบถาม เห็นได้ว่า ประชาชนมีความตื่นตัวเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว และรู้ว่าการกระทำนี้มีผลกระทบต่อสังคม โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว ก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.56 (S.D. = 0.91) และมีการพบเห็นการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิตประจำวัน โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบซื้อไปดื่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55 (S.D. = 1.12) และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบที่นั่งดื่มประจำที่ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.45 (S.D. = 1.04) และในส่วนของการมาตรการทางกฎหมายประชาชนมีความรู้ในส่วนของการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว แต่การบังคับใช้อาจจะยังไม่เกิดประสิทธิภาพเพียงพอ โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ควรขยายความรับผิดชอบให้ครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.24 (S.D. = 0.87) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่เจ้าของร้านอาหารยินยอมให้พนักงานเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว เจ้าของร้านควรมีความรับผิดชอบหากบุคคลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 (S.D. =

1.09) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.86 (S.D. = 1.09) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 (S.D. = 0.98) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาสอดส่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 (S.D. = 0.97) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มมาตรการในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.31 (S.D. = 1.05) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพมาตรการของหน่วยงานของรัฐในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้ว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 (S.D. = 0.97) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน ต่อการใช้บังคับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.25 (S.D. = 1.06) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีมาตรการทางกฎหมายออกมาควบคุมจะทำให้ปริมาณการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีมึนเมาอยู่แล้วลดน้อยลง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 (S.D. = 1.20) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอต่อการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 (S.D. = 0.94)

4.4 ผลการศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศกับประเทศไทย

ดังที่กล่าวมาในส่วนผลการวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของไทยที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว โดยสามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยมีตัวบทกฎหมายหลัก ๆ ที่ใช้บังคับผู้ประกอบการไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งเป็นกรณีของการที่เมื่อผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะถือว่ามีความผิดตามกฎหมายเลย ไม่จำเป็นต้องให้มีความเสียหายอย่างใด ๆ เกิดขึ้นก่อน โดยกฎหมายดังกล่าวก็ได้แก่ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งหากเป็นกรณีที่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการนั้น ได้จำหน่ายให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้แล้ว และบุคคลนั้นไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จึงควรศึกษาต่อว่า ในเมื่อการกระทำดังกล่าวของผู้ประกอบการเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น ผู้ประกอบการควรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เสียหายเพิ่มเติมหรือไม่ กล่าวคือ จะต้องมีส่วนชดเชยค่าเสียหายให้แก่บุคคลที่เสียหายจากการที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าวให้แก่บุคคลที่มึนเมานั้น โดยสามารถวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในเรื่องนี้ไว้ ดังนี้

4.4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศไทยใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (civil law) ที่แตกต่างกับประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ประเทศสหรัฐอเมริกาคือประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (common law) หรือระบบกฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ที่ถือว่าคำพิพากษาของศาลที่เป็นบรรทัดฐานถือเป็นส่วนหนึ่งของบ่อเกิดของกฎหมาย กล่าวคือ ตัวคำพิพากษาของศาลนั้นเปรียบเสมือนตัวบทกฎหมาย ที่เมื่อมีคดีได้ตัดสินไปแล้ว คดีต่อมาที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันก็จะต้องตัดสินตามแนวคำพิพากษา ก่อน ๆ จึงถือว่าคำพิพากษาในคดีก่อนเป็นบรรทัดฐานนั่นเอง แต่ไม่ได้หมายความว่าประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่มีตัวบทกฎหมายเลย กล่าวได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาก็มีกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่กฎหมายลายลักษณ์อักษรนี้จะเป็กฎหมายเฉพาะเรื่องและมีลักษณะเป็นข้อยกเว้น และกฎหมายลายลักษณ์อักษรในประเทศสหรัฐอเมริกาจะต้องตีความตามตัวอักษร จึงทำให้กฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะมีรายละเอียดเยอะและมีความชัดเจนมาก

จากเหตุดังกล่าว ทำให้คำพิพากษาถือว่าเป็นส่วนสำคัญในระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีหลักกฎหมายหลายหลักที่ใช้บังคับในปัจจุบันที่มีที่มาจากคำพิพากษาของศาล หนึ่งในนั้นก็คือ หลักการก่อช่องแห่งภัย ที่เห็นว่าแม้ผู้ประกอบการจะไม่ใช่ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรงแก่ผู้เสียหาย แต่การที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องตีแมลงกอลให้แก่บุคคลที่มึนเมาจนครองสติไม่ได้ทั้งโดยเจตนาหรือประมาท แล้วบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ผู้ประกอบการก็ควรที่จะมีส่วนรับผิดชอบในความเสียหาย เนื่องจาก การกระทำดังกล่าวของผู้ประกอบการก็เป็นส่วนหนึ่งที่เอื้อให้เกิดเหตุเสียหายนั้น และหลักนี้ก็ได้รับการนำมาปรับใช้ในหลายคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม หลักนี้ไม่ใช่การที่ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบในทุกกรณี เพราะอาจจะเป็นการไม่ยุติธรรม แต่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบเฉพาะในกรณีที่ว่า การกระทำ คือ การจำหน่ายเครื่องตีแมลงกอลให้แก่บุคคลที่มึนเมาจนครองสติไม่ได้นั้นต้องเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียง (proximate cause) ของความเสียหายนั้น

อนึ่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวคิดที่พัฒนาไปนอกเหนือจากการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเท่านั้น กล่าวคือ นอกจากจะมีความรับผิดชอบของผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ขายแล้วยังมีแนวคิดในเรื่องของความรับผิดชอบของเจ้าภาพทางสังคมด้วย ซึ่งแนวคิดนี้มาจากการเสนอให้ขยายความรับผิดชอบที่นอกจากผู้ประกอบการแล้ว เจ้าภาพงานเลี้ยงควรจะมีความรับผิดชอบเหมือนผู้ขายในกรณีที่บริการเครื่องตีแมลงกอลให้แก่แขกที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ แล้วแขกนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น อย่างไรก็ตาม กฎหมายก็ได้กำหนดความรับผิดชอบดังกล่าวต่อบุคคลที่จัดหาเครื่องตีแมลงกอลให้แก่ผู้เยาว์หรือบุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว โดยจะมีข้อกำหนด ข้อจำกัดในการฟ้องร้อง หรือจำนวนเงินที่อาจจะเรียกได้ เป็นต้น ที่แตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ

มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบแก่ผู้ประกอบการไว้ คือ หากเป็นผู้ประกอบการตามกฎหมาย CALIFORNIA BUSINESS AND PROFESSIONS CODE โดยหลักแล้วผู้ที่

จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคล แล้วบุคคลนั้นไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น เนื่องจาก การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สาเหตุที่ใกล้เคียงของความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลที่สาม แต่ก็มีข้อยกเว้นว่า ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย คือ จำหน่ายให้แก่บุคคลที่มีเงินมาเป็นประจำและผู้เยาว์ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์ จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบของผู้ประกอบการของมลรัฐแคลิฟอร์เนียจะมีความคล้ายคลึงกับของประเทศไทย ตรงที่ว่าไม่ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการต่อผู้เสียหายที่เสียหายจากการกระทำของผู้มีเงินมาที่เป็นผู้ที่ได้รับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากผู้ประกอบการ แต่จะต้องมีความรับผิดชอบฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย ซึ่งหากเป็นกฎหมายไทยก็จะเป็นการกระทำที่ผิดพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพระราชบัญญัติสถานบริการ และในส่วนของกรจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมานั้น ในกฎหมายไทยจะกำหนดว่า ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาจนครองสติไม่ได้ แต่ในส่วนของมลรัฐแคลิฟอร์เนียนั้นจะถือว่าการขายนั้นผิดกฎหมายก็ต่อเมื่อผู้ประกอบการได้จำหน่ายให้แก่บุคคลที่มีเงินมาเป็นประจำ และในส่วนของกรจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายทั้งของไทยและของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย นอกจากจะมีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการแล้ว ยังมีการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าภาพงานเลี้ยงด้วย กล่าวคือ โดยหลักบุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งรวมทั้ง บาร์ ร้านอาหาร เจ้าภาพงานเลี้ยง หรืออื่น ๆ ไม่ต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง กรณีที่บุคคลที่มีเงินมาได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่มีข้อยกเว้น คือ จะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง ในกรณีที่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วในทีนั้น จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้โดยรู้หรือควรจะรู้แล้วว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เยาว์ (อายุต่ำกว่า 21 ปี) เห็นได้ว่าในมลรัฐแคลิฟอร์เนียจะแตกต่างกับไทยตรงที่ว่าได้มีการกำหนดความรับผิดชอบให้แก่เจ้าภาพงานเลี้ยงด้วย ซึ่งของไทยยังไม่มีในส่วนนี้ แต่อย่างไรก็ดี ความรับผิดชอบของเจ้าภาพงานเลี้ยงตามกฎหมายในมลรัฐแคลิฟอร์เนียนั้นยังจำกัดมาก กล่าวคือ เจ้าภาพนั้นจะต้องรับผิดชอบเฉพาะกรณีจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ โดยรู้อยู่แล้วหรือควรจะรู้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เยาว์ ยังไม่ได้มีการขยายความรับผิดชอบไปถึงการที่เจ้าภาพจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาอยู่แล้วแต่อย่างใด

ส่วนของมาตรการทางปกครองในเรื่องนี้ของมลรัฐแคลิฟอร์เนียมีส่วนคล้ายกับของไทย กล่าวคือ หากเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย เช่น การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินมาเป็นประจำหรือผู้เยาว์ ในครั้งแรก คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะตัดสินไปตามกรณี แต่หากกระทำความผิดครั้งที่ 2 ภายในระยะเวลา 3 ปี หลังจากการกระทำครั้งแรก จะระงับใบอนุญาต ซึ่งของไทยก็จะมีมาตรการเช่นเดียวกัน โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ได้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด โดยกำหนดเกณฑ์ในการสั่งพักใช้ใบอนุญาต

ในกรณีที่ยานายสุราให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพฤตินุ้ยวหรือครองสติไม่ได้ ให้สั่งพักได้ครั้งละไม่เกิน 30 วัน จะเห็นได้ว่าในส่วนของการที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตจะเป็นดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ที่จะมีอำนาจในการสั่งเกี่ยวกับใบอนุญาต ไม่ว่าจะเป็นการพักใช้ หรือเพิกถอน เหมือนกันทั้งในกฎหมายไทยและมลรัฐแคลิฟอร์เนีย

นอกจากมาตรการทางกฎหมายแล้ว มลรัฐแคลิฟอร์เนียได้มีแนวทางอื่นที่จะช่วยลดปัญหาที่เกิดจากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการ โดยมีการอบรม ABC's Licensee Education on Alcohol and Drugs (LEAD) program. เป็นการอบรมแก่ผู้มีใบอนุญาตรวมถึงพนักงานให้มีความเข้าใจถึงกฎหมายและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดูแลลักษณะของความมึนเมาและวิธีการจัดการกับสถานการณ์เช่นนั้น ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของตัวผู้มีใบอนุญาตเอง ซึ่งการอบรมนี้จัดขึ้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและใช้เวลาเพียงแค่ 4 ชั่วโมง ซึ่งในประเทศไทยไม่มีในส่วนนี้

มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบแก่ผู้ประกอบการไว้ คือ กำหนดให้ ห้ามผู้ใดขาย ส่ง ให้ อนุญาต หรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับ (1) ผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์ (2) ผู้ที่เมาจนครองสติไม่ได้ ซึ่งมีความคล้ายกับของไทย องค์กฤษฎบัญญัติในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์กำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความรับผิดชอบของบุคคลที่ 3 ที่เป็นผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนนำไปสู่ความเสียหายจากอุบัติเหตุว่า บุคคลใด ๆ ที่ได้รับความบาดเจ็บ ความเสียหายในทรัพย์สิน โดยวิธีการสนับสนุนหรืออื่น ๆ โดยบุคคลที่มึนเมาหรือด้วยเหตุผลของความมึนเมาของบุคคลใด ๆ ไม่ว่าจะเกิดการเสียชีวิตหรือไม่ มีสิทธิในการฟ้องคดีกับบุคคลที่ก่อให้เกิดหรือมีส่วนร่วมในการมึนเมาโดยการขายหรือให้ความช่วยเหลือในการจัดหาสุราสำหรับผู้เมาเหล้าอย่างผิดกฎหมาย และบุคคลนั้นจะมีสิทธิในการได้รับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและค่าเสียหายเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง

บุคคลใด ๆ ที่ได้รับความบาดเจ็บ ความเสียหายในทรัพย์สิน โดยวิธีการสนับสนุนหรืออื่น ๆ โดยบุคคลมึนเมาที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปีไม่ว่าจะเกิดการตายหรือไม่ จะมีสิทธิในการฟ้องคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงกับบุคคลใดก็ตามที่เจตนาทำให้เกิดความมึนเมาหรือด้อยความสามารถโดยการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับบุคคลดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือผิดกฎหมายและรู้หรือควรจะรู้ว่าบุคคลดังกล่าวมีอายุต่ำกว่า 21 ปี กล่าวคือ มลรัฐนิวเจอร์ซีย์กำหนดให้ ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์จัดให้มีสุราแก่คนเมาจนครองสติไม่ได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในขณะที่ เมื่อเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายกับผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ถ้า

- ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงทำให้เกิดอาการมึนเมาหรือลดประสิทธิภาพโดยเจตนา โดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอย่างผิดกฎหมาย

- ผู้จำหน่ายหรือผู้จัดงานเลี้ยงทำให้เกิดอาการมึนเมาหรือลดประสิทธิภาพโดยเจตนา โดยการให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่พวกเขา รู้จักหรือมีเหตุผลที่เชื่อว่าอายุต่ำกว่า 21 ปีอย่างผิดกฎหมาย

หากมีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถูกกฎหมายให้กับบุคคลที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์ไม่ต้องรับผิดชอบในมลรัฐนิวยอร์ก แม้ว่าบุคคลนั้นจะมินเมาและก่อให้เกิดการบาดเจ็บแก่บุคคลอื่นอันเป็นผลมาจากความมินเมานั้นก็ตาม

ในมลรัฐนิวยอร์กได้มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการไว้อย่างน่าสนใจซึ่งแตกต่างกับในประเทศไทย เพราะในมลรัฐนิวยอร์กกำหนดให้มีความรับผิดชอบแก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมายแล้วบุคคลที่เมานั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่ก็ได้ให้ผู้ประกอบการจะต้องมีภาระมากเกินไปจนสมควรที่ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่ผู้ประกอบการ โดยได้มีการกำหนดว่าหากเป็นการที่ผู้ประกอบการหรือเจ้าภาพงานเลี้ยงนั้นได้จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไปโดยถูกกฎหมาย ผู้ประกอบการหรือเจ้าภาพก็ไม่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบของตัวบุคคลที่เมาก็ได้ก่อความเสียหายนั้นอีก

มลรัฐอิลลินอยส์ ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบแก่ผู้ประกอบการไว้ คือ ไม่เพียงแต่บุคคลที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นเนื่องจากอาการเมานั้น จะต้องรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว แต่เจ้าของร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือเจ้าของบาร์ที่ได้ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังกล่าวนี้ อาจจะต้องมีส่วนในการรับผิดชอบในความเสียหายนั้นด้วย ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (The Liquor Control Act) หรือที่เรียกว่า dram shop act ของมลรัฐอิลลินอยส์ ที่กำหนดให้สถานประกอบการจะต้องมีความรับผิดชอบต่อความเสียหายหรืออาการบาดเจ็บอย่างใด ๆ ที่เกิดจากผู้ที่มีอาการมินเมา

มลรัฐอิลลินอยส์มีความโดดเด่นในการใช้กฎหมายแตรมชอปแอนด์ดีซึ่งแตกต่างจากมลรัฐอื่น ๆ กล่าวคือ ภายใต้กฎหมายนี้ของมลรัฐอิลลินอยส์ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ให้บริการผู้ขายที่เมานั้นได้ การเรียกร้องนี้อาจเป็นความเสียหายสำหรับค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดรายได้ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายจากการบาดเจ็บอื่น ๆ บุคคลที่เป็นผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลมินเมาที่เป็นผู้ขาย รวมถึงผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลมินเมานั้นด้วย โดยได้กำหนดความรับผิดชอบเป็นจำนวนเงินแก่ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

1. ตัวผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุเอง และ
2. สมาชิกในครอบครัวที่ได้สูญเสียบุคคลในครอบครัว หรือได้รับผลกระทบจากการขาดการสนับสนุนเนื่องจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของผู้ประสบอุบัติเหตุ

ในส่วนของความรับผิดชอบของเจ้าภาพ มลรัฐอิลลินอยส์ได้กำหนดว่า หากบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ควบคุมเคหสถานดังกล่าวอนุญาตหรือจัดงานเลี้ยงที่บ้านของตนและจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่อายุต่ำกว่า 21 ปี (หรือถ้ารู้หรือควรรู้ว่าพวกเขากำลังดื่มแอลกอฮอล์) อาจมีความผิดอาญาในระดับโทษปรับ บุคคลดังกล่าวไม่อาจหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดหาแอลกอฮอล์และไม่ว่าจะอยู่บ้านในขณะที่เกิดเหตุหรือไม่ก็ตาม หากผู้เยาว์ที่บริโภคเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ทำร้ายร่างกายหรือก่อเหตุฆาตกรรม เจ้าของบ้านจะมีความรับผิดชอบทางอาญาร้ายแรงซึ่งอาจส่งผลให้ได้รับโทษปรับหรือจำคุกหรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้น ในส่วนของกฎหมายในมลรัฐอิลลินอยส์นี้มีความแตกต่างกับของไทย เนื่องจากในมลรัฐอิลลินอยส์ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการไว้ในกฎหมาย คือ กฎหมายแดนมชอบ อีกทั้งยังได้กำหนดความรับผิดชอบของเจ้าภาพไว้ด้วยในกฎหมายไซเชิลโฮสต์ ที่ว่าผู้ประกอบการหรือเจ้าภาพงานเลี้ยงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เสียหายได้เสียหายจากบุคคลที่มีอาการเมินเมาซึ่งผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้หรือเจ้าภาพที่ได้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น

4.4.2 ประเทศฝรั่งเศส

ในส่วนของประเทศฝรั่งเศสมีส่วนที่จะต้องวิเคราะห์ ดังนี้

ตามหลักกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสจะมีระบบใบอนุญาตเหมือนกับของไทยแต่จะมีความละเอียดกว่ามาก กล่าวคือ ในประเทศฝรั่งเศสจะมีกรณีแบ่งออกเป็นกรณีของผู้ประกอบการประเภทขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบนั่งประจำที่ ที่จะต้องมีใบอนุญาตประเภทที่ 3 ใบอนุญาตเครื่องดื่มแบบจำกัด (อนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มบางประเภท) และประเภทที่ 4 ใบอนุญาตฉบับเต็ม (อนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มทุกประเภท) โดยผู้ประกอบการประเภทที่ 3 ไม่สามารถเปิดสถานประกอบการได้ในชุมชนหากในชุมชนนั้นมีสถานประกอบการประเภทที่ 3 และ 4 เกินกว่าสัดส่วนของผู้อยู่อาศัย โดยไม่รวมถึงสถานประกอบการสำหรับซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปดื่มนอกสถานที่ และหากกรณีของผู้ประกอบการร้านอาหารที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมถึงประเภท bar-restaurant ด้วย จะต้องมียาอนุญาตสำหรับร้านอาหารขนาดเล็ก อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มประเภทที่ 1 (ไม่มีแอลกอฮอล์) และ 3 (เครื่องดื่มหมักที่ไม่มีแอลกอฮอล์และไวน์ธรรมชาติ) ใบอนุญาตสำหรับร้านอาหาร อนุญาตให้ขายเครื่องดื่มได้ทุกประเภท)

อีกหนึ่งกรณี คือ กรณีผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่ จะต้องมียาอนุญาตเล็กสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ ขายเครื่องดื่มประเภทที่ 1 (ไม่มีแอลกอฮอล์) และ 3 (เครื่องดื่มหมักที่ไม่มีแอลกอฮอล์และไวน์ธรรมชาติ) ใบอนุญาตสำหรับซื้อเครื่องดื่มไปดื่มนอกสถานที่ (อนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มทุกประเภท)

นอกจากนี้การจะเป็นผู้ประกอบการในประเทศฝรั่งเศสจะต้องผ่านการฝึกอบรมตามที่กฎหมายกำหนดด้วย ซึ่งหากเป็นกรณีของผู้ประกอบการประเภทขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบนั่งประจำที่ที่จะต้องผ่านการฝึกอบรม 20 ชั่วโมง อย่างน้อย 3 วัน แต่หากบุคคลที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่ามีประสบการณ์วิชาชีพขึ้นไปในฐานะผู้ดำเนินการ ระยะเวลาของการฝึกอบรมจะลดลงถึง 6 ชั่วโมง

และถ้าเป็นผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่ จะต้องเข้าฝึกอบรมโดยมีระยะเวลาขั้นต่ำของการฝึกอบรมคือ 7 ชั่วโมง โดยจะอบรมภายใน 1 วัน

แต่ในส่วนของประเทศไทยนี้มีใบอนุญาตจำหน่ายสุราเพียงแค่ 2 ประเภท คือ ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป อาทิ เช่น การขายจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายส่ง การขายสุราจากผู้ขายส่งไปยังผู้ขายปลีก เป็นต้น และใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร อาทิ เช่น การขายปลีกสุราเพื่อนำไปบริโภค การขายสุราเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย เป็นต้น แต่ถ้าหากผู้ประกอบการนั้นเป็นสถานบริการตามที่กฎหมายกำหนด ก็จะต้องมีใบอนุญาตประกอบสถานบริการด้วยเช่นกัน

ในส่วนของความรับผิดชอบตามกฎหมายฝรั่งเศสนี้สามารถแบ่งแยกได้เป็นความรับผิดชอบกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายสาธารณสุข และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมาตรการลงโทษที่เกี่ยวกับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้คนเมาลงโทษผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกรณีดังนี้

- กำหนดให้ปรับชั้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่เมาจนเห็นได้ชัด เป็นมาตรการลงโทษที่เกี่ยวกับการเสียด่าปรับในจำนวนไม่เกิน 3000 ยูโร

มาตรการลงโทษทางปกครองของฝรั่งเศสจะมีโทษปรับ โทษจำคุก และการปิดสถานประกอบการดื่มชั่วคราวหรือถาวร ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ เช่น ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ลูกค้าที่เห็นได้ชัดว่าเมา จะต้องปิดสถานประกอบการสูงสุด 6 เดือน โดยต้องมีการเตือนล่วงหน้า จะเห็นได้ว่าประเทศฝรั่งเศสจะมีมาตรการทางกฎหมายคล้ายกับของไทยมาก คือ ไม่มีการกำหนดความรับผิดชอบในกรณีของการที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมามากแล้วและบุคคลนั้นได้ไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่ในประเทศฝรั่งเศสมีมาตรการควบคุมที่แตกต่างกับของไทย คือ ประเทศฝรั่งเศสมีการควบคุมในเรื่องใบอนุญาตอย่างเข้มงวดมาก จะเห็นได้จากใบอนุญาตที่มีหลายประเภทและการที่จะต้องมีการอบรมก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแตกต่างจากไทยที่มีใบอนุญาตเพียงแค่ 2 ประเภทและผู้ขอก็ไม่จำเป็นต้องมีการอบรมอย่างใดเลย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ปัจจุบันปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลต่อตัวบุคคลและเศรษฐกิจ รวมถึงรัฐด้วย ซึ่งนอกจากตัวผู้บริโภคที่ไม่มีความรับผิดชอบโดยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนมีเงินมาแล้วได้ไปก่อความเสียหายให้แก่บุคคลอื่น ตามกฎหมายได้กำหนดให้ตัวผู้บริโภคเองนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบต่อบุคคลที่ตนได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่เขา แต่เมื่อพิจารณาแล้วยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่อาจเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวได้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งตามกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศไทยได้กำหนดกรณีที่จะให้ผู้ขายจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายก็ต่อเมื่อผู้ขายได้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ กล่าวคือ เพียงแค่ขายก็ถือว่ามีความผิดตามกฎหมายแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้ยังไม่เคยปรากฏเป็นคดีขึ้นสู่ศาลหรือเห็นการบังคับใช้กฎหมายส่วนนี้ของเจ้าหน้าที่เลย เนื่องจาก การตีความบุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้นั้นไม่มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถที่จะบังคับใช้กฎหมายข้อนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้พบเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังคงเกิดขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ไม่เพียงแต่ตัวผู้บริโภคเองที่เป็นส่วนที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นในกรณีที่ผู้บริโภคมมาแล้วได้ไปทำละเมิดแก่บุคคลอื่นนั้น แต่ผู้ประกอบการจะต้องมีส่วนรับผิดชอบในกรณีดังกล่าวหรือไม่ หากขณะที่ผู้ประกอบการได้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลอื่นที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้แล้วบุคคลที่มึนเมานั้นได้ไปก่อความเสียหายให้แก่บุคคลอื่น ดังนี้ การที่จะลดปัญหาจากกรณีดังกล่าว จึงต้องอาศัยความร่วมมือทั้งในส่วนของผู้บริโภค ผู้ประกอบการ รวมถึงผู้บังคับใช้กฎหมายด้วย

ในกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไทยไม่ได้มีการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการไว้ในกรณีที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นไว้โดยตรง และในส่วนของ การตีความกฎหมายให้ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายตามหลักละเมิดนั้น ยังไม่เคยมีการขึ้นสู่ศาลให้ศาลได้มีการวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานหรือเป็นกรณีตัวอย่างเลย จึงเป็นปัญหาว่าถ้ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ผู้ประกอบการควรมีส่วนรับผิดชอบด้วยหรือไม่ อย่างไร

สำหรับมาตรการในการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้วของต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา ในด้านกฎหมายจะมีการกำหนดหลักการก่อกองแห่งภัยที่ถือว่าผู้ประกอบการนั้นเป็นผู้ก่อ คือ ผู้ที่ก่อเป็นผู้ที่สร้างเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่เหตุละเมิดได้ กล่าวคือ ผู้ก่อไม่ใช่ผู้ที่กระทำละเมิดโดยตรงแก่โจทก์ แต่การกระทำของผู้ก่อนี้เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้เกิดการละเมิดของจำเลย แต่เพื่อ

ป้องกันความไม่ยุติธรรมที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการที่อาจจะมีความรับผิดชอบสมควร จึงต้องมี การกำหนดให้ผู้ประกอบการที่จะต้องรับผิดชอบนั้น จะต้องมึลักษณะที่การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ เขานั้นเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จึงจะทำให้บุคคลที่ได้รับ ความเสียหายนั้นมีสิทธิที่จะฟ้องให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบจากการกระทำของบุคคลที่มึนเมาซึ่งเป็น ลูกค้าของผู้ประกอบการนั่นเอง โดยในมลรัฐอิลลินอยส์และมลรัฐนิวยอร์ก จะมีการกำหนดในเรื่อง ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการออกมาเป็นกฎหมาย ชื่อว่า กฎหมายแตรมซอบ ที่กล่าวถึงความรับผิด ของผู้ประกอบการ กรณีใดที่ผู้เสียหายสามารถฟ้องผู้ประกอบการได้ รวมถึงค่าเสียหายที่ผู้เสียหายจะ สามารถเรียกได้จากผู้ประกอบการ

สิ่งที่ประเทศไทยขาดอย่างเห็นได้ชัด คือ แนวทางที่มุ่งให้เจ้าของธุรกิจรวมถึงพนักงานมีความ เข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยจำกัดความรับผิด อีกทั้ง ทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การเปิดการอบรมแก่ผู้มีใบอนุญาตรวมถึงพนักงานให้มีความ เข้าใจถึงกฎหมายและความรับผิดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดูแลลักษณะของความมึนเมาและวิธีการจัดการกับ สถานการณ์เช่นนั้นที่ปรากฏในกฎหมายมลรัฐแคลิฟอร์เนีย เรียกว่าการอบรม ABC's Licensee Education on Alcohol and Drugs (LEAD) program. เป็นการอบรมแก่ผู้มีใบอนุญาตรวมถึง พนักงานให้มีความเข้าใจถึงกฎหมายและความรับผิดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดูแลลักษณะของความมึนเมา และวิธีการจัดการกับสถานการณ์เช่นนั้น ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความสมัครใจในการเข้าร่วมการอบรมของตัวผู้มี ใบอนุญาตเอง อีกทั้งการอบรมนี้จัดขึ้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและใช้เวลาเพียงแค่ 4 ชั่วโมง ส่วน กฎหมายฝรั่งเศสนั้นได้มีการจัดอบรมเช่นนี้ด้วยเหมือนกัน อีกทั้งยังได้มีทำคู่มือพฤติกรรมคนเมาและ คู่มือการปฏิเสธการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับลูกค้านั้นที่ลูกค้ามึนเมาแล้วต้องการซื้อเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เพิ่ม โดยทำแจกผู้ประกอบการและเด็กเสิร์ฟในร้านอาหารทุกร้านที่มีเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ขายด้วย เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการในกรณีที่ต้องการแยกแยะพฤติกรรมคนเมา และวิธีการปฏิเสธอย่างนิ่มนวล เนื่องจากบ่อยครั้งที่คนเมาหลายคนมีพฤติกรรมที่ต่างกันไปยาก แก่การแยกแยะว่าเมาระดับไหนจึงจะห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ ส่วนรวมต่อไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้ใช้ บังคับให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมถึงจะต้องหามาตรการในทางอื่นเพิ่มเติมเพื่อมา ช่วยสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้ให้มีประสิทธิภาพและส่งผลดีในระยะยาวต่อไป

ส่วนของประเทศฝรั่งเศสจะมีการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเข้มงวด ตั้งแต่การกำหนดนิยามของคำว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จะมีการกำหนดอย่างละเอียดและจะมีชื่อ เรียกที่แตกต่างกันไปตามปริมาณของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มนั้น ๆ และความรับผิดชอบต่าง ๆ ก็จะขึ้นอยู่กับ ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ขาย ซึ่งจะแตกต่างกับของไทยที่ไม่ได้มีการกำหนดชื่อตาม ปริมาณแอลกอฮอล์แต่อย่างใด เพียงแค่มีจำนวนแอลกอฮอล์ตามที่กฎหมายกำหนดก็เรียกชื่อว่าเป็น สุรา จึงอาจทำให้เกิดความยากในการบังคับใช้และตีความกฎหมาย อีกทั้ง มีการควบคุมในเรื่อง ใบอนุญาตอย่างเข้มงวดมาก จะเห็นได้จากใบอนุญาตที่มีหลายประเภทและการที่จะต้องมีการอบรม

ก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ซึ่งแตกต่างจากไทยที่มีใบอนุญาตเพียงแค่ 2 ประเภทและผู้ซื้อก็ไม่จำเป็นต้องมีการอบรมอย่างใดเลย ดังนั้น จึงควรที่จะส่งเสริมความเข้าใจของประชาชนเพิ่มเติมในส่วนเครื่องตีมแอลกอฮอล์ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้เข้าใจความหมายของคำว่าเครื่องตีมแอลกอฮอล์มากขึ้น ทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของกฎหมาย

5.2 อภิปรายผล

ผลที่เกี่ยวข้องจากการวิเคราะห์มี 4 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเครื่องตีมแอลกอฮอล์ มีการกำหนดล้อยคำเป็นศัพท์นิยามคำว่าเครื่องตีมแอลกอฮอล์และสุราตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

5.2.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย มีทฤษฎีที่น่าสนใจ 6 ทฤษฎีคือ

- 1) ทฤษฎีความรับผิดชอบที่ต้องอาศัยทั้งการกระทำและความผิดของจิต
- 2) ทฤษฎีความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด
- 3) ทฤษฎีความรับผิดชอบในการกระทำของผู้อื่น
- 4) ทฤษฎีรับภัย
- 5) ทฤษฎีความผิด
- 6) ทฤษฎีการก่อช่องแห่งภัย

5.2.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของประเทศไทย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งใช้บังคับแก่การจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยผิดกฎหมาย แต่กฎหมายที่กล่าวถึงกรณีนี้หากมีการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมมาอยู่แล้ว และกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ มีเพียงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29 และมาตรา 40 เท่านั้น และในด้านความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

5.2.4 ผลการศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของต่างประเทศกับประเทศไทย

1) ประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยหลักแล้วผู้ที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ไม่มีความรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคล แล้วบุคคลนั้นไปก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่ก็มีข้อยกเว้นว่า ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย คือ จำหน่ายให้แก่บุคคลที่มีเมมาเป็นประจำและผู้เยาว์ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปีบริบูรณ์ซึ่งคล้ายกับของไทย ส่วนเพิ่มเติม คือ นอกจากมาตรการทาง

กฎหมายแล้ว มลรัฐแคลิฟอร์เนียได้มีแนวทางอื่นที่จะช่วยลดปัญหาที่เกิดจากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการ โดยมีการอบรม ABC's Licensee Education on Alcohol and Drugs (LEAD) program.

2) ประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐนิวยอร์ก กำหนดให้มีความรับผิดชอบแก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมายแล้วบุคคลที่เมานั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่ก็ได้ให้ผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินสมรรถภาพทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่ผู้ประกอบการ โดยได้มีการกำหนดว่าหากเป็นการที่ผู้ประกอบการหรือเจ้าภาพงานเลี้ยงนั้นได้จำหน่ายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไปโดยถูกกฎหมายผู้ประกอบการหรือเจ้าภาพก็ไม่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบของตัวบุคคลที่เมานั้นได้ก่อความเสียหายนั้นอีก

3) ประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐอิลลินอยส์ ภายใต้กฎหมายที่ทั่วไปของรัฐอิลลินอยส์ บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บจากผู้ขับขี่ที่เมานั้นสามารถยื่นฟ้องผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ให้บริการผู้ขับขี่รายนั้นได้ การเรียกร้องนี้อาจเป็นความเสียหายสำหรับค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดรายได้ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน และค่าใช้จ่ายจากการบาดเจ็บอื่น ๆ บุคคลที่เป็นผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากบุคคลที่เมานั้นเป็นผู้ขับรถรวมถึงผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมานั้นด้วย

4) ผู้ประกอบการในประเทศฝรั่งเศสจะต้องผ่านการฝึกอบรมตามที่กฎหมายกำหนดด้วยโดยจะมีระยะเวลาแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของใบอนุญาต มาตรการลงโทษทางปกครองของฝรั่งเศสจะมีโทษปรับ โทษจำคุก และการปิดสถานประกอบการดื่มชั่วคราวหรือถาวร ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ เช่น ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ลูกค้าที่เห็นได้ชัดว่าเมานั้น จะต้องปิดสถานประกอบการสูงสุด 6 เดือน โดยต้องมีการเตือนล่วงหน้า

5.3 ข้อเสนอแนะ

ตามทฤษฎี แนวความคิดและผลการวิเคราะห์ตามประเด็นปัญหาวิจัยที่ได้ทำการศึกษา มาแล้วข้างต้น คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ดังต่อไปนี้

1) ประเทศไทยควรกำหนดนิยามคำว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้มีความละเอียดเหมือนประเทศฝรั่งเศส ที่จะแยกประเภทและชื่อเรียกของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกันตามปริมาณแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มนั้น เพื่อที่จะได้แบ่งแยกประเภทของใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามประเภทของเครื่องดื่ม ดังนี้ เมื่อมีกรณีเมื่อผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตนั้นจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมายผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีใบอนุญาตประเภทใดที่จะต้องรับผิดชอบ และควรมีการแบ่งใบอนุญาตแบบฝรั่งเศสที่จะมีการแบ่งใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งแบบมีที่นั่งดื่ม

และไม่มีที่นั่งตีแยกกัน ทำให้สามารถบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) หากมีกรณีขึ้นสู่ศาลในเรื่องของการที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ในการวินิจฉัยความผิดของผู้ประกอบการ ควรนำหลักการก่อกองแห่งภัยอย่างประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้บังคับ แต่ไม่ควรที่จะตีความให้เกินขอบเขตมากเกินไป กล่าวคือ ผู้เสียหายจะฟ้องผู้ประกอบการฐานละเมิดได้ก็ต่อเมื่อ ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์โดยผิดกฎหมาย คือ จำหน่ายให้บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ แล้วลูกค้าไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น แต่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่การกระทำของตนนั้นเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งต่อความเสียหายนั้น ซึ่งควรเป็นดุลยพินิจของศาลในการพิจารณา

3) ควรพิจารณาในการประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาตามโทรทัศน์หรือสื่อต่าง ๆ ที่ให้ความสำคัญว่าการที่จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้นั้น ก็มีความผิดเช่นกัน เพราะ ในปัจจุบันส่วนมากจะให้ความสำคัญไปที่การจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์มากกว่า

4) ประเทศไทยควรมีมาตรการทางอื่น นอกจากทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว ซึ่งจากผลสำรวจโดยแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) ควรมีการให้คู่มือในการดูลักษณะของบุคคลที่มีอาการมึนเมารวมถึงวิธีการรับมือในสถานการณ์นั้นแก่ผู้ประกอบการตามแบบประเทศฝรั่งเศส รวมถึง การจะเป็นผู้ประกอบการเครื่องตีแอลกอฮอล์ตามกฎหมายฝรั่งเศส จะต้องผ่านการฝึกอบรมซึ่งระยะเวลาในการอบรมจะแตกต่างกันในกรณีเป็นผู้ประกอบการประเภทขายเครื่องตีแอลกอฮอล์แบบนั่งประจำที่กับกรณีผู้ประกอบการเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่ลูกค้าซื้อไปดื่มนอกสถานที่

(2) ควรมีแบบประเมินความเมาก่อนซื้อ ซึ่งแบบประเมินนี้จะใช้เฉพาะกรณีที่ผู้ประกอบการสงสัยว่าลูกค้ามีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้เท่านั้น โดยเป็นการที่มีแบบสอบถามแบ่งเป็นข้อเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะหรืออาการของบุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ โดยนำลักษณะอาการมาจากคู่มือของประเทศฝรั่งเศส และแบบสอบถามนี้จะอยู่ที่ผู้ประกอบการ ให้ผู้ประกอบการสังเกตพฤติกรรมของลูกค้าก่อนขาย ซึ่งหากลูกค้ามีอาการไม่ครบตามแบบประเมิน ถือว่าลูกค้าไม่ได้มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ ผู้ประกอบการสามารถขายเครื่องตีแอลกอฮอล์ได้ และหากบุคคลดังกล่าวยังไปก่อความเสียหายให้แก่บุคคลอื่นอีก ผู้ประกอบการก็ไม่ต้องรับผิดชอบละเมิด เนื่องจาก ไม่ได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อ เพราะ ได้มีการทำแบบประเมินดังกล่าวก่อนขายแล้ว

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงว่าด้วยการโฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์และเครื่องดื่มที่ผสมกาเฟอีนใน
โรงภาพยนตร์และทางป้ายโฆษณา พ.ศ. 2547
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (ม.ป.ป.). *ทะเบียนพาณิชย์(ร้านค้า/บุคคลธรรมดา)*. สืบค้น
จาก https://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=373
- กรมสรรพสามิต. (ม.ป.ป.). *การขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟ ผ่านอินเทอร์เน็ต*. สืบค้นจาก
[https://www.excise.go.th/excise2017/SERVICE/ขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟ ผ่าน
อินเทอร์เน็ต\(ใหม่\)/index.htm](https://www.excise.go.th/excise2017/SERVICE/ขอใบอนุญาตสุรา ยาสูบ ไฟ ผ่านอินเทอร์เน็ต(ใหม่)/index.htm)
- กรมสรรพสามิต. (ม.ป.ป.). *ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกฎหมายตามพระราชบัญญัติภาษี
สรรพสามิต พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก
[https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mzey
/~edisp/uatucm312741.pdf](https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mzey/~edisp/uatucm312741.pdf)
- กรมสรรพสามิต. (ม.ป.ป.). *คำอธิบายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560*. สืบค้นจาก
[https://www.excise.go.th/cs/groups/
public/documents/document/dwnt/mjk4/~edisp/uatucm298930.pdf](https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mjk4/~edisp/uatucm298930.pdf)
- กรุงไทย. (2560). *ภาษีทำไม ทำไมภาษี*. สืบค้นจาก
[https://sme.ktb.co.th/sme/productListAction.action?command=getDetail
&cateMenu=KNOWLEDGE&catelId=9&itemId=66](https://sme.ktb.co.th/sme/productListAction.action?command=getDetail&cateMenu=KNOWLEDGE&catelId=9&itemId=66)
- กัญญา สุดเสมอใจ. (2562). *มาตรการควบคุมผู้มีเงินมาในที่สาธารณะ. วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์*
, 12(2), 227-236.
- กิตติบดี ไยพุล. (2560). *สรุปพื้นฐานของกฎหมายว่าด้วยละเมิด*. สืบค้นจาก
[https://law.kku.ac.th/wp/wp-content/uploads/
2017/08/Tort-7-ประวัติกฎหมาย
ละเมิดไทยและกฎหมายเปรียบเทียบกิตติบดี.pdf](https://law.kku.ac.th/wp/wp-content/uploads/2017/08/Tort-7-ประวัติกฎหมายละเมิดไทยและกฎหมายเปรียบเทียบกิตติบดี.pdf)
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2549). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1*. กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2551). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ พลสยาม พริ้นติ้ง (ประเทศไทย).
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2562). *รวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 เล่ม 15*.
กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- คณิต ณ นคร. (2551). *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คณิต ณ นคร. (2551). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คณิต พูนผล. (2547). *คู่มือเจ้าของกิจการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- จิต เศรษฐบุตร. (2549). *หลักกฎหมายแพ่งลักษณะหนี้ (พิมพ์ครั้งที่ 16)*. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตติ ติงศภัทย์. (2526). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 มาตรา 354-452*
(พิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- จิตรตรา ชันเงิน. (ม.ป.ป.). *รายงานการศึกษา เรื่อง “ละเมิด”*. สืบค้นจาก
[http://www.ocpb.go.th/download/article /article_20180223091025.pdf](http://www.ocpb.go.th/download/article/article_20180223091025.pdf)

- จิราภรณ์ กมลรังสรรค์, นงนุช ใจชื่น, และสุรศักดิ์ ไชยสงค์. (2561). สถานการณ์จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข*, 12(1), 42-55.
- จีระ พุ่มพวง และราณี อินทศร. (ม.ป.ป.). *แนวคิดใหม่เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเอกชน*. สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/data/outsitedata/outside4/journa/02.pdf>
- เจือง ถิ หัง. (2562). *สุราปรกรณ์*. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.
- ไฉไล ศักดิรวพงศ์. (2549). ความรับผิดชอบในทางละเมิดและข้อแก้ตัวไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 32(1), 24.
- ชญาสินี เทพาคำ. (2554). *ปัญหาการบังคับใช้มาตรการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต กรณีศึกษาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทสุราแช่ชนิดเบียร์*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- ชมพูนุท ศรีพงษ์. (2560). *หลักการบริหารธุรกิจ*. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ชัยพร เขียนพานิช. (2557). *ทศวรรษศูนย์วิจัยปัญหาสุรา : สถานะความรู้เพื่อการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ชุตินันต์ สะสอง. (2559). *ความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐชยา พารุ่ง. (2559). *หลักความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล : ศึกษาการปรับใช้หลักเหตุแทรกแซงจากคำพิพากษาของศาล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดวงพร ปิยวิทย์. (2558). *แนวคิดในการให้ค่าเสียหายที่เป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจอันปราศจากความเสียหายทางกายภาพ(Pure Economic Loss) ตามกฎหมายเรื่องความรับผิดทางแพ่งของไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- ทักษพล ธรรมรังสี และสุวรา แก้วนัย. (2553). (ร่าง) *แผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ เอกสารประกอบการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 2*. สืบค้นจาก <http://resource.thaihealth.or.th/library/academic/12804>
- ธนกฤต วรณัชชากุล. (2559). การพิสูจน์ความรับผิดทางละเมิดของแพทย์จากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ. *จุลนิติ*, 13(3), 41-54.
- นันทพร ไวศยะสุวรรณ. (2559). *ดื่มอย่างปลอดภัย ขายอย่างรับผิดชอบ*. สืบค้นจาก <https://www.morporor.org/storage/images/knowledge/pdf/1559033252.pdf>
- บัญญัติ สุชีวะ. (ม.ป.ป.). *ความรับผิดในการทำละเมิด*. สืบค้นจาก http://lawwebservice.com/lawsearch/ArchanBunyat_25.pdf
- ปกรณ์ พึ่งเนตร, (2562, 17 เมษายน), *เมาขับเท่ากับเจตนาฆ่า...ข้อหานี้เวิร์กจริงหรือ?, คมชัดลึก*, สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/breaking-news/368984>
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสั่งต่ออายุใบอนุญาต พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาตและกำหนดระยะเวลาในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ
- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาอนุญาตโรงงานสุรา ลงวันที่ 3 เมษายน 2543
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บน
ทาง พ.ศ. 2555

ประสิทธิ์ จงวิจิต. (2527). *การพิสูจน์ในคดีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

พจน์ บุชปากม. (2530). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

พรเพชร วิชิตชลชัย. (2552). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

พระพลากร สุ่มงโคโล (อนุพันธ์). (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับศีลธรรม จริยธรรม ศาสนา
และจารีตประเพณี. *ธรรมทรรคน*, 3(พฤศจิกายน-ธันวาคม 2559), 277-289.

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509

พะโณมล ไพรภิมุข. (ม.ป.ป.). *การใช้ดุลยพินิจกำหนดค่าเสียหายกรณีผิดสัญญาและค่าสินไหมทดแทน
เพื่อละเมิด*. สืบค้นจาก

file:///C:/DOCUME~1/USER/LOCALS~1/Temp/jrp2555_10_42.pdf

พิพัฒน์ นรัจฉริยางกูร. (2541). *การให้อำนาจพนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทน
ผู้เสียหายในคดีมลพิษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพ.

เพลินตา ตันรังสรรค์. (2561). หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย. *จุลนิติ*, 15(1),
75-89.

ไพจิตร ปุญญพันธ์. (2525). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด* (พิมพ์ครั้งที่
5 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.

ภูเบศร์ สมุทรจักร และสาสินี เทพสุวรรณ. (2558). *สุขความสุข? ดีมีความสุข? สุขภาพจิตของผู้สูบบุหรี่และดื่มแอลกอฮอล์*. นครปฐม: โรงพิมพ์สามลดา.

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เรื่อง การกำหนดมาตรการและแผนงาน/
โครงการเพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย

มนัญญา ภูแก้ว. (ม.ป.ป.). *รู้เพื่ออง..เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอนที่ 1)*. สืบค้นจาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1512

ลักษณรา อินทร์กลับ, อัญชลี จงอร จันทาโก, อารังศักดิ์ กรรณาริก, กษวรรณ ขจรเสรี, พงนิย ศรีตรัง,
, อินทรา มีอินทร์เกิด, และสุนทร อเนก. (2553). พฤติกรรมการดื่มสุราและการรับรู้
ผลกระทบจากการดื่มสุราของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพตะวันตกและ
ปริมณฑล. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 6(2), 56-67.

- ลาวัลย์ หอนพรัตน์. (ม.ป.ป.). *เหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ เหตุรอการกำหนดโทษ และเหตุรอการลงโทษ*. เอกสารประกอบการบรรยาย สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณดี คงมีผล. (2529). การตรวจพิสูจน์ว่าเมา. *จุฬาลงกรณ์เวชสาร*, 30(8), 715-724.
- วรรณมา ยงพิศาลภพ. (2562). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2562-64 อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม*. สืบค้นจาก https://www.krungsri.com/bank/getmedia/77793dc9-0214-4a51-9dd1-cd16af17ebcd/IO_Beverage_190503_TH_EX.aspx
- วิภาพร เนติจิโรชิตี. (2548). *การบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็นความผิดอาญาทั่วไป : ศึกษาเฉพาะความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ
- วิศิษฐ์ วชิรวิรุฬห์. (2543). *ปัญหาทางกฎหมายที่ใช้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในระบบสุราเสรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ
- วิสาร พันธนะ. (2543). *สาระสำคัญของประมวลกฎหมายอาญา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศนันท์ภรณ์ โสทธิพันธุ์. (2555). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ศนันท์ภรณ์ โสทธิพันธุ์. (2558). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ศุภชัยวิชัยปัญหาสุรา. (2550). *การประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 3 สุราไม่ใช่สินค้าธรรมดา*. กรุงเทพฯ : ศุภชัยวิชัยปัญหาสุรา.
- ศุภชัยวิชัยปัญหาสุรา. (2554). *ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ*. นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.
- ศุภชัยวิชัยปัญหาสุรา. (2554). *ยุทธศาสตร์โลกในการจัดการปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์*. นนทบุรี: เดอะ กราฟิโก ซิสเต็มส์.
- ศุภชัยวิชัยปัญหาสุรา. (2558). *การกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯและปริมณฑล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ศุภชัยวิชัยปัญหาสุรา. (2559). *นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในรอบ 5P*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สมัย โกรทินธาคม. (2559). *ความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : บทวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์กับกฎหมาย* (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการ)). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ
- สมัย โกรทินธาคม. (2560). *ความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อผู้เสียหายจากอุบัติเหตุทางรถยนต์โดยลูกค้าที่มาจากร้านเป็นผู้ขับ*. *Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 1530-1543.
- สรายุทธ์ วุฒยาภรณ์. (2548). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร*. *ศุลกากร*, 52(3), 31-75.
- สไลเกษ วัฒนพันธุ์. (2562). *ละเมิด*. ใน ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ (บ.ก.), *หนังสือรวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 เล่ม 3* (น.177-180). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

- สาวิตรี อัจฉรงค์กรชัย. (2562). *ข้อเท็จจริงและตัวเลขเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย พ.ศ. 2559-2561*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพัฒนาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค. (2551). *รวบรวมคำพิพากษาตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551*, กรุงเทพฯ: โมนิโพรเจค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้นจาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)*. สืบค้นจาก <http://nscr.nesdb.go.th/ยุทธศาสตร์ชาติ/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขาสุขภาพ/พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา/2560/2560_Full-Report.pdf
- สำนักศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ. (2561). *คู่มือชุดนิทรรศการเยี่ยม-คืน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตประเด็น "เหล้าอยากเล่า"*. สืบค้นจาก <http://resource.thaihealth.or.th/suraa/16641>
- สิริลักษณ์ กิรดิรัตน์พุกษ์. (2552). *การกำหนดค่าเสียหาย : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีผิดสัญญาและละเมิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ
- สุทัศน์ ยกส้าน. (2547). แอลกอฮอล์: วารสารการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี, 32(129), 53-58.
- สุนทรี กลิ้งกระจ่าง. (2549). *ความรับผิดชอบทางอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีความรับผิดชอบของบิดามารดาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ
- สุมาลี วงษ์วิจิต. (2548). *กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรศักดิ์ มีบัว. (2561). การกำหนดอัตราโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้ขับขี่รถในขณะมีเมามาสุราเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 8(2), 116-130.
- สุขุม ศุภนิธย์. (2544). *คำอธิบายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- อนันต์ จันทโรภากร. (2531). *โครงสร้างพื้นฐานกฎหมายละเมิด*. กรุงเทพฯ: พีเค พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- อภิวัฒน์ เจริญไทย. (2551). *ร่วมกันทำละเมิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ
- เอ.อาร์ แอ็คเคานต์ติ้ง คอนซัลแตนท์. (2561). *ประเภทของภาษีอากร*. สืบค้นจาก https://www.arac.co.th/th/news_detail/tax/53
- Tunyalit. (ม.ป.ป.). *เปิดร้านเหล้าต้องรู้กฎหมายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และร้านอาหาร*. สืบค้นจาก <http://blog.fourleaf.life/th/เปิดร้านเหล้า/>
- Alpa, G. (1999). *Trattato di Diritto Civile IV : la Responsabilita Civile*, Italy: Guiffre.
- Ammer, C. & Ammer, D. S. (1986). *Dictionary of business and economics*, revised and expanded ed. NY: Free Press.
- Bernat, W. J. (2006). Notes Party On?: The Excellent Adventures of Social Host Liability in Massachusetts. *Suffolk University Law Review*, 39(4), 981-1000.

- Black, H. C. (1991). *Black's law dictionary with pronunciations* (6th ed.). MN: West Group.
- California Department of Alcoholic Beverage Control. *Laws and Liability*. Retrieved from <https://www.abc.ca.gov/education/licensee-education/laws-and-liability/>
- California Department of Alcoholic Beverage Control. *Licensee Education*. Retrieved from <https://www.abc.ca.gov/education/licensee-education/>
- California Department of Alcoholic Beverage Control. *QUICK SUMMARY OF SELECTED LAWS FOR RETAIL LICENSEES*. Retrieved from <https://www.tracelead.abc.ca.gov/traceleadpublic/documents/ABC-608%20Retail%20Laws%20.pdf>
- California Department of Alcoholic Beverage Control. *Register for LEAD (Licensee/Server training)*. Retrieved from <https://www.abc.ca.gov/education/register-for-licensee-training/>
- Diamantopoulos, G. P. (2008). A Look at Social Host and Dram Shop Liability from Pre-Game Tailgating to Post-Game Barhopping. *DePaul Journal of Sports Law*, 4(2), 201-228.
- LaFAVE W. R. (1972). *Criminal Law*. MN: West Academic Publishing.
- LexisNexis. *California alcoholic beverage control act with regulations and related statutes 2020*. Retrieved from https://www.abc.ca.gov/wp-content/uploads/2020_CA_ABC_Act.pdf
- McParland, J. (1972). The Illinois Dram Shop Act and the Common Law: A Continuing Drama, 5 J. Marshall J. of Prac.& Proc. 342 (1972). *The John Marshall Law Review*, 5(2), 342-355.
- Monteleone, D. (2017). *Understanding liability and limitations of dram shop law in Illinois*. Retrieved from <https://www.yourrockfordlawyers.com/understanding-liability-and-limitations-of-dram-shop-law-in-illinois/>
- New York Generation Obligations Law
- Odier, M. E. (1985). Social Host Liability: Opening a Pandora's Box. *Indiana Law Journal*, 61(1), 85-114.
- Parkinson, D., & Noble, J. (2006). *Oxford business english dictionary for learners of English*. United Kingdom: Oxford University.
- Raymond, E. L. Jr. (n.d.). *Social Host's Liability for Injuries Incurred by Third Parties as a Result of Intoxicated Guest's Negligence*. 62 A.L.R. 16, § 6(a) (1986), at § 2(a).
- Ryskamp, D. A. (n.d.). *Dram Shop Laws and Social Host Liability for Alcohol-Related Accidents in Illinois*. Retrieved from <https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/dram-shop-laws-social-host-liability-alcohol-related-accidents-illinois.html>

- Shafer, H. S. & Mika Mooney. (2008). *A Refresher on New York Dram Shop Liability*. Retrieved from https://shaferglazer.com/wp-content/uploads/2015/06/NY_Dram_Shop_Liability.pdf
- U.S. DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES, "Policy summary : Dram shop liability," Retrieved on March 8, 2020, from https://www.stopalcoholabuse.gov/media/ReportToCongress/2017/profile_summaries/14_dram_shop_liability.pdf
- US Legal. *Civil Causes of Action - Dram Shop Act and Legal Definition*. Retrieved from <http://definitions.uslegal.com/c/civil-causes-of-action-dram-shop-act>.
- Williams, G. (1978). *Criminal Law*. United Kingdom: Stevens & sons.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบประเมินและตัวอย่างแบบประเมิน

รูปที่ 3 ใบประกาศเชิญชวนเข้าร่วมวิจัย

ใบประกาศเชิญชวนเข้าร่วมการวิจัย

ดิฉัน อาจารย์ ดร.อรัชมน พิเชษฐวกุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังทำการวิจัยเรื่อง ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคม (Social host liability on serving alcoholic beverage) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทุนวิจัยของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) ดิฉันขอรบกวนเวลาของท่านประมาณ 5 นาที เพื่อชี้แจงถึงรายละเอียดของการวิจัยให้ท่านฟัง เมื่อว่าท่านจะสนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

การทำวิจัยในเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานการณ์และศักยภาพของมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการของต่างประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศที่มีวัฒนธรรมการบริโภคคล้ายคลึงกับประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์นโยบาย กฎหมายและปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศตัวอย่างในส่วนของตัวบทกฎหมาย คำพิพากษา นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อรองรับกับมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยว่าควรมีข้อเสนอแนะในการเสนอมาตรการใหม่หรือแนวทางแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายกฎหมายดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เมื่อท่านเข้าร่วมการวิจัย ท่านจะต้องตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความรู้ทั่วไปตามความเข้าใจและความรับรู้ของท่าน ซึ่งในแบบสอบถามจะมีข้อมูลทั้งหมด 4 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นทั่วไป ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกในระหว่างการสัมภาษณ์จะมีการบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการตอบ แบบสอบถามนี้ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ โดยนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ไม่มี ระบุชื่อผู้ที่เข้าร่วมการวิจัย และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

การเข้าร่วมวิจัยนี้เป็นไปตามความสมัครใจของท่าน ท่านมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธในการตอบแบบสอบถามได้ตามที่ท่านต้องการ และท่านมีสิทธิที่จะออกจากงานวิจัยเมื่อใดก็ได้โดยไม่ต้องบอกเหตุผล เมื่อเห็นว่าการวิจัยนี้มีผลเสียต่อท่าน โดยที่ท่านจะได้รับการพิทักษ์สิทธิของอาสาสมัครจากผู้วิจัย เช่น เดิม และ ผู้วิจัยจะไม่กระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ที่ออกจากงานวิจัย รวมทั้งไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น ในทางกฎหมายหรือในด้านการเรียนแต่อย่างใด และในระหว่างการตอบแบบสอบถาม หากท่านมีข้อสงสัย ท่านสามารถสอบถามได้ โดยตรงจากผู้วิจัย ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านในครั้งนี้

.....

(อาจารย์ ดร.อรัชมน พิเชษฐวกุล)

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รูปที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แบบสอบถามเพื่อวัดความรู้ของประชาชนต่อมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งแบบที่นึ่งดื่มประจำที่ และแบบซื้อไปดื่ม ควรมีความรับผิดชอบผู้ใช้ให้กับผู้เสียหายหรือไม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง บุคคลทั่วไป ตำบล _____ นักศึกษา ชั้นปีที่ _____
 เพศ หญิง ชาย
 อายุ 15-20 ปี 21-25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี 36-40 ปี
 41-45 ปี 46-50 ปี 51-55 ปี 56-60 ปี
 ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่น ๆ .....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ระบุเลข (1) - (5) โดย

- (1) หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- (2) หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- (3) หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- (4) หมายถึง เห็นด้วยมาก
- (5) หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

แบบสอบถาม						
ด้านทั่วไป						
ลำดับ	เรื่อง	5	4	3	2	1
1	ท่านเคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยครั้งเพียงใด					
2	ท่านบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบที่นึ่งดื่มประจำที่ มากน้อยเพียงใด					
3	ท่านบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบซื้อไปดื่ม มากน้อยเพียงใด					
4	ท่านเคยพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบที่นึ่งดื่มประจำที่ มากน้อยเพียงใด					
5	ท่านเคยพบเห็นการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบแบบซื้อไปดื่ม มากน้อยเพียงใด					

ลำดับ	เรื่อง	5	4	3	2	1
6	ท่านเห็นว่าหน้าที่เจ้าของร้านอาหารยินยอมให้พนักงานเสิร์ฟเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมามากอยู่แล้วและบุคคลนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เจ้าของร้านควรมีความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด					
7	ท่านเห็นว่า การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของร้านแบบไม่มีที่นั่งดื่ม เช่น ร้านสะดวกซื้อ ให้แก่ผู้ที่มีเมามากอยู่แล้ว โดยไม่ใส่ใจว่าบุคคลนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เจ้าของร้านควรมีความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด					
8	ท่านเห็นว่า การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมามากอยู่แล้วก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น มากน้อยเพียงใด					
9	ท่านเห็นว่า กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ควรขยายความรับผิดชอบให้ครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด					
10	ท่านเห็นว่า ควรเพิ่มความรับผิดชอบให้ผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเมามากอยู่แล้วและได้กระทำละเมิดต่อบุคคลอื่น ต้องชดเชยค่าเสียหายร่วมกับผู้ทำละเมิด มากน้อยเพียงใด					
ด้านกฎหมาย						
11	ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายมากน้อยเพียงใด					
12	ท่านทราบถึงกฎหมายในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากน้อยเพียงใด					

ลำดับ	เรื่อง	5	4	3	2	1
13	ท่านเห็นว่า กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้ เพียงพอต่อการควบคุมการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีนเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด					
14	ท่านเห็นว่า การมีมาตรการทางกฎหมาย ออกมาควบคุมจะทำให้ปริมาณการ จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนเมาอยู่แล้ว ลดน้อยลงหรือไม่ เพียงใด					
15	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การขยายความ รับผิดชอบไปถึงผู้ประกอบการที่จำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนเมาอยู่ แล้ว และบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เป็นการละเมิด สิทธิจนเกินควร					
16	ท่านเห็นว่า การบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เป็นสิทธิส่วนบุคคลตาม รัฐธรรมนูญ หรือไม่ เพียงใด					
17	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การบังคับใช้ กฎหมายที่เข้มงวดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเพียงพอแล้วในการควบคุมการ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
18	ท่านเห็นว่า หากมีการเพิ่มมาตรการใน การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ ผู้ที่มีนเมาอยู่แล้ว จะทำให้ความเสียหาย จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลดลง มากน้อยเพียงใด					
19	ท่านเห็นว่า มาตรการของหน่วยงานของ รัฐในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีนเมาอยู่แล้ว มี ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด					
20	ท่านคิดว่าควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การเข้ามาสอดส่องการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีน เมาอยู่แล้วหรือไม่ เพียงใด					

ลำดับ	เรื่อง	5	4	3	2	1
21	ท่านเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน เพียงพอต่อการใช้บังคับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินเมาอยู่แล้ว มากน้อยเพียงใด					
22	ท่านมีความเห็นอย่างไร หากมีการนำหลัก การก่อสร้างแห่งภัย (ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเงินเมาอยู่แล้วเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดเหตุละเมิดดังกล่าวขึ้น) มาใช้บังคับ					
23	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้มีความเข้มงวดขึ้นในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ					
24	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะเพิ่มนโยบายที่เกี่ยวข้องในประเด็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ					
25	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะมีการให้คู่มือแก่ผู้ประกอบการในการสังเกตบุคคลที่มีอาการมีเงินเมาอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลนั้น					

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเงินเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่บุคคลอื่น

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

เหตุผล เพราะ .....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

รูปที่ 5 ใบพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ใบพิทักษ์สิทธิ์ ชื่อการศึกษา ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ต่อสังคม	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">IRB-2</div>
<p>1. บทนำ</p> <p>ข้าพเจ้า ดร.อรัชมน พิเชษฐวรกุล อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และทีมวิจัยซึ่งประกอบด้วย นายพรพล เทศทอง จะดำเนินการวิจัย เรื่อง “ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ต่อสังคม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมของกฎหมายควบคุมเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ของไทยในปัจจุบันและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้จำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ที่จำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ให้แก่คนที่เมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลที่เมานั้นได้ทำความเสียหายแก่ผู้เสียหาย ผู้จำหน่ายจะต้องร่วมชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายดังกล่าวด้วยหรือไม่ หรือควรจะมีความรับผิดชอบที่เหมาะสมอย่างอื่น</p>	
<p>2. ความเป็นมาของการศึกษา/ วัตถุประสงค์</p> <p>ดิฉันใคร่ขอแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการวิจัยดังกล่าว และเชิญชวนให้ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ดังนี้</p> <p>โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการที่ศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการที่จะต้องรับผิดชอบหากผู้จำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์จำหน่ายโดยไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม คือ การจำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักในการศึกษาภาพรวมกฎหมายที่ใช้ควบคุมเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์และที่เกี่ยวข้องทั้งในไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ อีกทั้ง ต้องการที่จะศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบดังกล่าวด้วยเช่นกัน โดยจะมีการถามความคิดเห็นโดยวิธีการใช้แบบสอบถาม</p>	
<p>3. ความเสี่ยง/ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ</p> <p>- คุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย</p> <p>1. ทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับทราบและเข้าใจถึงศักยภาพของการบังคับใช้มาตรการควบคุมผู้จำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในปัจจุบันว่ามีมาตรการอะไรบ้าง และการบังคับใช้ดังกล่าวนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด</p> <p>2. นำผลข้อมูลจากการวิเคราะห์มาสร้างกลไกความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสีย ในส่วนบทบาทของผู้ออกกฎหมาย, ผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการ และผู้บริโภค ในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ในประเทศไทยให้มีการบังคับใช้และตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายไปในแนวทางที่มีความเห็นสอดคล้องกัน</p> <p>3. สามารถนำเสนอนโยบาย กฎหมาย และปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ โดยนำผลที่ได้จากข้อมูลในการสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ของประชาชนทั่วไปไปประกอบกับเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศตัวอย่างในส่วนของบทกฎหมาย คำพิพากษา และแนวการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อรองรับกับมาตรการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ในประเทศไทยว่าข้อเสนอแนะในการเสนอมาตรการใหม่หรือแนวทางแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p> <p>4. ผู้ที่เข้าร่วมการวิจัยนี้ จะได้รับค่าเสียเวลาในการตอบแบบสอบถามจำนวน 100 บาทต่อบุคคลที่เข้าร่วมวิจัย 1 คน</p>	

-ความเสี่ยง หรืออันตรายที่อาจเกิดจากการวิจัย

หากในการตอบแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมการวิจัยอาจรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ เครียดกับบางคำถาม ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ แบบสอบถามที่ใช้ได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนที่จะนำไปใช้

4. การปกป้องความลับ

- ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม อาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบัน หรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น

- ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลแบบสำรวจไว้จำนวน 1 ปีนับจากวันที่ทำรายงานการวิจัยแล้วเสร็จ วิธีการเก็บเอกสารจะเก็บไว้ในตู้โดยผู้ที่จะดูได้จะเป็นผู้วิจัย ทั้งนี้ ทั้งผู้เก็บเอกสารเป็นของผู้วิจัยเอง ไม่มีบุคคลใดสามารถเข้าถึงได้และหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นโครงการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจะทำลายเอกสารแบบสำรวจโดยเครื่องย่อยเอกสารทั้งหมด

5. การเข้าร่วมโดยความสมัครใจ

- การเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ
- ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการนี้ จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวผู้เข้าร่วม
- ในขณะที่ทำแบบสอบถามท่านสามารถหยุดหรือไม่ทำแบบสอบถามต่อได้
- หากกรณีมีการตอบแบบสอบถามมากกว่า 1 ครั้ง ท่านจะอนุญาตให้มีการทำแบบสอบถามครั้งต่อไป โดยการยินยอมลงลายมือชื่อทำการทำแบบสอบถามซ้ำในครั้งต่อไป ซึ่งท่านมีสิทธิที่จะยินยอมหรือไม่ยินยอมก็ได้

6. กรณีมีผลกระทบต่อผู้วิจัยจะอย่างไร

ท่านสามารถติดต่อ ดร. อรัชมน พิเชฐวรกุล คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถานที่ติดต่อ เลขที่ 15 ถนนกาญจนวนิช ตำบล/แขวง คอหงส์ อำเภอ/เขต หาดใหญ่ จังหวัด สงขลา รหัสไปรษณีย์ 90110 โทรศัพท์ 074-282538 E-mail arachamon.p@psu.ac.th

7. ผู้ที่สามารถติดต่อเมื่อมีข้อคำถาม/ ปัญหา

หากท่านมีข้อสงสัยใด ๆ ตลอดระยะเวลาของการเข้าร่วมโครงการวิจัย หรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถติดต่อสอบถามโดยตรงกับผู้วิจัยได้ที่ ดร. อรัชมน พิเชฐวรกุล คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถานที่ติดต่อ เลขที่ 15 ถนนกาญจนวนิช ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา รหัสไปรษณีย์ 90110 โทรศัพท์ 0-7428-2538 E-mail arachamon.p@psu.ac.th

หากผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ สามารถขอรับคำปรึกษา/แจ้งเรื่อง/ร้องเรียน ได้ที่ ศูนย์จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่อยู่ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เลขที่ 15 ถนนกาญจนวนิช ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 โทรศัพท์ 0-7428-6470 หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ panwadee.t@psu.ac.th

ลายเซ็นนักวิจัย.....

(ลายเซ็น)
(อรัชมน พิเชฐวรกุล)

วันที่ 2๐ เดือน ๑๑ พ.ศ. 67

ข้าพเจ้าได้รับทราบข้อมูลจากนักวิจัยแล้ว และยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ

ลายเซ็นผู้เข้าร่วมวิจัย.....
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายเซ็นพยาน.....
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ข กิจกรรมการสนทนากลุ่ม

รูปที่ 6 ประเด็นคำถามการสนทนากลุ่ม

ประเด็นคำถาม

กิจกรรม focus group

เรื่อง ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตีแอลกอฮอล์ต่อสังคม

1. ท่านเข้าใจคำว่า ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตีแอลกอฮอล์ว่าอย่างไร
2. ท่านเข้าใจคำว่า บุคคลที่มีเม็ดเงินครองสติไม่ได้ ว่าอย่างไร
3. ท่านคิดว่าอย่างไร หากมีการออกมาตรการในการที่ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องตีแอลกอฮอล์จะต้องรับผิดชอบในการจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอาการเมามาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น
4. ท่านคิดว่า การออกมาตรการให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบในกรณีดังกล่าว จะเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการเกินสมควรหรือไม่ อย่างไร
5. ท่านเห็นว่า มีกรณีใดบ้างที่ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบหากได้จำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเมามาอยู่แล้ว แล้วบุคคลนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น
6. ท่านคิดว่า ควรมีการนำหลัก enabling scenarios (การก่อกองแห่งภัย) ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ในการวินิจฉัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในไทยหรือไม่
7. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร สำหรับการกำหนดนโยบายมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีเม็ดเงินครองสติไม่ได้

รูปที่ 7 กิจกรรมสนทนากลุ่ม

